

A HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM KÖNYVTÁRA

MARKÓ GYÖRGY

A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1945–1956

Argumentum

A HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Sorozatszerkesztő
VESZPRÉMY LÁSZLÓ

X 213.988

MARKÓ GYÖRGY

A Honvédelmi
Minisztérium szervezete
1945–1956

880515 X

Argumentum

A borítón: a Honvédelmi Minisztérium központi épülete 1948-ban,
valamint (alnyomatban) dísszemle a Sztálin téren 1953. április 4-én
(mindkettő a Hadtörténeti Múzeum Fotóarchívumából);
lent: 1955. évi jubileumi dísszemle-jelvény
(a Hadtörténeti Múzeum Numizmatikai gyűjteményéből)

SZTE Klebelsberg Könyvtár

J001110981

Lektorálta:

HORVÁTH MIKLÓS

© Markó György, 2011

X 213988

ISSN 1787-3150

ISBN 978-963-7097-48-5

Felelős kiadó Láng József, az Argumentum Kiadó igazgatója

Felelős szerkesztő Hausner Gábor

A borítóterv Hodosi Mária munkája

Nyomta az Argumentum Kiadó nyomdaüzeme

*Az idén 80 esztendő Dombrády Lóránd barátomnak,
aki évtizedek óta megtisztelő figyelmével támogatja
kutatói munkám*

TARTALOM

Bevezetés	9
Az Ideiglenes Nemzeti Kormány Honvédelmi Minisztériuma (1944. december – 1945. október)	11
A Honvédelmi Minisztérium folyamatos átszervezései (1945. november – 1948. március)	29
A hadsereg fokozatos fejlesztését vezető minisztérium (1948. április – december)	45
A szovjet szervezési elvek szerint felépülő Honvédelmi Minisztérium (1949–1953)	55
A Magyar Néphadsereg és a Honvédelmi Minisztérium visszafejlése (1953–1956)	97
Összefoglalás	139

MELLÉKLETEK

A Honvédelmi Minisztérium létszámadatai 1945–1956	141
Harcérték jelentések 1952–1956	142
Honvédelmi miniszterek, vezérkari főnökök 1945–1956	144
A Honvédelmi Minisztérium elhelyezése 1945–1956	145
Szervezeti áttekintés	147
A szervezeti egységek mutatója	179
A szervezeti ábrákon, táblázatokban előforduló rövidítések	227
Felhasznált irodalom	229
A szervezeti ábrák jegyzéke	231
The Development of the Organization of the Ministry of Defence, 1945–1956. Summary	237
Die Organisation des Ministeriums für Landesverteidigung 1945–1956. Resümee	239

A *Levéltári Szemle* 1970. évi 2. számától kezdve folyamatosan közölte Spáczay Hedvignek a m. kir. Honvédelmi Minisztérium 1867–1945. közötti hivataltörténeti feldolgozását.¹ A Hadtörténeti Levéltár munkatársának alapvető célja az volt, hogy a közgyűjteményben őrzött iratanyag használatához, az abban való kutatáshoz segítséget, eligazítást nyújtson. Korabeli segédletek (iktatók, tárgy-, számmutatók, szerelési könyvek) hiányában ugyanis ez a nagy mennyiségű iratanyag nagyon nehézkesen volt kutatható. Mivel a minisztérium elnöki és általános sorozatai, illetve egyéb iratai évek szerinti, azon belül az ügyosztályok növekvő sorrendjében lettek rendezve, ezért az idézett kiadvány egyben levéltári segédletként is mindmáig használatos. A kutatónak meg kell ismernie a minisztérium szervezeti felépítését, az egyes ügyosztályok hatáskörét ahhoz, hogy az őt érdeklő iratanyaghoz eljuthasson.

Az 1945 utáni korszak kérdései iránt érdeklődő kutatók valamennyivel könnyebb helyzetben vannak, hiszen a korabeli segédletek szinte hiány nélkül az utókorra maradtak. Ennek ellenére nem lehet haszon nélküli a Honvédelmi Minisztérium 1945–1956 közötti hivataltörténetével való megismerkedésük.

A levéltári irodalom körébe tartozó hivataltörténet szorosan kapcsolódik a történettudomány különböző ágaihoz – esetünkben a közigazgatás-történethez. Egy fondképző szerv hivataltörténete természetesen nem törekszik az adott intézmény történetének, működésének teljes feltárására, csupán azokat a szervezeti kereteket részletezi, amelyek között ez a főhatóság működött. Ide tartozik a hatáskör, az illetékeség, a szervezet és az ügyintézés. A hivataltörténet a szervezeti változások leírásán túl különös gondot fordít a szerv iratkezelésének vizsgálatára, de annak politikai, gazdálkodási vagy egyéb tevékenységének feldolgozása nem lehet részletekbe menően feladata.

Az államigazgatás ilyen jelentős egysége, mint a Honvédelmi Minisztérium természetesen nem véletlenül működött az adott szervezeti keretek között. A szervezeti változások mindig tükrözték a konkrét korszak kívánalmait, a minisztériummal szemben támasztott szakmai, államigazgatási és politikai követelményeket. A hivataltörténet így a történettudomány – esetünkben a hadtörténet – művelésének speciális ágaként is felfogható.

A Hadtörténelmi Levéltárban évtizedeken át dolgozó levéltárosként, az 1945 utáni korszak iratainak egykori kezelőjeként tudatában vagyok a Honvédelmi Minisztérium iratanyagai rendkívüli forrásértékének. Egy közgyűjtemény anyaga azonban lehet bármennyire is feltárt, rendezett, segédletekkel ellátott, ha csak a kutatóteremben lehet ezekből tájékozódni, akkor felhasználása korlátok közé szorul. Ez a felismerés vezetett és mondtam örömmel igent, amikor a magyar állam szervei hivataltörténetének

¹ Spáczay Hedvig: A honvédelmi minisztérium [sic!] szervezete és hatásköre 1867–1918. *Levéltári Szemle*, 1970. 2. szám, 273–309. o.; Spáczay Hedvig: A Honvédelmi Minisztérium szervezeti változásai a Horthy-korszakban. *Levéltári Szemle*, 1971. 1–3. szám, 41–78. o., 1972. 2. szám, 25–65. o., 1973. 3. szám, 399–470. o., 1974. 1. szám, 61–119. o.; Hibaigazítás. *Levéltári Szemle*, 1975. 2–3. szám, 607–611. o.; Spáczay Hedvig: Adalékok a m. kir. Honvédelmi Minisztérium 1944–1945. évi szervezéséhez. *Levéltári Szemle*, 1976. 2–3. szám, 85–108. o.

megjelentetése kapcsán a katonai címszavak megírására kértek fel.² Mivel e területen korábban ehhez fogható összefoglaló feldolgozás még nem született, ezért természetesen levéltári forrásokra építő alapkutatásokat kellett folytatnom. Ezek a kézikönyvek megjelenésük idején hiányt pótló újdonságnak számítottak, és az idő múlása ellenére azóta is megadják a kutatók és általában a történeti kérdések iránt érdeklődők számára szükséges legfontosabb információkat.

A Honvédelmi Minisztérium 1945–1956 közötti szervezeti változásai képezték 1995-ben sikeresen megvédett kandidátusi disszertációm témáját is. A dolgozat alapvetően ezekre a már megjelent publikációimra épült. Kiegészítettem azokat az egyes fejezeteket bevezető igen rövid, az adott korszakot bemutatni igyekvő leírásokkal. A disszertáció szerves részei voltak az egyes szervezési rendeleteket rajzos formában feldolgozó ábrák, illetve a minisztérium szervezeti egységeinek mutatója.

A minisztérium szervezeti változásait leíró hivataltörténet feldolgozás nem vesztette el aktualitását, hiszen a szakirodalomban hasonló mélységű és részletességű leírás azóta sem látott napvilágot. Egy disszertáció elérhetősége természetesen erősen korlátozott, ezért döntött úgy a Hadtörténeti Intézet és Múzeum vezetése és a sorozat szerkesztője, hogy átdolgozott formában megjelenteti azt.

Az említett átdolgozás teljes körű volt. Egyrészt hasznosítani igyekeztem a hadtörténeti irodalom időközben megjelent eredményeit, illetve visszanyúlva az eredeti levéltári forrásokhoz, korrigáltam korábbi munkáim hibáit és hiányosságait. Teljesen újak, a korábbiaknál áttekinthetőbbek lettek a szervezeti ábrák.

Ugyanakkor továbbra is jogosan kérhető számon, hogy hiába táruul a szerkezetről megközelítőleg teljes kép az olvasó elé, nem tűnik ki abból az azt működtető emberek szerepe. E témakörben Csendes László és Gellért Tibor adatbázisát³ tudom az érdeklődők figyelmébe ajánlani. Egy esetleges új kiadás esetén mindenképpen törekedni kellene legalább osztályvezető szintig az anyag nevesítésére. A téma továbbfejlesztésének másik lehetséges iránya időbeli korlátainak feloldása lenne. Az 1956-os forradalom és szabadságharc kirobbanása azonban olyan korszakhatárt jelentett a magyar Honvédség történetében, hogy indokolt volt legalább 1956 őszi feldolgozni a Honvédelmi Minisztérium szervezeti változásait.

Ez a kiadvány minden bizonnyal hasznosítható lesz a levéltári kutató munkában mint levéltári segédlet; a katonai tisztképzést végző egyetemen mint oktatási háttéranyag; a Honvédség és a minisztérium átszervezésével foglalkozó szakemberek számára pedig mint történelmi összefoglalás.

Remélem, olvasóim igazságot lelnek majd az intézmény egykori parancsnoka, dr. Liptai Ervin vezérőrnagy szavaiban, aki az 1995-ös védés során a következőket mondta munkámról: „Ez az utóbbi évtizedek talán legunalmasabb, de egyben legértékesebb disszertációja.”

A szerző

² A magyar állam szervei. 1944–1950. (Főszerk. Vörös Károly.) Budapest, 1985: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Első (A–M), második (N–Z) kötet, 857 o. illetve A magyar állam szervei. 1950–1970. (Főszerk. Boreczky Beatrix.) Budapest, 1993. Magyar Országos Levéltár, 657 o.

³ Csendes László–Gellért Tibor: A Magyar Néphadsereg vezetői állománya. (Miniszterek, tábornokok, ezredek.) Kézirat. Hadtörténelmi Levéltár (a továbbiakban: HL), MN különgyűjtemény, C/213.

AZ IDEIGLENES NEMZETI KORMÁNY HONVÉDELMI INISZTÉRIUMA

(1944. DECEMBER – 1945. OKTÓBER)

Horthy Miklós kormányzó 1944. október 15-i sikertelen kiugrási kísérlete után Magyarországnak már csak egy módja volt az antifasiszta koalíció oldalára állva befejezni a háborút: ellenkormányt kellett alakítani a szovjet csapatok által elfoglalt területeken, fegyverszüneti egyezményt kellett kötni a Szövetséges Hatalmakkal, fegyveresen szembefordulva a korábbi szövetséges Német Birodalommal.

Az ideiglenes hatalmi központ létrehozását célzó tárgyalások a kormányzó által 1944. szeptember végén Moszkvába küldött fegyverszüneti delegáció tagjai, a nyilas hatalomátvétel után a szovjetekhez átvált magas rangú katonatisztek és a szövetségesek nevében fellépő szovjet kormány képviselői között zajlottak. Az új magyar kormány összeállítása, leendő irányvonala alapvetően a szovjet elképzeléseket tükrözte. A széles németellenes összefogás szándékát hangsúlyozva azonban a kormánylistára felkerült több tábornoknak, Teleki Pál volt miniszterelnök fiának és más polgári politikusoknak a neve is.⁴

Az új államiság legitimációját a Dunától keletre eső területeken megtartott nemzetgyűlési választások igyekeztek megadni. A régi közigazgatás és pártok tagjainak elmenekülése, továbbá a szovjet katonai jelenlét miatt a megválasztott küldöttek összetételét a baloldali pártok túlsúlya jellemezte: közel 60%-uk a kommunista, illetve a szociáldemokrata párt tagja volt, míg a polgári pártok 30%-os arányt értek el. Ennek ellenére az 1944. december 21-én Debrecenben összeült Ideiglenes Nemzetgyűlés kormányfőnek Miklós Béla vezérezredest, az 1. magyar hadsereg szovjetekhez átvált parancsnokát választotta meg. A honvédelmi miniszter és egyben a vezérkar főnöke Vörös János vezérezredes lett, a magyar királyi Honvéd Vezérkar korábbi főnöke, aki kalandos körülmények között szökött meg a nyilas fogságból, és került a szovjet oldalra.⁵

A minisztérium a debreceni pénzügyi palota néhány szobájában kezdte meg működését, mai szemmel nézve irracionális körülmények között. Személyileg adott volt a miniszter és néhány vezérkari tiszt, két, ismerősöktől kölcsönkért frógepen kívül innen-onnan összehordott bútorok képezték a berendezést. Teljes hiány volt fegyverzetből és katonai felszerelésből – a miniszter maga diktálta naplójába, hogy 1945. március 15-én öltött magára először egyenruhát az 1944. október 1-i kiugrási kísérletet követően.⁶ De nem álltak rendelkezésre szabályzatok, szolgálati könyvek, állománytáblázatok sem.

⁴ A fegyverszüneti, később Moszkvai Magyar Küldöttség történetét a szakirodalomban mindmáig a legrészletesebben *Korom Mihály*: Magyarország Ideiglenes Nemzeti Kormánya és a fegyverszünet. (Budapest, 1981. Akadémiai) című monográfiájában dolgozta fel.

⁵ Életére és a tárgyalásokon játszott szerepére lásd az alábbi okmánypublikációkat: *Markó György*: Kormányalakítási tárgyalások Moszkvában és Debrecenben. Részletek Vörös János vezérezredes naplójából. 1944. december 5.–december 28. *Mozgó Világ*, 1987. 5. szám, 27–32. o.; *Markó György*: Vörös János vezérezredes, vezérkari főnök visszaemlékezése 1944. október 15-re. *Forrás*, 1991. 10. szám, 53–63. o.; *Markó György*: Vörös János vezérezredes, vezérkari főnök visszaemlékezése moszkvai tárgyalásairól. (1944. november 7. – december 7.) *Forrás*, 1992. 7. szám, 76–92. o.

⁶ HL Vörös János vezérezredes, honvédelmi miniszter naplója, 1945. március 15-i bejegyzés.

Egyedül a feladat volt ismert: a semmiből létre kellett hozni egy hadsereget! A miniszter ráadásul december 28-án Moszkvába utazott a fegyverszüneti tárgyalások vitelére, és 1945. január 16-ig nem is adott életjelt magáról. Távollétében Faragho Gábor vezérezredes, közellátásügyi miniszter helyettesítette, aki 1945. első napjaiban több megkereséssel is fordult a 2. Ukrán Front megbízottaihoz. Ezek voltak a Honvédelmi Minisztérium első ügyiratai.⁷

Az igazi szervező tevékenység azonban a fegyverszüneti szerződés aláírásáig nem indulhatott meg. Erre az aktusra január 20-án került sor és ebben – mint közismert – Magyarország vállalta nyolc nehézfegyverzetű gyaloghadosztály felállítását a németek ellen a szövetségesek oldalán. A fegyverszünet betartásának ellenőrzésére Szövetséges Ellenőrző Bizottság alakult, amelyen belül a szovjetek szava volt a döntő.

A fegyverszüneti egyezmény katonai kötelezettségei az alábbi részfeladatok megvalósítását kívánták:

- ki kellett építeni a szervezést irányító Honvédelmi Minisztériumot;
- létre kellett hozni a személyi kiegészítést végző, a laktanyai elhelyezést biztosító, a felszerelést és fegyverzetet gyűjtő katonai területi közigazgatást;
- végezetül meg kellett szervezni magukat a hadosztályokat és egyéb alakulatokat, kiszolgáló és háttérintézményeket.

E feladatok végrehajtása közül a Honvédelmi Minisztérium szervezeti kereteinek kiépítése tartozik tárgyalt témánkhoz.

A Honvédelmi Minisztérium megszervezésével kapcsolatos első dokumentum 1945. január 12-én keltezte a miniszter személyi naplójában található.⁸

Eszerint a honvédelmi miniszter (egyben vezérkari főnök) közvetlen alárendeltségébe tervezték sorolni a Honvéd Főtörvényszéket,⁹ ügyészt és szárnysegédet. A miniszter alá tartozó további szervezeti egységek az alábbi részletezésben:

Elnökség – a régi Honvédség „liquiditációs” [sic!] munkái, a minisztérium elvi ügyei, fegyverzeti ügyek, sajtó.

I. csoportfőnök – Szervezési osztály, Tiszti személyi osztály, Legénységi osztály, 9. osztály,¹⁰ Polgári osztály.

A II. csoportfőnök hadbiztosi csoportfőnök helyettese útján – Illetmény, nyugdíj, népjóléti osztály; Ruházati osztály; Élelmezési osztály; Építészeti osztály.

A II. csoportfőnök fegyverzeti és felszerelési csoportfőnök helyettese útján – Fegyver és lőszer osztály, Felszerelési osztály, Ipari osztály.

⁷ Például HL a Honvédelmi Minisztérium 1945. évi elnökségi iratai (a továbbiakban HM 1945/el.n.) 20.001.

⁸ HL Vörös János naplója, 1945. január 12-i bejegyzés. Mivel a miniszter ekkor Moszkvában tárgyalt, a rajzos ábra minden bizonnyal Kéri Kálmán ezredes, katonai főnök és Faragho Gábor vezérezredes elképzeléseit tükrözte.

⁹ Valójában e fellebbviteli fórum megszervezésére nem került sor. Helyette az 1946. évi III. törvény szervezte a Kúrián belül külön Honvédbírói Fellebbviteli Tanácsot. Önálló felsőfokú katonai igazságügyi szervezet létesítését csak az 1948. évi LIII. törvény rendelte el Katonai Főtörvényszék néven. A magyar állam szervei. 1944–1950. i. m. 427. o.

¹⁰ Valószínűleg megfelel a m. kir. Honvédelmi Minisztériumban is működött és a honvéd nevelő- és képző intézetekkel foglalkozó 9. osztálynak.

Közvetlenül a II. csoportfőnökhöz tartozott a Ló osztály, a Gépjármű osztály és az Egészségügyi osztály.

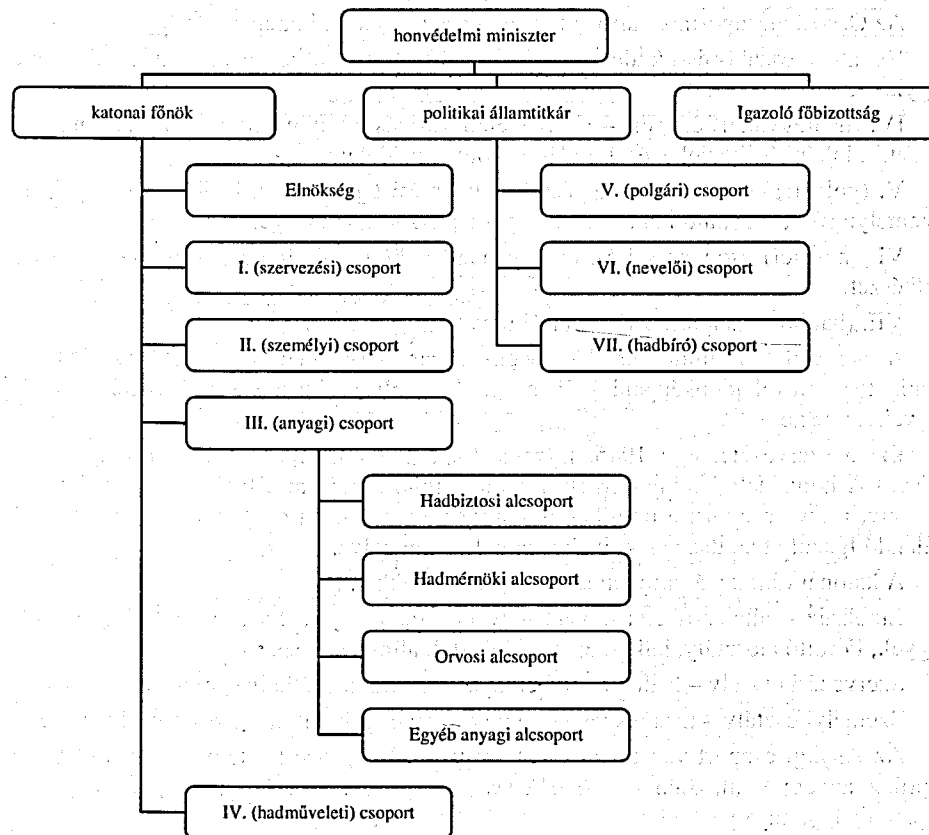
A Vezérkari csoport Hadművelési osztályra, Légoltalmi osztályra és Közlekedési osztályra tagozódott.

A miniszter közvetlen szervei voltak: Igazoló bizottság,¹¹ 13. osztály,¹² Ifjúsági osztály, honvédelmi miniszter irodavezető.

Ez a terv az azonban nem lépett érvénybe, ezért szervezési ábrát sem mellékelünk arrol.

Az első, a gyakorlatban is megvalósult rendelkezés 1945. január 19-én kelt.¹³ A minisztérium Elnökségre és nyolc csoportra (a III. csoport négy alcsoportra) tagozódott.

001. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1945. január 19.

¹¹ Érdekes és jellemző a kérdéskör napi aktualitására, hogy a felvázolt terv az Igazoló bizottság esetében a legrészletesebben kidolgozott. Eszerint külön foglalkoztak volna az igazolás általános kérdéseivel, a hadifoglyokkal (ezen belül megkülönböztetve az 1944. október 17-ig fogságba esetteket az ezt követően hadifogollyá váltaktól) és „a Szálasi szervezkedésben részt vettek” ügyeivel.

¹² A 9. osztálynál leírtak értelmében azonos a régi Igazságügyi osztállyal.

¹³ HL HM 1945/el.n. 20.034.

A miniszternek a katonai főnök útján az Elnökség, az I., II., III. és a IV., míg a politikai államtitkár révén az V., VI. és VII. csoportok voltak alárendelve. A minisztérium szervezeti egységei és ezeknek ügykörei a következők voltak:

Elnökség: elvi, fegyverszüneti és felszámolási ügyek, a minisztérium belszolgálatával kapcsolatos kérdések.

I. (szervezési) csoport: hadi- és békehadrend, emberanyag-gazdálkodás, békeelhelyezés, ló-, országos jármű- és gépjármű-gazdálkodás.

II. (személyi) csoport: tiszti és legénységi személyügyek, kintutetések, tanfolyamok.

III. (anyagi) csoport négy alcsoporttal:

Költségvetés, ruházati és étellemezési ügyek a Hadbiztosi alcsoporton belül.

Hadiipari, fegyverzeti, lőszer-, gépkocsi- és üzemanyag-kérdések a Hadmérnöki alcsoporton belül.

Az Orvosi alcsoporthoz tartozott az egészségügy és az állategészségügy.

Vonat-, műszaki- és híradóanyag; iroda-felszerelés volt az Egyéb anyagi alcsoport ügyköre.

IV. (hadműveleti) csoport – hadműveleti vezetés és nyilvántartás, szabályzat szerkesztés, kiképzés, közlekedés, híradás és honi légvédelem.

V. (polgári) csoport: meghagyási és felmentési ügyek, jogi, hadifogoly és polgári személyügyek; légoltalom, honvédségi vagyonkezelés; hadisegélyek.

VI. (nevelői) csoport: sajtó-, propaganda- és kulturális ügyek, ifjúsági előképzés, lelkeszet.

VII. (hadbíró) csoport: elvi hadbírói ügyek.

A honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségében működött az Igazoló főbizottság (a tulajdonképpeni VIII. csoport), amely az igazolási elvi és fellebbviteli ügyeket intézte.

Ezt a szervezetet egy 1945. március 8-án kelt rendelkezés módosította.¹⁴ (002. ábra.) A honvédelmi miniszternek a katonai főnök útján az Elnökség és további hat osztály, illetve csoport; a politikai államtitkár révén három csoport és a minisztérium állandó Igazoló bizottságának titkársága volt alárendelve.

A katonai főnök alá tartozott az alábbi ügykörökkel:

Elnökség – általános elvi ügyek, fegyverszüneti ügyek, határörsséggel kapcsolatos ügyek, Fordító alosztály, lelkeszet, segédhivatal, állományvezetés.

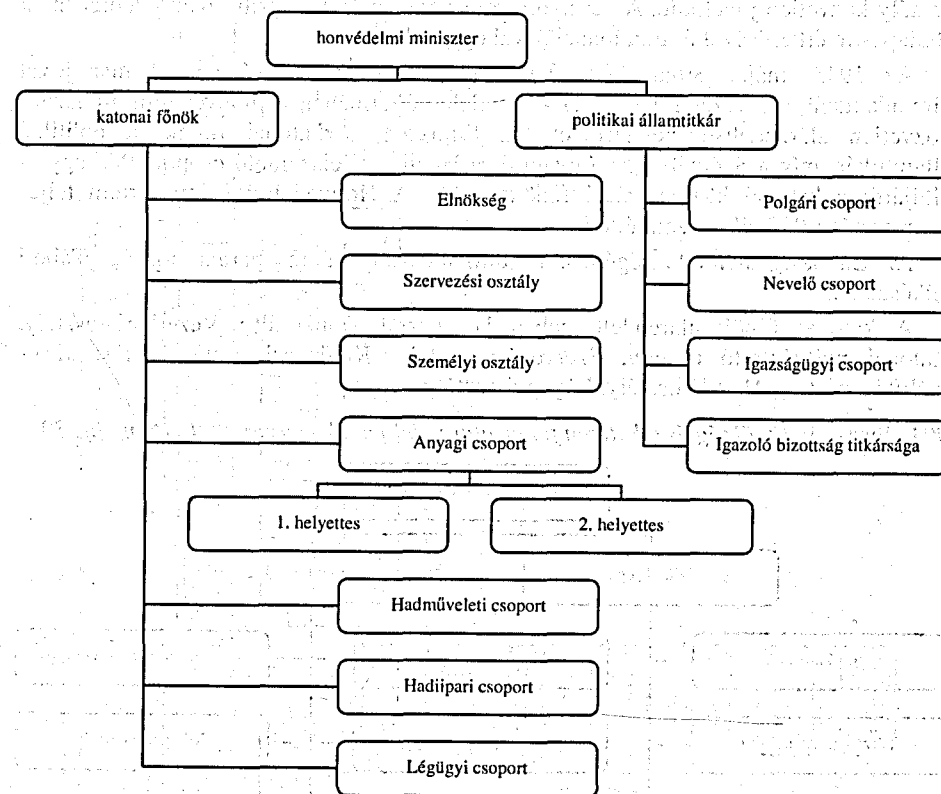
Szervezési osztály – hadrend, emberanyaggal való gazdálkodás, munkaszolgálat.

Személyi osztály – tiszti és legénységi személyügyek, kintutetések, tanfolyamok.

Az Anyagi csoport vezetőjének 1. helyettese alá tartozott a fegyverzeti, lőszer- és optikai anyag; a műszaki és közlekedési anyag; a vonat-, ló-, állategészségügyi és egészségügyi anyag.

Az Anyagi csoport vezetőjének 2. helyettese ügykörébe a költségvetési, illetmény, ruházati, felszerelési, étellemezési, nyugellátási, elhelyezési és építési ügyek tartoztak.

002. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1945. március 8.

Hadműveleti csoport – hadműveleti és katona politikai (kémelhárítás, hírszerzés) ügyek, szabályzat szerkesztés, kiképzés, közlekedés, műszaki csapatok, honi légvédelem.

Hadiipari csoport – hadiipari elvi ügyek, a hadiipar ellenőrzése, légoltalom.

Légügyi csoport – a légiereő elvi kérdései, kiképzés, nyilvántartás, szervezés, repülő anyag, légiforgalom.

A politikai államtitkár alá tartozott az alábbi ügykörökkel:

Polgári csoport – polgári, személyi, közigazgatási és magánjogi ügyek.

Nevelő csoport – sajtó és propaganda, kulturális ügyek, ifjúsági előképzés.

Igazságügyi csoport – igazságügyi, büntetőjogi és közjogi kérdések.

A minisztérium állandó Igazoló bizottságának titkársága – igazolások technikai elintézése.

Külön kell szólni a Katona politikai osztály megalakulásáról. Az első, bizalmas nyomozásokat végző szerv a Honvédelmi Minisztérium 40. osztálya elnevezéssel jött létre 1945. február 10-én Budapesten. Vörös János miniszter március elején időközben Debrecenben megbízást adott Pálffy György vezérkari századosnak egy hasonló tevékenységet végző osztály létrehozására. A kezdetben Katonai nyilvántartó osztály

¹⁴ HL HM 1945/el. 20.263.

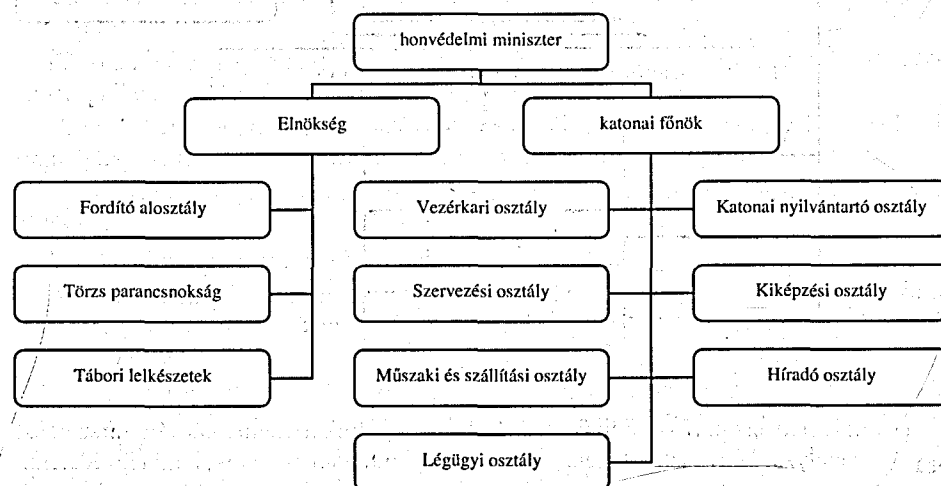
elnevezésű szervezet volt a tevékenysége miatt hamar hírhedtté vált Katona politikai osztály közvetlen jogelődje. A két nyomozó szervezet 1945. áprilisában a debreceniek Budapestre érkezésével és dominanciájával egyesült.¹⁵

Az 1945. május 30-án kelt szervezési rendelet¹⁶ a korábbiaknál már jóval kimunkáltabb szervezetet ismert. A rendelet értelmében a honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozott az Elnökség, a katonai főnök, a politikai államtitkár, míg a Személyi, az Anyagi és a Hadiipari felszámoló csoport fölé egy új előjáró: a katonai közigazgatási főnök került. A Honvédelmi Minisztérium teljes szervezetét a 003. ábra szemlélteti.

Az Elnökség alárendeltségében: Fordító alosztály, Törzs parancsnokság, Tábori lelkészetek.

A katonai főnök alárendeltségében hét osztály működött: Vezérkari osztály, Katonai nyilvántartó osztály, Szervezési osztály, Kiképzési osztály, Műszaki és szállítási osztály, Híradó osztály, Légügyi osztály.

004. ábra – Az Elnökség és a katonai főnök alárendeltjeinek szervezete, 1945. május 30.

A katonai közigazgatási főnök alárendeltségében működő csoportok szervezetét a 005. ábra szemlélteti.

A Személyi csoport osztályai: Elvi és tiszti osztály, Legénységi osztály, Hadifogoly és veszteségi osztály, Nyilvántartási osztály.

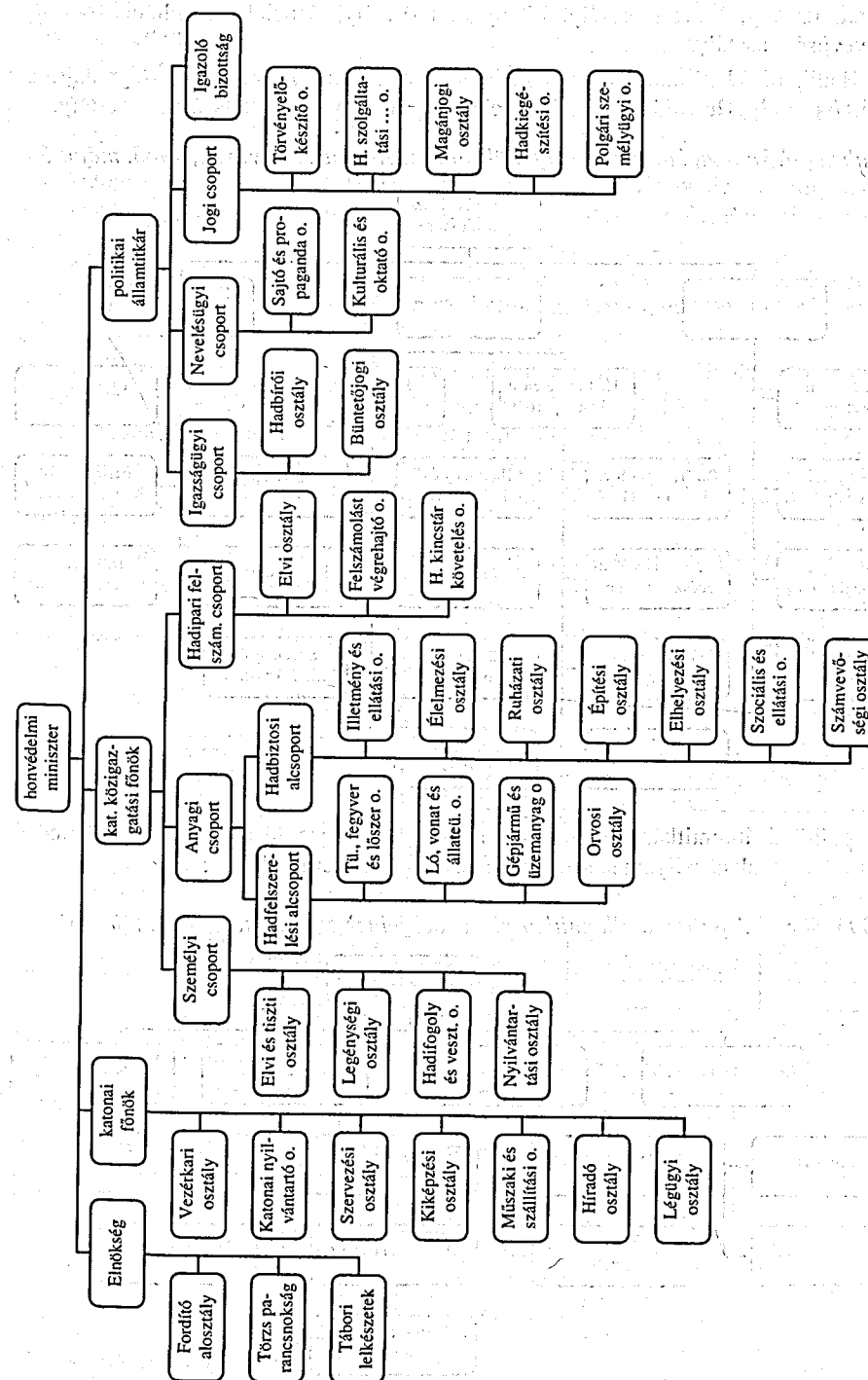
Az Anyagi csoport alárendeltségében volt a Hadfelszerelési alcsoport és a Hadbiztosi alcsoport.

A Hadfelszerelési alcsoport osztályai: Tüzér, fegyver és lőszer osztály; Ló, vonat és állategészségügyi osztály; Gépjármű és üzemanyag osztály; Orvosi osztály.

¹⁵ A HM 40. osztályra és kalandor vezetőjére lásd Markó György: A miniszter árnyékában. Új Tükör, 1988. március 27. szám, 19. o. A Katona politikai osztály történetére lásd Okvát Imre: „Sziget egy reakciós tenger közepén.” Adalékok a Katpol történetéhez, 1945–1949. In: Államvédelem a Rákosi-korszakban. (Szerk. Gyarmati György.) Budapest, 2000. Történeti Hivatal, 57–96. o.

¹⁶ HL HM 1945/eln. 24.130.

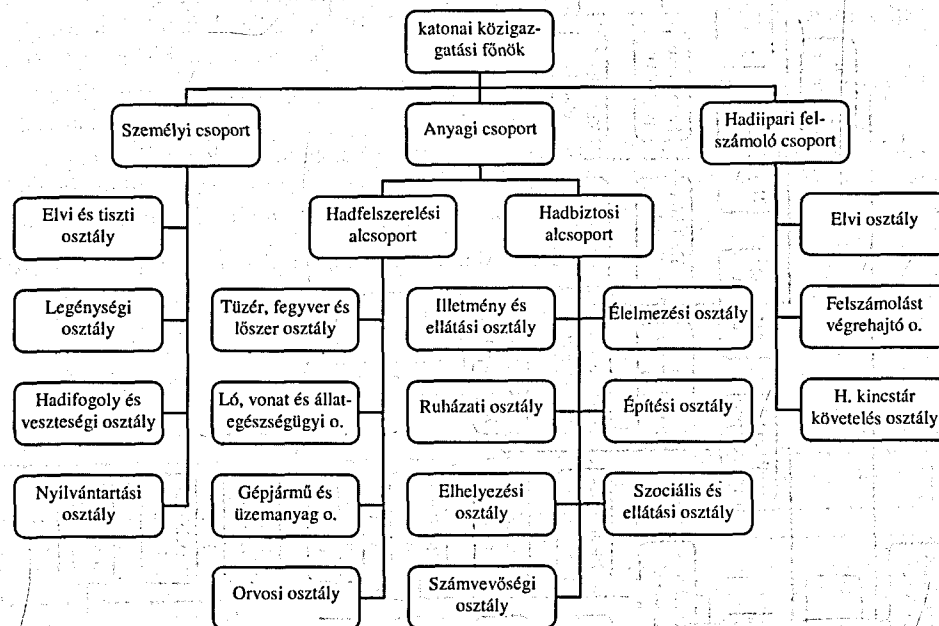
003. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1945. május 30.

A Hadbiztosi alcsoport osztályai: Illetmény és ellátási osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Építési osztály, Elhelyezési osztály, Szociális és ellátási osztály, Számvevősségi osztály.

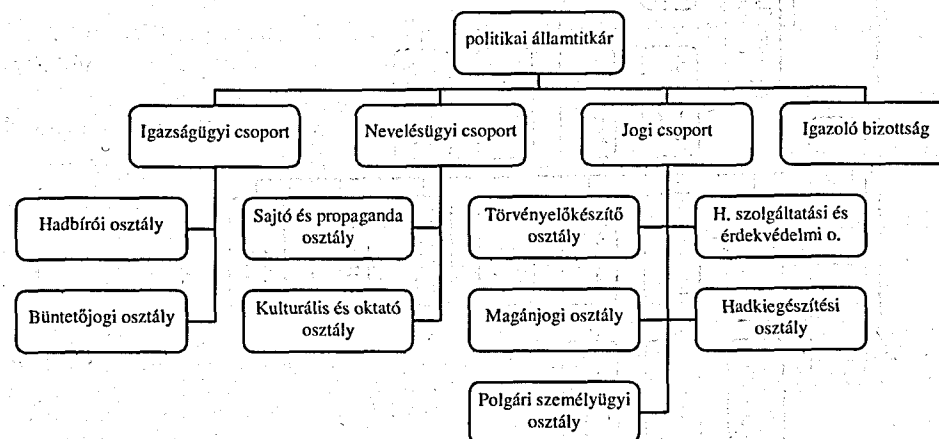
A Hadiipari felszámoló csoport osztályai: Elvi osztály, Felszámolást végrehajtó és ellenőrző osztály, Honvéd kincstár követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály.

005. ábra – A katonai közigazgatási főnök alárendeltjeinek szervezete, 1945. május 30.

A politikai államtitkár alárendeltségében működő Igazoló bizottság, a különböző csoportok és azok osztályainak szervezete az alábbiak szerint alakult:

006. ábra – A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1945. május 30.

Az Igazoló bizottság a korabeli rendelet szervezési ábrájában nem szerepelt. A személyi állományt felsoroló rész szerint viszont a politikai államtitkár alárendeltségében tevékenykedett.

Az Igazságügyi csoport osztályai: Hadbírói osztály, Büntetőjogi osztály.

A Nevelésügyi csoport osztályai: Sajtó és propaganda osztály, Kulturális és oktató osztály.

A Jogi csoport osztályai: Törvényelőkészítő osztály, Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály, Magánjogi osztály, Hadkiegészítési osztály, Polgári személyügyi osztály.

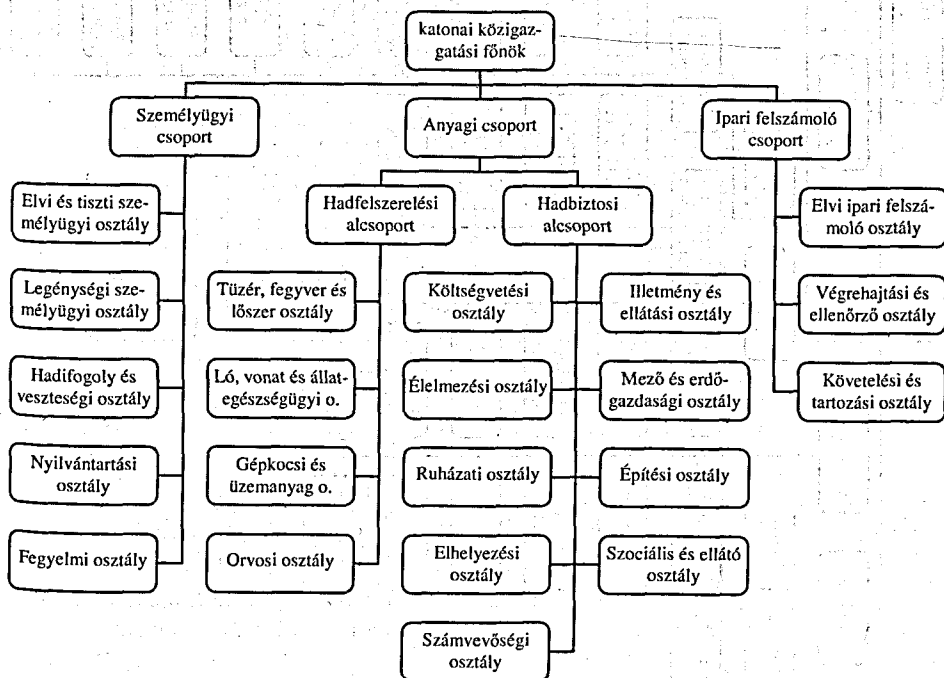
Egy 1945. július 17-én kiadott szervezési rendelkezés¹⁷ az eddig ismertetettel szemben a következő változtatásokat jelentette (a minisztérium teljes szervezetét a 007. ábra szemlélteti).

Az Elnökségben belül a Fordító alosztály megszűnt. Az Elnökség alárendeltjei: Törzs parancsnokság, Tábori lelkészetek. (Külön ábrán nincs jelölve.)

A katonai főnök alá rendelt szervezet nem változott. Osztályai az alábbiak voltak: Vezérkari osztály, Katonai nyilvántartó osztály, Szervezési osztály, Kiképzési osztály, Műszaki és szállítási osztály, Híradó osztály, Légügyi osztály. (Külön ábrán nincs jelölve.)

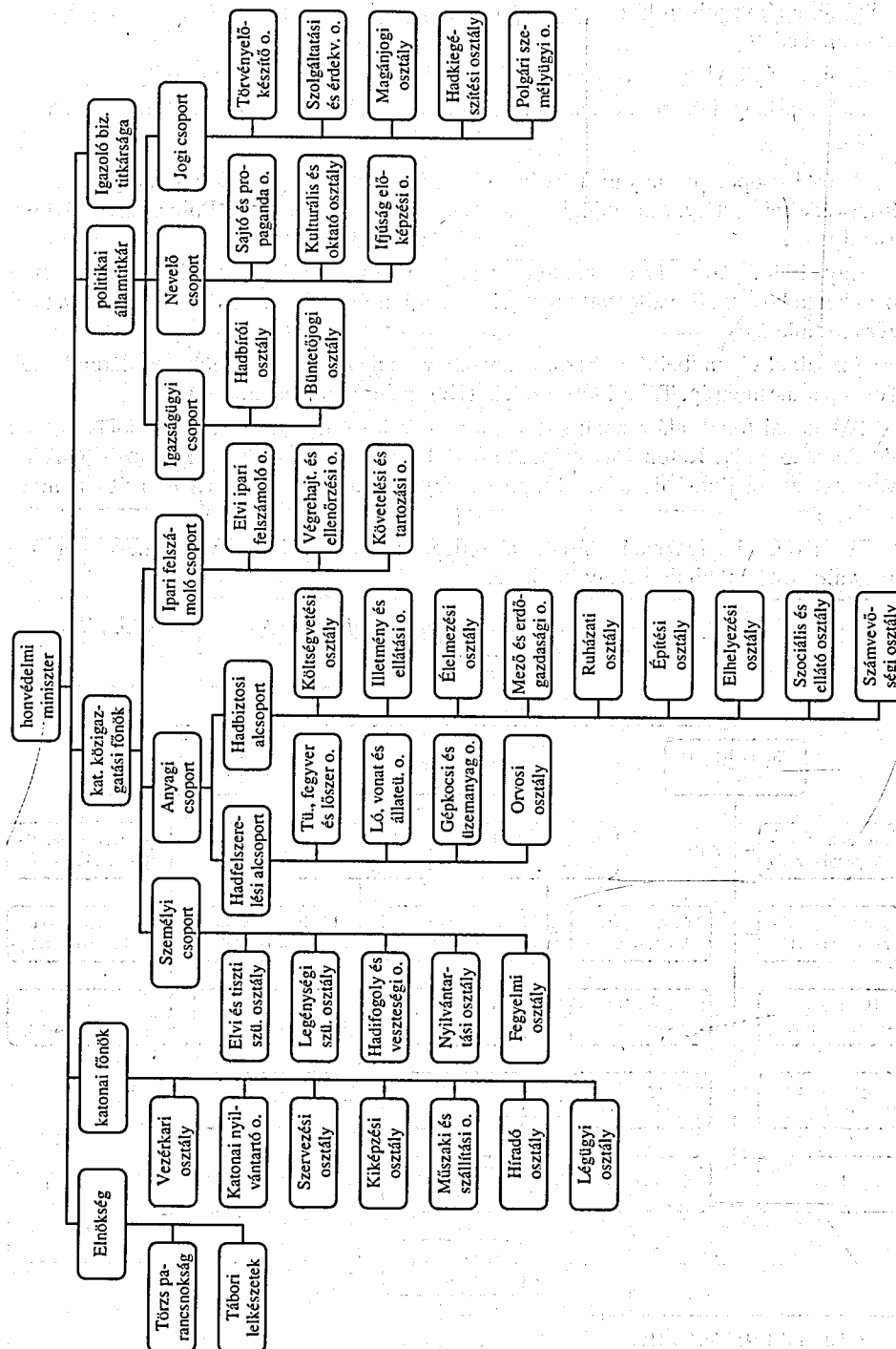
A katonai közigazgatási főnök alárendeltségében több szervezet neve némileg megváltozott és több új osztály jött létre.

008. ábra – A katonai közigazgatási főnök alárendeltjeinek szervezete, 1945. július 17.

¹⁷ HL HM 1945/el. 28.419.

007. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1945. július 17.

A Személyügyi csoportban új Fegyelmi osztály jött létre. Az Anyagi csoport Hadbiztosi alcsoportján belül új Költségvetési osztály és új Mező és erdőgazdasági osztály alakult. Részleteiben:

A Személyügyi csoport (névmódosulás) szervezete: Elvi és tiszt. személyügyi osztály (névmódosulás), Legénységi személyügyi osztály (névmódosulás), Hadifogoly és veszteségi osztály, Nyilvántartási osztály, Fegyelmi osztály (új szervezet).

Az Anyagi csoport alárendeltségében

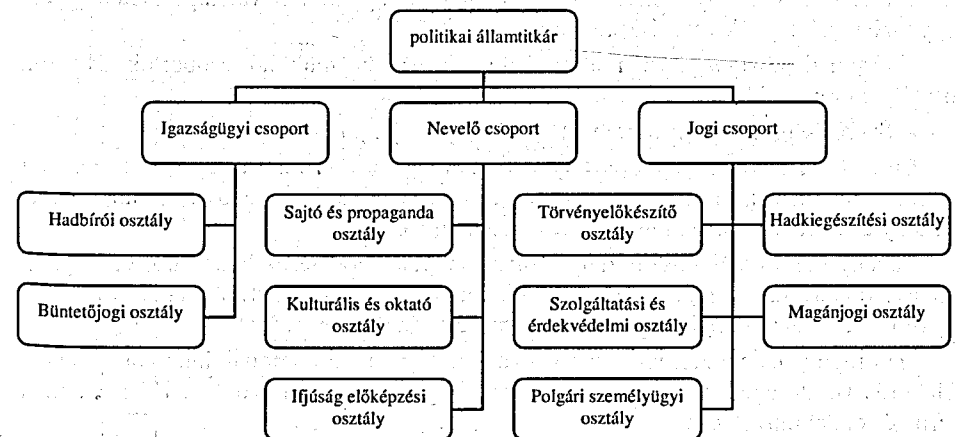
– a Hadfelszerelési alcsoport osztályai: Tüzér, fegyver és lőszer osztály; Ló, vonat és állategészségügyi osztály; Gépkocsi és üzemanyag osztály (névmódosulás); Orvosi osztály.

– a Hadbiztosi alcsoport osztályai: Költségvetési osztály (új szervezet), Illetmény és ellátási osztály, Élelmezési osztály, Mező és erdőgazdasági osztály (új szervezet), Ruházati osztály, Építési osztály, Elhelyezési osztály, Szociális és ellátó osztály (névmódosulás), Számvevőseni osztály.

Az Ipari felszámoló csoport (névmódosulás) osztályai: Elvi ipari felszámoló osztály (névmódosulás), Végrehajtási és ellenőrzési osztály (névmódosulás), Követelési és tartozási osztály (névmódosulás).

A politikai államtitkár Nevelő csoportjában új Ifjúság előképzési osztály jött létre. A Jogi csoport csoportban a Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály elnevezése Szolgáltatási és érdekvédelmi osztályra módosult. Részleteiben:

009. ábra – A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1945. július 17.

Az Igazságügyi csoport osztályai: Hadbírói osztály, Büntetőjogi osztály.

A Nevelő csoport (névmódosulás) alárendeltjei: Sajtó és propaganda osztály, Kulturális és oktató osztály, Ifjúság előképzési osztály (új szervezet).

A Jogi csoport osztályai: Törvényelőkészítő osztály, Szolgáltatási és érdekvédelmi osztály (névmódosulás), Magánjogi osztály, Hadkiegészítési osztály, Polgári személyügyi osztály.

Nem egyértelmű az Igazoló bizottság titkársága alárendeltsége. A rendelet szervezési ábrája úgy is értelmezhető, hogy visszakerült a miniszter közvetlenek közé.

Vörös János honvédelmi miniszter 1945. október 19-én egy új ügy- és személyzeti beosztást terjesztett fel a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnak. A rendeletet azonban három nap múlva visszavonták, mert a Szövetséges Ellenőrző Bizottság nem járult hozzá annak életbe léptetéséhez. Ez lett a következő javaslat sorsa is.¹⁸

A már jóváhagyott és 1945. október 30-ával életbe lépett új rendelet¹⁹ szerint a miniszter (az állománytáblázatra tollal már rávezették az új miniszter, dr. Tombor Jenő nevét is) közvetlen alárendeltségbe tartozott az Elnökség, a katonai főnök, a katonai közigazgatási főnök, a Katona politikai osztály és a politikai államtitkár. A minisztérium új szervezetét a 010. ábra szemlélteti. Az alárendeltek további tagozódása és ügyköreik:

Elnökség (012. ábra) – a minisztérium összes elvi ügyeinek intézésénél az összhang és egyöntetű felfogás biztosítása. A minisztérium belső szervezetének ügyei. A szak osztályok ügykörén kívül eső ügyek intézése. A Szolgálati szabályzat I. és II. részeivel kapcsolatos ügyek. A Honvédség közigazgatási szolgálatának és ügykezelésének irányítása. Egyesületi ügyek. Ünnepek. Sajtóügyek. Honvéd egyén közszereplésével kapcsolatos ügyek. Külföldi katonai attasékkal kapcsolatos ügyek. A Magyar Vöröskeresztrel kapcsolatos elvi ügyek. Honvéd zenekarok elvi ügyei. A *Honvédségi Közlöny* szerkesztése. Névmagyarosítás. Honvédelmi statisztika. Külföldi szolgálati utazások céljaira szolgáló hivatalos útlevelek ügyei. A minisztérium segédhivatalai (iktatók, kiadók, irattárak, könyvtár). A minisztérium belső szolgálatának gépkocsi ügyei.

Az Elnökségen belül Törzs parancsnokság (orvosi rendelő, törzs különítmény, törzs század, gépkocsi osztag, épület gondnokság, hírközpont, irodai szükségletek raktára) és Tábori lelkészi hivatal (a Honvédség egyéneinek lelki gondozásával kapcsolatos ügyek, egyházi anyakönyvek vezetése) működött.

A katonai közigazgatási főnök alárendeltségében működő csoportok és azok osztályai ügykörukkal (011. ábra):

A Személyügyi csoport osztályai:

Elvi és tiszti személyügyi osztály – személyügyek elvi intézése. Tisztek személyi ügyei (előléptetés, minősítés, elbírálás, rangmegállapítás, beosztás, áthelyezés, vezénylés és felülvizsgálati ügyek). Kitüntetési ügyek.

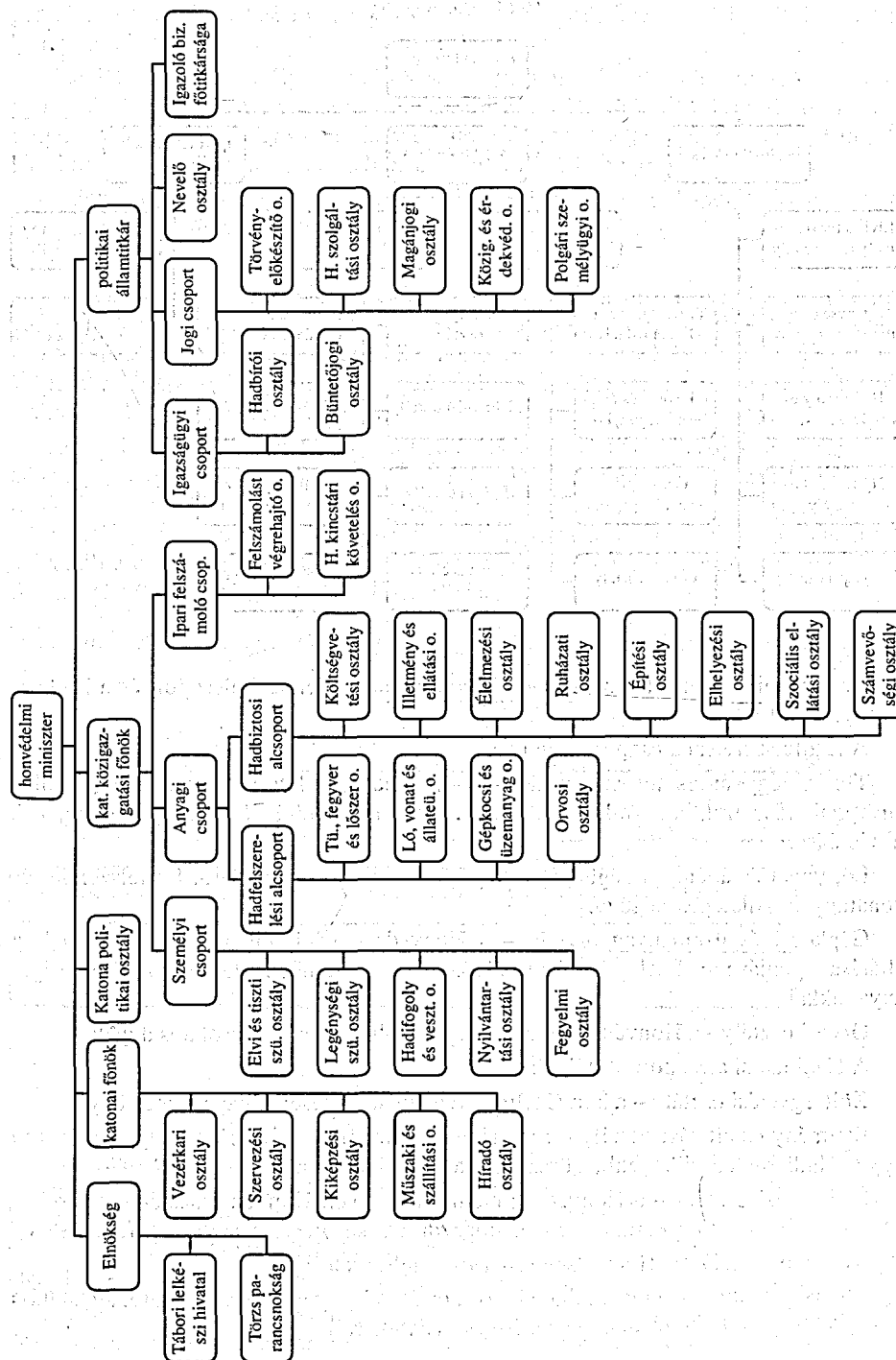
Legénységi személyügyi osztály – hivatásos tiszthelyettesek beosztása, vezénylése és nyilvántartása. A legénységi egyének katonai felülvizsgálati ügyei. Sorozási és egyéb legénységi személyi ügyek. Tűzharcos ügyek.

Hadifogoly és veszteségi osztály – a hadifoglyok és katonai internáltak ügyei. Háborús veszteségek nyilvántartása, a veszteségi adatok feldolgozása. Hősi temetők, sírok és emlékművek ügyei.

Nyilvántartási osztály – tényleges és nem tényleges tisztek, honvéd tisztviselők és legénység nyilvántartása. A nyilvántartás és igénybevétel irányítása honvédségi és országmozgósítási vonalon. Az ország honvédelmi személyi kötelezettség alatt álló emberanyagának szám- és szakképzettség szerinti nyilvántartása, felhasználásának irányítása és közreműködés a meghagyásban.

Fegyelmi osztály – fegyelmi és rehabilitálási ügyek.

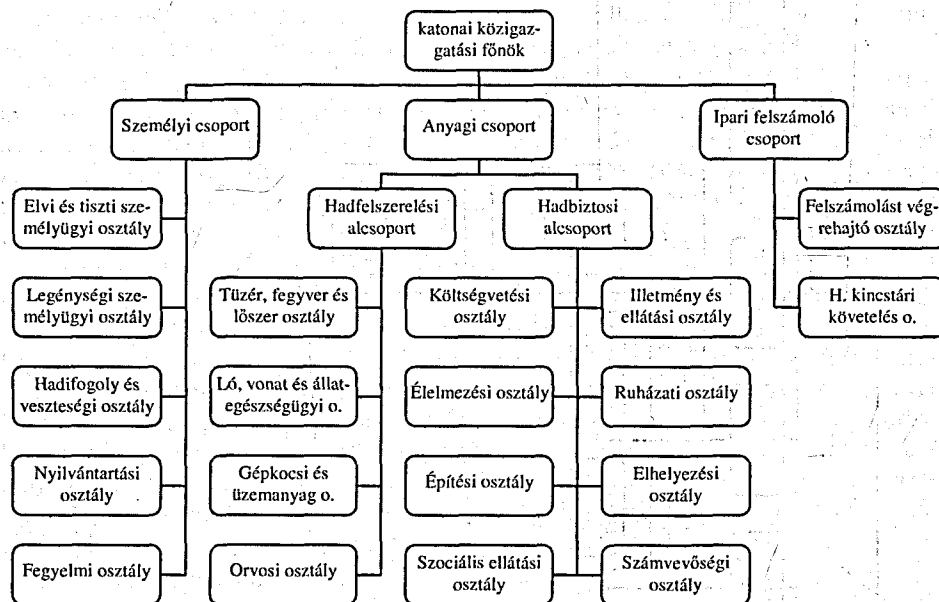
010. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1945. október 30.

¹⁸ HL HM 1945/eln. 41.879 (csatolva a HM 1945/eln. 42.017 számú irathoz.) és HL HM 1945/eln. 38.340.

¹⁹ HL HM 1945/eln. 42.860.

011. ábra – A katonai közigazgatási főnök alárendeltjeinek szervezete, 1945. október 30.

Az Anyagi csoport alárendeltségében volt a Hadfelszerelési alcsoport és a Hadbiztosi alcsoport.

A Hadfelszerelési alcsoport osztályai:

Tűzér, fegyver és lőszer osztály – a Honvédség ellátása fegyverzetrel, optikai anyaggal, lőszerrel, löporral és robbanó anyaggal. A régi Honvédség légierijének likvidálása.

Ló, vonat és állategészségügyi osztály – a Honvédség ló pótlása. Ló felszerelés és vonatügyek. Állategészségügy.

Gépkocsi és üzemanyag osztály – a Honvédség gépjármű ügyei. A Honvédség ellátása gépjárművekkel, kerékpárokkal, ezek üzemben tartásához szükséges anyagokkal.

Orvosi osztály - a Honvédség egészségügyi szolgálatával kapcsolatos ügyek.

A Hadbiztosi alcsoport osztályai:

Költségvetési osztály – a honvédelmi tárca költségvetésével kapcsolatos ügyek.

Illetmény és ellátási osztály – illetmény ügyek. Ellátásban állók (nyugdíjasok stb.) ügyei. Hadigondozási ügyekben összekötő a Népjóléti Minisztériummal.

Élelmezési osztály – a Honvédség élelmezési ügyei. Honvéd kincstár kezelésében levő gazdaságok és birtokok mező és erdőgazdasági kezelése, irányítása és felügyelete.

Ruházati osztály – a Honvédség ruházati és felszerelési ügyei.

Építési osztály – laktanyák, löterek, gyakorlóterek és repülőterek építése, átalakítása és karbantartása. Laktanyák berendezése és nyilvántartása.

Elhelyezési osztály – csapatok és intézetek elhelyezése. Ingatlanok vétele, elidegenítése. A beszállásolási törvénnyel kapcsolatos ügyek intézése. Tisztek és tiszthelyettesek lakásügyei.

Szociális ellátási osztály – a honvéd tiszti, tisztviselői és tiszthelyettesi kar részére gyógyházak üzemben tartása. Egyenruházati üzemek létesítése. Élelem stb. beszerzési csoportok fenntartása. Tényleges és nyugállományú tisztek és tiszthelyettesek betegellátási ügyei. A hadigondozásnak a honvédelmi tárca érintő ügyei.

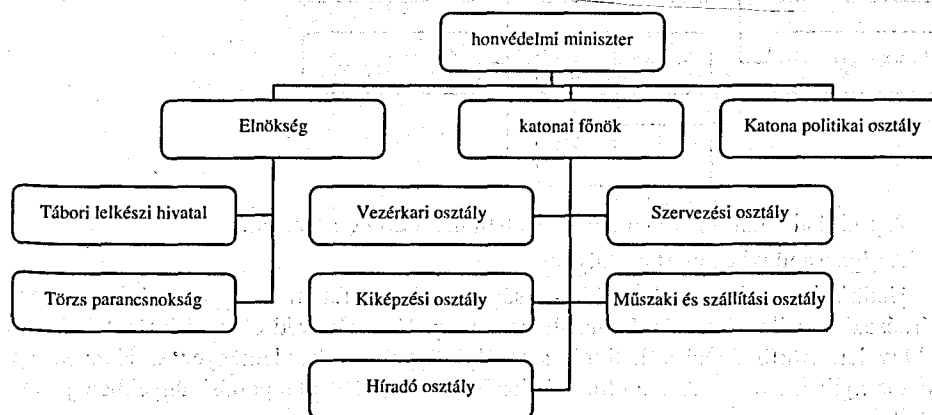
Számvevősegi osztály – a Honvédség számenlőrzésével kapcsolatos ügyek. A közigazgatási számvevősegi segédszolgálat ellátása. Hadipénztár.

Az Ipari felszámoló csoport osztályai:

Felszámolást végrehajtó és ellenőrző osztály – a hadiipar leépítése gyakorlati végrehajtásának intézése és ellenőrzése. A hadianyag-gyárak által közszükségleti célokra átadott nyersanyagok és félkész termékek átadásával kapcsolatos konkrét kérdések. (Anyagvizsgálat, ármegállapítás.) Hadiüzemek leszerelésének és átállításának konkrét kérdései.

Honvéd kincstári követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály – a felszámolás pénzügyi lebonyolítása gazdasági végrehajtásának intézése. Honvéd kincstári rendelések, továbbá külföldi megrendelések és honvéd kincstári nyersanyagok felszámolásának összegszerű tisztázása. Üzemfejlesztések, előlegek és bombákrok helyreállítása címén kiutalt kincstári előlegek és hozzájárulások felszámolása. Áttelepítési (kitelepítési) költségek elszámolása.

012. ábra – Az Elnökség, a Katona politikai osztály és a katonai főnök alárendeltjeinek szervezete, 1945. október 30.

A katonai főnök alárendeltségében működő osztályok:

Vezérkari osztály – általános vezérkari és hadimérnök törzskari ügyek. Magasabb parancsnokok, vezérkari, hadimérnök törzskari tisztek kiképzési ügyei. Hadimúzeum ügyei. Tudományos tiszti kaszinó és térképészeti ügyek. A Honvédség alkalmazásának előkészítése. Karhatalmi alkalmazási terv kidolgozása. Haditapasztalatok gyűjtése és kiértékelése. Határszolgálatokkal kapcsolatos elvi ügyek és határsértések.

Kiképzési osztály – a Honvédség kiképzési és sportügyei. Szabályzatok szerkesztése, az anyagi szabályzatokat kivéve. Honvéd képző és nevelő intézetek ügyei.

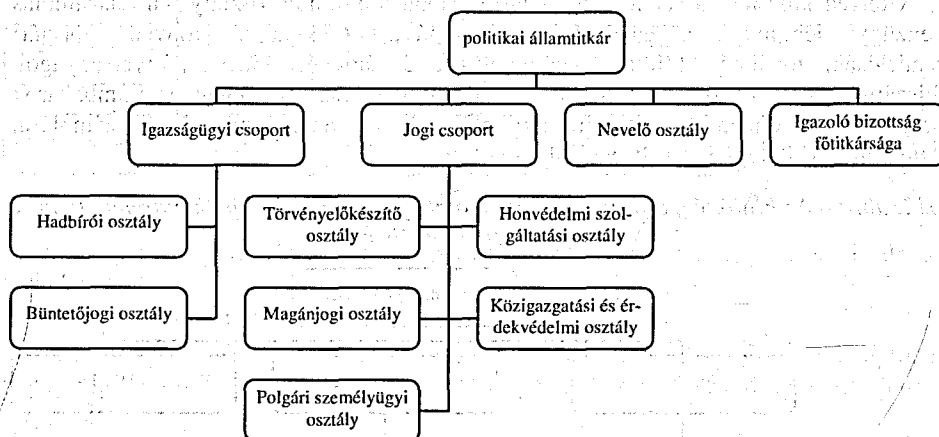
Szervezési osztály – a Honvédség béke és háborús szervezése. A Honvédség mozgósításának előkészítése. Az országmozgósítás általános, személyi, ló és jármű részének előkészítése és irányítása honvédelmi szempontból.

Műszaki és szállítási osztály – műszaki, műszaki karhatalmi, erősítési és folyamór ügyek. Árvízvédelem és vízi, vasúti katonai közlekedés, szállítás elvi és anyagi ügyei.

Híradó osztály – a Honvédség híradásával kapcsolatos ügyek. A minisztérium Hírközpont és távbeszélő (távíró) híradó műszaki ügyei. Tábori postaszolgálat ügyei.

A miniszter közvetlen alárendeltségébe került a Katona politikai osztály. (012. ábra.) Ügykörei: katonai nyilvántartás és kémelhárító szolgálat. Saját katonai attasékkal kapcsolatos ügyek. A Honvédség erkölcsi értékét és demokratikus szellemét veszélyeztető törekvések és ezekkel összefüggő közönséges bűncselekmények ügyében nyomozás. A háborús bűnösök és népellenes cselekményt elkövetők népbíróság elé állítása. Az Igazoló bizottság részére az igazolás alá kerülőkre vonatkozóan adatszerezés.

013. ábra – A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1945. október 30.

A politikai államtitkár alárendeltségében működő szervezetek:

Az Igazságügyi csoport osztályai:

Hadbírói osztály – a honvéd igazságszolgáltatás feletti felügyelet. Katonai jogi kérdésekben véleményadás. Felhatalmazás megadása. Honvéd büntető intézetek feletti felügyelet. Börtönügyek. Hadbírói személyi ügyekben kezdeményezés. Honvédségi védők nyilvántartása. A hadbírói kiképzési és személy utánpótlási ügyekben javaslattétel.

Büntetőjogi osztály – a honvéd büntető igazságszolgáltatást érintő törvényjavaslatok, kormányrendeletek, miniszteri rendeletek, szabályzatok stb. szerkesztése. Más tárcák által előterjesztett ilyen törvényjavaslatokhoz hozzászólás. Ilyen jogszabályok értelmezése és magyarázata. A honvédelem érdekeit érintő polgári bűnügyek figyelemmel kísérése és a szükséges intézkedések végrehajtása.

A Jogi csoport osztályai:

Törvényelőkészítő osztály – törvényjavaslatok és kormányrendeletek tárgyalása. Jogszabályok értelmezése. Közjogi, közszolgálati, parlamenti, politikai és miniszter-

tanácsi ügyek. Véleményadás jogi vonatkozású elvi közigazgatási és katonai nyugellátási ügyekben. Nemzetközi ügyek és szerződések.

Honvédelmi szolgáltatási osztály – személyi és dologi igénybevétel. Közigazgatási úton érvényesíthető kártérítések. Dologi szolgáltatás alól felmentés. A beszállásolási törvénnyel kapcsolatos jogi ügyek. Közigazgatási beosztás változásának nyilvántartása.

Magánjogi osztály – magánjogi vonatkozású ügyekben véleményadás. Szerződések, peres ügyek, kisajátítás, alapítványi ügyek, szabadalmi ügyek. Honvédségi vagyongazdálkodás, kincstári és honvédelmi érdekeltsgű vállalatok jogi természetű ügyei. Kincstári ingatlanok tulajdonjogi ügyei, az ingatlanok ellenőrzése és nyilvántartása.

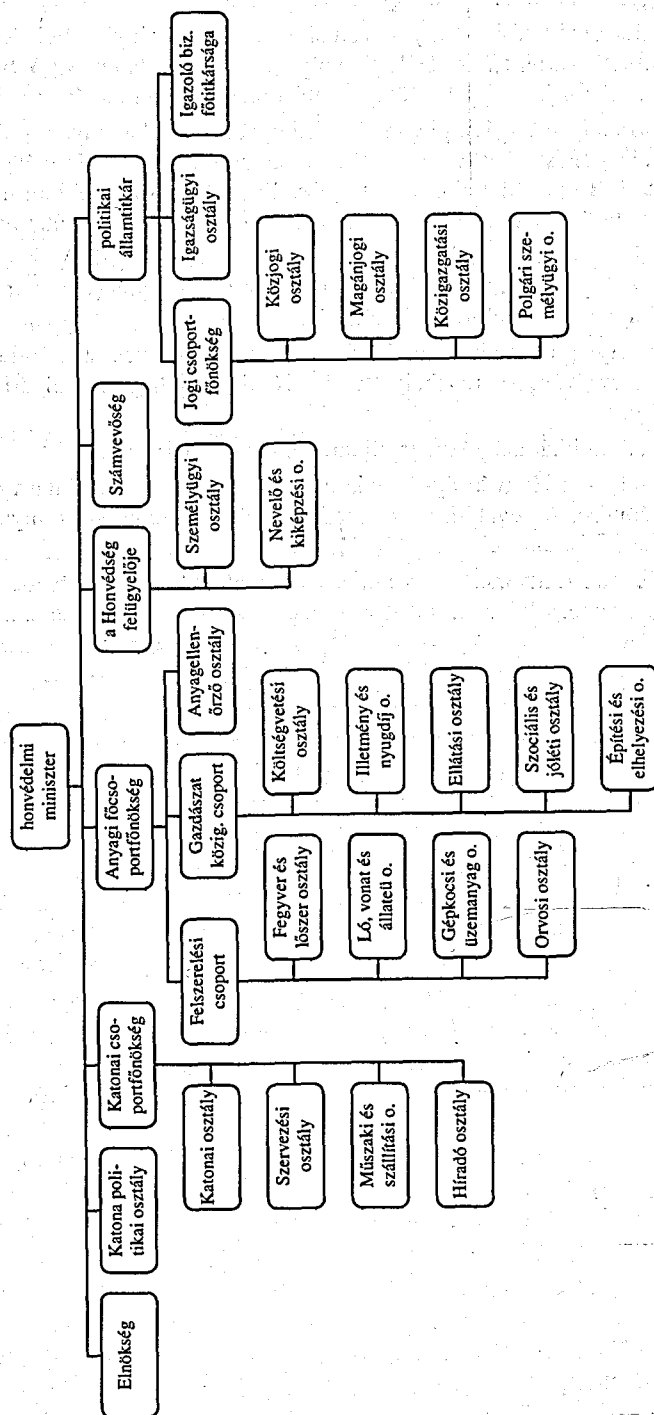
Közigazgatási és érdekvédelmi osztály – személyi adatgyűjtés és nyilvántartás. Katonai kedvezményi ügyek. Polgári foglalkozásban való meghagyás. Állampolgársági ügyek. Útlevelel ügyek. Kivándorlás. Érdekvédelmi ügyek.

Polgári személyügyi osztály – a polgári alkalmazottak összes személyi ügyei. Munkásbiztosítás. Igazolványos tiszthelyettesek és tisztek ügyei. Polgári személyek kitüntetései ügyei.

A politikai államtitkár alá közvetlenül tartozó egyéb szervezetek:

Nevelő osztály – a Honvédség demokratikus szellemének kialakítása és népi műveltségének kiépítése. A nevelőtiszti intézmény szellemi, személyi és anyagi ügyeinek irányítása.

Igazoló bizottság főtitkársága – a minisztérium állandó Igazoló bizottságok illetősége alá tartozó személyek igazolásának intézése.

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM FOLYAMATOS ÁTSZERVEZÉSEI (1945. NOVEMBER – 1948. MÁRCIUS)

Hiába szerezte meg az 1945. novemberi választásokon a szavazatok többségét a Független Kisgazdapárt (57%), a Szövetséges Ellenőrző Bizottság nyomására kommunista, szociáldemokrata és nemzeti parasztpárti politikusokat is magában foglaló koalíciós kormány alakult. Éles politikai harc indult meg a hadsereg feletti ellenőrzésért is – a kisgazdák minisztereikben és az általuk vezetett Honvédelmi Minisztériumban bíztak. A Magyar Kommunista Párt fő támaszai e területen a volt háborús bűnösök felkutatására alakult Katona politikai osztály, a hadseregben rendszeresített nevelőtisztviselői intézmény, illetve a minisztériumban egyre több kulcspozíciót betöltő kommunista párttagok voltak.

A küzdelem elsősorban a hivatásos állomány, főleg a tisztikar megnyeréséért folyt. A tisztok politikai szempontok alapján történt kiválogatását a háború alatt és közvetlenül azt követően az igazoló bizottsági eljárás, majd pedig a „B”-listázás szolgálta. Minden tisztnek és tiszthelyettesnek igazolnia kellett a háború alatti magatartását. Az úgynevezett „nyugatos”, azaz amerikai, angol vagy francia hadifogságból hazatért tisztet 1946 februárjában automatikusan eltávolították a hadseregből. Az egész közigazgatást érintő létszámcsoökkentés során pedig „A”, „B”, „C” kategóriába sorolták a hivatásos állományt, akik közül az utóbbiak további szolgálataira nem tartottak igényt. Az a jogos elvárás azonban, hogy a hadsereget megtisztítsák a nyilvánvalóan fasiszta érzelmű elemektől, egy idő után a pártpolitikai csatározások eszközévé vált.

A politikai okokon kívül az ország gazdasági helyzete – a háborús károk helyreállítása, a fegyverszüneti szerződésben vállalt jóvátétel fizetése is megkövetelte a hadsereg létszámának csökkentését, ami maga után vonta szervezetének megváltozását.

A Honvédelmi Minisztérium gyakori átszervezését mégsem ez indokolta. Valószínűbbnek tűnik a politikai indítók: az állandóan megújuló szervezet új csoportfőnököket, osztályvezetőket kívánt, akiknek kinevezését a kommunisták vezette Személyügyi osztály kezdeményezte, és a végső döntésnél a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnak vétőjoga volt. A fentiek értelmében a minisztérium felépítésében lényeges változást jelentett az 1946. február 5-től életbe lépő szervezési rendelkezés.²⁰ A miniszternek közvetlenül az Elnökség, a Katona politikai osztály, a Számvevőség, a Katonai csoportfőnökség, az Anyagi főcsoportfőnökség, a Honvédség felügyelője és a politikai államtitkár volt alárendelve.

A minisztérium szervezetét a 014. ábra szemlélteti. Az egyes szervezetek ügykörei:

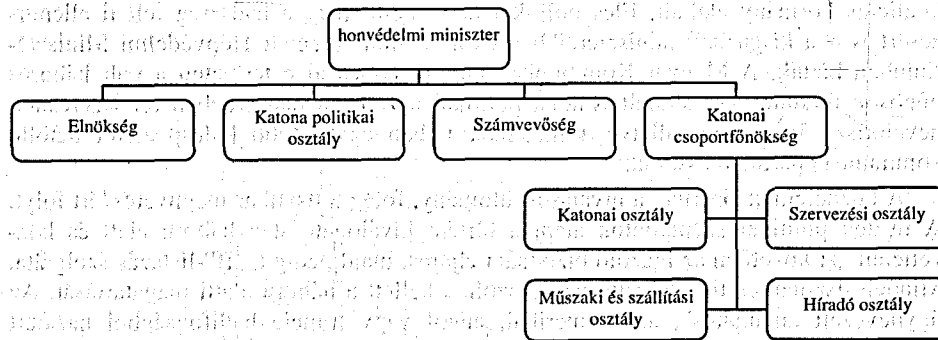
Elnökség (015. ábra) – a minisztérium belső szervezeti ügyei, a Honvédség közigazgatási szolgálatának és ügykezelésének irányítása, egyesületi ügyek, ünnepek, sajtóügyek, honvéd egyének közszereplése, külföldi katonai attasék ügyei, a Honvédségi Közlöny szerkesztése, névmagyarosítás; szolgálattelvelek.

²⁰ HL HM 1946/eln. 3.893. Az 1946. január 8-án kiadott HM 1946/eln. 1.557 szervezési rendelet a Honvédség felügyelője helyett még szemléltető beosztást említ, de egyébként a minisztérium szervezete mindkét rendeletben azonos volt. Mivel a végül életbe lépett rendelet nem tartalmazta az ügykörök leírását, ezért azokat a HM 1946/eln. 1.557 egyik melléklete alapján állítottuk össze.

Katona politikai osztály: katonai nyilvántartás és kémelhárító szolgálat, a háborús bűnösök és népellenes cselekményt elkövetők 'népbíróság' elé állítása, az igazoló bizottságok részére adatszerezés.

Számvevőség: a Honvédség számenőrzésével kapcsolatos ügyek, a közigazgatási számvevőségi segédszolgálat ellátása, hadipénztár.

015. ábra – Az Elnökség, a Katona politikai osztály, a Számvevőség és a Katonai csoportfőnökség szervezete, 1946. február 5.

A Katonai csoportfőnökség alárendelt osztályai és azok ügykörei:

Katonai osztály – általános vezérkari és hadmérnök törzskari ügyek, magasabb parancsnoki képzés, a Hadimúzeum, a Tiszti kaszinó felügyelete, térképészeti ügyek, haditápaszlatok gyűjtése és kiértékelése, karhatalmi kérdések, a határszolgálattal kapcsolatos elvi ügyek.

Szervezési osztály – a Honvédség béke és háborús szervezete, a Honvédség mozgósításának előkészítése, az országos mozgósítás előkészítése, irányítása.

Műszaki és szállítási osztály – műszaki, erődítési, folyamőr és árvízvédelmi ügyek, vízi, vasúti katonai közlekedés, szállítás.

Híradó osztály – híradó ügyek, a híradás műszaki ügyei.

Az Anyagi főcsoportfőnökség alárendeltségébe egy önálló osztály és két csoport tartozott, az utóbbiak alá sorolt további osztályokkal. (016. ábra.)

A főcsoportfőnök közvetlen Anyagellenőrző osztály ügyköre: a hadiipar leépítésének végrehajtása, hadiüzemek leszerelése és átállítása, a honvéd kincstári rendelekek, külföldi megrendelések tisztázása, kincstári előlegek felszámolása, a kitelepítési költségek elszámolása.

Felszerelési csoport – Fegyver és lőszer osztály; Ló, vonat és állategészségügyi osztály; Gépkocsi és üzemanyag osztály; Orvosi osztály. Az egyes osztályok ügykörei:

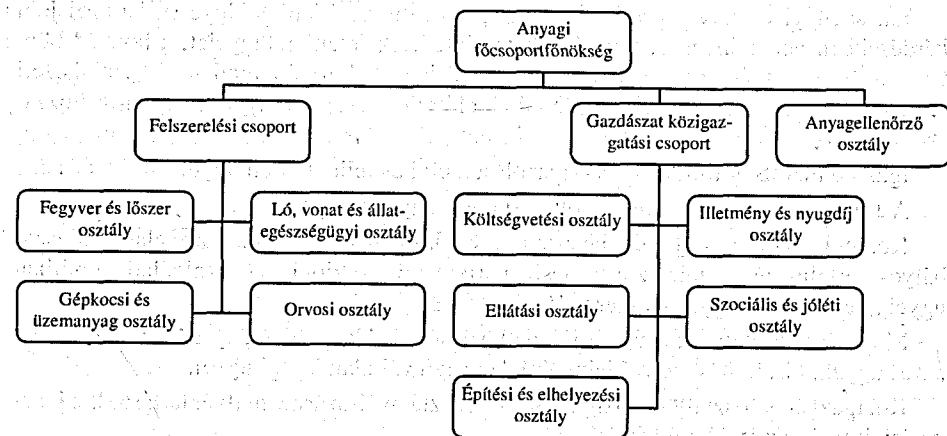
Fegyver és lőszer osztály – a Honvédség ellátása fegyverzetrel, optikai anyaggal, lőszerrel, robbanóanyaggal.

Ló, vonat és állategészségügyi osztály – a Honvédség lópojtása, lófelszerelés, állategészségügy, vonatügy.

Gépkocsi és üzemanyag osztály – a katonai alakulatok és szervek ellátása gépjárművekkel és az üzemben tartásukhoz szükséges anyagokkal.

Orvosi osztály – a Honvédség egészségügyi szolgálatának ellátása.

016. ábra – Az Anyagi főcsoportfőnökség szervezete, 1946. február 5.

Gazdászati közigazgatási csoport – Költségvetési osztály, Illetmény és nyugdíj osztály, Ellátási osztály, Szociális és jóléti osztály, Építési és elhelyezési osztály. Az egyes osztályok ügykörei:

Költségvetési osztály – a honvédelmi tárca költségvetési ügyei.

Illetmény és nyugdíj osztály – illetmények, honvédségi ellátásban állók ügyei. Hadigondozási ügyekben összeköttetés a Népjóléti Minisztériummal.

Ellátási osztály – a Honvédség élelmezése, a tárca kezelésében levő mező- és erdőgazdaságok irányítása és felügyelete, a Honvédség ruházattal való felszerelése.

Szociális és jóléti osztály – honvédségi gyógyházak üzemben tartása, tényleges és nyugállományú tisztek és tiszthelyettesek betegellátása, a hadigondozás honvédelmi tárcát érintő ügyei.

Építési és elhelyezési osztály – laktanyák, löterek, gyakorlóterek és repülőterek építése, átalakítása, karbantartása, laktanyák berendezése és nyilvántartása, az alakulatok és szervek elhelyezése, ingatlanok vétele, kisajátítása, beszállásolása, honvédségi lakásügyek.

A Honvédség felügyelője alárendeltségében (017. ábra) működött a Személyügyi, valamint a Nevelő és kiképzési osztály. Ügyköreik voltak:

Személyügyi osztály – elvi személyügyi kérdések, hivatásos tisztek és tiszthelyettesek előléptetése, rangmegállapítása, beosztása, áthelyezése, a legénységi állomány sorozási és személyügyi, a Honvédség állományába tartozók nyilvántartása, az ország honvédelmi kötelezettség alatt álló emberanyagának szám és szakképzettség szerinti nyilvántartása, felhasználásának irányítása.

Nevelő és kiképzési osztály – a Honvédség demokratikus szellemben való nevelésének irányítása, nevelő és képző intézetek ügyei, a Honvédség kiképzési és sport ügyei, szabályzatok szerkesztése (kivéve az anyagi ügyekkel kapcsolatos szabályzatokat).

A politikai államtitkár alárendeltségében volt közvetlenül az Igazságügyi osztály és az Igazoló bizottság főtitkársága, míg a jogi csoportfőnök közbeiktatásával a Polgári személyügyi osztály, a Közjogi osztály, a Magánjogi osztály és a Közigazgatási osztály.

A közvetlenek ügykörei:

Igazságügyi osztály – a honvéd igazságszolgáltatás feletti felügyelet, katonai jogi kérdésekben véleményadás, honvéd büntetőintézetek feletti felügyelet, a honvéd büntető igazságszolgáltatást érintő törvényjavaslatok, kormányrendeletek, miniszteri rendeletek szerkesztése, más tárcák által előterjesztett törvényjavaslatokhoz hozzájárulás.

Igazoló bizottság főtitkársága – igazolások elvi és fellebbviteli ügyei.

A Jogi csoportfőnökség alá sorolt osztályok ügykörei:

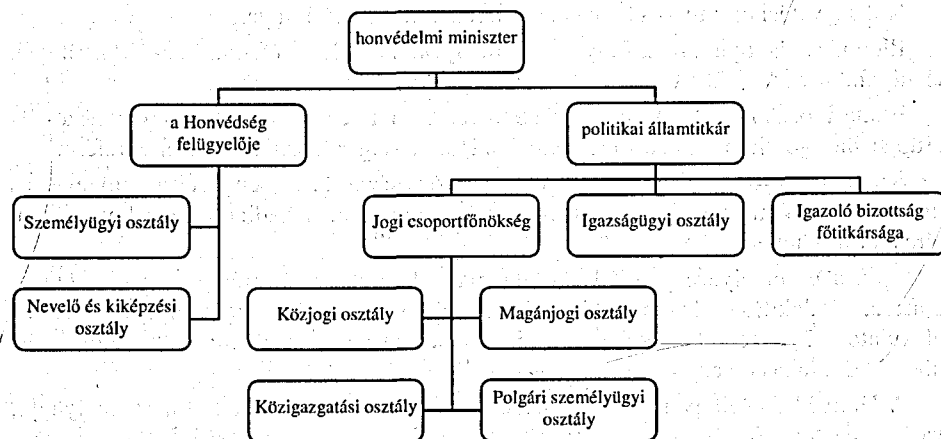
Közjogi osztály – törvényjavaslatok, és kormányrendeletek tárgyalása, jogszabályok értelmezése, minisztertanácsi, parlamenti, közjogi, közszolgálati, politikai ügyek, nemzetközi ügyek és szerződések.

Magánjogi osztály – magánjogi vonatkozású ügyekben véleményadás. Szerződések, peres ügyek, kisajátítás, honvédelmi érdekeltségű vállalatok jogi ügyei.

Közigazgatási osztály – közigazgatási beosztás-változások nyilvántartása, közigazgatási úton érvényesíthető kártérítések.

Polgári személyügyi osztály – polgári alkalmazottak személyügyi.

017. ábra – A Honvédség felügyelője és a politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1946. február 5.

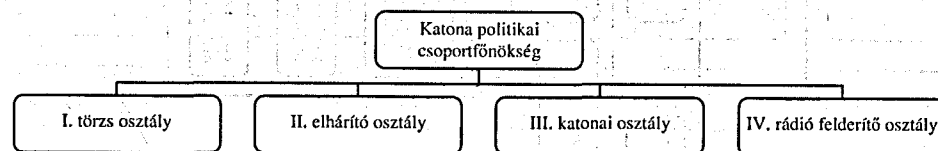

Az 1947-es esztendő két olyan eseménnyel indult, amelyek alapvetően meghatározták a történelem további menetét. Február 10-én Párizsban aláírták a magyar békeszerződést, amelynek a hadseregére vonatkozó előírásai értelmében Magyarországnak jogában állt 70 000 fős hadsereget szerveznie. Jogilag megvolt a lehetőség arra, hogy a Szövetséges Ellenőrző Bizottság diktátumaitól megszabadulva, sikerüljön az engedélyezett kereteket kitölteni. Ugyanakkor az év januárjában jelentették be az úgynevezett „köztársaság-ellenes összeesküvés” leleplezését. A koalíció legnagyobb erejét adó Kiszegedőpart jelentős meggyengítéséhez, Nagy Ferenc miniszterelnök lemondatásához ürügyül szolgáló ügy felgöngyölítésében a katonai elhárításnak döntő szerepe volt.

A koncepciók ízü eljárásba bevont tisztek eltávolítása a kommunisták hadseregen belüli pozícióit erősítette, és félreérthetetlenül jelezte a hadseregen belüli erőviszonyokat.

A katonai elhárítás növekvő súlyát mutatja, hogy a Honvédelmi Minisztériumban 1947. február 15-től négy osztályból álló Katona politikai csoportfőnökség jött létre. Alárendelt osztályai: I. törzs osztály, II. elhárító osztály, III. katonai osztály, IV. rádió felderítő osztály.²¹

018. ábra – A Katona politikai csoportfőnökség szervezete, 1947. február 15.

Az új miniszter, Dinnyés Lajos, a hadsereghez nem sokat konyító kiszegedőpart politikus lett. A szakmai irányítás biztosítása érdekében a Honvédség legmagasabb katonai előjárója a Honvédség felügyelője lett. Ha ő nem is, de a katonai főnök (gyakorlatilag a vezérkar főnöke), a katonai hírszerzés és elhárítás vezetője, a kiképzési és az anyagi csoportfőnökök, az újonnan felállított tiszti iskola parancsnoka a Magyar Kommunista Párt Katonai Bizottságának voltak tagjai. Az érdemi döntések ezentúl e körön belül születtek, a miniszternek és más katonai vezetőknek a tudomásulvétel szerepe jutott.²²

Az 1947. május 6-án kiadott szervezési rendelet²³ értelmében a honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségében működött a Honvédség felügyelője, akit szemle-jog illetett meg a Honvédség csapatai felett kiképzés, fegyelem és anyagi ellátás vonatkozásában. Biztosította a Katonai, a Kiképzési és az Anyagi csoportfőnökségek munkájának összhangját.

A minisztérium szervezetét a 019. ábra ismerteti. Az alárendelteket érintő változások:

Az Elnökség csoportfőnökséggé alakult A. és B. alcsoportokkal. Ide tartoztak a Tábori lelkészetek is.

A Katona politikai csoportfőnökség szervezete nem változott. Alárendelt osztályai: I. törzs osztály, II. elhárító osztály, III. katonai osztály, IV. rádió felderítő osztály. (A rendelet csak az osztályok sorszámaikat sorolta fel!)

A Számvevőség miniszter közvetlen maradt.

A Katonai csoportfőnökség szervezete nem változott. Osztályai: Katonai osztály, Szervezési osztály, Műszaki és közlekedéstudományi osztály (névmódosulás), Híradó osztály.

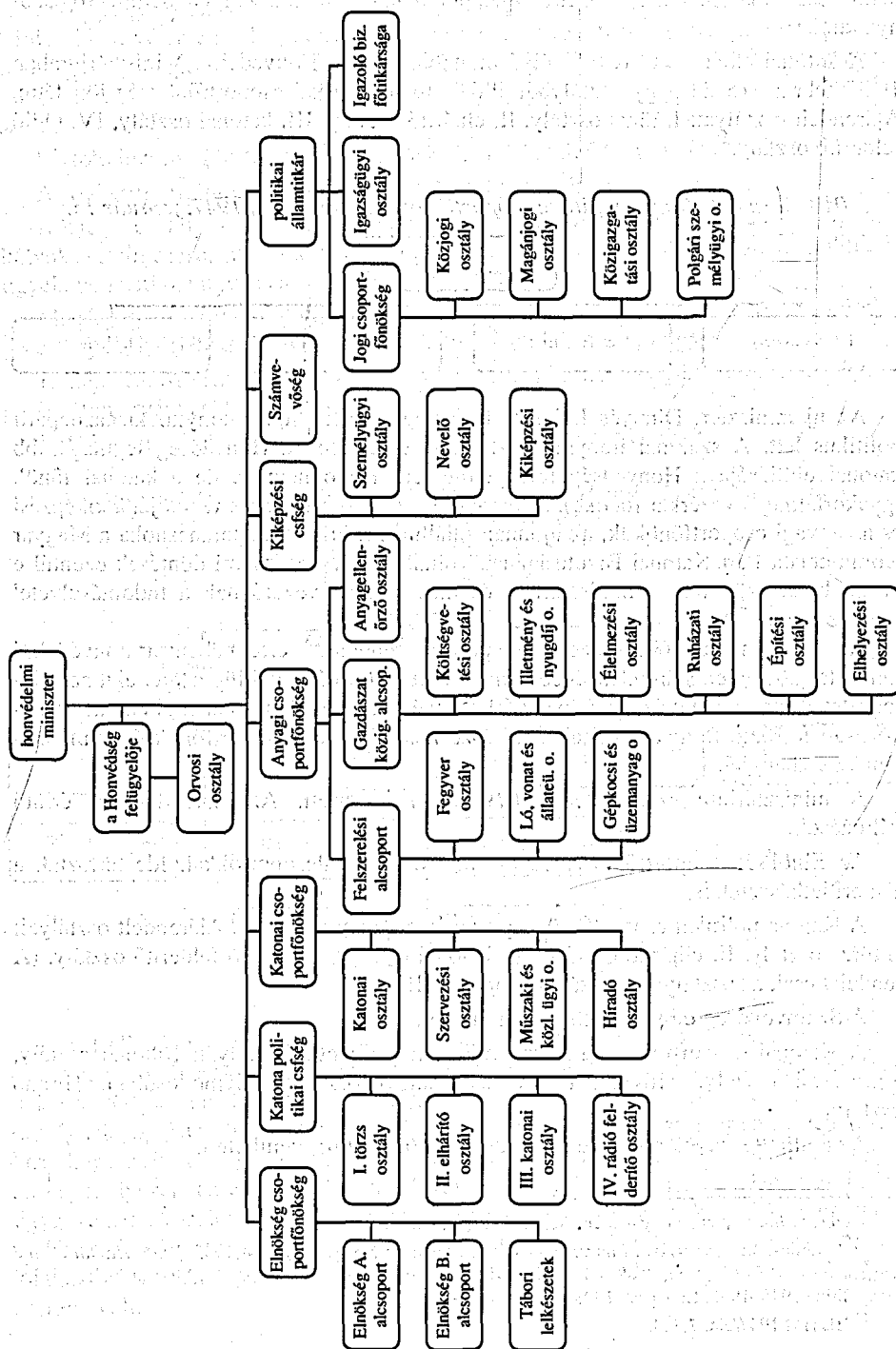
Az említett szervek szervezeti tagolódását a 020. ábra szemlélteti.

²¹ Okvát Imre: „Sziget egy reakciós tenger közepén” ... i. m. 68–69. o.

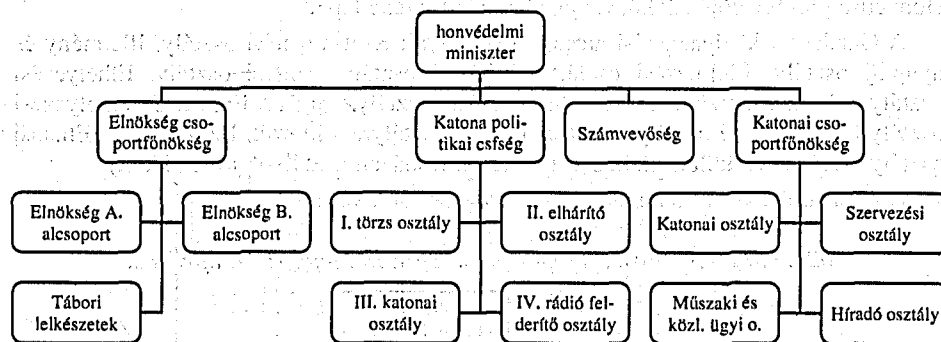
²² A kérdéskörre lásd Okvát Imre: A hadsereg irányítása Magyarországon 1945–1956. *Haditörténelmi Közlemények*, 1994. 2. szám, 75–98. o., illetve Okvát Imre: Bástya a béke frontján. Magyar haderő és katonapolitika 1945–1956. Budapest, 1998. Aquila, 484 o.

²³ HL HM 1947/eln. 7.554.

019. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1947. május 6.

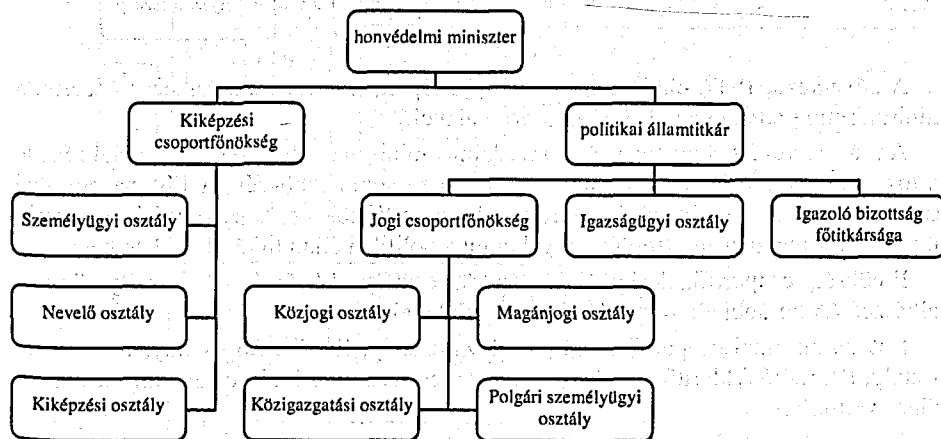
020. ábra – Az Elnökség, a Katona politikai csoportfőnökség, a Számvevőség és a Katonai csoportfőnökség szervezete, 1947. május 6.

Új szervezet volt a Kiképzési csoportfőnökség. Alárendelt osztályai közül a volt Nevelő és kiképzési osztály külön Kiképzési osztályra és külön Nevelő osztályra vált szét az ügykörök megosztásával együtt. Maradt a Személyügyi osztály.

A politikai államtitkár alá rendelt szerveknél nem volt változás. A politikai államtitkár közvetlen alárendeltségében működött az Igazságügyi osztály és az Igazoló bizottság főtitkársága, míg a jogi csoportfőnök közbeiktatásával a Közigazgatási osztály, a Polgári személyügyi osztály, a Közigazgatási osztály és a Polgári személyügyi osztály.²⁴

021. ábra – A kiképzési csoportfőnök és a politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1947. május 6.

Az Anyagi főcsoportfőnökség átszervezéséről még 1947. április 2-án külön intézkedés született.²⁵ A főcsoportfőnökség az Anyagi csoportfőnökség elnevezést kapta, és szervezete is megváltozott. (022. ábra.)

²⁴ A HL HM 1946. évi 86. háziparancs szerint az osztály 1946. július 2-án az ügykör megtartásával a Közigazgatási jogi osztály elnevezést vette fel. Ebben a rendeletben mégis a régi néven szerepelt.

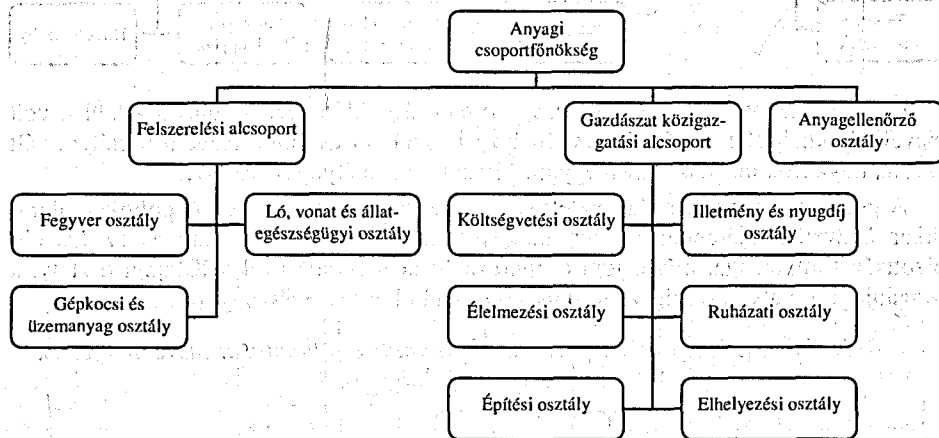
²⁵ HL HM 1947/eln. 7.167.

A Felszerelési alcsoport alárendeltségében maradt a Fegyver osztály; a Ló, vonat és állategészségügyi osztály és a Gépkocsi és üzemanyag osztály; míg az Orvosi osztály a Honvédség felügyelőjének közvetlen alárendeltségébe lépett.

A Gazdászat közigazgatási alcsoport osztályai: Költségvetési osztály, Illetmény és nyugdíj osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Építési osztály, Elhelyezési osztály. (Azaz megszűnt a Szociális és jóléti osztály, míg az Építési és elhelyezési osztály külön Építési osztályra és Elhelyezési osztályra vált szét. Ez történt az Ellátási osztály esetében is: külön Élelmezési és külön Ruházati osztályok jöttek létre.)

Csoportfőnök közvetlen maradt az Anyagellenőrző osztály.

022. ábra – Az Anyagi csoportfőnökség szervezete, 1947. április 2.

A következő, 1947. október 1-én érvénybe lépett szervezési rendelkezés²⁶ szerint a minisztérium szervezete a 023. ábra szerint alakult.

Az átszervezést követően a honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozott a Honvédség felügyelője, az Elnökség csoportfőnökség, a Katona politikai csoportfőnökség, Számvevőség, a Katonai csoportfőnökség, a Kiképzési csoportfőnökség, az Anyagi csoportfőnökség, valamint a politikai államtitkár. Részleteiben:

Elnökség csoportfőnökség: Elnökség A. osztály, Elnökség B. osztály. Tábori lelkeszet. (A korábbi alcsoportokból osztályok lettek.)

Katona politikai csoportfőnökség: I. törzs osztály, II. elhárító osztály, III. katonai osztály, IV. rádió felderítő osztály. (A rendelet csak az osztályok sorszámait sorolta fel. Nincs változás.)

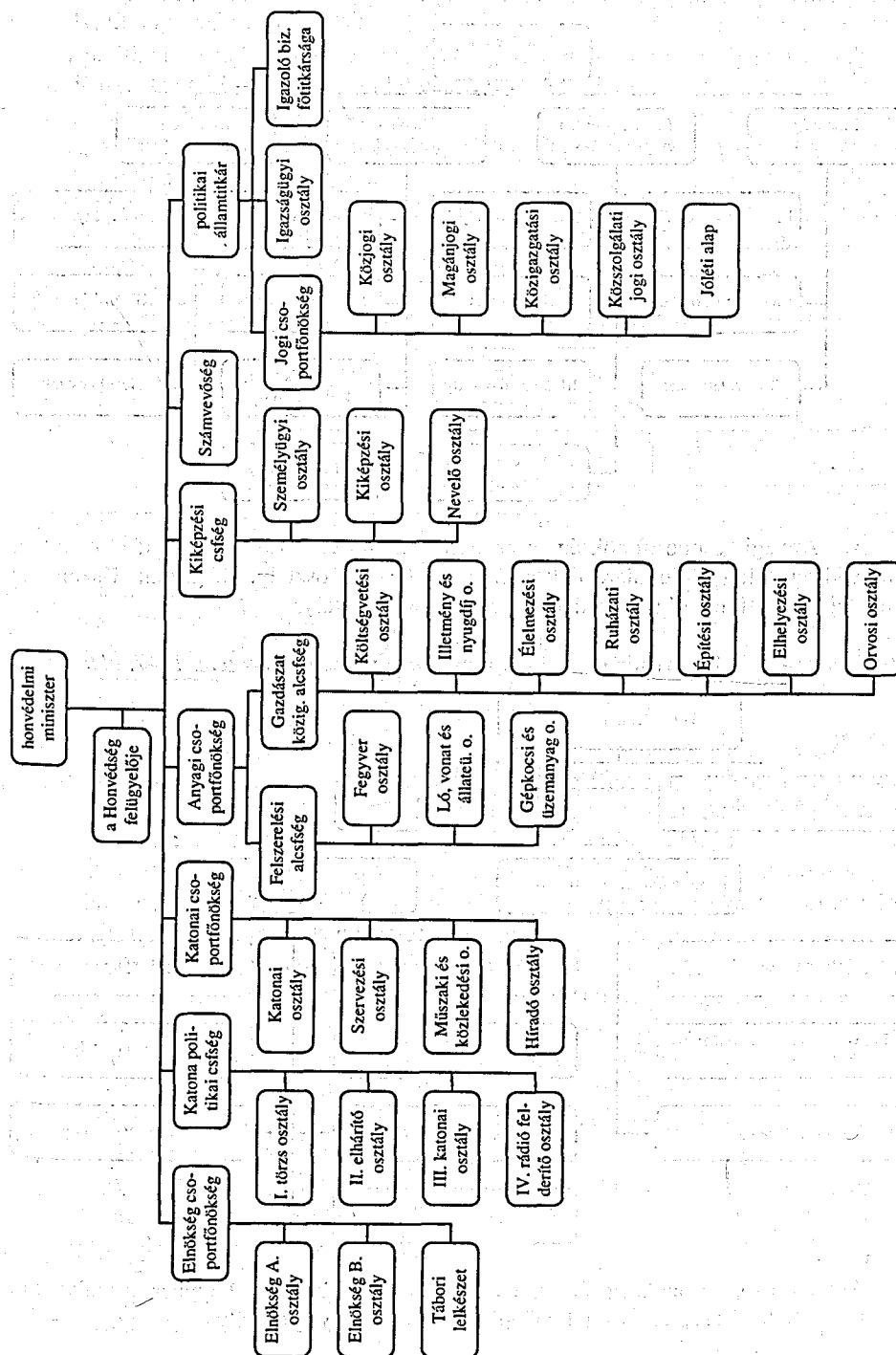
Számvevőség – nincs változás. (025. ábra.)

Katonai csoportfőnökség: Katonai osztály, Szervezési osztály, Műszaki és közlekedési osztály, Híradó osztály. (Nincs változás.)

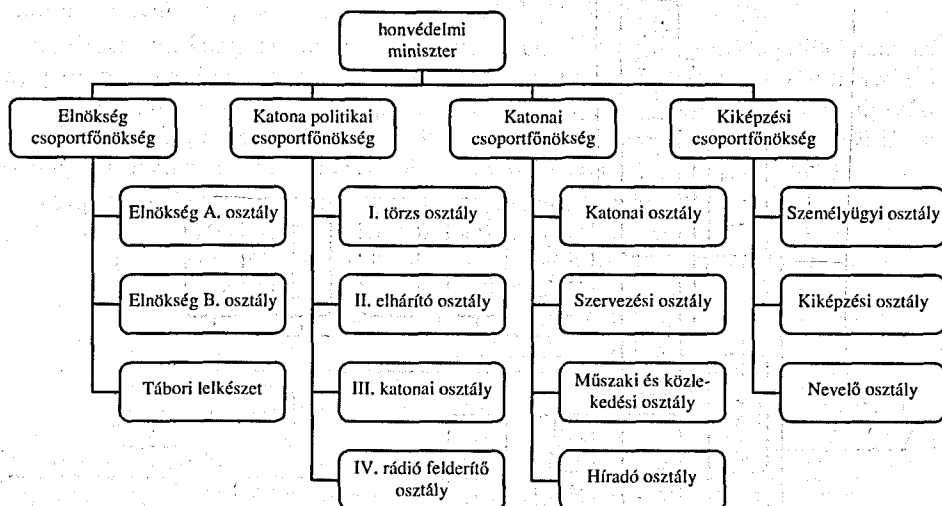
Kiképzési csoportfőnökség: Személyügyi osztály, Kiképzési osztály, Nevelő osztály. (Nincs változás.) Az említett szervek (kivéve a Számvevőséget) szervezeti tagolódását a 024. ábra szemlélteti.

²⁶ HL HM 1947/eln. 15.400.

023. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1947. október 1.

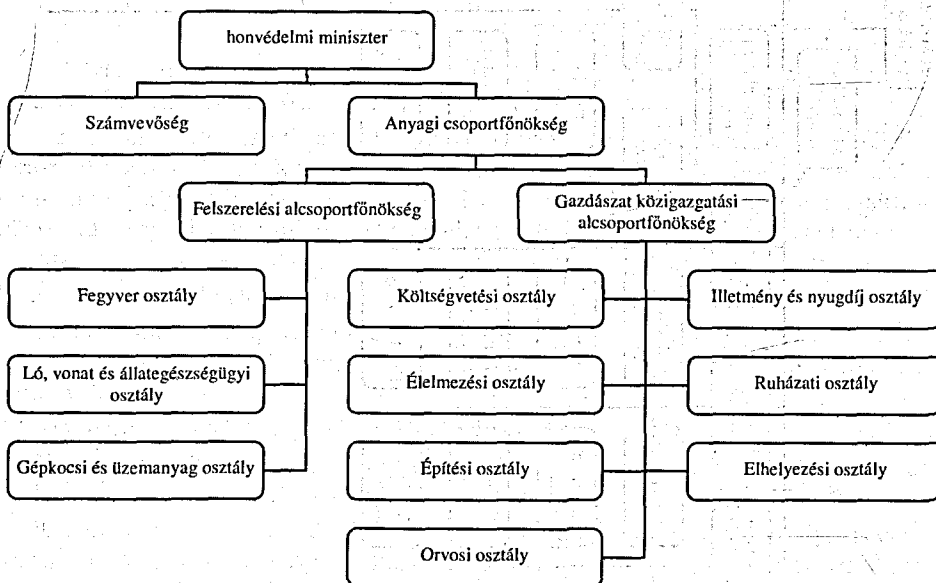

024. ábra – Az Elnökség csoportfőnökség, a Katona politikai csoportfőnökség, a Katonai csoportfőnökség és a Kiképzési csoportfőnökség szervezete, 1947. október 1.

Az Anyagi csoportfőnökség szervezetében történt változások: ide került a Honvédség felügyelője alárendeltségéből az Orvosi osztály, megszűnt viszont az Anyagi csoportfőnökség közvetlen Anyagellenőrző osztály.

025. ábra – A Számvevőség és az Anyagi csoportfőnökség szervezete, 1947. október 1.

Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcsoportfőnöksége: Fegyver osztály; Ló, vonat és állategészségügyi osztály; Gépkocsi és üzemanyag osztály.

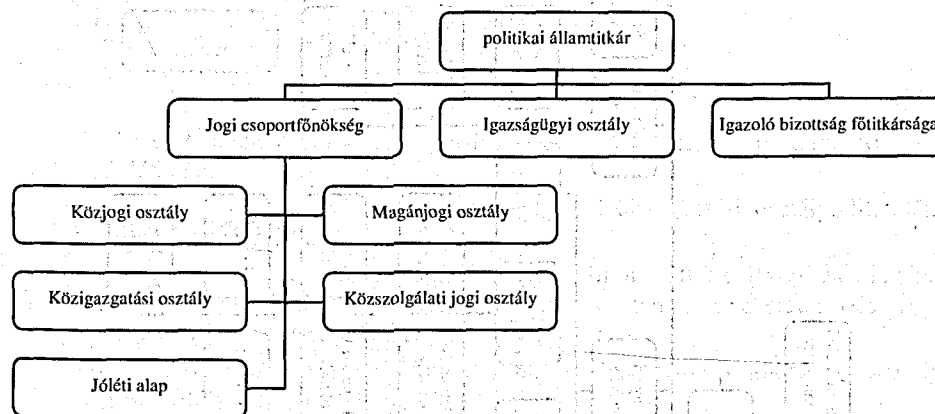
Anyagi csoportfőnökség Gazdászat közigazgatási alcsoportfőnöksége: Költségvetési osztály, Illetmény és nyugdíj osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Építési osztály, Elhelyezési osztály, Orvosi osztály.

A politikai államtitkár Jogi csoportfőnökségénél a Polgári személyügyi osztály helyett Közzolgálati jogi osztály jött létre.²⁷ A rendelet a Jogi csoportfőnökség részeként sorolja fel a Jóléti alapot.

A politikai államtitkár közvetlen alárendeltségébe tartozott az Igazságügyi osztály és az Igazoló bizottság főtitkársága.

A jogi csoportfőnök közbeiktatásával tevékenykedett a politikai államtitkár alárendeltségében a Közjogi osztály, a Magánjogi osztály, a Közigazgatási osztály és a Közzolgálati jogi osztály, továbbá a Jóléti alap.

026. ábra – A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1947. október 1.

1947. október 1-jével felállt egy új tiszti iskola, a Kossuth Akadémia. Intézkedés született a hadtáp-, a nevelő és a vezérkari tisztek képzésére is. Az újonnan létrejött repülő század, rádió felderítő század, kiszolgáló és tudományos intézmények mutatták, hogy évekig tartó stagnálás után megkezdődött a Honvédség tervszerű fejlesztése.

A hadsereg szervezeti kereteinek bővülése természetesen érződött a Honvédelmi Minisztérium szervezetének változásainál is.

1947. december 12-én megváltoztatták az Anyagi csoportfőnökség szervezetét.²⁸ A 027. ábra szemlélteti a változások hatását a Honvédelmi Minisztérium szervezetében, míg a 028. ábra az Anyagi csoportfőnökség tagozódását ismerteti.

A csoportfőnökségen belül addig létezett Gazdászat közigazgatási alcsoportfőnökség a korábbi osztályait megosztva kettévált I. és II. gazdaszat közigazgatási alcsoportfőnökségekké. Az Orvosi osztály csoportfőnök közvetlen lett. A csoportfőnökség állományába került a Jóléti alap.

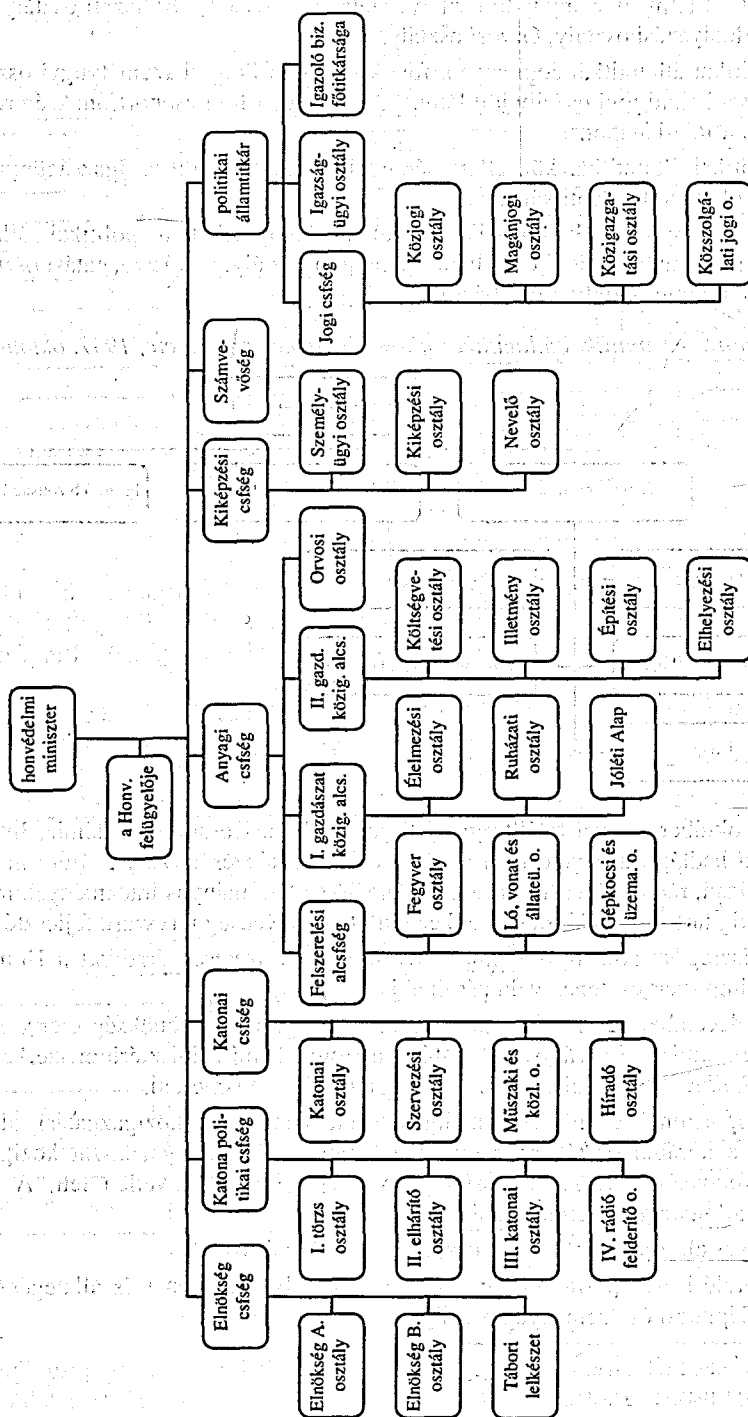
Az egyes alcsoportfőnökségek osztályai az alábbiak voltak:

Felszerelési alcsoportfőnökség – Fegyver osztály; Ló, vonat és állategészségügyi osztály; Gépkocsi és üzemanyag osztály.

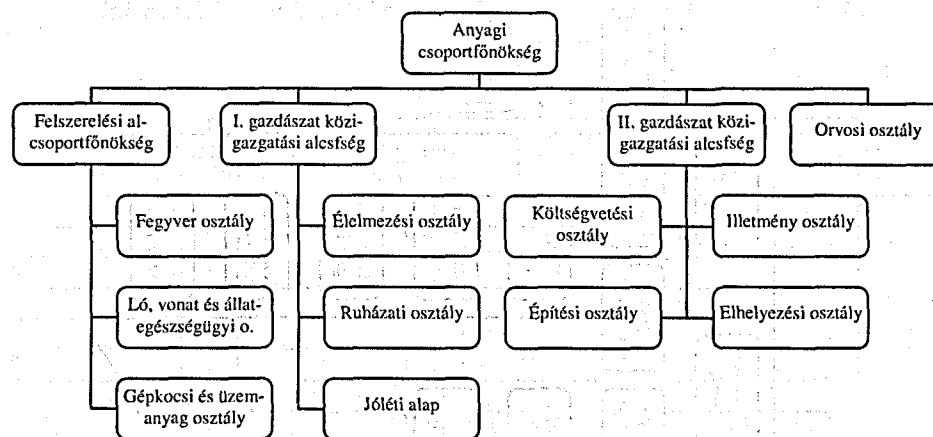
²⁷ A névváltozásról lásd még a 24. lábjegyzetet a 35. oldalon!

²⁸ HL HM 1947/eln. 29.044.

027. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1947. december 12.

028. ábra – Az Anyagi csoportfűnűksűg szervezete, 1947. december 12.

I. gazdasűt kűzigazgatűsi alcsoportfűnűksűg – Élűlmezűsi osztűly, Ruházati osztűly, Jűlűti alap.

II. gazdasűt kűzigazgatűsi alcsoportfűnűksűg – Kűlűsűgvetűsi osztűly, Illetműny osztűly, Épűtűsi osztűly, Elűhelyezűsi osztűly.

Az 1948. januűr 21-én kiadott rendelet²⁹ csak finomított az 1947-ben kialakult szervezeten. A Honvédelmi Minisztűrium vűltozűsok utűni szervezűtűt a 029. ábra mutatja be. Jelentűsebb eltűrűesek az eddigiekhez kűpest:

Elnűksűg csoportfűnűksűg: nem tűrtűnt vűltozűs. Szűervezete: Elnűksűg A. osztűly, Elnűksűg B. osztűly, Tűbori lelkűszet.

A Katona politikai csoportfűnűksűg hűrom osztűlyal bűvűlt. Az űj szervezűt: I. tűrsz osztűly, II. elűhűrtű osztűly, III. katonai osztűly, IV. rűdiű fűlderitű osztűly, V. hűrszerzű osztűly, VI. nyilvűntartű osztűly és VII. kűder osztűly. (A rendelet csak az osztűlyok sorszűmait sorolta fel.)

Sűmvevűsűg – nincs vűltozűs.

A Katonai csoportfűnűksűg belűl lűtrehoztűk a Szűbűlyzat szerkesztű osztűlyt.

A csoportfűnűksűg űj szervezete: Katonai osztűly, Szűervezési osztűly, Műszaki és kűzlekedűsi osztűly, Hűradű osztűly, Szűbűlyzat szerkesztű osztűly.

Az emlűtt szűvek szervezűti tagolűdűsűt a 030. ábra szemlűlteti.

Az Anyagi csoportfűnűksűg szervezűtűben bekűvetkezűt vűltozűsok (031. ábra):

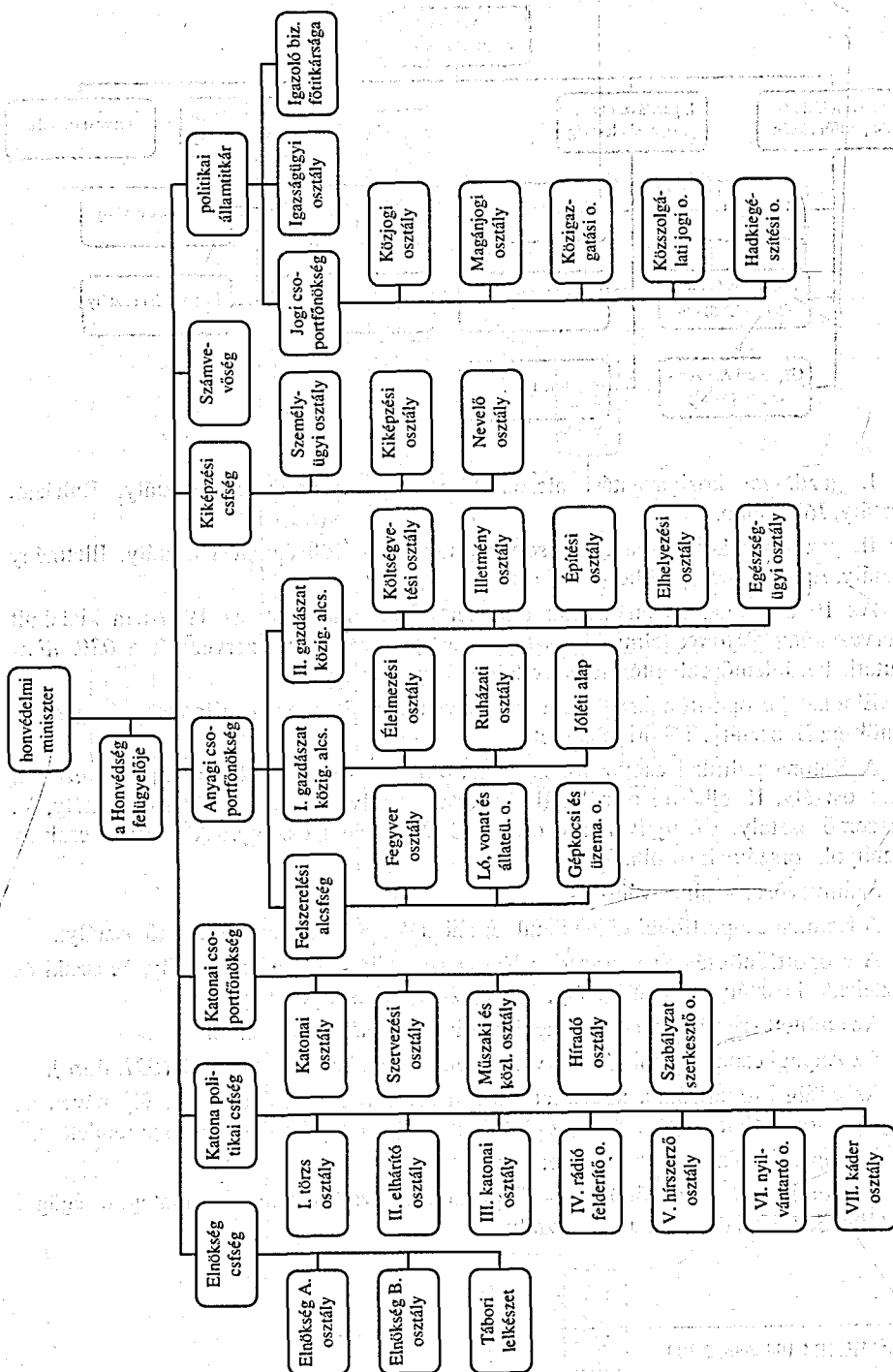
Az addig csoportfűnűk kűzvetlen Orvosi osztűlyt Egűszűsűgyűi osztűly nűven az Anyagi csoportfűnűksűg II. gazdasűt kűzigazgatűsi alcsoportfűnűksűge alű rendeltűk.

A csoportfűnűksűg űj szervezete:

Fűlszerelési alcsoportfűnűksűg – Fűgyver osztűly; Lű, vonat és állatűgűszűgyűi osztűly; Gűpkocsi és űzemanyag osztűly.

²⁹ HL HM 1948/elű. 2.300.

honvédelmi miniszter


```

graph TD
    HM[honvédelmi miniszter] --> EF[Elnökség csoportfőnökség]
    HM --> KP[Katona politikai csoportfőnökség]
    HM --> SZ[Számvevőség]
    HM --> KO[Katonai csoportfőnökség]

    EF --> EA[Elnökség A. osztály]
    EF --> EB[Elnökség B. osztály]
    EF --> TL[Tábori lelkész]

    KP --> I[I. törzs osztály]
    KP --> III[III. katonai osztály]
    KP --> V[V. hírszerző osztály]
    KP --> VII[VII. káder osztály]

    SZ --> II[II. elhárító osztály]
    SZ --> IV[IV. rádió felderítő osztály]
    SZ --> VI[VI. nyilvántartó osztály]

    KO --> K[Katonai osztály]
    KO --> S[Szervezési osztály]
    KO --> MK[Műszaki és közlekedési osztály]
    KO --> H[Híradó osztály]
    KO --> SZS[Szabályzat szerkesztő osztály]
  
```

II. gazdaság közgazgatási alcsoporthőnökség – Költségvetési osztály, Illetmény osztály, Építési osztály, Elhelyezési osztály, Egészségügyi osztály.

```

graph TD
    A[Anyagi csoportfőnökség] --> B[Felszerelési alcsoportfőnökség]
    A --> C[I. gazdaság köz-igazgatási alcfség]
    A --> D[II. gazdaság köz-igazgatási alcfség]
    B --> B1[Fegyver osztály]
    B --> B2[Ló, vonat és állategészségügyi osztály]
    B --> B3[Gépkocsi és üzemanyag osztály]
    C --> C1[Élelmezési osztály]
    C --> C2[Ruházati osztály]
    C --> C3[Jóléti alap]
    D --> D1[Költségvetési osztály]
    D --> D2[Építési osztály]
    D --> D3[Egészségügyi osztály]
    D --> D4[Illetmény osztály]
    D --> D5[Elhelyezési osztály]
  
```

42

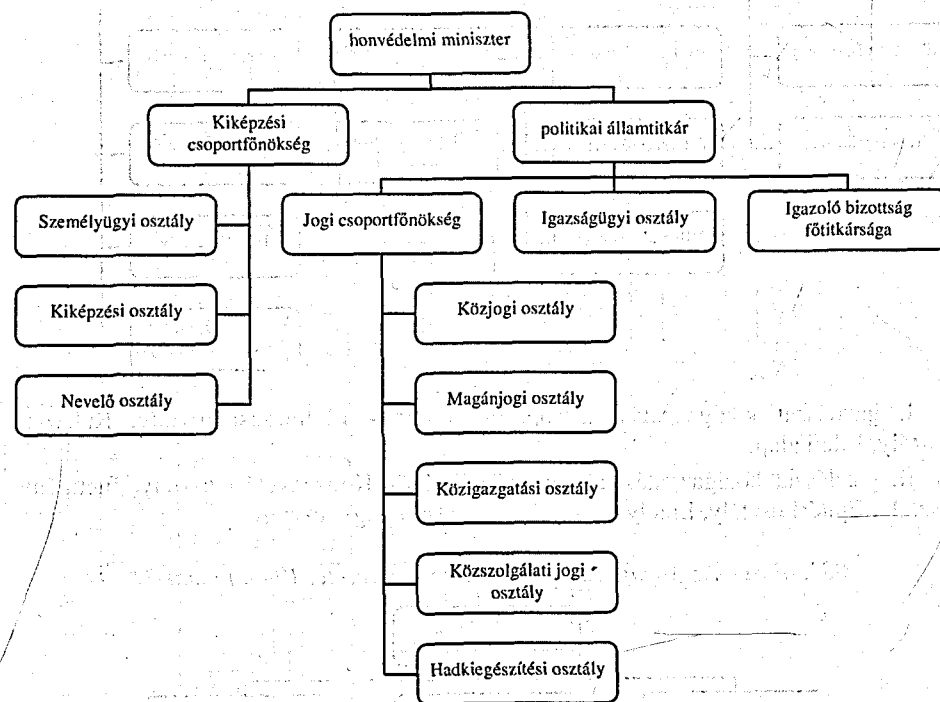
Változás a politikai államtitkár alárendeltségében: a Jogi csoportfőnökségen belül létrehozták a Hadkiegészítési osztályt.

Az új szervezet az alábbi lett:

A politikai államtitkár közvetlen alárendeltségében az Igazságügyi osztály és az Igazoló bizottság főtitkársága.

A Jogi csoportfőnökség osztályai: Közjogi osztály, Magánjogi osztály, Közigazgatási osztály, Közszolgálati jogi osztály, Hadkiegészítési osztály.

032. ábra – A Kiképzési csoportfőnökség és a politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1948. január 21.

A HADSEREG FOKOZATOS FEJLESZTÉSÉT VEZETŐ MINISZTERIUM (1948. ÁPRILIS – DECEMBER)

Az 1947. augusztus 31-i választásokon a baloldal - részben a hírhedt „kékcédulás” választási csalásoknak köszönhetően - megerősödött. A belpolitikában egyre nagyobb szerepet kaptak az erőszakos, adminisztratív eszközök. Az ellenzéki pártok mandátumainak megsemmisítése, képviselőik külföldre kényszerítése, a munkáspártok egyesítésének erőltetése jelezték, hogy a Kommunista Párt közéleti monopóliumra tör. A háttérben az amerikai-szovjet viszony megromlása keresendő. A szovjet külpolitika kétoldalú barátsági- és együttműködési szerződések megkötésével kívánta magához láncolni a közép-európai népi demokráciákat. A belpolitikai paletta egyszínűvé szürkülése együtt járt a nagybankok, nagyvállalatok államosításával, az egyházak háttérbe szorításával és az erőszakos szervezetek, közöttük a hadsereg megerősítésével és pártirányítás alá helyezésével.

1947 őszén a Kommunista Párt Katonai Bizottsága elkészítette a Honvédség fejlesztésének tervét.³⁰ 1952-re kívánták elérni az igényelt létszámot úgy, hogy a létszámnövekedés nem haladta volna meg az előző év 50%-át. 1948-ban fegyvernemi kiképző táborok felállításával számoltak, míg 1949-ben már négy hadtest és nyolc dandár keretei álltak volna fel. 1950-ben történik meg a keretek feltöltése, 1951-ben az irányító fegyvernemi parancsnokságok kiépítése. Ez a terv és az alapján készült fegyverzeti igénylés szolgált azoknak a tárgyalásoknak az alapjául, amelyeket a magyar-szovjet barátsági- és együttműködési szerződés 1948. február 18-i aláírására Moszkvába érkezett magyar politikusok és a küldöttség katonai tagjai folytattak a szovjet vezérkar vezetőivel. Ekkor született döntés szovjet katonai tanácsadók Magyarországra érkezéséről és magyar tisztek szovjetunióbeli kiképzéséről is.

A megállapodás első kézzelfogható eredménye július 2-án egy hadianyag szállítási egyezmény volt. A Szovjetunió 9,5 millió dollár értékben szállított fegyverzeti felszerelést (elsősorban páncélos és repülő kiképzési eszközöket) a magyar félnek. Megérkeztek az első tanácsadók is, akik 1948. október 20-án jelentést készítettek az új honvédelmi miniszter, a Magyar Dolgozók Pártja főtitkárhelyettese, Farkas Mihály számára a magyar hadsereg helyzetéről.³¹ Milyen állapotok tárultak a kívülről szemek elé?

A Honvédelmi Minisztérium szervezete még korábban, 1948 tavaszán jelentősen megváltozott. Az új szervezetet a 033. ábra szemlélteti. Az 1948. április 1-től érvénybe lépő rendelkezés³² értelmében a honvédelmi miniszter állandó helyettese a katonai államtitkár lett. A politikai államtitkári beosztás addigi sajátos szerepét a minisztérium hierarchiájában elvesztette.

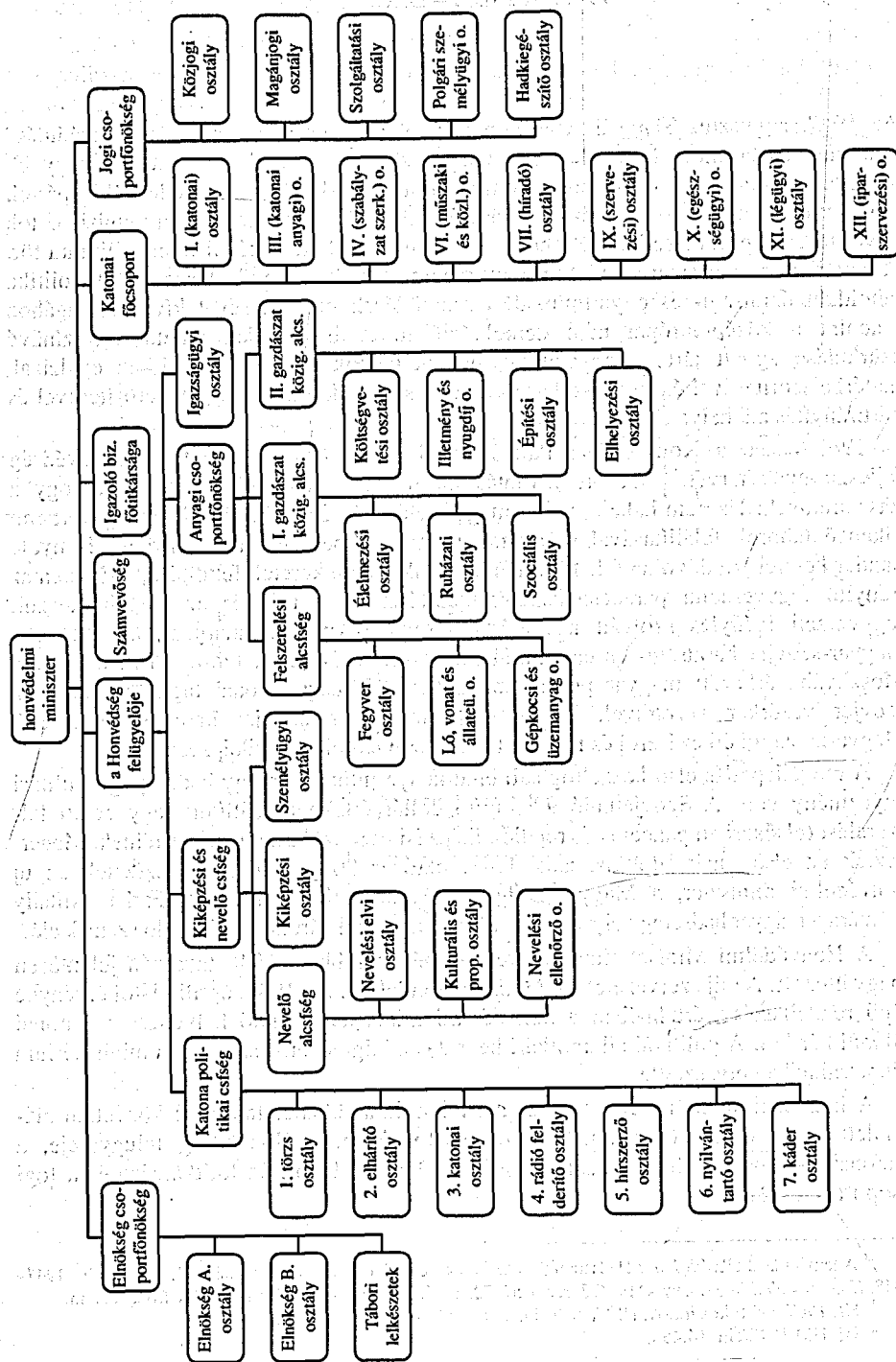
A honvédelmi miniszternek a katonai államtitkár közbeiktatásával közvetlen alárendeltségébe tartozott az Elnökség csoportfőnökség, a Honvédség felügyelője, a Katonai főcsoport főnöke, a Számvevőség, az Igazoló bizottság főtitkársága és a Jogi csoportfőnökség.

³⁰ A témára lásd *Okvátih Imre*: Hadseregfejlesztési elképzelések és a hadiipar kiépítésének megkezdése 1947–1948. *Haditörténelmi Közlemények*, 1994. 3. szám, 57–72. o., illetve *Okvátih Imre*: Bástya a béke frontján. i. m.

³¹ HL 1967. évi titkos iratok, HM Titkárság, 154. őrzési egység, 7–8. tétel.

³² HL HM 1948/eln. 14.455.

033. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1948. április 1.

Az Elnökség csoportfőnöke alá tartozó osztályok és azok ügykörei (036. ábra):

Elnökség A. osztály – a minisztérium hatósági ügyköréből eredő összes elvi ügyeinek intézésénél az összhang és egyöntetű felfogás biztosítása, az osztályok ügykörén kívül eső ügyek intézése, a Honvédség közigazgatási szolgálatának és ügykezelésének irányítása, honvéd egyének közszereplésével kapcsolatos ügyek, öltöztetve vonatkozó elvi ügyek, névváltoztatások. A minisztérium segédhivatalainak (postabontó, iktatók, kiadók, irattárak) ügyei, belföldi futárügyek, a *Honvédségi Közlöny* szerkesztése, a minisztériumi Orvosi rendelő ügyei.

Elnökség B. osztály – külföldi katonai attasékkal való érintkezés, ünnepségek, egyesületi ügyek, tiszteletdíjak ügyei, honvédségi statisztika, hadifogoly ügyek, hősi temetők elvi és költségvetési ügyei, minisztériumi elhelyezések, fordítás idegen nyelvre, Törzs parancsnokság, törzs különítmény és gazdasági hivatal állomány-vezetése, irodai szükségletek biztosítása, épület gondnokság, a minisztérium belszolgálatának gépkocsi ügyei, tábori postaszolgálat, a békeszerződéssel kapcsolatos ügyek intézése, a házinyomda ügyei. Az étkezdé ügyei.

Az Elnökség csoportfőnöke közvetlen alárendeltségében működtek a római katolikus, a protestáns és az izraelita Tábori lelkészetek, a Honvédség egyéneinek lelki gondozásával és egyházi anyakönyvvezésével kapcsolatos ügykörökkel.

A Honvédség felügyelője alárendeltségébe tartozott a Katona politikai csoportfőnökség, a Kiképzési és nevelő csoportfőnökség, az Anyagi csoportfőnökség és az Igazságügyi osztály.

A Honvédség felügyelője alá tartozó szervezetek tagozódását a 034. ábra szemlélteti. A szervezetek és ügykörei:

A Katona politikai csoportfőnök az 1. törzs osztály, a 2. elhárító osztály, a 3. katonai osztály, a 4. rádió felderítő osztály, az 5. hírszerző osztály, a 6. nyilvántartó osztály és a 7. káder osztály szolgálati előjárója volt.

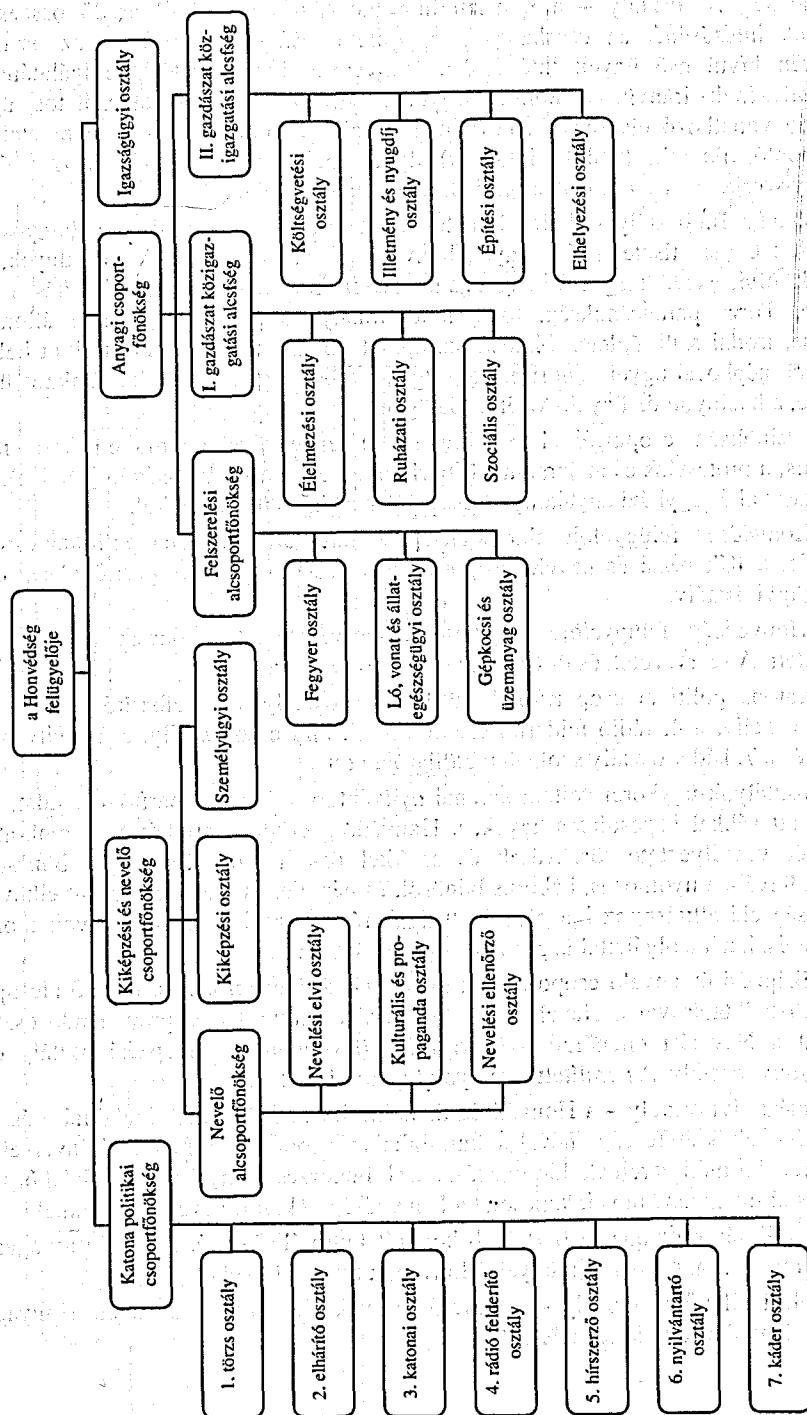
Az osztályok ügykörei voltak: katonai nyilvántartás és kémelhárító szolgálat, saját katonai attasékkal kapcsolatos ügyek, a Honvédség erkölcsi értékét és demokratikus szellemét veszélyeztető törekvések és ezekkel összefüggő közönséges bűncselekmények ügyében nyomozás, háborús bűnösök és népellenes cselekményeket elkövetők népbíróóság elé állítása, az igazoló bizottságok részére az igazolandókra vonatkozóan adatszolgáltatással kapcsolatos összes ügyek.

A kiképzési és nevelő csoportfőnök alárendeltségébe tartozott a nevelő alcsoportfőnök közbeiktatásával a Nevelési elvi osztály, a Kulturális és propaganda osztály, valamint a Nevelési ellenőrző osztály, míg közvetlenül a Kiképzési osztály és a Személyügyi osztály. Az említett osztályok ügykörei voltak:

Nevelési elvi osztály – a Honvédség demokratikus szellemének kialakítása és népi műveltségének kiépítése, a nevelés kulturális és propaganda munka irányelveinek, rendszerének, módszereinek kidolgozása, az ellenőrzés irányelveinek kialakítása, a nevelőtiszti intézmény ügyei, kapcsolat a Honvédségen kívüli nevelő szervekkel.

Kulturális és propaganda osztály – konkrét kulturális, sajtó, film és propagandaanyag kidolgozása, összes sajtóügyek, Honvéd kultúrház ügyei.

Nevelési ellenőrző osztály – a nevelő szervek ellenőrzése, a nevelési anyag és módszerek gyakorlati kiértékelése.

Kiképzési osztály – a Honvédség kiképzési és sport ügyei, csapatkiképzés, tiszti és tiszthelyettesi kiképzés. Katonai szaktanfolyamok és iskolák, fegyvernemi szabályzatok szerkesztése (kivéve az anyagi szabályzatokat), ifjúsági ügyekben a társhatóságokkal való együttműködés, honvéd zenekarok ügyei.

Személyügyi osztály – személyügyi elvi ügyek intézése, tisztek és tiszthelyettesek összes személyi ügyei, legénységi személyügyek, felülvizsgálati, rehabilitációs, kitüntetési kérdések, személyügyi nyilvántartás, az ország honvédelmi kötelezettség alatt álló emberanyagának szám- és szakképzettség szerint való nyilvántartása, felhasználásának irányítása és közreműködése a meghagyásban, „B”-listával kapcsolatos ügyek.

Az Anyagi csoportfőnökség három alcsoportfőnökségre oszlott.

A Felszerelési alcsoportfőnökség alárendeltségébe tartozott a Fegyver osztály; a Ló, vonat és állategészségügyi osztály és a Gépkocsi és üzemanyag osztály. Ügyköreik:

Fegyver osztály – a Honvédség ellátása fegyverzettel, optikai anyaggal, lőszerrel, löporral és robbanóanyaggal.

Ló, vonat és állategészségügyi osztály – a Honvédség lópótlása, lófelszerelési és vonatügyek, állategészségügy, honvéd kincstári kezelésben levő gazdaságok és birtokok mező- és erdőgazdasági kezelése, irányítása és felügyelete.

Gépkocsi és üzemanyag osztály – a Honvédség gépjármű ügyei, a Honvédség ellátása gépjárművekkel, kerékpárokkal, az ezek üzemben tartásához szükséges anyagokkal.

Az I. gazdaszat közgazdasági alcsoportfőnökség alárendeltjei voltak: Élelmezési osztály, Ruházati osztály és Szociális osztály. Ügyköreik:

Élelmezési osztály – a Honvédség élelmezési ügyei, honvédségi beszerzési ügyek, honvéd étkezdék ügyei.

Ruházati osztály – a Honvédség ruházati és felszerelési ügyei.

Szociális osztály – jóléti ügyek, a volt Jóléti alap vagyonának kezelése, gyógyházak és üdülők vezetése, az oda történő beutalások intézése. Társadalmi egyesületek stb. által a tárcának juttatott segélyek elosztása, Özvegyi otthon irányítása, támogatása.

A II. gazdaszat közgazdasági alcsoportfőnökség alárendelt osztályai voltak: Költségvetési osztály, Illetmény és nyugdíj osztály, Építési osztály és Elhelyezési osztály. Ezek ügykörei:

Költségvetési osztály – a honvédelmi tárca költségvetéssel kapcsolatos ügyei.

Illetmény és nyugdíj osztály – illetmény ügyek, ellátásban állók (nyugdíjasok stb.) ügyei, hadigondozási ügyekben összeköttetés tartása a Népjóléti Minisztériummal, segélyek és jutalmazási ügyek.

Építési osztály – laktanyák, gyakorlóterek és repülőterek építése, átalakítása, karbantartása és berendezése. Építési anyagok beszerzésének és kezelésének elvi ügyei.

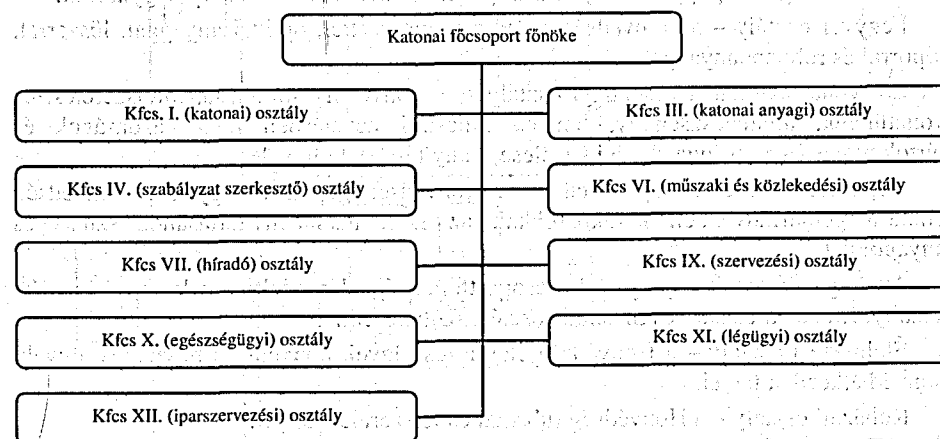
Elhelyezési osztály – parancsnokságok, csapatok, intézetek stb. elhelyezési ügyei, ingatlanok nyilvántartási, hasznosítási és elidegenítési ügyei, bérösszegek, beszállásolási díjak stb. biztosítási ügyei, világítási ügyek, tiszti és tiszthelyettesi lakások, elhelyezéssel kapcsolatos kárügyek, markotányosokkal kötendő szerződések elvi ügyei.

A Honvédség felügyelőjének közvetlen alárendeltségébe tartozott az Igazságügyi osztály. Ez az osztály végzte a honvéd igazságszolgáltatás feletti felügyeletet, katonai jogi kérdésekben véleményt adott, felügyelte a honvéd büntető intézeteket. Ide tartoztak a börtönügyek, kezdeményező szerepe volt a hadbírói személyi ügyekben, nyilvántartotta a honvédségi védőket, javaslatot tett a hadbírói kiképzési ügyekben, hozzászólt a honvéd büntető igazságszolgáltatást érintő törvényjavaslatokhoz, értelmezte és magyarázta ezeket a jogszabályokat, figyelemmel kísérte a honvédelmi érdekeket érintő polgári bűnügyeket és végrehajtotta az ezzel kapcsolatos intézkedéseket.

A Katonai főcsoport főnöke irányította a vezérkari feladatokat ellátó osztályokat. Az alárendelt osztályok és ügkörök az alábbiak voltak:

035. ábra – A Katonai főcsoport szervezete, 1948. április 1.

Kfcs. I. (katonai) osztály – a Honvédség szervezésével, fejlesztésével, alkalmazásának előkészítésével kapcsolatos összes elvi ügyek, a honvédelem összes erőforrásainak háborús erőfeszítésével és alkalmazásával kapcsolatos elvi ügyek, magasabb parancsnokok, vezérkari tisztek kiképzése és továbbképzése, vezérkari tisztek személyi ügyei, a folyami erők ügyei, a Térképészeti Intézet ügyei. (Kfcs. II. nevű osztály nem létezett.)

Kfcs. III. (katonai anyagi) osztály – a hadműveleti anyagi szolgálatban működő személyek kiképzésének irányítása, együttműködés a hadműveleti anyagi szolgálatot érintő ügyekben az anyagi csoportfőnökökkel és az érintett vezérkari főnökökkel, tábori rendészeti szervek szervezéséhez szükséges irányelvek megadása és együttműködés ezek kiképzésében a Katona politikai csoportfőnökséggel, a haditechnika fejlődésének figyelemmel kísérése és a hadfelszerelés irányítása a követelmények megadása útján, a Haditechnikai Intézet munkájának irányítása és ellenőrzése, a Honvédség költségvetésével kapcsolatos elvi ügyek és követelmények megadása.

Kfcs. IV. (szabályzat szerkesztő) osztály – a Honvédség alapvető szabályzatainak átdolgozása, szerkesztése, a fegyvernembeli szabályzatok szerkesztéséhez elvi alapok megadása, a második világháború haditapasztalatainak, a külföldi szakirodalomnak

kiértékelése és nyilvántartása, a Honvéd Levéltár és Múzeum ügyei, a *Honvéd* című katonai elméleti folyóirat szerkesztése. (Kfcs. V. nevű osztály nem létezett.)

Kfcs. VI. (műszaki és közlekedési) osztály – műszaki, közlekedési, karhatalmi, erődítési ügyek, árvízvédelem, vízi, vasúti, közúti közlekedés és szállítás. Együttműködés a társhatóságokkal, közlekedési eszközök beszerzési és tipizálási ügyei, valamint egyéb elvi kérdések.

Kfcs. VII. (híradó) osztály – a Honvédség híradásával kapcsolatos ügyek, a postával, egyéb társhatóságokkal való együttműködés, a minisztérium hírközpontjainak távbeszélő, híradó műszaki ügyei. (Kfcs. VIII. nevű osztály nem létezett.)

Kfcs. IX. (szervezési) osztály – a hadrend és az ezzel összefüggő minden szervezési vonatkozású kérdés, beleértve a minisztérium szervezését is, elhelyezési elvi ügyek, személyügyi igénybevétel irányítása, meghagyások irányelveinek megadása, mozgósítási, országmozgósítási és karhatalmi ügyek.

Kfcs. X. (egészségügyi) osztály – a Honvédség egészségügyi szolgálatával kapcsolatos ügyek.

Kfcs. XI. (légügyi) osztály – a repülő, ejtőernyős és légvédelmi csapatok és szervek szervezésével, fejlesztésével, alkalmazásával kapcsolatos mindennemű munkálatok, a légoltalommal kapcsolatos kérdések tanulmányozása, a szolgálat megszervezése katonai és polgári vonalon, együttműködés a polgári repülés szerveivel és a légi rendszettel.

Kfcs. XII. (iparszervezési) osztály – a hadiipar megalapozásának, megszervezésének és egységes irányításának ügyei, szoros összműködés az illetékes polgári szervekkel, összhang biztosítása a Honvédség legfelsőbb vezetése és a polgári szervek között, ipari mozgósítás előkészítése.

036. ábra – Az Elnökség, a Számvevőség, az Igazoló bizottság főtitkársága és a Jogi csoportfőnökség szervezete, 1948. április 1.

További miniszter közvetlen szervezetek: Számvevőség, az Igazoló bizottság főtitkársága és a Jogi csoportfőnökség.

A Számvevőség intézte a Honvédség számellenőrzésével kapcsolatos ügyeket, ellátta a közigazgatási számvevőségi segédszolgálatot.

Az Igazoló bizottság főtítkárságához tartoztak az igazolások elvi ügyei, az igazoló bizottságok felállítása és megszüntetése, az igazolások irányítása, a honvéd igazoló bizottságok működésének vezetése, az igazolások nyilvántartása. A főtítkárság intézte a minisztérium igazoló bizottságai illetősége alá tartozó személyek igazolását.

A Jogi csoportfőnökség alá besorolt osztályok és azok ügykörei:

Közjogi osztály – törvényjavaslatok és kormányrendeletek tárgyalása, jogszabályok értelmezése, közjogi, közszolgálati, parlamenti, politikai és minisztertanácsi ügyek, tartalékosok szolgálati idejének beszámítása, véleményadás jogi vonatkozású elvi, közigazgatási és katonai nyugellátási ügyekben, nemzetközi ügyek és szerződések.

Magánjogi osztály – magánjogi vonatkozású ügyekben véleményadás, szerződések, peres ügyek, kisajátítások, alapítványok, szabadalmi ügyek, honvédségi vagyonkezelésnek, kincstári és honvédelmi érdekeltsgű vállalatoknak jogi természetű ügyei, kincstári ingatlanok tulajdonjogi és telekkönyvi ügyei.

Szolgáltatási osztály – személyi és dologi igénybevétel, közigazgatási úton érvényesíthető kártérítések, dologi szolgáltatás alól felmentés, a beszállásolási törvénnyel kapcsolatos jogi ügyek, közigazgatási változások beosztásának nyilvántartása, veszteségi ügyek, hősi temetők ügyei.

Polgári személyügyi osztály – polgári alkalmazottak összes személyi ügyei, munkásbiztosítás, igazolványos tiszthelyettesek, tisztesek ügyei, polgári személyek kitüntetése, segédhivatali főigazgatóság, házipénztár.

Hadkiegészítő osztály – hadköteles személyek összeírása és sorozása, katonai kedvezmény- és szolgálathasználati ügyek, katonai szolgálat alóli mentesítések, polgári foglalkozásban való meghagyás, önként belépők ügyei, besorozottak nősülési engedélye, állampolgársági ügyek, útlevél és vízum ügyek, kivándorlás, érdekvédelmi ügyek.

Az így kialakult szervezeten csak kismértékben változtatott az 1948. október 1-től érvénybe lépő rendelkezés.³³ A minisztérium megváltozott szervezetét a 037. ábra szemlélteti.

Kibővült a Honvédség felügyelője alá tartozó Kiképzési és nevelő csoportfőnökség szervezete. (038. ábra.) Közvetlen alárendeltségébe a Kiképzési és testnevelési osztály, míg két alcsoportfőnökön keresztül további hét osztály tartozott. Ezek az alábbiak voltak:

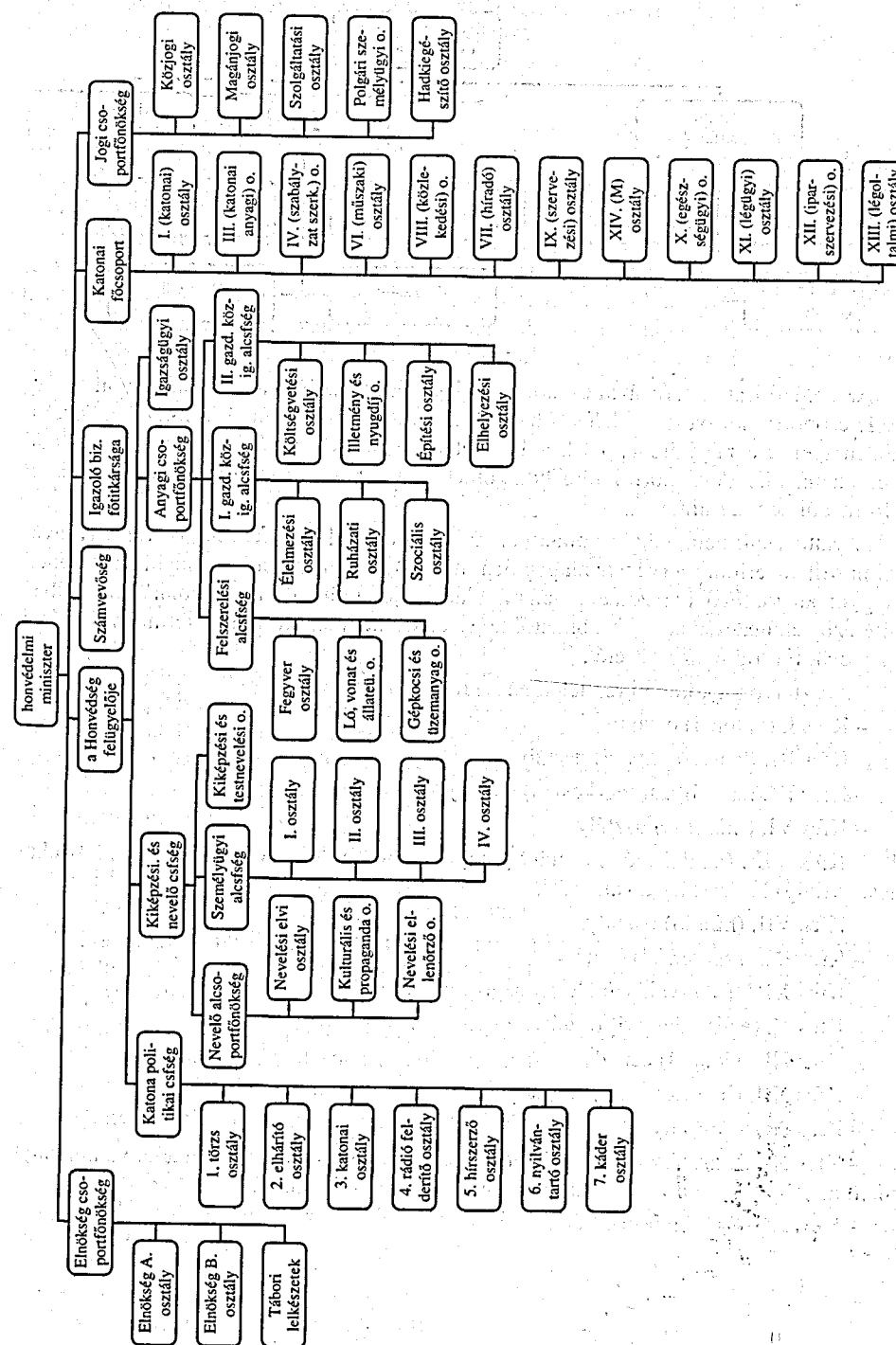
Nevelő alcsoportfőnökség: Nevelési elvi osztály, Kulturális és propaganda osztály, Nevelési ellenőrző osztály.

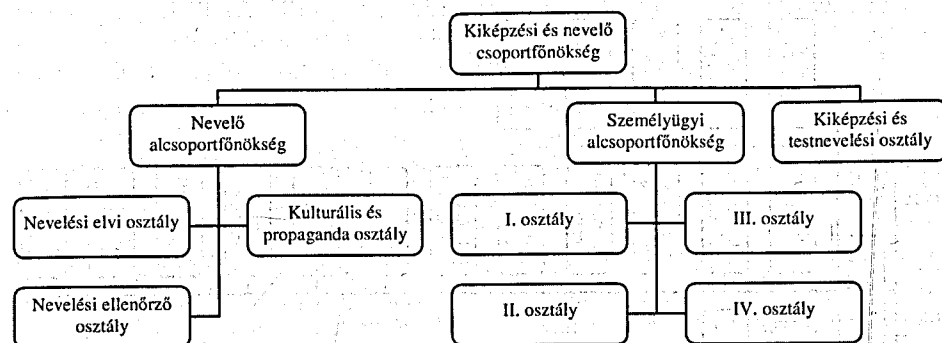
A volt Személyügyi osztályból Személyügyi alcsoportfőnökség alakult I., II., III. és IV. osztályokkal.

Kibővült a Katonai főcsoport szervezete is az 1., a 2. és a 3. csoportfőnökök alárendeltségében immáron 12 (esetleg 14) osztállyal.

Mivel a „Pilis-II” fedőnevű szervezési intézkedés alapvetően a Honvédség csapatait érintette, ezért csak következtetni tudunk a változásokra. Az új csoportfőnökségek és osztályok elnevezései csak a rendelet mellékleteiben, kézzel írt állománytáblázatokban és elosztókban szerepelnek. Érdemes ezért fenntartással kezelni azok realitását.

037. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete, 1948. október 1.

Az eredeti iraton ceruzával eszközölt feljegyzések szerint valószínűnek tűnik, hogy az 1. csoportfőnök volt a felelős a hadművelleti, a 3. csoportfőnök a híradó ügyekért. (Ez megfelelt a négy hónappal később életbe lépett és a továbbiakban ismertetendő szervezetnek is.) A csoportfőnökökhöz köthető alárendeltségi viszonyok azonban ebből a forrásból nem derülnek ki.

A változások nem sokáig voltak érvényben, hiszen 1949. február 1-ével a Honvédelmi Minisztérium szervezete alapvetően megváltozott. Minden bizonnyal az átmeneti és gyorsan változó helyzetnek, valamint az idejét múlt állománytáblák korszakban kötelező selejtezésének is köszönhető, hogy eddig nem sikerült egyértelműen tisztázni a Katonai főcsoport szervezetét.

Az osztályok a korabeli rendeletben szereplő sorrendben:

- Kfcs I. (katonai) osztály,
- Kfcs III. (katonai anyagi) osztály,
- Kfcs IV. (szabályzat szerkesztő) osztály,
- Kfcs VI. (műszaki) osztály,
- Kfcs VIII. (közlekedési) osztály [vagyis a korábbi Kfcs VI. (műszaki és közlekedési osztály) két osztályra vált szét],
- Kfcs VII. (híradó) osztály,
- Kfcs IX. (szervezési) osztály,
- Kfcs XIV. (M) [valószínűleg mozgósítási] osztály,
- Kfcs X. (egészségügyi) osztály,
- Kfcs XI. (légügyi) osztály,
- Kfcs XII. (iparszervezési) osztály,
- Kfcs XII/1. osztály,
- Kfcs XII/2. osztály (ez utóbbi két új szervezet nem szerepel a rendelet valamennyi mellékletében, ezért a szervezeti ábrán sem tüntettük fel azokat),
- Kfcs XIII. (légoltalmi) osztály.

A SZOVJET SZERVEZÉSI ELVEK SZERINT FELÉPÜLŐ MAGYAR NÉPHADSEREG HONVÉDELMI MINISZTÉRIUMA (1949–1953)

A szovjet tanácsadók már idézett jelentésükben nehezményezték, hogy a Honvédség felügyelője és a Katonai főcsoportfőnökség feladatkörében átfedések vannak. A csapatok hatékony vezetésére fegyvernemi parancsnokságok létrehozását igényelték.

Az újdonsült miniszter, Farkas Mihály a magyar–jugoszláv viszony kiéleződésétől, a szovjet tanácsadónak az előzményeket nem ismerő és ezért az elért eredményeket lebecsülő javaslatától, továbbá saját erőszakos természetétől hajtva döntést hozott a korábbi tervek két és fél éven belüli teljesítéséről. Az elérendő békelétszám immáron 100 000 fő volt – ez a méret korábban csak mint elméleti igény jelent meg a tervekben. Célul tűzte ki a szovjet szervezési elvekre való áttérést is. A népgazdasági ötéves tervek analógiájára elkezdődött még 1948 végén a hadsereg gyorsított fejlesztési tervének kidolgozása. A tervalkotás talán legfontosabb ösztönzője az a tárgyalás volt, amelyet 1949. januárjának végén Nógrádi Sándor altábornagy, politikai főcsoportfőnök és Sólyom László altábornagy, vezérkari főnök folytatott Moszkvában a szovjet katonai vezetőkkel.

A magyarok kötelezettséget vállaltak 1951 őszéig nyolc lövész és egy páncélos hadosztály felállítására, hadsereg közvetlen tűzérség, szerény légierő és légvédelmi tűzérség megteremtésére. Még e nagyságrendileg nem túl jelentős haderő is rendkívüli megterhelést igényelt, 1950-ben például az állami költségvetés 25%-át! E döntéssel szinte beprogramozták az állandó átszervezéseket, helyőrség változtatásokat, tiszt-, fegyver-, anyag- és egyéb hiányokat, amelyek a következő évek jellemzői lettek. A hadiipar kiépítése, a háborús mozgósításra való felkészülés olyan elviselhetetlen terheket jelentettek, amelyek évekkel később váltak csak nyilvánvalóvá. Mindezek azonban ekkor nem képezték mérlegelés tárgyát. A hatalmat gyakorló Rákosi Mátyás és környezete – természetesen szovjet példák alapján – meg volt győződve a háború elkerülhetetlenségéről.

A minisztérium szervezete 1949. február 1-jétől gyökeresen megváltozott. Az új szervezési elvek figyelembevételével kiadott rendelkezés³⁴ értelmében a Honvédelmi Minisztérium tagozódása az alábbiak szerint alakult.

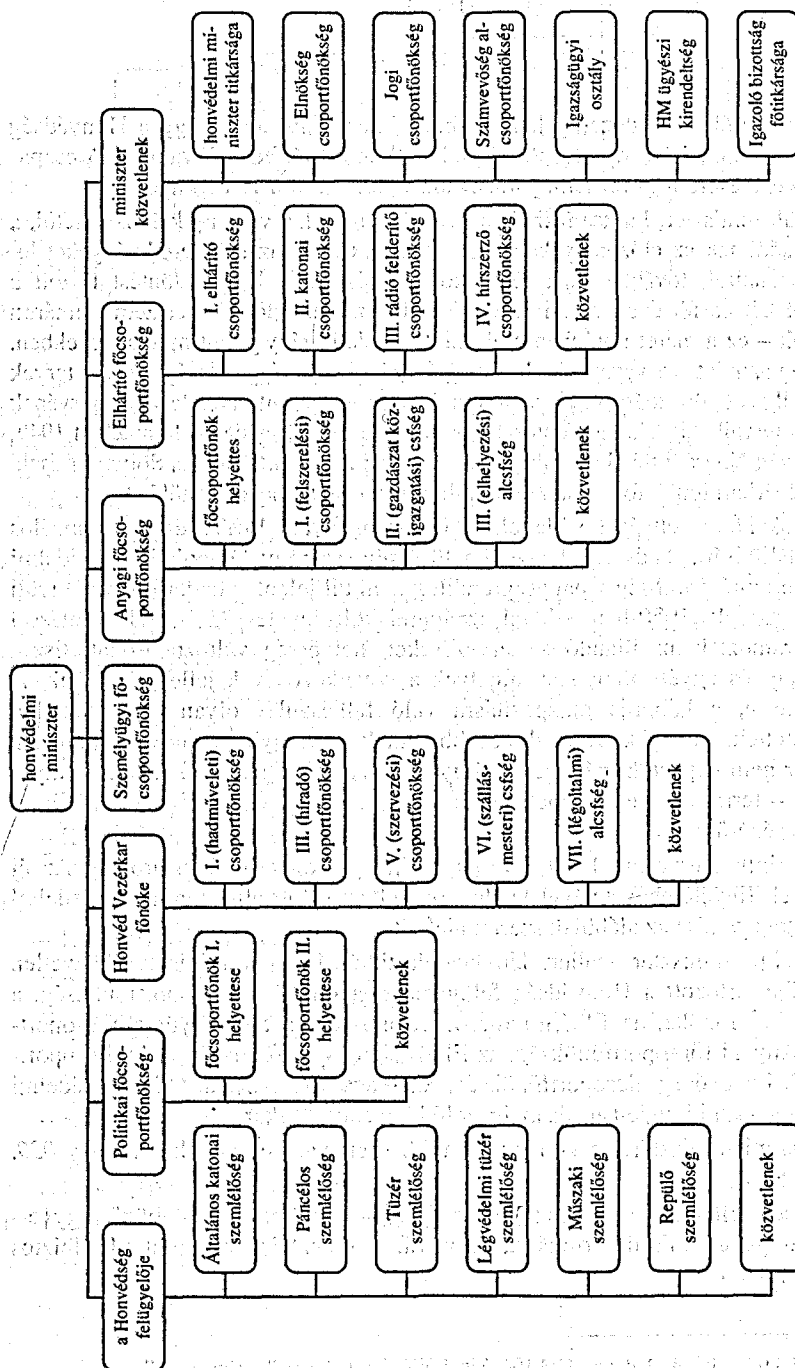
A honvédelmi miniszter mellett létrehozták titkárságát. A miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozott a Honvédség felügyelője, a Politikai főcsoportfőnökség, a Honvéd Vezérkar főnöke, az Elhárító főcsoportfőnökség, a Személyügyi főcsoportfőnökség, az Anyagi főcsoportfőnökség, az Elnökség csoportfőnökség, a Jogi csoportfőnökség, a Számvevőség alcsoportfőnökség, az Igazságügyi osztály, a Honvédelmi Minisztérium ügyészi kirendeltség és az Igazoló bizottság főtitkársága.

A Honvédelmi Minisztérium szervezetét főbb szervezeti egységek szintig a 039. ábra szemlélteti.

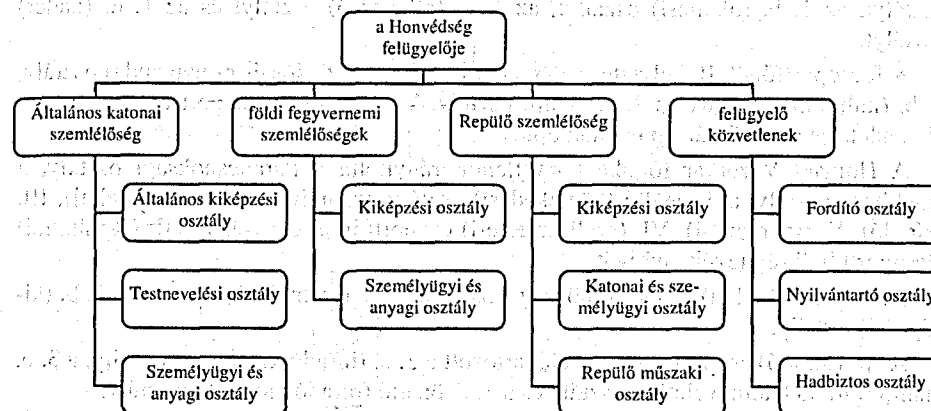
A Honvédség felügyelője alá rendelték az újonnan létrehozott különböző fegyvernemi szemlélődéseket, a Fordító osztályt, a Nyilvántartó osztályt, valamint a Hadbiztos osztályt. (040. ábra.)

³⁴ HL 1949. évi titkos iratok, 2. doboz. HM 1949/eln. HVK V. csf. 4.600. 2. számú melléklet.

039. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig, 1949. február 1.

040. ábra – A Honvédség felügyelője alá tartozó szervezetek, 1949. február 1.

Az Általános katonai (gyalogsági) szemléltetés (fegyvernemi parancsnokság) Általános kiképzési osztályra, Testnevelési osztályra, Személyügyi és anyagi osztályra oszlott.

A Páncélos szemléltetés, a Tüzér szemléltetés, a Légvédelmi tüzer szemléltetés és a Műszaki szemléltetés egyaránt egy-egy Kiképzési osztályra, valamint egy-egy Személyügyi és anyagi osztályra tagozódott.

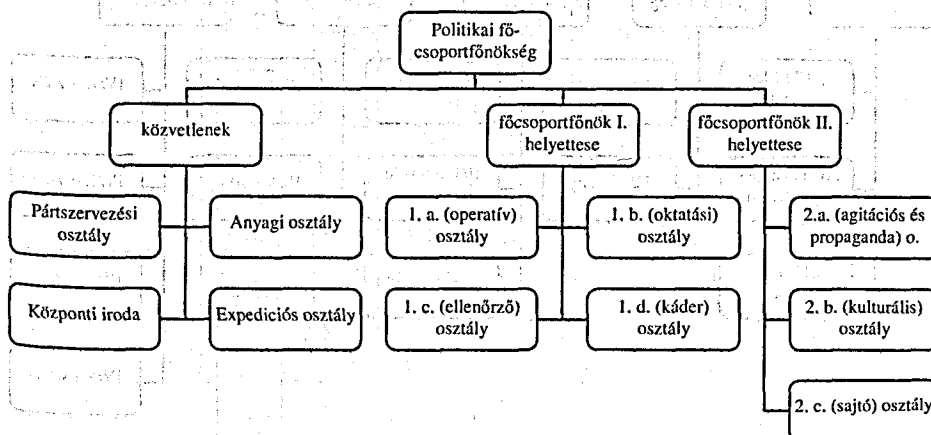
A Repülő szemléltetés osztályai az alábbiak voltak: Kiképzési osztály, Repülő műszaki osztály, továbbá Katonai és személyügyi osztály.

Valamennyi szemléltetés szervezetébe Titkárságot és Irodakezelőséget is beiktattak.

Terjedelmi okok miatt a szemléltetések szervezetét bemutató ábrán a Páncélos-, a Tüzér-, a Légvédelmi tüzer- és a Műszaki szemléltetés együtt, mint „földi fegyvernemi szemléltetések” szerepelnek. Ugyanígy onkól a későbbiekben sem tüntettük fel a Titkárságokat és Irodakezelőségeket az ábrákon.

A politikai főcsoportfőnök alárendeltségébe közvetlenül tartozott a Pártszervezési osztály, az Anyagi osztály, a Központi iroda és az Expedíciós osztály.

041. ábra – A Politikai főcsoportfőnök szervezete, 1949. február 1.

A politikai főcsoportfőnökek I. helyettesén át rendelték alá az 1. a. (operatív) osztályt, az 1. b. (oktatási) osztályt, az 1. c. (ellenőrző) osztályt és az 1. d. (káder) osztályt.

A főcsoportfőnök II. helyettese alárendeltjei: 2. a. (agitációs és propaganda) osztály, 2. b. (kulturális) osztály és 2. c. (sajtó) osztály. Valamennyi főcsoportfőnök-helyettes alárendeltségében Titkárság is működött.

A Honvéd Vezérkar főnöke közvetlenül irányította a Parancsnoksági osztály, a Hadbiztos osztály, a 4. önálló (közlekedési) osztály, valamint az I. (hadműveleti), III. (híradó), V. (szervezési), VI. (szállásmesteri) csoportfőnökségek és a VII. (légoltalmi) alcsoportfőnökség tevékenységét.

Az I. (hadműveleti) csoportfőnökség osztályai: 1. a. (hadműveleti) osztály, 1. b. (képzési) osztály.

A III. (híradó) csoportfőnökség alá tartozott a 3. a. (híradó kiképzési) osztály, a 3. b. önálló (híradó hadműveleti) alosztály és a 3. c. önálló (híradó anyagi) alosztály.

Az V. (szervezési) csoportfőnökség osztályai voltak: 5. a. (szervezési) osztály, 5. b. (nyilvántartási) osztály, 5. c. (mozgósítási) osztály és 5. d. (országmozgósítási) osztály.

A VI. (szállásmesteri) csoportfőnökség alá tartozott a 6. a. (anyagi elvi) osztály, a 6. b. (hadiipari) osztály, a 6. c. (költségvetési) osztály, a 6. d. (iparfejlesztési) osztály és a 6. e. (tervhivatali) osztály.

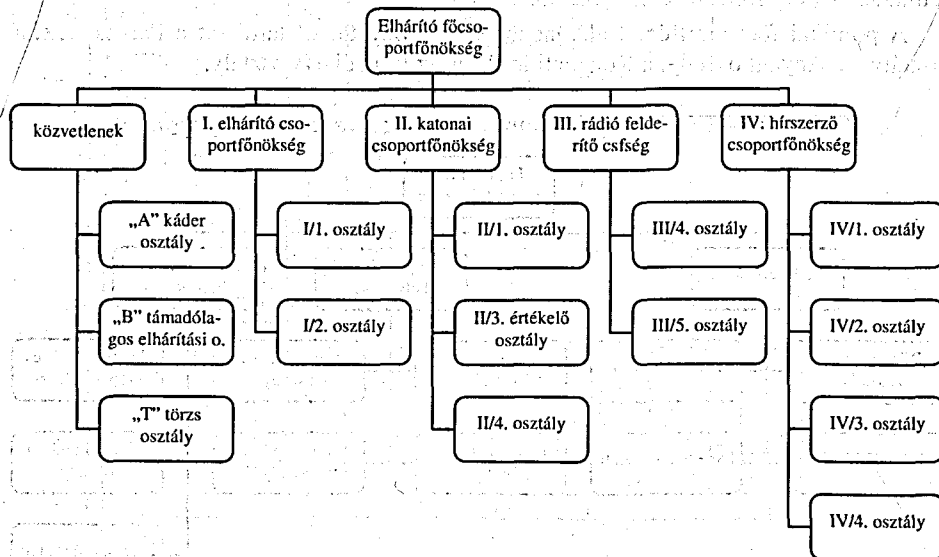
A VII. (légoltalmi) alcsoportfőnökség csak egyetlen, a 7. (légoltalmi) osztályból állt.

Valamennyi csoportfőnökség és a VII. alcsoportfőnökség szervezetéhez egy-egy Titkárság is tartozott.

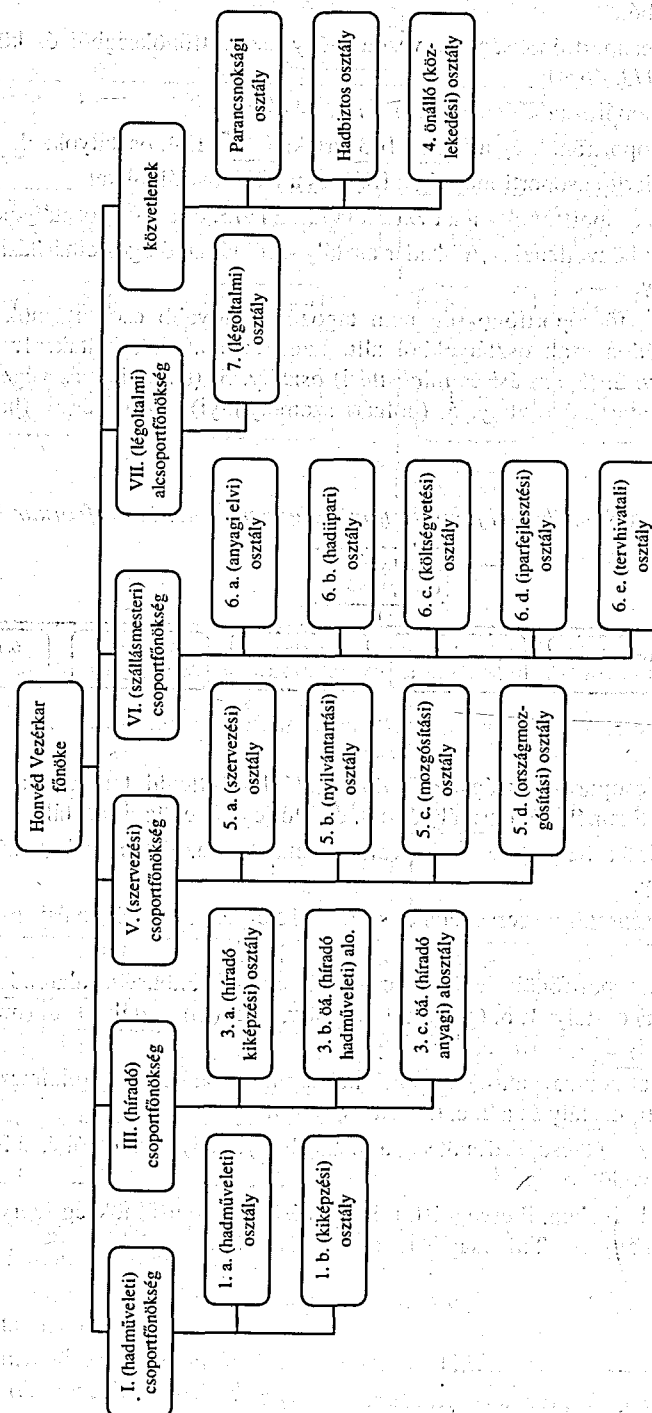
A Honvéd Vezérkar tagozódását a 042. ábra szemlélteti.

Sajátosan szerepelt az Elhárító főcsoportfőnökség a rendeletben.

043. ábra – Az Elhárító főcsoportfőnökség szervezete, 1949. február 1.

042. ábra – A Honvéd Vezérkar szervezete, 1949. február 1.

A részletes szervezeti tagozódás ugyanis nem szerepel a rendeletben, de ismerjük azt a szakirodalomból.³⁵

Az Elhárító főcsoportfőnökség szervezete négy csoportfőnökségből és közvetlen osztályokból állt (043. ábra).

Az I. elhárító csoportfőnökség az I/1. és I/2. osztályokkal.

A II. katonai csoportfőnökség a II/1., a II/3. értékelő és a II/4. osztályokkal.

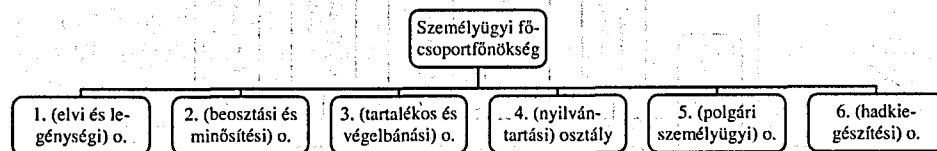
A III. rádió felderítő csoportfőnökség a III/4. és a III/5. osztályokkal.

A IV. hírszerző csoportfőnökség a IV/1., a IV/2., a IV/3. és a IV/4. osztályokkal.

Főcsoportfőnök közvetlenek: „A” káder osztály, „B” támadólagos elhárítási osztály és „T” törzs osztály.

A Személyügyi főcsoportfőnökség nem tagozódott tovább csoportfőnökségekre, hanem sajátos módon csak osztályokból állt. Ezek az alábbiak voltak: 1. (elvi és legénységi) osztály, 2. (beosztási és minősítési) osztály, 3. (tartalékos és végelbánási) osztály, 4. (nyilvántartási) osztály, 5. (polgári személyügyi) osztály és 6. (hadkiegészítési) osztály.

044. ábra – A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete, 1949. február 1.

Az Anyagi főcsoportfőnökség (045. ábra) alá közvetlenül tartozott a Parancsnoksági osztály, a Személyügyi osztály és a 4. önálló (egészségügyi) osztály.

A főcsoportfőnök helyettese útján volt alárendelve az Ellenőrző osztály és a Pénzügyi főosztály.

A Pénzügyi főosztály szervezetébe sorolt osztályok: Költségvetési osztály és Illetmény osztály.

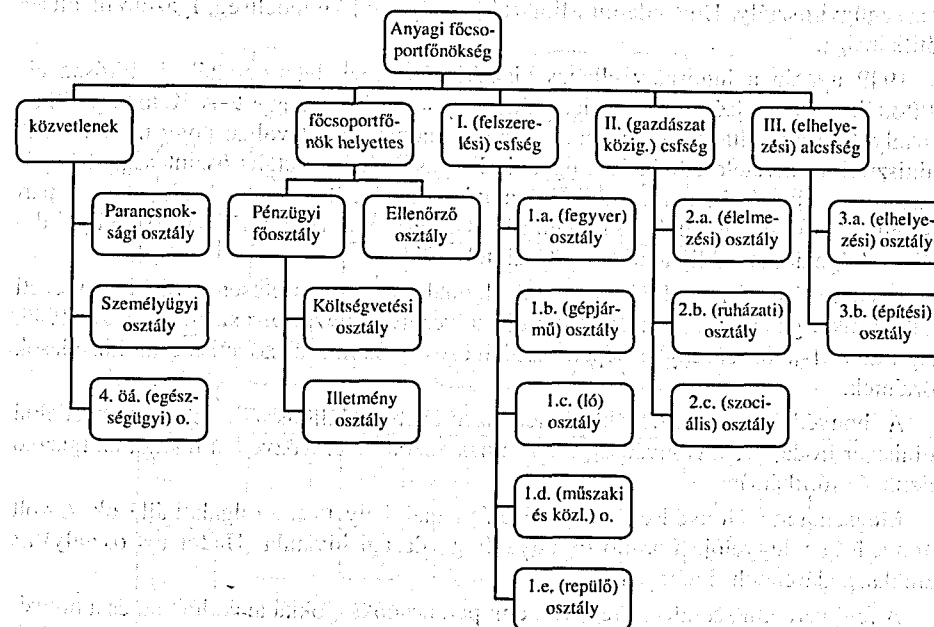
Az Anyagi főcsoportfőnökség I. (felszerelési) csoportfőnöksége alárendelt osztályai: 1. a. (fegyver) osztály, 1. b. (gépjármű) osztály, 1. c. (ló) osztály, 1. d. (műszaki és közlekedési) osztály és 1. e. (repülő) osztály.

A II. (gazdászat közigazgatási) csoportfőnökség tagozódása: 2. a. (élelmezési) osztály, 2. b. (ruházati) osztály és a 2. c. (szociális) osztály.

A III. (elhelyezési) alcsoportfőnökség a 3. a. (elhelyezési) osztályból és a 3. b. (építési) osztályból tevődött össze.

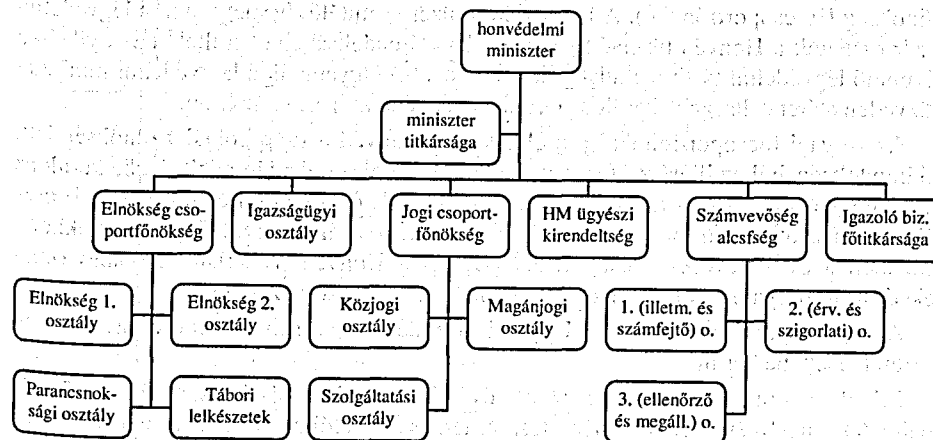
A csoportfőnökségeken, illetve a III. (elhelyezési) alcsoportfőnökség szervezetében a felsoroltakon túl egy-egy Titkárság is rendszeresítve volt.

045. ábra – Az Anyagi főcsoportfőnökség szervezete, 1949. február 1.

Az egyéb miniszter közvetlen szervezetek tagozódását a 046. ábra mutatja be.

046. ábra – Egyéb miniszter közvetlenek szervezete, 1949. február 1.

Az Elnökség csoportfőnökség alá tartozott az Elnökség 1. osztály, az Elnökség 2. osztály, a Parancsnoksági osztály, a Táborigyelmeztetés.

A Jogi csoportfőnökség Közjogi osztályra, Magánjogi osztályra és Szolgáltatási osztályra tagozódott.

A Számvevőség alcsoportfőnökség szervezete: Titkárság, 1. (illetmény és számfejtő) osztály, 2. (értékesítő és szigorlati) osztály, 3. (ellenőrző és megállapító) osztály.

³⁵ Okvát Imre: „Sziget egy reakciós tenger közepén” ... i. m. 73. o.

További miniszter közvetlenek (046. ábra): honvédelmi miniszter titkársága, Igazságügyi osztály, Honvédelmi Minisztérium ügyési kirendeltség, Igazoló bizottság főtitkársága.

1949 nyarán a jugoszláv ellenes hisztéria jegyében letartóztatták és bíróság elé állították a Honvédség felügyelőjét, Pálffy György altábornagyot. A Katona politikai osztály élén hírhedtté vált tábornoknak pedig tudnia kellett volna, hogy mi vár rá. A minisztérium átvétele alkalmával ugyanis Farkas Mihály brutális öszinteséggel fogalmazta meg elvárásait: „mindenkiből a munkásosztály, illetve annak élcsapata, a párt csinált vezetőt, és mindenki csak addig marad vezető, ameddig a munkásosztály érdekében dolgozik, ameddig a párt utasításait teljesíti.”³⁶

A Honvédség felügyelőjének fizikai likvidálása³⁷ természetesen további szervezeti változásokat generált. A minisztérium új szervezetét a 047. ábra szemlélteti. Az 1949. augusztus 1-jétől érvénybe lépett rendelkezés³⁸ szerint a következő módosulások történtek.

A honvédelmi miniszter közvetlen szerveként felállításra került a honvédelmi miniszter irodája és a Honvédség csapatainak szemlélője. Közvetlen maradt az Igazoló bizottság főtitkársága.

Megszűntek a Honvédség felügyelője és annak helyettese szolgálati állások. A volt Honvédség felügyelője Fordító osztálya és gazdasági hivatala (Hadbiztos osztály) az Elnökség alárendeltségébe került.

A fegyvernemi szemlélők fegyvernemi parancsnokságokká alakultak át, és a honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségébe kerültek. A fegyvernemi parancsnokok elnevezése: Honvéd gyalogság parancsnoka, Honvéd páncélos csapatok parancsnoka, Honvéd tüzérség parancsnoka, Honvéd repülő csapatok parancsnoka, Honvéd műszaki csapatok parancsnoka, Honvéd híradó csapatok parancsnoka (egyben a Vezérkari Főnökség III. csoportfőnöke). A Légvédelmi tüzér szemlélőség megszűnt, a légvédelmi tüzér csapatok a Honvéd tüzérség parancsnoka alárendeltségébe kerültek. (Ez nyilván a kivonuló légvédelmi tüzér alakulatokra vonatkozott.) Ugyancsak a honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségébe került az Országos légvédelmi parancsnokság.

Az Anyagi főcsoportfőnökség új elnevezése Honvéd hadtápszolgálat főnökség lett. Alárendeltségéből az illetékes fegyvernemi parancsnokságok alárendeltségébe került az 1. a. (fegyver) osztály (a tüzér parancsnokhoz), az 1. d. (műszaki és közlekedési) osztály (a műszaki parancsnokhoz), az 1. e. (repülő) osztály (a repülő parancsnokhoz). Ellenben a Számvevőség alcsoportfőnökség és a Honvéd Vezérkar 4. önálló (közlekedési) osztálya beolvadt a Hadtápszolgálat főnökség szervezetébe.

Az Igazságügyi osztály és az Ügyészi kirendeltség az Elhárító főcsoportfőnökség alárendeltségébe került.

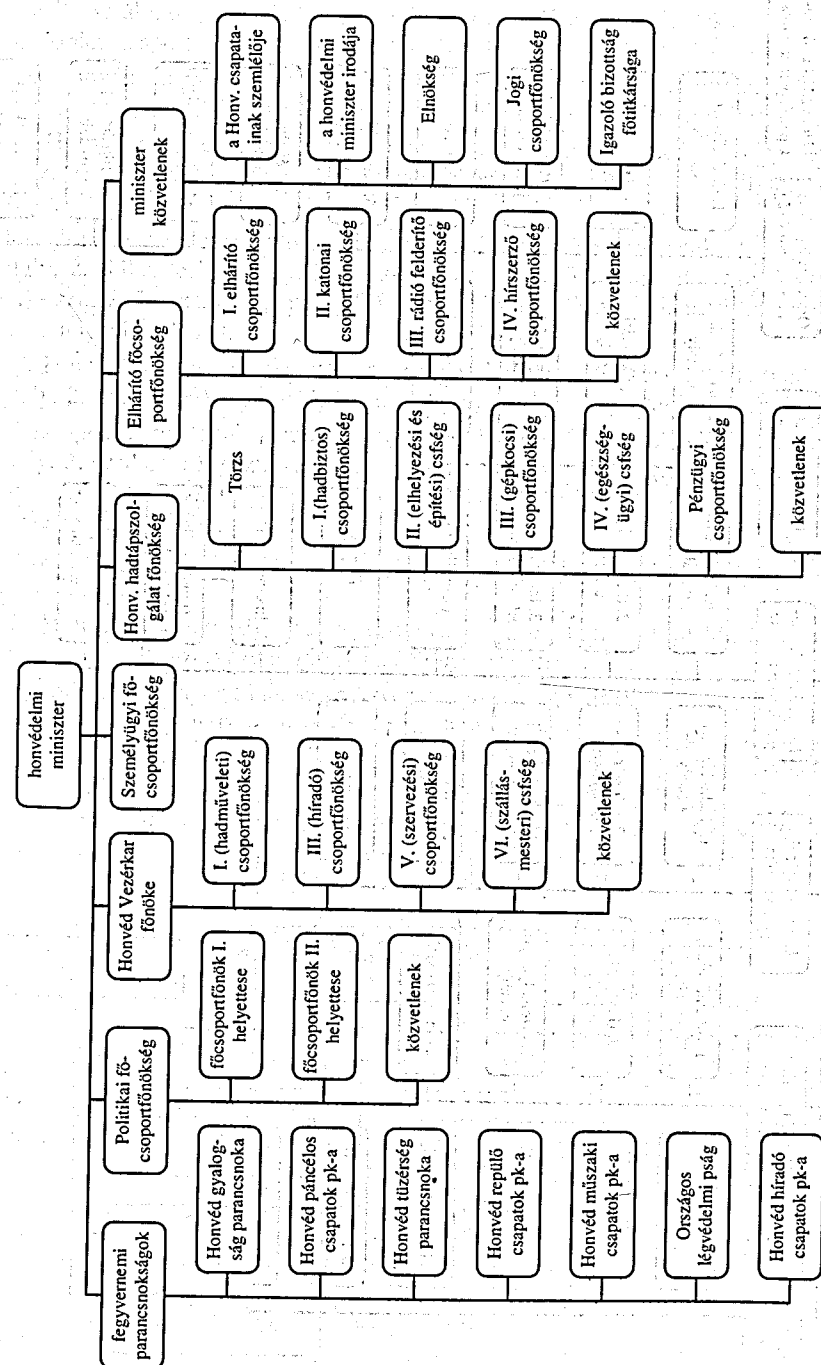
Mivel a rendelet szöveges része és szervezeteket részletesen felsoroló 11. melléklete némiképp eltér egymástól, érdemes ez utóbbit tételelesen ismertetni és ábrán szemléltetni.

³⁶ HL, A Honvédség felügyelőjének iratai, a Katonai Bizottság 1948. szeptember 10-i ülésének jegyzőkönyve.

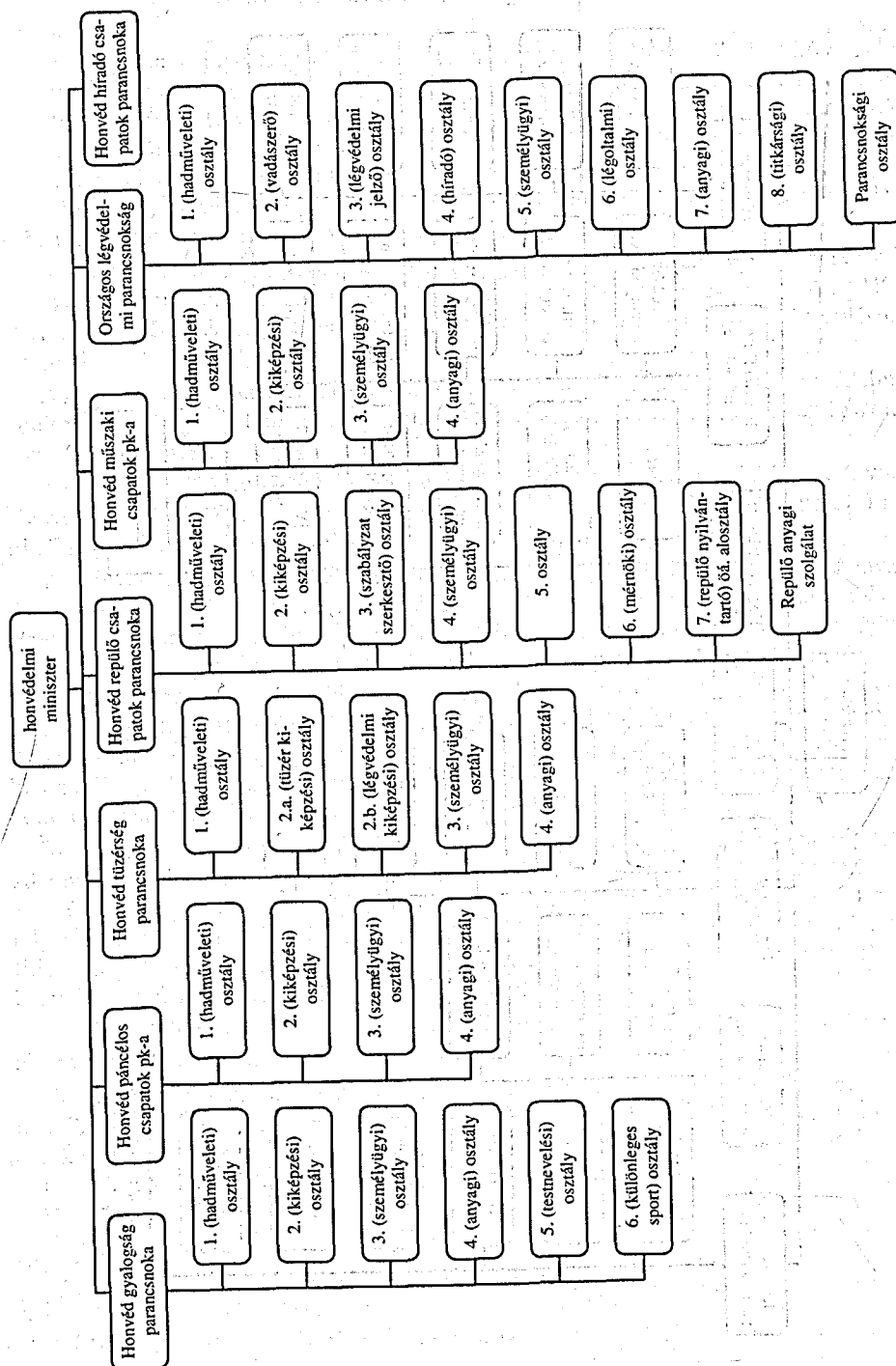
³⁷ Pálffy György altábornagyról lásd Markó György: Adalékok a hadsereg felügyelőjének portréjához. *Honvédségi Szemle*, 1989. 5. szám, 109–113. o.

³⁸ HL 1949. évi titkos iratok, 2. doboz. HM 1949/eln. HVK. 5. a. 30.300.

047. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig, 1949. augusztus 1.

048. ábra – A fegyvernemi parancsnokságok szervezete, 1949. augusztus 1.

A fegyvernemi parancsnokságok szervezetét a 048. ábra szemlélteti.

A Honvéd gyalogság parancsnoka alárendeltjei: 1. (hadműveleti) osztály, 2. (kiképzési) osztály, 3. (személyügyi) osztály, 4. (anyagi) osztály, 5. (testnevelési) osztály, 6. (különleges sport) osztály.

A Honvéd páncélos csapatok parancsnoka által irányított szervezet: 1. (hadműveleti) osztály, 2. (kiképzési) osztály, 3. (személyügyi) osztály, 4. (anyagi) osztály.

A Honvéd tüzérség parancsnoka alárendeltjei: 1. (hadműveleti) osztály, 2. a. (tüzér kiképzési) osztály, 2. b. (légvédelmi tüzér kiképzési) osztály, 3. (személyügyi) osztály, 4. (anyagi) osztály.

A Honvéd repülő csapatok parancsnoka alá tartozó szervezetek: 1. (hadműveleti) osztály, 2. (kiképzési) osztály, 3. (szabályzat szerkesztő) önálló alosztály, 4. (személyügyi) osztály, 5. osztály, 6. (mérnöki) osztály, 7. (repülő nyilvántartó) önálló alosztály, Repülő anyagi szolgálat.

A Honvéd műszaki csapatok parancsnoka által vezetett szervezet: 1. (hadműveleti) osztály, 2. (kiképzési) osztály, 3. (személyügyi) osztály, 4. (anyagi) osztály.

Országos légvédelmi parancsnokság az alábbi alárendeltekkel: 1. (hadműveleti) osztály, 2. (vadász) osztály, 3. (légvédelmi jelző) osztály, 4. (híradó) osztály, 5. (személyügyi) osztály, 6. (légoltalmi) osztály, 7. (anyagi) osztály, 8. (titkársági) osztály, Parancsnoksági osztály.

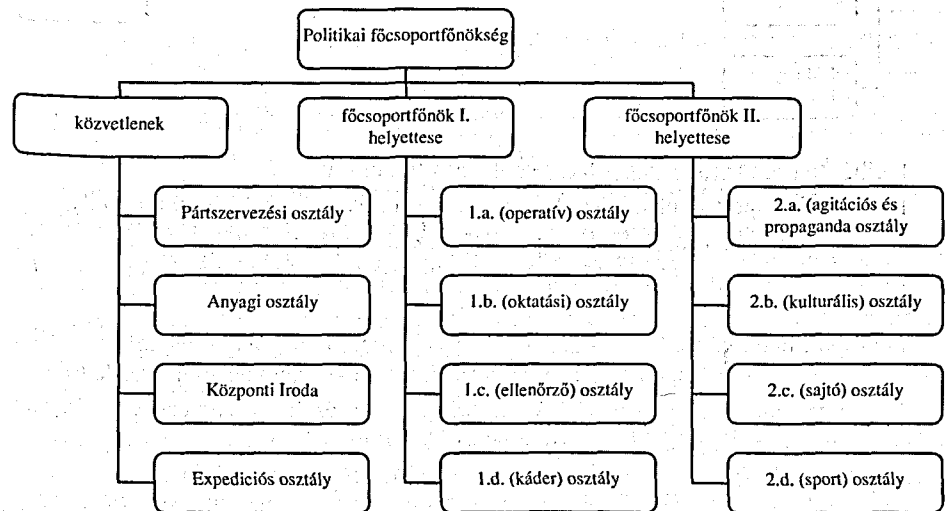
Valamennyi fegyvernemi parancsnokság szervezetébe Titkárságot és Irodakezelőséget is beiktattak.

A Honvéd Vezérkar III. híradó csoportfőnöke egyben a Honvéd híradó csapatok parancsnoka volt. Szervezetét lásd a 051. ábra szerint!

A Politikai főcsoportfőnökség szervezetében történt változások:

A főcsoportfőnök II. helyettese alárendeltségébe egy új osztály, a 2. d. (sport) osztály került.

049. ábra – A Politikai főcsoportfőnökség szervezete, 1949. augusztus 1.

Politikai főcsoportfőnök közvetlenek: Pártszervezési osztály, Anyagi osztály, Központi iroda és Expedíciós osztály.

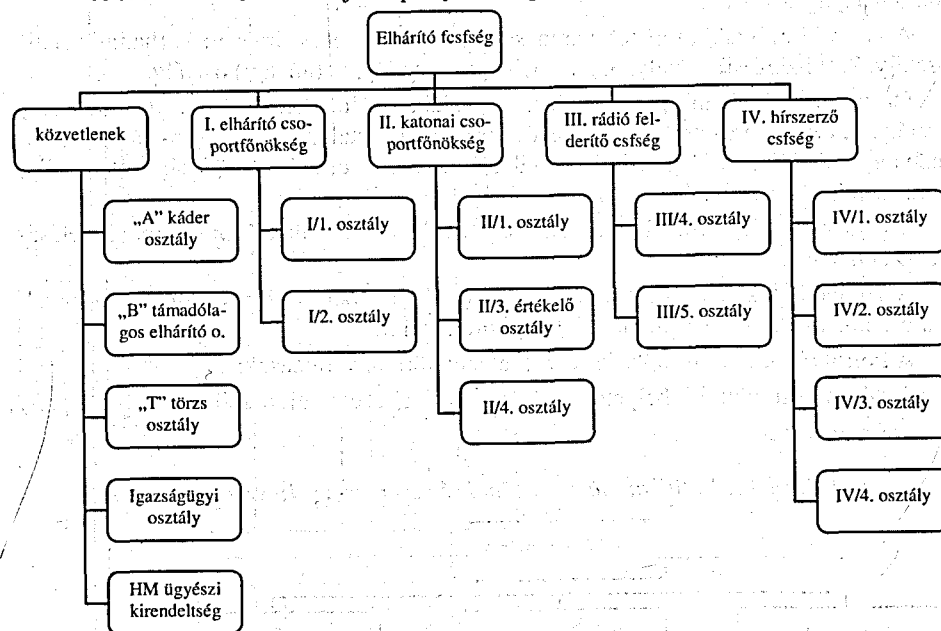
A főcsoportfőnök I. helyettesének alárendeltjei: 1. a. (operatív) osztály, 1. b. (oktatói) osztály, 1. c. (ellenőrző) osztály és 1. d. (káder) osztály.

A főcsoportfőnök II. helyettesének alárendeltjei: 2. a. (agitációs és propaganda) osztály, 2. b. (kulturális) osztály, 2. c. (sajtó) osztály és 2. d. (sport) osztály.

Valamennyi főcsoportfőnök helyettes alárendeltségében Titkárság is működött, amelyeket nem tüntettünk fel az ábrán.

Az Igazságügyi osztály és a Honvédelmi Minisztérium ügyészi kirendeltség az Elhárító főcsoportfőnökség alárendeltségébe került.³⁹ Az új szervezet:

050. ábra – Az Elhárító főcsoportfőnökség szervezete, 1949. augusztus 1.

I. elhárító csoportfőnökség – I/1. osztály és a I/2. osztály.

II. katonai csoportfőnökség – II/1. osztály, II/3. értékelő osztály és II/4. osztály.

III. rádió felderítő csoportfőnökség – III/4. osztály és III/5. osztály.

IV. hírszerző csoportfőnökség – IV/1. osztály, IV/2. osztály, IV/3. osztály és IV/4. osztály.

Főcsoportfőnök közvetlenek – „A” káder osztály, „B” támadólagos elhárítási osztály, „T” törzs osztály, Igazságügyi osztály és Honvédelmi Minisztérium ügyészi kirendeltség.

Megjegyzendő, hogy az Elhárító főcsoportfőnökség részletes szervezete az újonnan oda helyezett szerveken kívül nem szerepel az idézett rendeletben.

³⁹ Az Elhárító főcsoportfőnökség szervezetére lásd *Okvátth Imre*: „Sziget egy reakciós tenger közepén”... i. m. 75. o.

Változások a Honvéd Vezérkar területén:

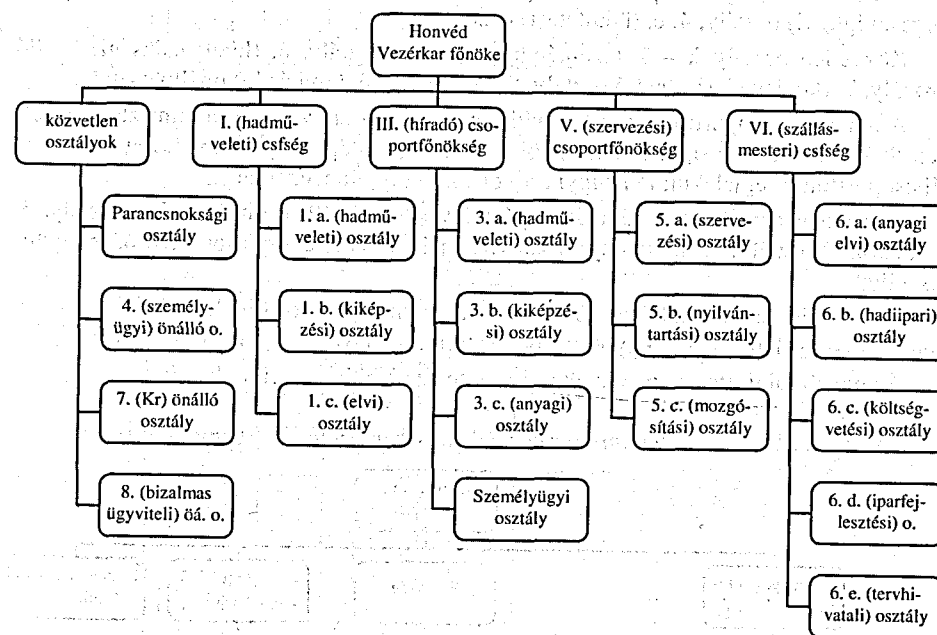
A közvetlenül alárendeltek közül a korábbi 4. önálló (közlekedési) osztály átkerült a Hadtápszolgálat főnökség szervezetébe. Megszűnt a Hadbiztos osztály. Új közvetlen osztályok jöttek létre: a 4. (személyügyi) önálló osztály, a 7. (Kr) önálló osztály [a korábbi 5. d. (országmozgósítási) osztályból] és a 8. (bizalmas ügyviteli) önálló osztály.

Új osztály a I. (hadműveleti) csoportfőnökségen: 1. c. (elvi) osztály. A III. (híradó) csoportfőnökségen két alosztályból osztály lett, új elem a Személyügyi osztály.

Megszűnt a VII. (légoltalmi) alcsoportfőnökség.

Az új szervezet az alábbiak szerint alakult:

051. ábra – A Honvéd Vezérkar szervezete, 1949. augusztus 1.

Honvéd Vezérkar főnöke közvetlenek: Parancsnoksági osztály, 4. (személyügyi) önálló osztály, 7. (Kr) önálló osztály, 8. (bizalmas ügyviteli) önálló osztály.

Az I. (hadműveleti) csoportfőnökség új szervezete az alábbiak szerint: 1. a. (hadműveleti) osztály, 1. b. (képzési) osztály, 1. c. (elvi) osztály.

A III. (híradó) csoportfőnökség alá tartozott a 3. a. (hadműveleti) osztály, 3. b. (képzési) osztály, 3. c. (anyagi) osztály és új elemként a Személyügyi osztály.

Az V. (szervezési) csoportfőnökség osztályai az alábbiak voltak: 5. a. (szervezési) osztály, 5. b. (nyilvántartási) osztály, 5. c. (mozgósítási) osztály.

A VI. (szállás-mesteri) csoportfőnökség szervezete nem változott, a csoportfőnök alá tartozott a 6. a. (anyag elvi) osztály, a 6. b. (hadiipari) osztály, a 6. c. (költségvetési) osztály, a 6. d. (iparfejlesztési) osztály és a 6. e. (tervhivatali) osztály. (Ez utóbbi két osztályt a rendelet a „külső szervek” közé sorolta.)

A csoportfőnökségek szervezetéhez egy-egy Titkárság is tartozott. (Nem jelölve.)

Az Anyagi főcsoportfőnökség új elnevezése Honvéd hadtápszolgálat főnökség lett. A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete az alábbiak szerint alakult (052. ábra):

Törzs – Szervezési és tervezési osztály, Kiképzési osztály, Ellenőrző osztály, Ellátó osztály.

I. (hadbiztos) csoportfőnökség – 1. a. (szervezési és tervezési) osztály, 1. b. (élelmezési) osztály, 1. c. (ruházati) osztály, 1. d. (vonat) osztály.

II. (elhelyezési és építési) csoportfőnökség – 2. a. (szervezési és tervezési) osztály, 2. b. (elhelyezési) osztály, 2. c. (építési) osztály.

III. (gépkocsi) csoportfőnökség – 3. a. (szervezési és tervezési) osztály, 3. b. (gépjármű) osztály, 3. c. (üzemanyag) osztály.

IV. (egészségügyi) csoportfőnökség – 4. a. (szervezési és tervezési) osztály, 4. b. (egészségügyi) osztály, 4. c. (üdültetési) osztály.

Közvetlen osztályok – 5. (személyügyi) önálló osztály, 6. (hitelgazdasági) önálló osztály, 7. (közlekedési) önálló osztály, 8. (állategészségügyi és ló) önálló osztály.⁴⁰

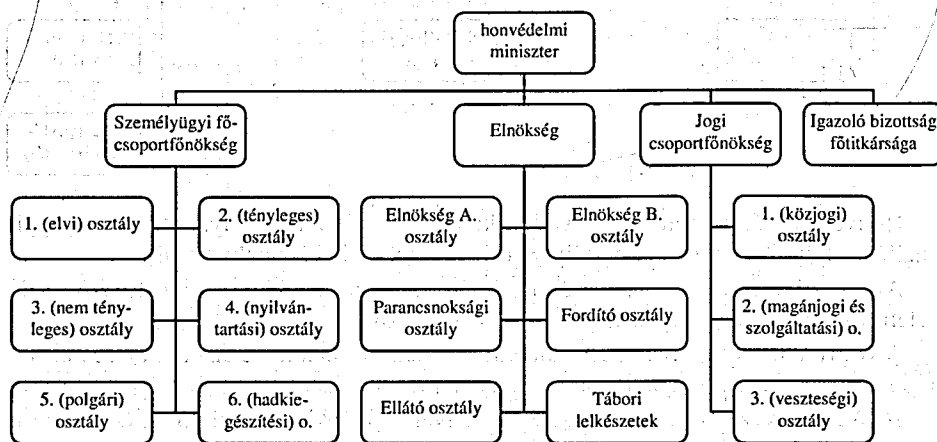
A Anyagi főcsoportfőnökség korábbi Pénzügyi főosztályából és a miniszter közvetlen Számvevőség alcsoportfőnökségből a Honvéd hadtápszolgálat főnökség keretében új csoportfőnökség alakult Pénzügyi csoportfőnökség elnevezéssel.

Alárendelt osztályai: 1. (általános pénzügyi) osztály, 2. (költségvetési) osztály, 3. (gazdasági) osztály, 4. (illetmény) osztály, 5. (pénzügyi ellenőrző) osztály, 6. (nyugdíj) osztály.

A Honvéd hadtápszolgálat főnökség valamennyi csoportfőnökségének szervezetehez egy-egy Titkárság és egy-egy Iroda is tartozott. (Az ábrákon nem jelölve.)

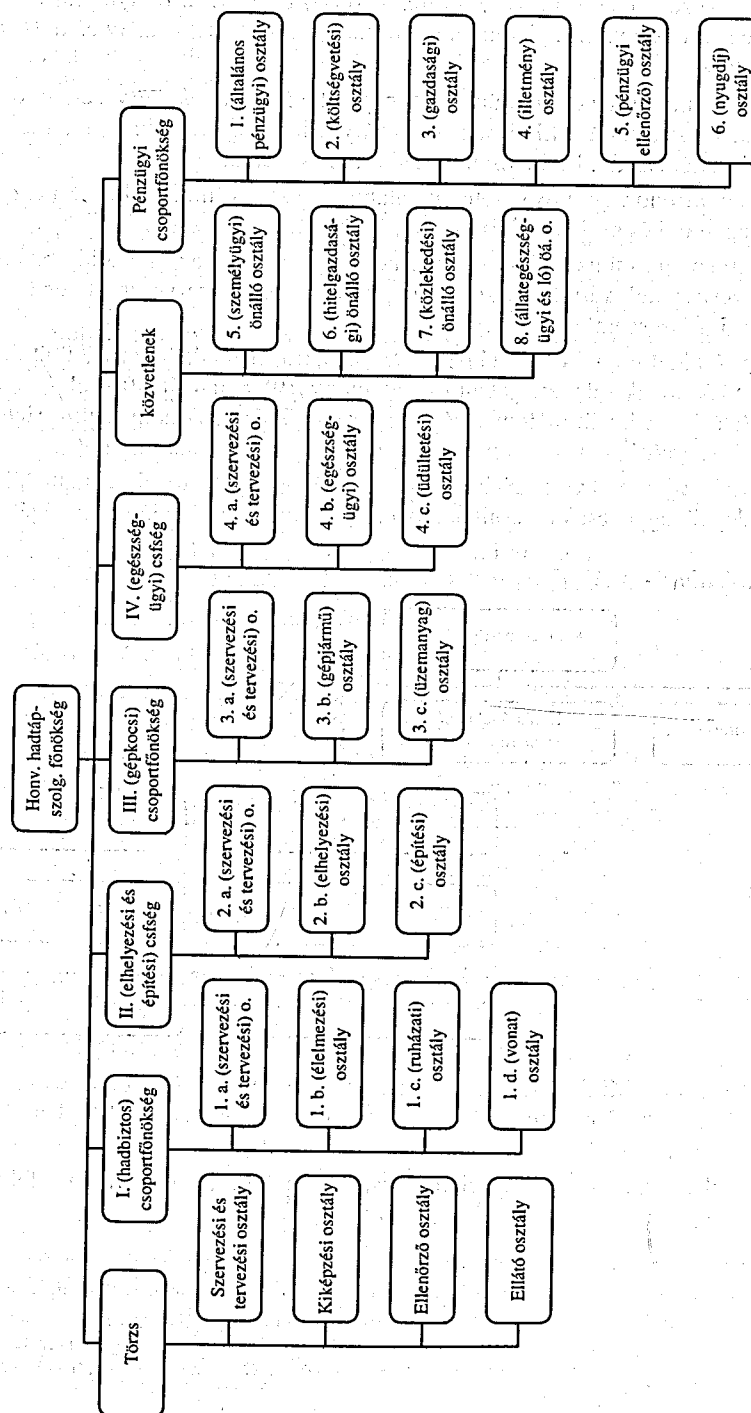
Az egyéb miniszter közvetlenek szervezete az alábbiak szerint alakult:

053. ábra – Egyéb miniszter közvetlenek szervezete, 1949. augusztus 1.

⁴⁰ Érdemes megfigyelni a névadási gyakorlatot: az I. csoportfőnökség osztályai arab 1-gyel, a II. osztályai arab 2-vel, a III. alárendeltjei arab 3-mal, a IV.-é arab 4-gyel kezdődnek. Ezt követik a főnökség közvetlen osztályok arab 5-től kezdve. Hasonló logikát fedezhetünk fel a Honvéd Vezérkar főnöke alárendeltjei esetében is, még ha ott a 4. (személyügyi) osztály a III. és V. csoportfőnökségek közé ékelődik is!

052. ábra – A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete, 1949. augusztus 1.

A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete nem változott, de néhány alárendelt osztályának elnevezése módosult. Szervezete: 1. (elvi) osztály, 2. (tényleges) osztály, 3. (nem tényleges) osztály, 4. (nyilvántartási) osztály, 5. (polgári) osztály és 6. (hadkiépzítési) osztály.

Az Elnökség elnevezéséből kikerült a csoportfőnökség elem és szervezete új osztályokkal bővült. Új szervezete: Elnökség A. osztály, Elnökség B. osztály, Parancsnoksági osztály, Fordító osztály, Ellátó osztály, Tábori lelkészetek.

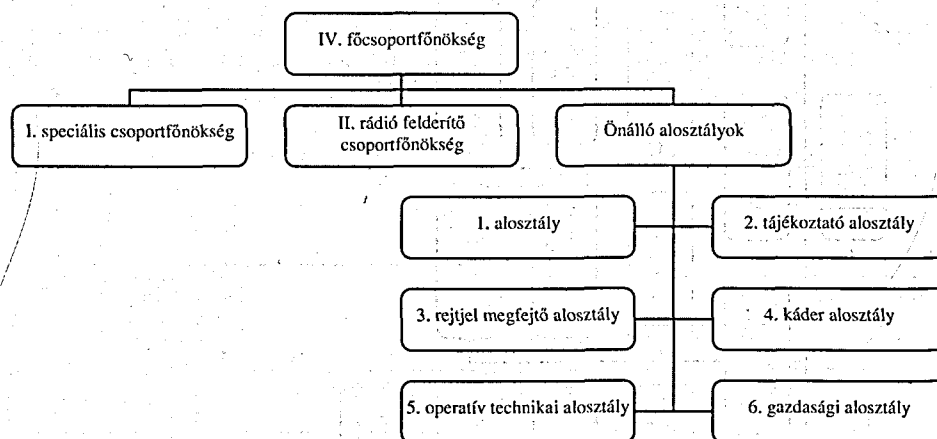
A Jogi csoportfőnökség szervezete az alábbiak szerint módosult: 1. (közjogi) osztály, 2. (magánjogi és szolgáltatási) osztály, 3. (veszteségi) osztály.

A rendeletben a minisztérium szerveinek felsorolása az Igazoló bizottság főtitkársága szervezettel zárult. A korábban említett négy szervezet alárendeltségi viszonyait a 053. ábra szemlélteti.

A Magyar Néphadsereg összlétszáma 1950. januárra meghaladta az 53 000 főt. A létszámnövekedés annak ellenére jelentős volt, hogy 1950. január 10-ével – szovjet mintára – a Határőrség kivált a Honvédség szervezetéből és az Államvédelmi Hatóság alárendeltségébe került.⁴¹

1950. február 1-jével a volt Elhárító főcsoportfőnökség „katonai és támadólagos elhárítási részlegei” ugyancsak átkerültek a Államvédelmi Hatóság alárendeltségébe.⁴²

054. ábra – A IV. főcsoportfőnökség szervezete, 1950. február 1.

A Honvédelmi Minisztériumban maradt szervezet új elnevezése IV. főcsoportfőnökség lett. Szervezete két csoportfőnökségből és hat önálló alosztályból állt. Ezek az alábbiak voltak:

Csoportfőnökségek – I. speciális csoportfőnökség, II. rádió felderítő csoportfőnökség.

Önálló alosztályok – 1. alosztály, 2. tájékoztató alosztály, 3. rejtjel megfejtő alosztály, 4. káder alosztály, 5. operatív technikai alosztály, 6. gazdasági alosztály.⁴³

Az 1950. március 15-étől érvényes „Rákóczi” szervezési rendelet alapvetően a csapatokat, azon belül is a lövész erőket érintette. A hadsereg létszáma májusban megközelítette a 65 000 főt.

A szervezési intézkedés gyakorlati megvalósítását már nem érthette meg hivatalában a Vezérkar főnöke és számos munkatársa. Az országon eluralkodó gyanakvás és ellenségkeresés elérte a hadsereg felső vezetését is. Ezek a jól képzett régi vezérkari tisztek részben származási okok, illetve politikai nézeteik miatt tagadták meg a magyar királyi Honvédséget. Többen közülük a hadifogságból hazatérve szakmabéliként kívánták szolgálni hazájukat, függetlenül annak társadalmi berendezkedésétől. A hidegháborús hisztéria légkörében azonban minden régi tiszt gyanússá vált. A tiszti iskolák pedig ontották a hiányosan kiképzett, alacsony polgári előképzettségű, de munkás vagy paraszt származásuk miatt politikailag megbízható új tiszteket. Vitis esetekben pedig úgyis a szovjet tanácsadók szava volt a döntő. Mivel többé nem volt rájuk szükség, a kor kíméletlen logikájából adódóan a régi tisztek sorsa a hadseregből való eltávolítás, sokszor a fizikai megsemmisítés lett. Csupán a Súlyom László altábornagy, vezérkari főnök ellen indított perben 6 tábornok ellen meghozott halálos ítélet végrehajtására került sor!⁴⁴

1950. augusztus 1-jétől⁴⁵ a Honvédelmi Minisztérium szervezetét főbb szervezeti egységek szintjén az 055. ábra szemlélteti. Ezek az alábbiak voltak:

- honvédelmi miniszter irodája (056. ábra),
- Honvéd Vezérkar főnökség (057. ábra),
- IV. hírszerző főcsoportfőnökség (részleteiben nem ismert),
- Politikai főcsoportfőnökség (058. ábra),
- Általános kiképzési csoportfőnökség (059. ábra),
- Honvéd légierő parancsnokság (060. ábra),
- Honvéd tüzér parancsnokság (061. ábra),
- Országos légvédelmi parancsnokság (062. ábra),
- Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága,
- Honvéd műszaki csapatok parancsnoksága (mindkettő a 063. ábrán),
- Honvéd hadtápszolgálat főnökség (064. ábra),
- Személyügyi főcsoportfőnökség (065. ábra),
- Pénzügyi csoportfőnökség,
- Katonai tanintézetek csoportfőnöksége,
- Igazságügyi osztály és Elnökség. (Az utóbbi négy szervezet lásd a 066. ábrán.)

⁴³ Németh István: Az MNVK 2. csoportfőnökség története 1945–1977. Kézirat. HL MN különgyűjtemény, II/B-4. 12. o.

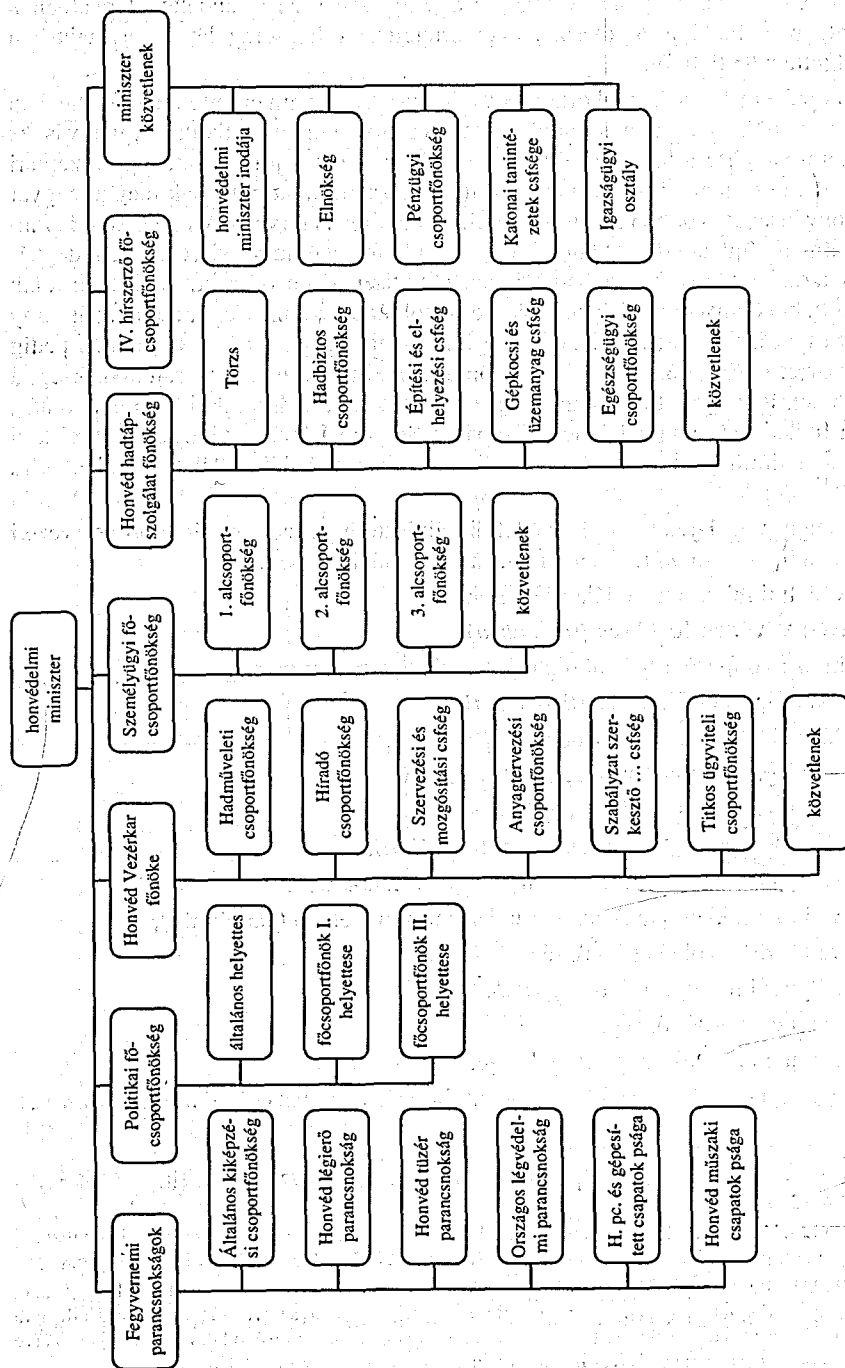
⁴⁴ Súlyom László vezérkari főnök és társai perére lásd Súlyom László: Összetört – szétszakadt – ellillant... A Súlyom tábornok-per utóélete. Első, második kötet. Budapest, 2003. Paktum, 1022 és 1023–1544. o.

⁴⁵ HL 1950. évi titkos iratok, 21. doboz. Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség 01.000/HVK 5. a. o. – 1950. I. számú melléklet. Ahogyan a szervezésről a miniszter tanácsadó szerve, a Honvédelmi Kollégium előtt tartandó előadás vázlata fogalmazott: „az ország fegyveres erőinek legfelsőbb közvetlen irányító szerve is maradéktalanul szovjet szervezési elvek alapján [kiemelés tőlem – M. Gy.] fog felépülni.” Uo.

⁴¹ HL 1949. évi titkos iratok, 1. doboz. HM Titkárság, 17. számú miniszteri parancs, 1949. december 30.

⁴² HL 1949. évi titkos iratok, 1. doboz. HM Titkárság, 05. számú miniszteri parancs, 1950. január 31. Az Államvédelmi Hatóság szervezetére lásd Boreczky Beatrix: Az Államvédelmi Hatóság szervezete, 1950–1953. In: Trezor 1. A Történeti Hivatal évkönyve. (Szerk. Gyarmati György.) Budapest, 1999. Történeti Hivatal, 91–111. o.

055. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig, 1950. augusztus 1.

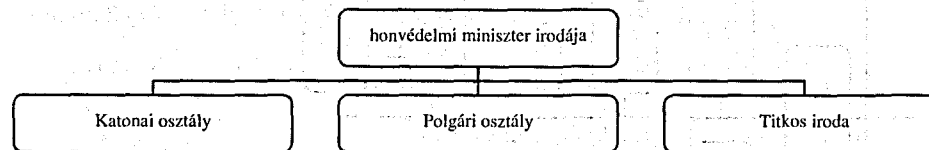

A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950. augusztus 1-től:

A honvédelmi miniszter irodája alárendeltségébe tartozott a Katonai osztály, a Polgári osztály és a Titkos iroda.

(Itt jegyeznénk meg, hogy a 056. ábra kivételével a Titkos irodák, Leíró irodák terjedelmi okokból nem szerepelnek az ábrákon. Az önálló alosztályok kivételével ugyancsak mellőztük az osztályba sorolt alosztályok felsorolását. Hasonló a helyzet a különböző Titkárságokkal is.)

056. ábra – A honvédelmi miniszter irodájának szervezete, 1950. augusztus 1.

A Honvéd Vezérkar főnökség szervezetét a 057. ábra szemlélteti.

A Honvéd Vezérkar főnökség közvetlen alárendeltjei és önálló osztályai:

Honvéd Vezérkar főnöke titkársága, Politikai osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Csapatfelderítő osztály, Katonai térképészeti osztály, Hadihajós osztály, Végvárak osztály.

A Honvéd Vezérkar főnökség Hadművelési csoportfőnökség alárendeltjei:

Hadművelési osztály, Hadművelési és törzskiképzési osztály, Hadszintér előkészítő önálló alosztály, Légvédelmi önálló alosztály, Hadművelési szállító önálló alosztály, Vízrajzi önálló alosztály, Titkos iroda.

A Honvéd Vezérkar főnökség Híradó csoportfőnökség alárendeltjei:

Hadművelési osztály, Híradó kiképzési osztály, Anyagi osztály, Rádiós osztály, Vezetékes osztály, Futár osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda, Hírközpont.

A Honvéd Vezérkar főnökség Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség az alábbi szervekre tagozódott:

Szervezési osztály, Tartalékos légénységet nyilvántartó osztály, Mozdósítási osztály, Hadkiegészítő osztály, Titkos iroda.

A Honvéd Vezérkar főnökség Anyagtervezési csoportfőnökség szervezete:

Tervező és nyilvántartó osztály, Ipari osztály, Költségvetési osztály, Titkos iroda.

A Honvéd Vezérkar főnökség Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítő csoportfőnökség tagozódása az alábbi volt:

Szabályzat szerkesztő osztály, Felszerelés korszerűsítési osztály, Hadtörténelmi és levéltári osztály, Katonai irodalmi osztály, Katonai cenzúra osztály, Titkos iroda.

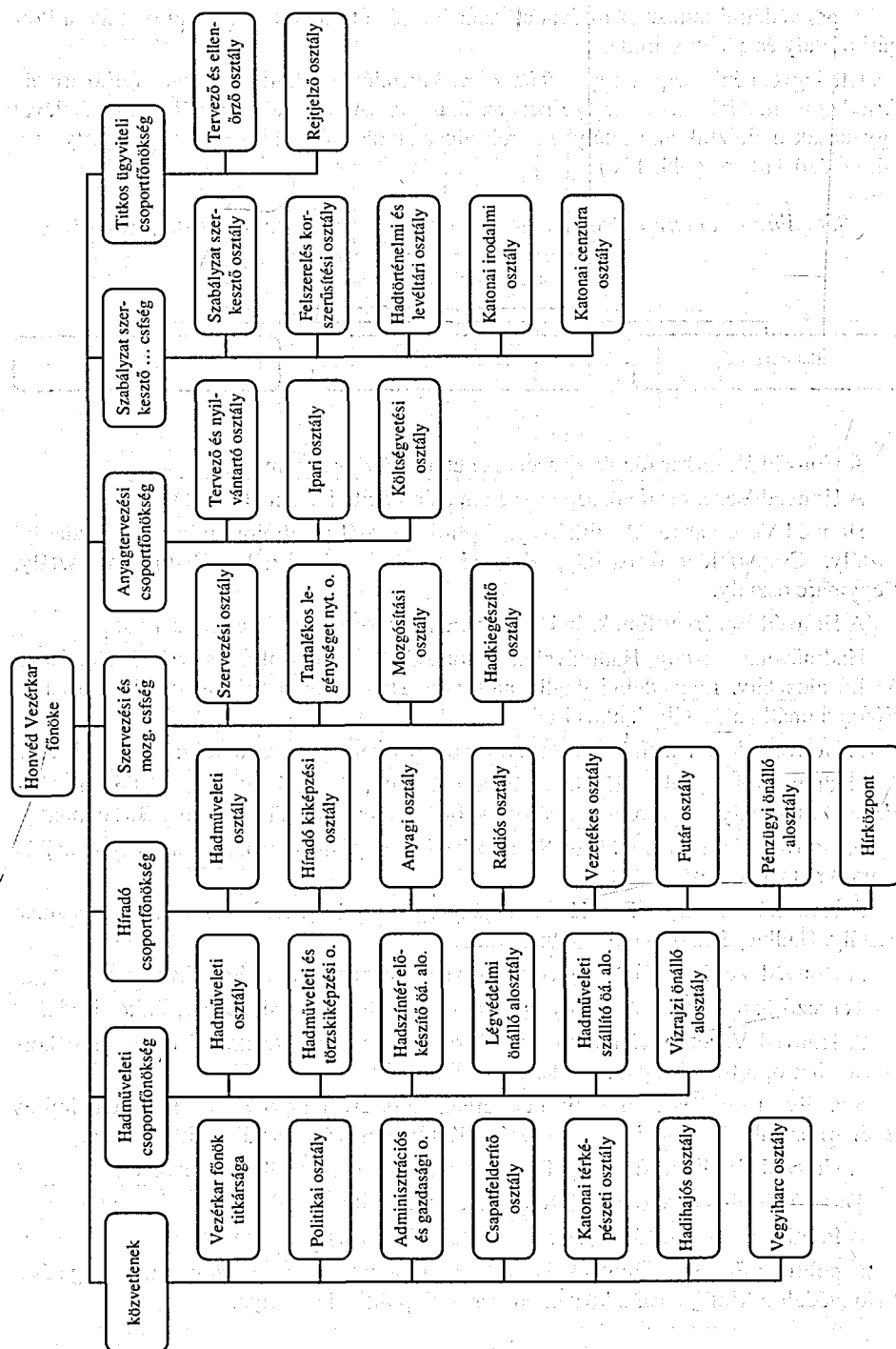
A Honvéd Vezérkar főnökség Titkos ügyviteli csoportfőnökség szervezete:

Tervező és ellenőrző osztály, Rejtjelző osztály, Titkos iroda.

A Politikai főcsoportfőnökség szervezete (058. ábra):

A politikai főcsoportfőnökhöz közvetlenül tartozott a főcsoportfőnök titkársága és a Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok politikai osztálya.

057. ábra – A Honvéd Vezérkar főnökség szervezete, 1950. augusztus 1.

A politikai főcsoportfőnök általános helyettese alárendeltségében: Pártellenőrző bizottság, Káder osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

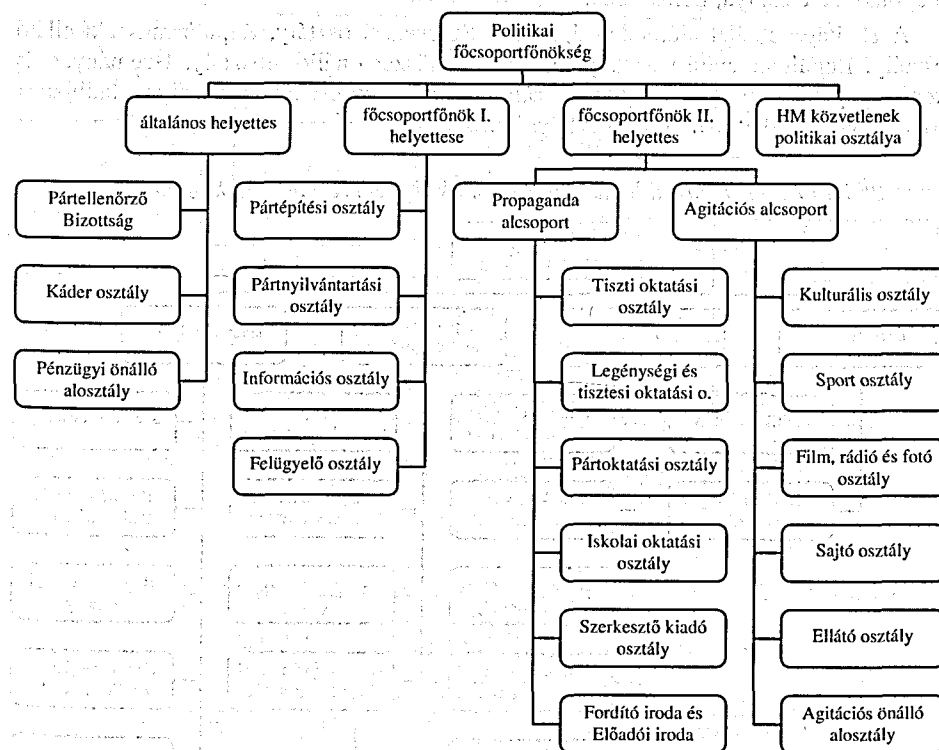
A főcsoportfőnök I. helyettese alárendeltjei: Pártépítési osztály, Pártnyilvántartási osztály, Információs osztály, Felügyelő osztály.

A főcsoportfőnök II. helyettese alárendeltségében Titkárság és két alcsoport volt.

A Propaganda alcsoportban Tiszti oktatási osztály, Legénységi és tisztesi oktatási osztály, Pártoktatási osztály, Iskolai oktatási osztály, Szerkesztő kiadó osztály, Fordító iroda, Előadói iroda.

Az Agitációs alcsoportban Kulturális osztály; Sport osztály; Film, rádió és fotó osztály; Sajtó osztály; Ellátó osztály és Agitációs önálló alosztály.

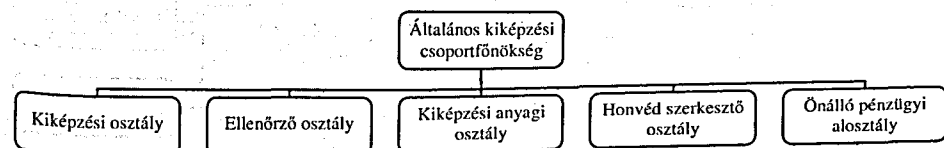
058. ábra – A Politikai főcsoportfőnökség szervezete, 1950. augusztus 1.

A fegyvernemi parancsnokságok szervezete:

Az Általános kiképzési csoportfőnökség (korábban Honvéd gyalogság parancsnoksága) tagozódását a következő ábra szemlélteti.

059. ábra – Az Általános kiképzési csoportfőnökség szervezete, 1950. augusztus 1.

Az Általános kiképzési csoportfőnökség alárendeltjei: Kiképzési osztály, Ellenőrző osztály, Kiképzési anyagi osztály, Honvéd szerkesztő osztály, Önálló pénzügyi alosztály, Titkos iroda.

A Honvéd légierő parancsnokság tagozódása:

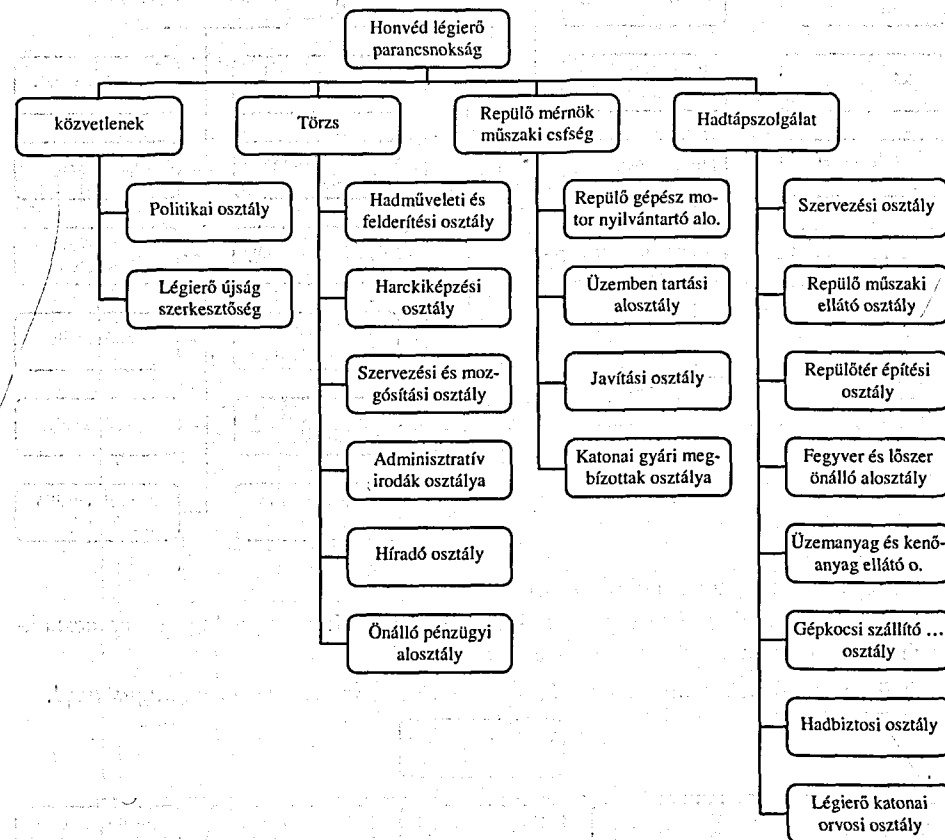
Honvéd légierő parancsnokság közvetlenek – Politikai osztály, Légierő újság szerkesztőség.

A Törzs parancsnoka alárendeltségében – Hadműveleti és felderítési osztály, Harckiképzési osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Adminisztratív irodák osztálya, Híradó osztály, Önálló pénzügyi alosztály.

A Repülő mérnök műszaki csoportfőnökség alárendeltségében – Repülő gépész motor nyilvántartó alosztály, Üzemben tartási alosztály, Javítási osztály, Katonai gyári megbízottak osztálya, Leíró iroda.

A Hadtápszolgálat alárendeltségében – Szervezési osztály, Repülő műszaki ellátó osztály, Repülőtér építési osztály, Fegyver és lőszer önálló alosztály, Üzemanyag és kenőanyag ellátó osztály, Gépkocsi szállító és műszaki eszközök osztálya, Hadbiztosi osztály, Légierő katonai orvosi osztály, Leíró iroda.

060. ábra – A Honvéd légierő parancsnokság szervezete, 1950. augusztus 1.

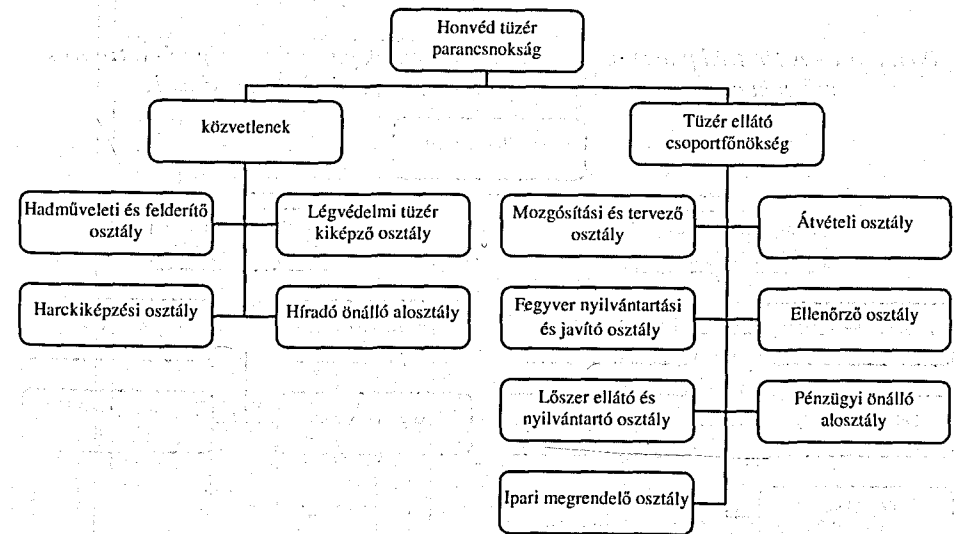

A Honvéd tüzér parancsnokság szervezete az alábbiak szerint alakult:

Közvetlenek – Hadműveleti és felderítő osztály, Harckiképzési osztály, Légvédelmi tüzér kiképző osztály, Híradó önálló alosztály, Titkos iroda, Leíró iroda.

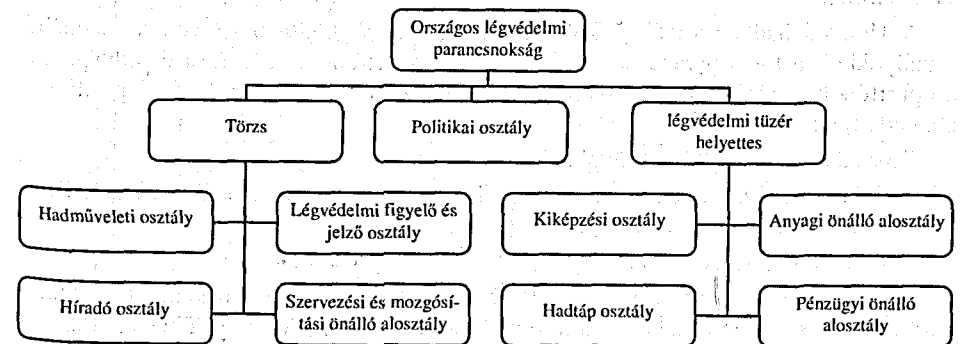
A Tüzér ellátó csoportfőnökség alárendeltjei – Mozgósítási és tervező osztály, Fegyver nyilvántartási és javító osztály, Lőszer ellátó és nyilvántartó osztály, Ipari megrendelő osztály, Átvételi osztály, Ellenőrző osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda, Leíró iroda.

061. ábra – A Honvéd tüzér parancsnokság szervezete, 1950. augusztus 1.

Az Országos légvédelmi parancsnokság tagozódása:

062. ábra – Az Országos légvédelmi parancsnokság szervezete, 1950. augusztus 1.

A Törzs alárendeltjei – Hadműveleti osztály, Légvédelmi figyelő és jelző osztály, Híradó osztály, Szervezési és mozgósítási önálló alosztály, Ellátó szakasz, Titkos iroda.

Az Országos légvédelmi parancsnokság légvédelmi tűzér helyettes alárendeltjei:

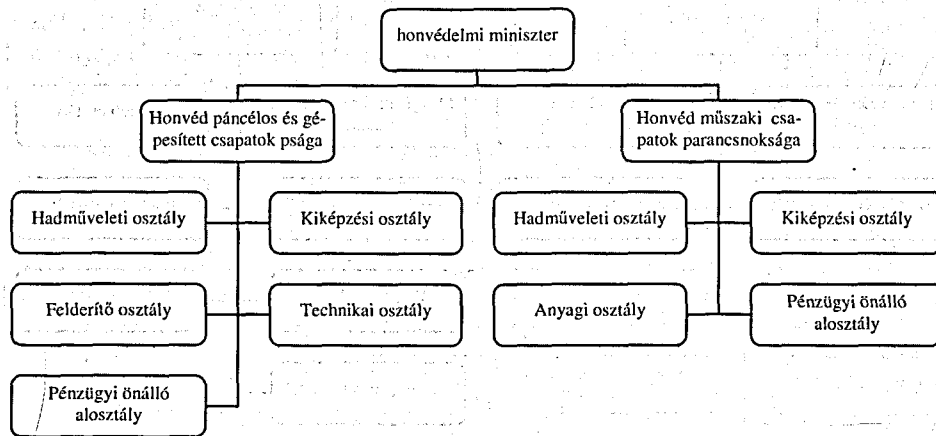
Kiképzési osztály, Anyagi önálló alosztály, Hadtáp osztály, Pénzügyi önálló alosztály.

Az Országos légvédelmi parancsnokság közvetlen alárendeltségébe tartozott a Politikai osztály.

A Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága az alábbiak szerint tagozódott:

Hadművelési osztály, Kiképzési osztály, Felderítő osztály, Technikai osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

063. ábra – A Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága és a Honvéd műszaki csapatok parancsnoksága szervezete, 1950. augusztus 1.

A Honvéd műszaki csapatok parancsnoksága felépítése:

Hadművelési osztály, Kiképzési osztály, Anyagi osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete (064. ábra) közvetlen és önálló osztályokból, a törzs parancsnok, a hadbiztos csoportfőnök, az építési és elhelyezési csoportfőnök, a gépkocsi és üzemanyag csoportfőnök és az egészségügyi csoportfőnök alárendeltjeiből állt.

Közvetlenek és önálló osztályok:

Politikai osztály, Önálló ellenőrző osztály, Állategészségügyi önálló osztály, Közlekedési és szállítási önálló osztály.

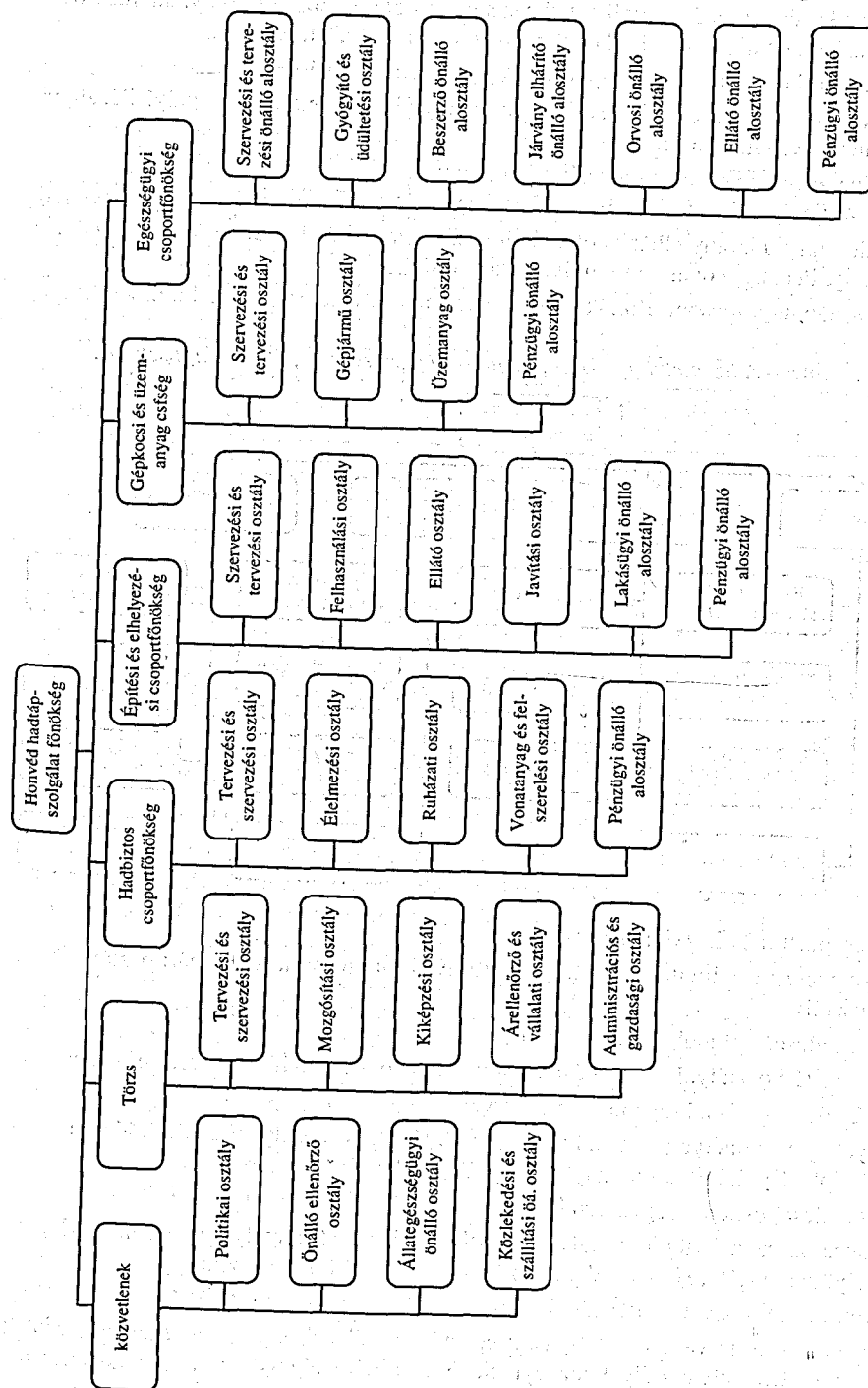
A Törzs alárendeltségében:

Tervezési és szervezési osztály, Mozgósítási osztály, Kiképzési osztály, Állategészségügyi önálló osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Titkos iroda.

A Hadbiztos csoportfőnökség alárendeltjei:

Tervezési és szervezési osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Vonat anyag és felszerelési osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

064. ábra – A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete, 1950. augusztus 1.

Honvéd hadtápszolgálat főnökség Építési és elhelyezési csoportfőnökség:
Szervezési és tervezési osztály, Felhasználási osztály, Ellátó osztály, Javítási osztály, Lakásügyi önálló alosztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

A Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnökség alárendeltségében:

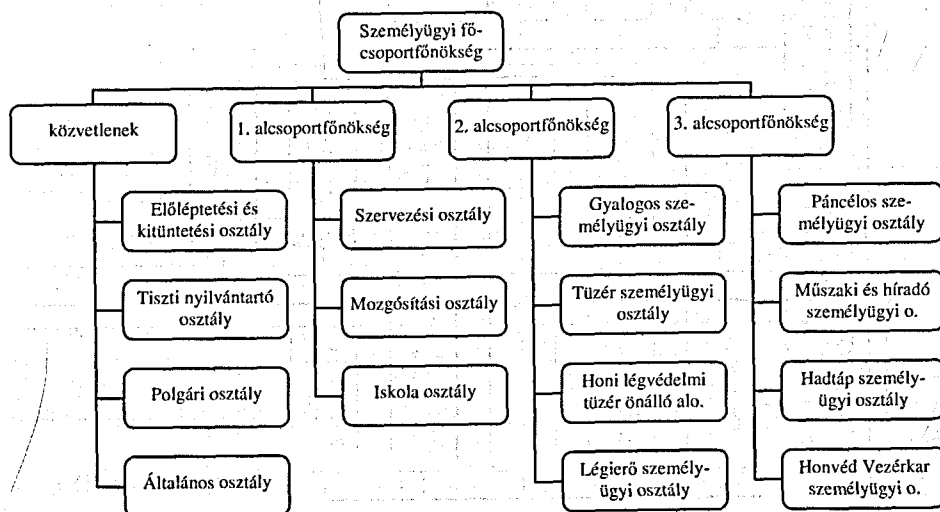
Szervezési és tervezési osztály, Gépjármű osztály, Üzemanyag osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

Az Egészségügyi csoportfőnökség szervezete:

Szervezési és tervezési önálló alosztály, Gyógyító és üdültetési osztály, Beszerző önálló alosztály, Járvány elhárító önálló alosztály, Orvosi önálló alosztály, Ellátó önálló alosztály, Pénzügyi önálló alosztály, Titkos iroda.

A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete az alábbiak szerint alakult:

065. ábra – A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete, 1950. augusztus 1.

Főcsoportfőnök közvetlenek:

Előléptetési és kintüntetési osztály, Tiszti nyilvántartó osztály, Polgári osztály, Általános osztály.

Az 1. alcsoportfőnökség alárendeltjei:

Szervezési osztály, Mozgósítási osztály, Iskola osztály, Titkos iroda, Leíró iroda.

A 2. alcsoportfőnökség alá sorolt szervek:

Gyalogos személyügyi osztály, Tüzér személyügyi osztály, Honi légvédelmi tüzér önálló alosztály, Légierő személyügyi osztály, Titkos iroda, Leíró iroda.

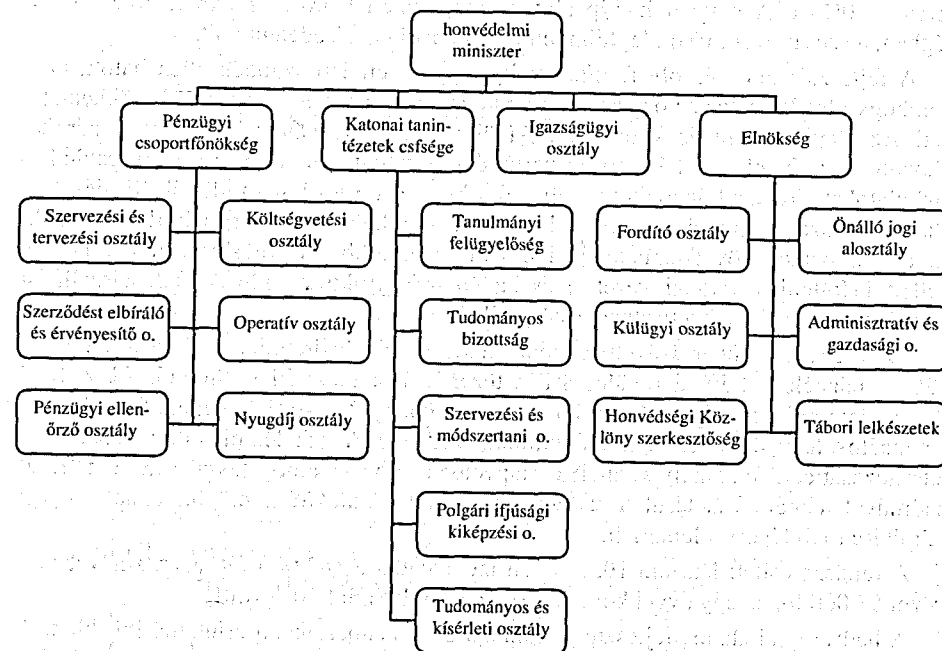
A 3. alcsoportfőnökség alárendeltjei:

Páncélos személyügyi osztály, Műszaki és híradó személyügyi osztály, Hadtáp személyügyi osztály, Honvéd Vezérkar főnökség személyügyi osztály.

A miniszter közvetlen Pénzügyi csoportfőnökség szervezete (066. ábra):

Szervezési és tervezési osztály, Költségvetési osztály, Szerződést elbíráló és érvényesítő osztály, Operatív osztály, Pénzügyi ellenőrző osztály, Nyugdíj osztály, Titkos iroda.

066. ábra – Egyéb miniszter közvetlenek szervezete, 1950. augusztus 1.

Az ugyancsak miniszter közvetlen Katonai tanintézetek csoportfőnöksége az alábbiak szerint tagozódott:

Tanulmányi felügyelőség, Tudományos bizottság, Szervezési és módszertani osztály, Polgári ifjúsági kiképzési osztály, Tudományos és kísérleti osztály, Titkos iroda.

Az Igazságügyi osztály szintén miniszter közvetlen volt.

Végezetül az Elnökség alárendeltjei:

Fordító osztály, Önálló jogi alosztály, Külügyi osztály, Adminisztratív és gazdasági osztály, Honvédségi Közlöny szerkesztőség, Tábori lelkészetek, Titkos iroda.

A Honvédelmi Minisztérium IV. hírszerző főcsoportfőnökség külön állománytáblában szerepelt, amely azonban nem található meg az intézkedés mellékletei között. A főcsoportfőnökség 1950. augusztusi szervezeti tagozódásáról sem a rendelkezésre álló iratokban, sem a szakirodalomban nem állnak rendelkezésünkre pontos adatok.

A figyelmes szemlélő hiába keresi a Jogi csoportfőnökséget, már nem találja meg azt.⁴⁶ Bár a miniszter a problémákat különben sem jogi eszközökkel oldotta meg...

A tárgyalt időszak talán legnagyobb szabású szervezési intézkedése 1950. november 1-jén lépett érvénybe és a „Kossuth” fedőnevet viselte. A rendszeresített létszám közel 125 000 fő, a korábbi szervezési intézkedésben megadott kétszerese!

⁴⁶ Volt osztálya ügyköreit szétszították a minisztérium különböző osztályai és alárendelt szervei között. Az egykori Veszteségi osztály ügykörét például a Hadtörténelmi Levéltár vette át, ahol Veszteségi csoport elnevezés alatt új szervezet jött létre. (Ez lett a mai Központi Irattár egyik jogelődje.) HL 1950. évi titkos iratok, 21. doboz. Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 02.430/HVK 5. a. o. - 1950. Elfekszik a 01.000/HVK 5. a. o. - 1950. számú iratban.

Ugyanakkor a hadsereg tüzereje nem érte el a rendszeresített 50%-át, gépjárművek terén a 60%-át. A magyar hadiipar még nem termelt kellő számban és főleg minőségben, a szovjet szállítások legfőbb jellemzője pedig a késedelem volt.

A fejlesztés tempója oly feszített volt, hogy az eredeti szándék ellen hatott, azaz nemhogy növelte volna az ország védelmi képességét, hanem éppenséggel csökkentette azt! Az alapjaiban hibás koncepción kívül maga a megvalósítás is súlyos károkat okozott. Az évenkénti kétszeri átszervezés szétzilálta az alig összekovácsolódott alakulatokat, értékes hónapokat rabolva el a kiképzésre fordítható időből. Ráadásul az alakulatok szovjet mintára nyaranta békehelyőrségükből hónapokra táborba vonultak, annak változatos következményeivel együtt: a legtöbbször fölöslegesen két helyen kellett kiépíteni a katonai vezetési és egyéb infrastruktúrát, növekedtek a szállítási költségek, elszakították a tiszteket családjaiktól, stb.

Az 1951. november 1-ével kezdődő kiképzési év hadrendjében 38,5% a lövész, 12% a páncélos, 4,5% a repülő, 8% a tüzér, 5% a műszaki és híradó, 7% a honi légvédelem aránya, míg a hátszági szervek mintegy 24%-ot jelentettek. Szembetűnő a páncélos, légvédelmi és légierők alulméretezettsége. A szándék olyan tömeghadsereg létrehozását célozta, amely koalíciós (alapvetően szovjet) támogatással vett volna részt hadműveletekben. Ráadásul a szervezeti struktúra kialakítása mögött annak anyagi feltöltése több lépéssel lemaradt.

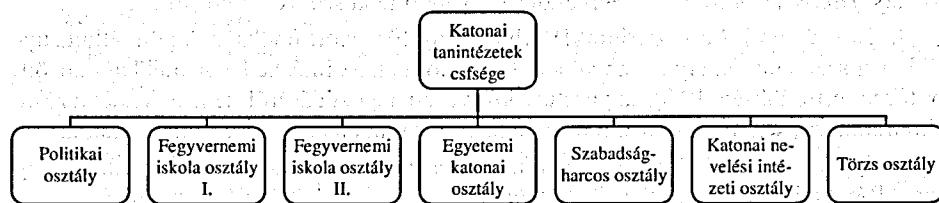
A rendszeresített létszám 1951 őszén meghaladta a 183 000 főt, azaz a növekedés közel 58 000 fő, az egy évvel korábbihoz képest több mint 30% volt!⁴⁷

A hadsereg általános fejlesztése azonban csak kismértékben érintette, inkább csak finomította a Honvédelmi Minisztérium szervezetét. Egy 1951. szeptember 1-én hatályba lépő rendelet⁴⁸ módosította a Katonai tanintézetek csoportfőnöksége szervezetét.

A csoportfőnökség alárendeltjei az új szervezés szerint:

Politikai osztály, Fegyvernemi iskola osztály I., Fegyvernemi iskola osztály II., Egyetemi katonai osztály, Szabadságharcos osztály, Katonai nevelési intézeti osztály, Törzs osztály.

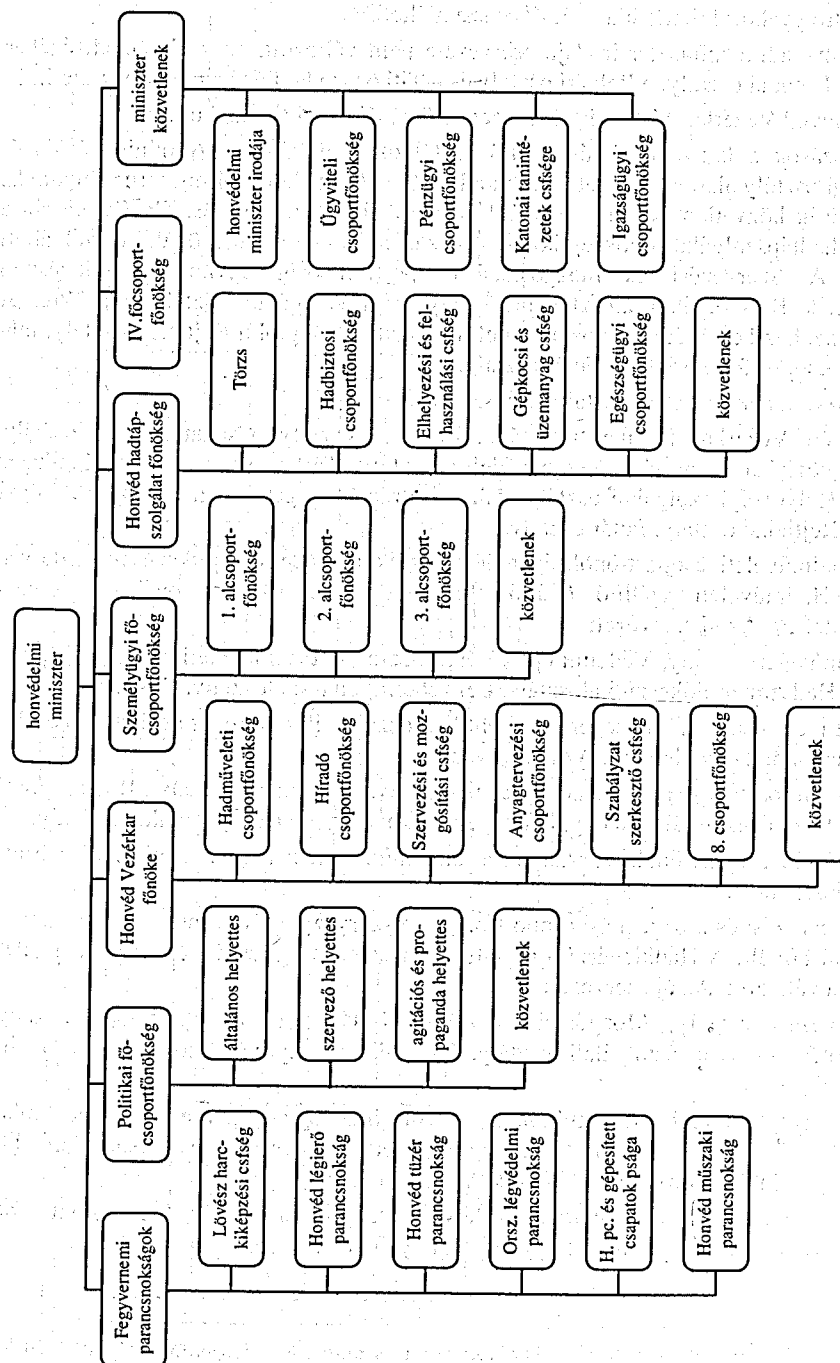
067. ábra – A Katonai tanintézetek csoportfőnöksége szervezete, 1951. szeptember 1.

⁴⁷ Patai Endre: A Magyar Néphadsereg szovjet elveken alapuló mozgósítási hadrendje és a haderő szervezeti kereteinek fejlődése 1951-ben. Kézirat. HL MN különygyűjtemény, II/A-7.

⁴⁸ HL 1951. évi titkos iratok 51. doboz, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 07.790/HVK Szerv.o.-1951.

068. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységei szintig, 1952. március 1.

A Honvédelmi Minisztérium szerkezeti felépítésében ennél jóval jelentősebb változást jelentett az 1952. március 1-jével életbe lépő szervezési utasítás, amelynek a szervezetre gyakorolt hatását a 068. ábra szemlélteti.⁴⁹

A honvédelmi miniszter irodája szervezete nem változott, azaz alárendeltségében maradt a Katonai osztály, a Polgári osztály és a Titkos iroda. Lásd a 056. ábra szerint!

A Honvéd Vezérkar főnökség szervezete a 069. ábra szerint alakult.

Változások a közvetlenek és önálló osztályok területén: az Adminisztrációs és gazdasági osztály alárendeltségébe került a korábbi Honvédelmi Minisztérium nyomda. Új főnökség közvetlen Pénzügyi osztály és Katonai közlekedési osztály (ez utóbbi a Honvéd hadtápszolgálat főnökség korábbi Közlekedési és szállítási önálló osztályából) alakult. A Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség egykori Hadkiegészítő osztályának Belsőszolgálati alosztályából Helyőrségi szolgálati osztály jött létre. A közvetlenekhez került át a Titkos ügyviteli csoportfőnökségtől a Rejtjelző osztály, míg a Híradó csoportfőnökségtől a Futár osztály.

A közvetlenek és önálló osztályok új szervezete:

Honvéd Vezérkar főnöke, titkársága, Politikai osztály, Csapatfelderítő osztály, Katonai közlekedési osztály, Vegyi védelmi osztály, Térképészeti osztály, Hadihajós osztály, Helyőrségi szolgálati osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Pénzügyi osztály, Rejtjelző osztály, Futár osztály.

A Hadművelési csoportfőnökségen létrehozták a Védelmi építkezések osztályát, míg a Hadművelési, szállító önálló alosztályt és a Vízrajzi önálló alosztályt megszüntették. Az új szervezet:

Hadművelési osztály, Védelmi építkezések osztálya, Hadművelési és törzskiképzési osztály, Hadszínház előkészítő alosztály, Légvédelmi önálló alosztály, Titkos iroda.

A Híradó csoportfőnökségen új Politikai osztály jött létre, volt Futár osztálya Vezérkar főnök közvetlen lett. Az új szervezet:

Politikai osztály, Híradó hadművelési osztály, Kiképzési osztály, Rádió híradó osztály, Vezetékes híradó osztály, Híradó anyagi osztály, Pénzügyi önálló alosztály, Híradó központ.

A Híradó csoportfőnökség irányítása alatt működött a Honvédelmi Minisztérium Híradó központ is.

A Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség szervezete Nyilvántartó és statisztikai osztállyal bővült. A Hadkiegészítő osztály elnevezése Kiegészítési és csapatszolgálati osztállyra változott. Az új szervezet:

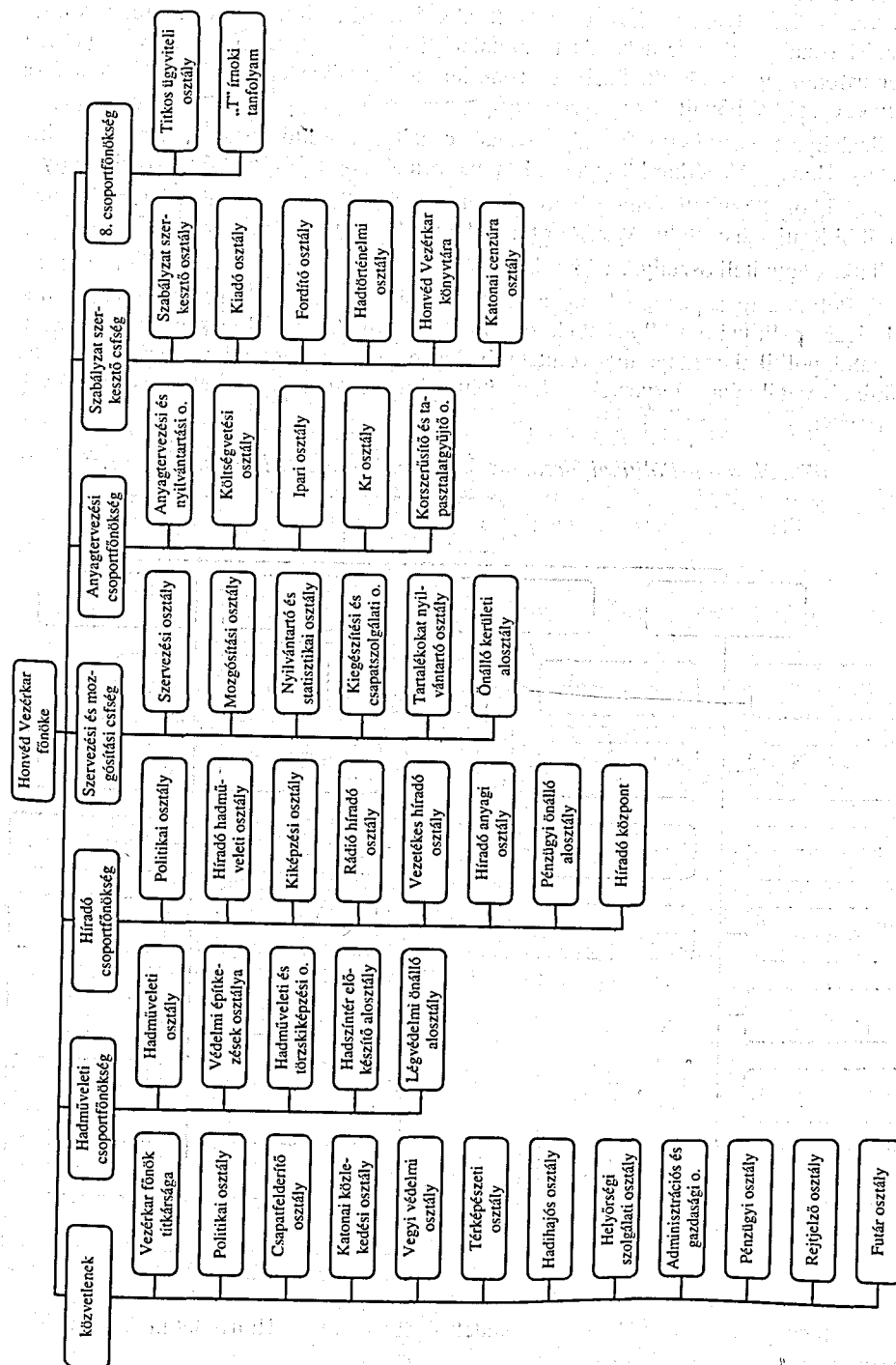
Szervezési osztály, Mozsósítási osztály, Nyilvántartó és statisztikai osztály, Kiegészítési és csapatszolgálati osztály, Tartalékokat nyilvántartó osztály, Önálló kerületi alosztály.

Az Anyagtervezési csoportfőnökség a volt Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítő csoportfőnökségtől átvett Korszerűsítő és tapasztalatgyűjtő osztállyal, továbbá Kr. osztállyal bővült. Az új szervezet:

Anyagtervezési és nyilvántartási osztály, Költségvetési osztály, Ipari osztály, Kr. osztály, Korszerűsítő és tapasztalatgyűjtő osztály, Titkos iroda.

⁴⁹ HL 1952. évi titkos iratok, 39. doboz. Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 01.100/HVK Szerv.o.-1952. és 48. doboz, Állománytáblák 401-432.

069. ábra – A Honvéd Vezérkar szervezete, 1952. március 1.

A Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítő csoportfőnökség elnevezése Szabályzat szerkesztő csoportfőnökségre változott, mert Felszerelés korszerűsítési osztálya Korszerűsítő és tapasztalatgyűjtő osztály néven az Anyagtervezési csoportfőnökséghez került. Szabályzat szerkesztő osztályának volt Fordító alosztálya viszont osztállyá bővült. Az új szervezet:

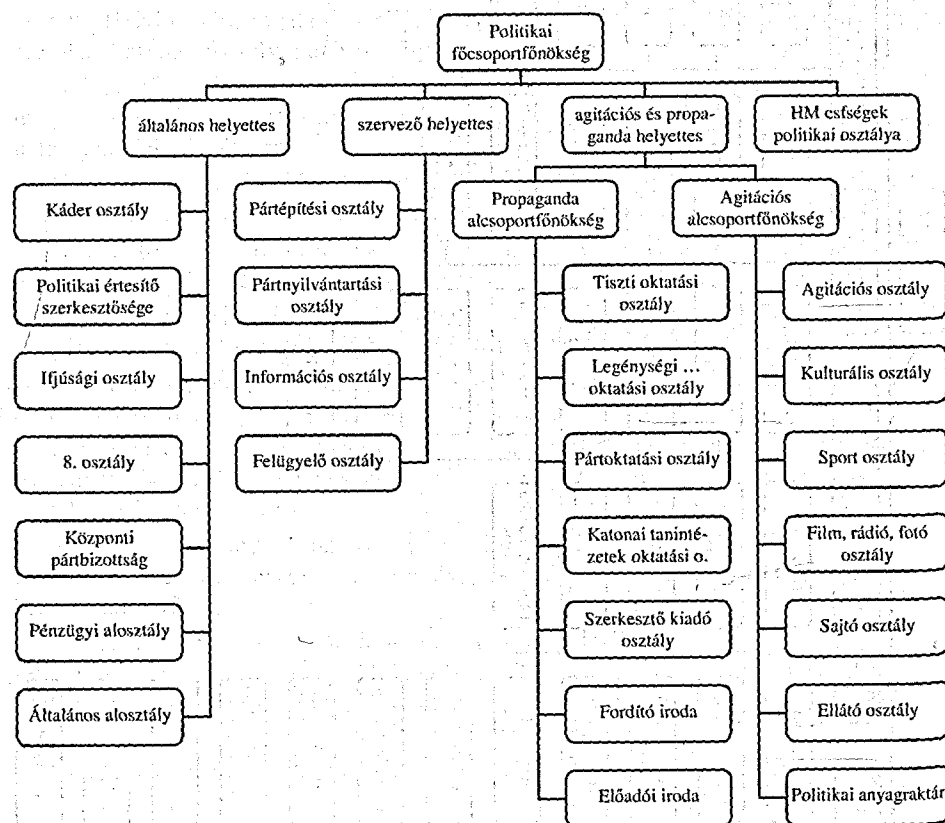
Szabályzat szerkesztő osztály, Kiadó osztály, Fordító osztály, Hadtörténelmi osztály, Honvéd Vezérkar könyvtára, Katonai cenzúra osztály, Önálló titkos alosztály.

A Titkos ügyviteli csoportfőnökség elnevezése 8. csoportfőnökségre változott. Korábbi Rejtjelző osztálya Vezérkar főnök közvetlen lett. Az új szervezet:

Titkos ügyviteli osztály, „T” írnoki tanfolyam, Titkos alosztály.

A Politikai főcsoportfőnökség szervezetében Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségek politikai osztály jött létre, míg a Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok politikai osztálya megszüntetésével az egyes fegyvernemi parancsnokságokon politikai osztályokat szerveztek. „Nevesítették” a főcsoportfőnök helyetteseket. Az új szervezet:

070. ábra – A Politikai főcsoportfőnökség szervezete, 1952. március 1.

A főcsoportfőnök közvetlen alárendeltségében volt a Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségek politikai osztálya.

A politikai főcsoportfőnök általános helyettese alárendeltségében:

Káder osztály, Politikai értesítő szerkesztősége, Ifjúsági osztály, 8. osztály, Központi pártbizottság, Pénzügyi alosztály, Általános alosztály, Titkos iroda.

A politikai főcsoportfőnök szervező helyettese alárendeltségében:

Pártépítési osztály, Pártnyilvántartási osztály, Információs osztály, Felügyelő osztály.

A politikai főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese alárendeltségében:

Propaganda alcsoportfőnökség – Tiszti oktatási osztály, Legénységi és tiszthelyettesi oktatási osztály, Pártoktatási osztály, Katonai tanintézetek oktatási osztály, Szerkesztő kiadó osztály, Fordító iroda, Előadói iroda.

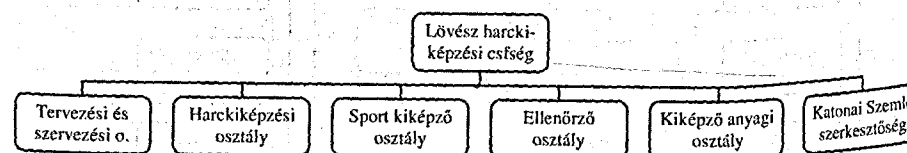
Agitációs alcsoportfőnökség – Agitációs osztály; Kulturális osztály; Sport osztály; Film, rádió, fotó osztály; Sajtó osztály; Ellátó osztály; Politikai anyagraktár.

A fegyvernemi parancsnokságok szervezete:

Az Általános kiképzési csoportfőnökség elnevezése Lövész harc kiképzési csoportfőnökségre változott. Kiképzési osztályának Tervezési, valamint Sport kiképzési alosztályaiból osztályok lettek. Az új szervezet:

Tervezési és szervezési osztály, Harckiképzési osztály, Sport kiképző osztály, Ellenőrző osztály, Kiképző anyagi osztály, Katonai Szemle szerkesztőség önálló alosztály, Titkos iroda.

071. ábra – A Lövész harc kiképzési csoportfőnökség szervezete, 1952. március 1.

A Honvéd légierő parancsnokságon belül a Politikai osztályból Politikai csoportfőnökség jött létre. A Légierő parancsnokság korábbi Hadművelési-, Felderítő-, Átrepülési és Pénzügyi alosztályaiból osztályok alakultak. Felállításra került több önálló alosztály, törölték viszont szervezetéből a Katonai gyári megbízottak osztályát.

A Repülő mérnök műszaki csoportfőnökség elnevezése Légierő mérnök műszaki szolgálatra változott és kibővült a Honvéd légierő Hadtápszolgálat szervezete is. Az új szervezetet a 072. ábra szemlélteti.

Közvetlenek:

Politikai csoportfőnökség, Önálló személyügyi alosztály, Pénzügyi osztály.

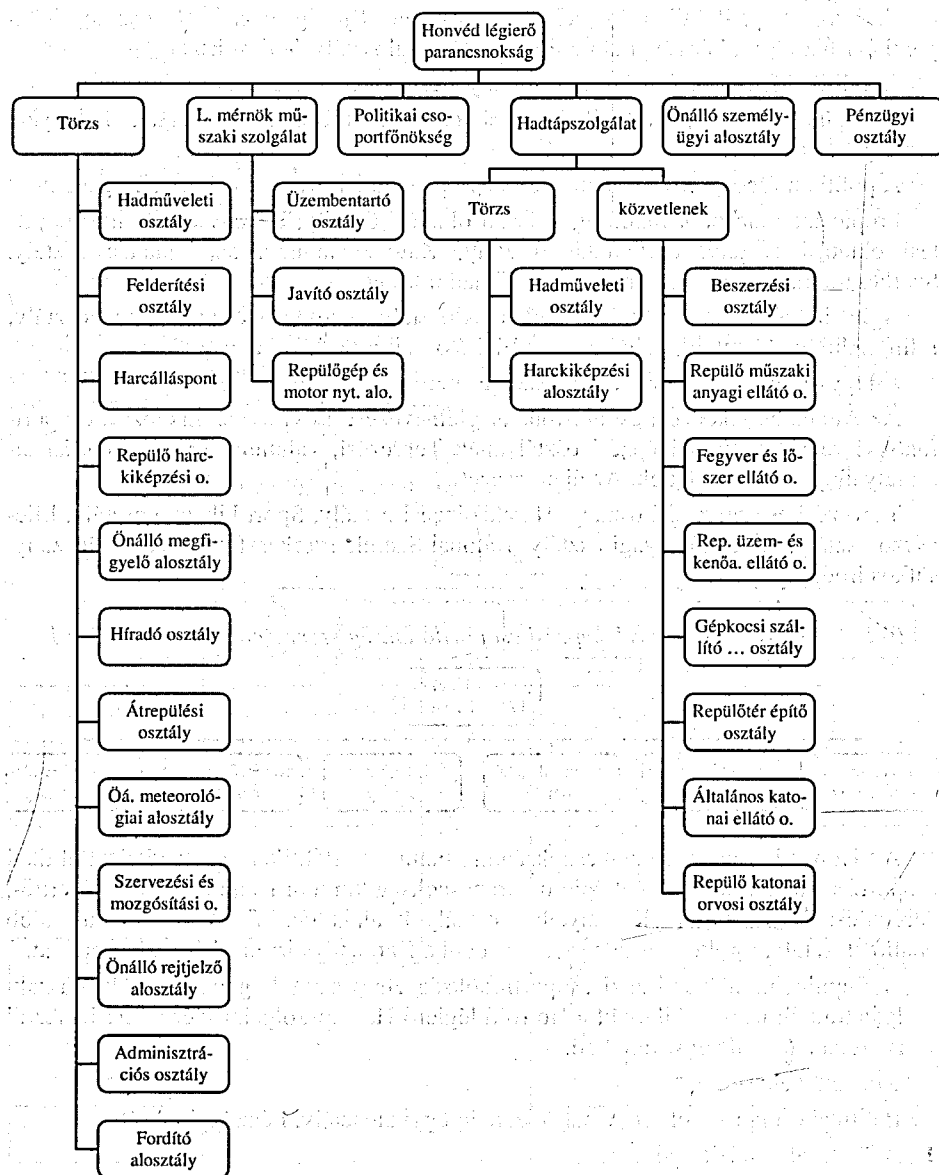
A Törzs alárendeltségében:

Hadművelési osztály, Felderítési osztály, légierő parancsnok Harcálláspontja, Repülő harc kiképzési osztály, Önálló megfigyelő alosztály, Híradó osztály, Átrepülési osztály, Önálló meteorológiai alosztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Önálló rejtjelző alosztály, Adminisztrációs osztály, Fordító alosztály.

A Légierő mérnök műszaki szolgálat alárendeltségében:

Üzembentartó osztály, Javító osztály, Repülőgép és motor nyilvántartó alosztály, Titkos iroda.

072. ábra – A Honvéd légierő parancsnokság szervezete, 1952. március 1.

A Honvéd légierő parancsnokság Hadtápszolgálat szervezete:

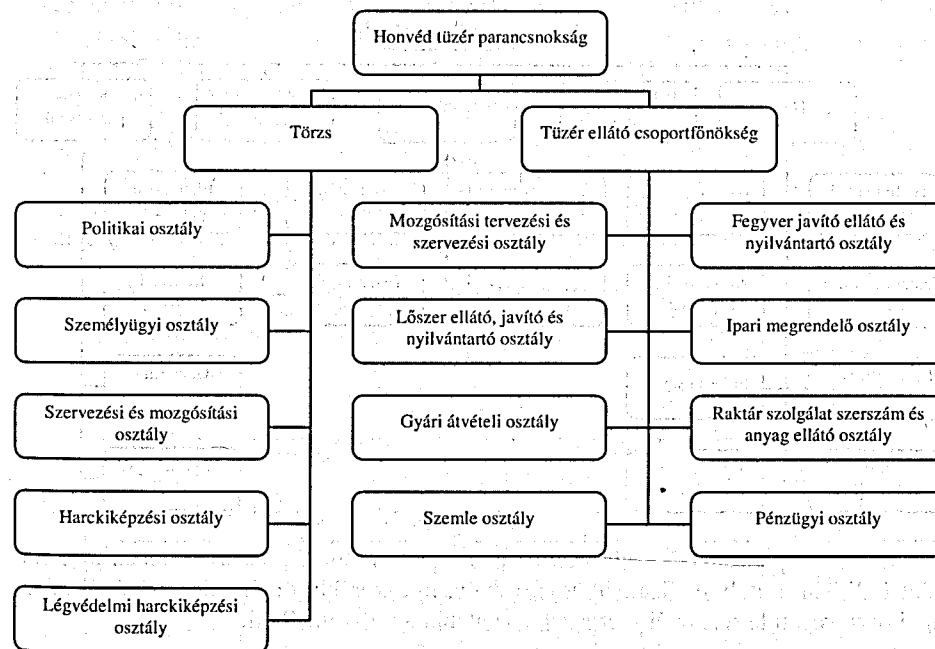
A Törzs alárendeltségében – Hadművelési osztály, Harckiképzési alosztály, Titkos alosztály.

Közvetlenek – Beszerzési osztály, Repülő műszaki anyagi ellátó osztály, Fegyver és lőszer ellátó osztály, Repülő üzemanyag és kenőanyag ellátó osztály, Gépkocsi szállító

és műszaki eszközök osztálya, Repülőtér építő osztály, Általános katonai ellátó osztály, Repülő katonai orvosi osztály.

A Honvéd tüzér parancsnokságon Politikai osztály jött létre, míg a Tüzér ellátó csoportfőnökségen Gyári átvételi osztály alakult. Az új szervezet az alábbi ábra szerint alakult.

073. ábra – A Honvéd tüzér parancsnokság szervezete, 1952. március 1.

Törzs:

Politikai osztály, Személyügyi osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Harckiképzési osztály, Légvédelmi harckiképzési osztály.

A Tüzér ellátó csoportfőnökség alárendeltségében:

Mozgósítási tervezési és szervezési osztály; Fegyver javító ellátó és nyilvántartó osztály; Lőszer ellátó, javító és nyilvántartó osztály; Ipari megrendelő osztály; Gyári átvételi osztály; Raktár szolgálat szerszám és anyag ellátó osztály; Szemle osztály; Pénzügyi osztály, Titkos iroda.

Az Országos légvédelmi parancsnokság szervezetében (074. ábra.) Politikai csoportfőnökség jött létre. Új szervezetek továbbá: Légoltalmi önálló alosztály, Építési osztály, korábbi alosztályokból Tüzér anyagi osztály, Pénzügyi osztály.

Az új szervezetben a Törzs alárendeltségében:

Hadművelési osztály, Híradó osztály, Felderítő és jelző osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Légoltalmi önálló alosztály, Építési osztály, Rejtjelző alosztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Titkos iroda, Nyílt iroda.

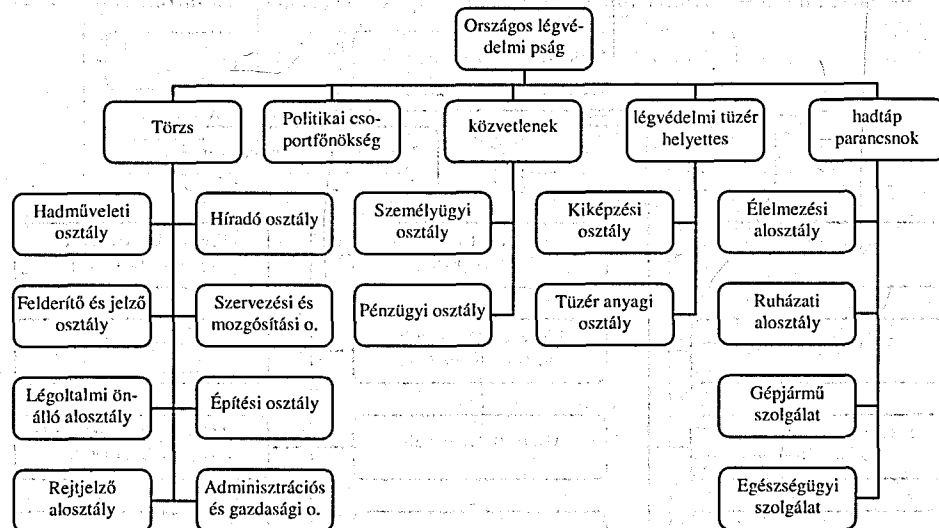
Közvetlenek:

Politikai csoportfőnökség, Személyügyi osztály, Pénzügyi osztály.

Az Országos légvédelmi parancsnokság légvédelmi tűzér helyettes alárendeltjei: Kiképzési osztály, Tűzér anyagi osztály.

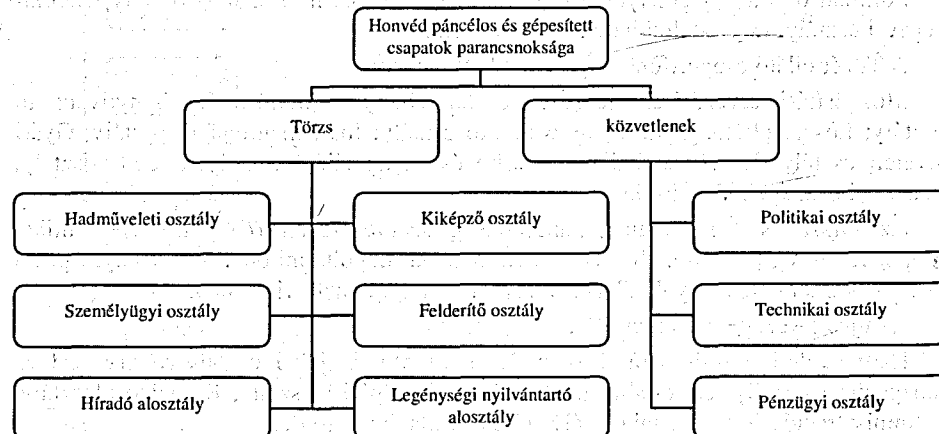
A hadtáp parancsnok alárendeltjei (a korábbi Hadtáp osztályból alakult): Élelmezési alosztály, Ruházati alosztály, Gépjármű szolgálat, Egészségügyi szolgálat.

074. ábra – Az Országos légvédelmi parancsnokság szervezete, 1952. március 1.

A Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága szervezetében új elemként Politikai osztály és Személyügyi osztály, míg korábbi önálló alosztályából Pénzügyi osztály jött létre. Az új szervezetet az alábbi ábra szemlélteti.

075. ábra – A Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága szervezete, 1952. március 1.

Törzs: Hadművelési osztály, Kiképző osztály, Személyügyi osztály, Felderítő osztály, Híradó alosztály, Legénységi nyilvántartó alosztály, Titkos iroda.

Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága közvetlenek: Politikai osztály, Technikai osztály, Pénzügyi osztály.

A Honvéd műszaki parancsnokságon belül Erődítési csoportfőnökség és Tervező iroda alakult. A közvetlen osztályok között új elemként Politikai osztály jött létre, több alosztály osztállyá bővült. Az új szervezet:

Törzs – Hadművelési osztály, Kiképzési osztály, Mőgósítási és szervezési osztály, Műszaki záró osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Titkos iroda.

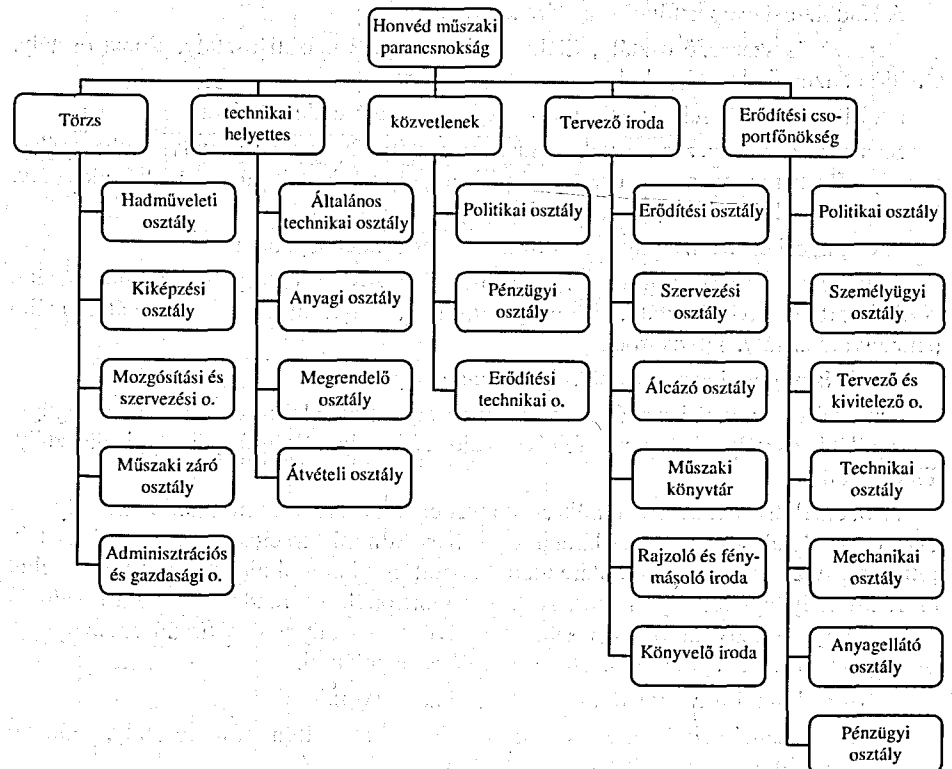
Technikai helyettes – Általános technikai osztály, Anyagi osztály, Megrendelő osztály, Átvételi osztály.

Közvetlenek – Politikai osztály, Pénzügyi osztály, Erődítési technikai osztály.

Tervező iroda – Erődítési osztály, Szervezési osztály, Álcázó osztály, Titkos iroda, Műszaki könyvtár, Rajzoló és fénymásoló iroda, Könyvelő iroda.

Erődítési csoportfőnökség – Politikai osztály, Személyügyi osztály, Tervező és kivitelező osztály, Technikai osztály, Mechanikai osztály, Anyagellátó osztály, Pénzügyi osztály, Titkos iroda.

076. ábra – A Honvéd műszaki parancsnokság szervezete, 1952. március 1.

A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezetében új közvetlen Személyügyi osztály jött létre. Vezérkar közvetlen lett a volt Közlekedési és szállítási önálló osztály.

A Hadbiztosi csoportfőnökségnél új elem a Laboratórium.

Építési és elhelyezési csoportfőnökségének elnevezése Elhelyezési és felhasználási csoportfőnökségre változott és alárendeltségében új elem a Műszaki osztály és a Termelési osztály, a Építő egységek és táborügyi önálló alosztály, míg Pénzügyi alosztálya osztállyá bővült. Megszűnt a Lakásügyi önálló alosztály.

A Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnökség szervezetében megjelent az Önálló kiképzési alosztály, a Nyilvántartó és javító osztály, valamint a Gépjármű ellenőrző osztály.

Az Egészségügyi csoportfőnökség alárendeltségében több korábbi alosztályt összevontak. Az új szervezetet a 077. ábra szemlélteti.

Honvéd hadtápszolgálat főnökség közvetlenek és önálló osztályok:

Személyügyi osztály, Politikai osztály, Állategészségügyi osztály, Ellenőrzési osztály, Titkos iroda. 1952. augusztus 15-től a szervezet Önálló vállalati osztály elemmel bővült.⁵⁰

Törzs:

Szervező és tervező osztály, Mozgósítási osztály, Kiképzési osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Titkos iroda.

A Hadbiztosi csoportfőnökség alárendeltjei:

Tervező és szervező osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Vonat osztály, Önálló pénzügyi alosztály, Laboratórium, Titkos iroda.

Az Elhelyezési és felhasználási csoportfőnökség alárendeltségében:

Szervezési és tervezési osztály, Műszaki osztály, Termelési osztály, Felhasználási osztály, Beszerező és ellátó osztály, Építő egységek és táborügyi önálló alosztály, Pénzügyi osztály, Különleges önálló alosztály, Titkos iroda.

A Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnökség alárendeltségében:

Szervezési és tervezési osztály, Önálló kiképzési alosztály, Gépjármű osztály, Nyilvántartó és javító osztály, Üzemanyag osztály, Gépjármű ellenőrző osztály, Önálló pénzügyi alosztály, Titkos iroda.

Az Egészségügyi csoportfőnökség alárendeltségében:

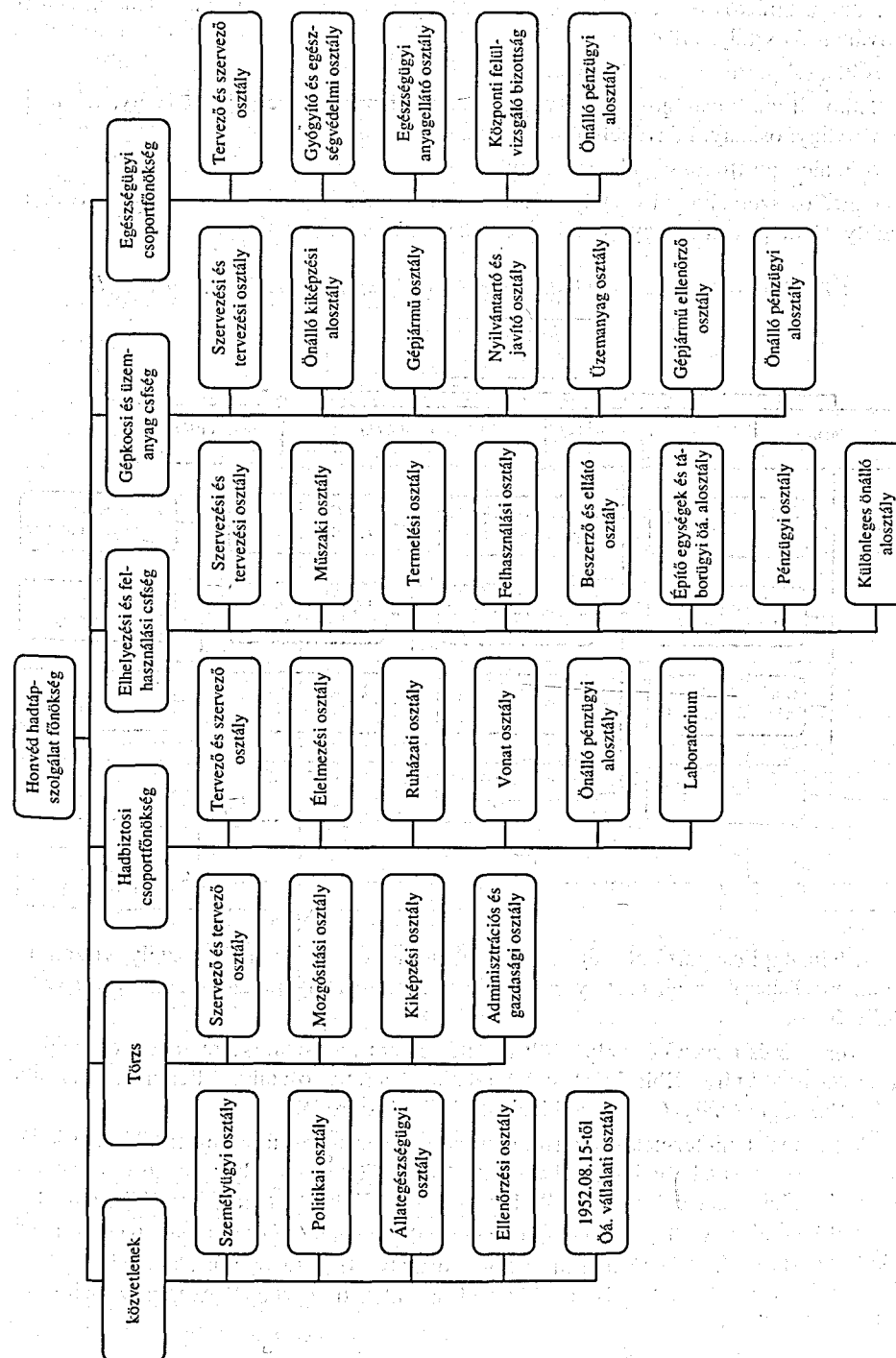
Tervező és szervező osztály, Gyógyító és egészségvédelmi osztály, Egészségügyi anyagellátó osztály, Központi felülvizsgáló bizottság, Önálló pénzügyi alosztály, Titkos iroda.

A Személyügyi főcsoportfőnökség közvetlenek szervezetében Önálló személyügyi osztály, az 1. alcsoportfőnök alárendeltségében Adminisztrációs és gazdasági osztály jött létre. A 2. alcsoportfőnök alárendeltje között egy korábbi alosztályból Légvédelmi tűzér személyügyi osztály alakult. A 3. alcsoportfőnök alá rendelt Műszaki és híradó személyügyi osztály külön Műszaki személyügyi osztályra és Híradó személyügyi osztályra vált szét. Az új szervezetet a 078. ábra szemlélteti.

A Személyügyi főcsoportfőnökség közvetlen szervei:

Önálló személyügyi osztály, Elöléptetési és kiténtetési osztály, – Önálló személygazdálkodási alosztály, Polgári osztály.

077. ábra – A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete, 1952. március 1.

A Személyügyi főcsoportfőnökség 1. alcsoportfőnökség alárendeltjei:

Adminisztrációs és gazdasági osztály, Mozgósítási osztály, Iskola osztály, Tiszti nyilvántartó osztály, Titkos iroda.

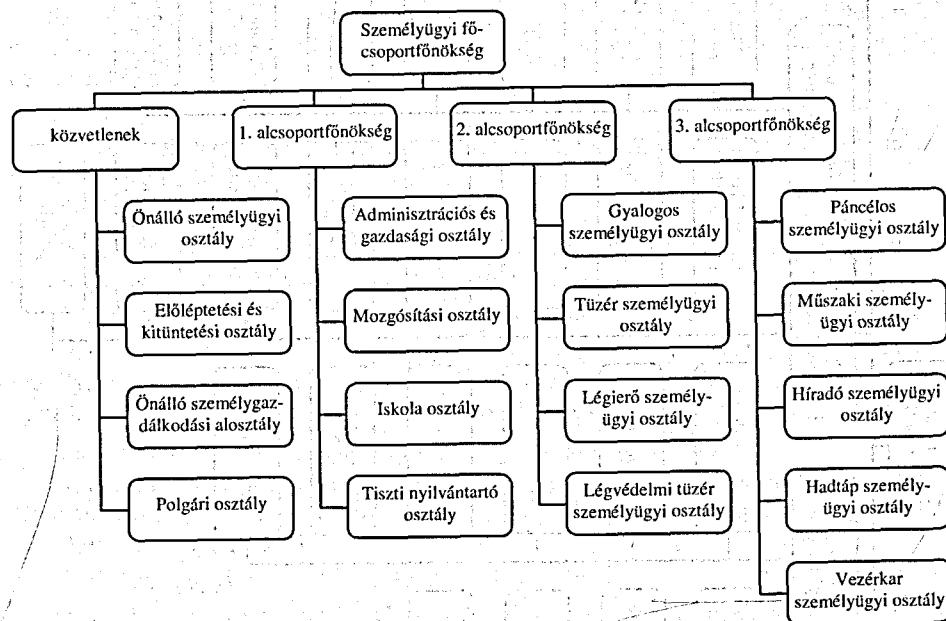
A 2. alcsoportfőnökség alárendeltjei:

Titkos iroda, Gyalogos személyügyi osztály, Tüzér személyügyi osztály, Légierő személyügyi osztály, Légvédelmi tüzér személyügyi osztály.

A 3. alcsoportfőnökség alárendeltjei:

Páncélos személyügyi osztály, Műszaki személyügyi osztály, Híradó személyügyi osztály, Hadtáp személyügyi osztály, Vezérkar személyügyi osztály.

078. ábra – A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete, 1952. március 1.

A Pénzügyi csoportfőnökség szervezetében megszűnt a Nyugdíj osztály, viszont új elemként Takarékosági osztály és Önálló csekk alosztály jött létre. Az új szervezet (079. ábra):

Szervező és tervező osztály, Költségvetés és norma osztály, Szerződést elbíráló és érvényesítő osztály, Költségvetést végrehajtó operatív osztály, Ellenőrzési osztály, Takarékosági osztály, Önálló csekk alosztály, Titkos iroda.

A Katonai tanintézetek csoportfőnöksége szervezetében új elemként Tiszti iskolai növendékek személyügyi osztálya jött létre. Törzs osztályának új elnevezése Adminisztrációs és gazdasági osztály lett. A csoportfőnökség tagolódása (079. ábra):

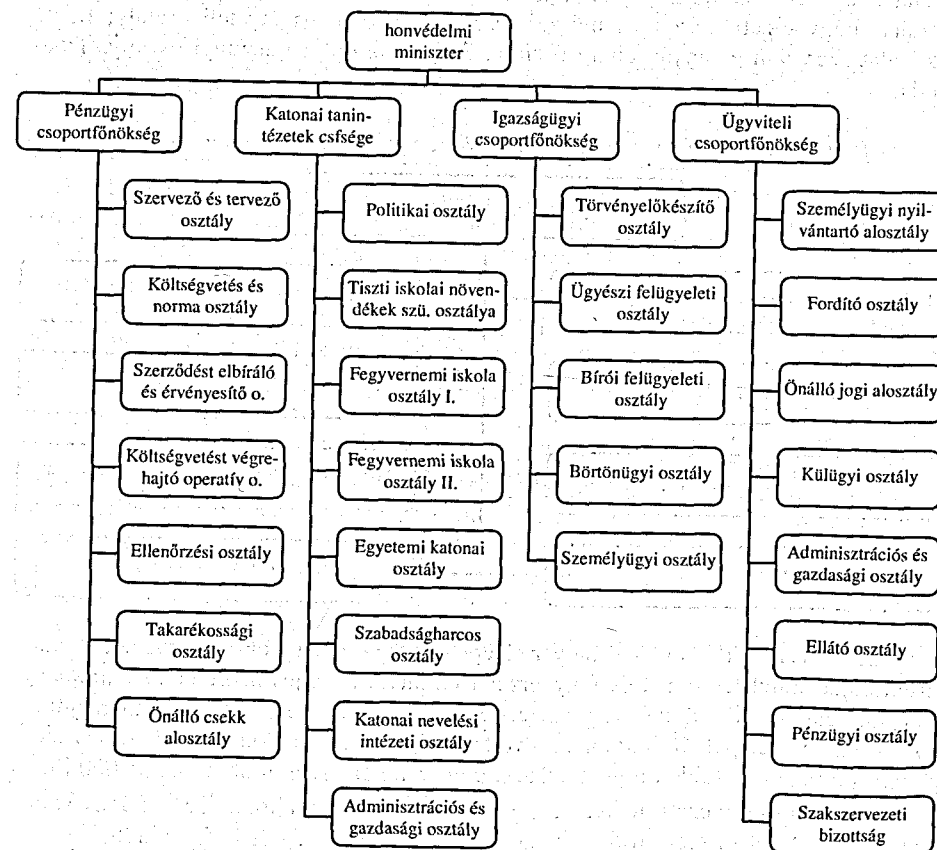
Politikai osztály, Tiszti iskolai növendékek személyügyi osztálya, Fegyvernemi iskola osztály I., Fegyvernemi iskola osztály II., Egyetemi katonai osztály, Szabadságharcos osztály, Katonai nevelési intézeti osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály.

Az Igazságügyi osztályt csoportfőnökséggé szervezték át az alábbi szervezettel: Törvényelőkészítő osztály, Ügyészi felügyeleti osztály, Bírói felügyeleti osztály, Börtönügyi osztály, Személyügyi osztály és Titkos iroda.

Az Elnökség elnevezése Ügyviteli csoportfőnökségre változott. Állományából kikerültek a tábori lelkészetek, viszont szervezetében új Személyügyi nyilvántartó alosztály, Ellátó osztály, továbbá Pénzügyi osztály jött létre. Az Ügyviteli csoportfőnökség új szervezete:

Személyügyi nyilvántartó alosztály, Fordító osztály, Önálló jogi alosztály, Külügyi osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Ellátó osztály, Pénzügyi osztály, Szakszervezeti bizottság, Titkos iroda.

079. ábra – Egyéb miniszter közvetlen szervezete, 1952. március 1.

Végezetül még két megjegyzés az 1952. március 1-jei szervezéssel kapcsolatban:

– Szerepel ugyan az állománytáblák között HVK IV. főcsoportfőnökség elnevezéssel a katonai hírszerzést végző szervezeté, de a borító ívek kivételével nem tartalmaz további oldalakat!

– Tanácsadói irodák jöttek létre a csoportfőnökségeken, de azokat külön nem tüntettük fel az egyes szervek szervezetében.

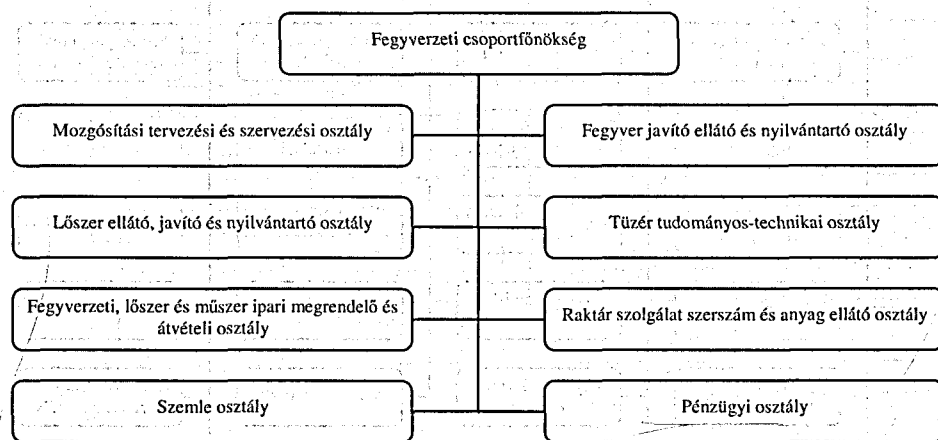
1952-ben már csak jelentéktelen változások történtek a Honvédelmi Minisztérium szervezetében. 1952. augusztus 15-ig létre kellett hozni a Hadtápszolgálat főnökség önálló vállalati osztályát.⁵¹ (Ezt már szerepeltették a márciusi szervezésnél is!)

A Tüzér parancsnokság Tüzér ellátó csoportfőnöksége 1952. december 1-jétől a Fegyverzeti csoportfőnökség elnevezést viselte. A csoportfőnök egyben a Tüzér csapatok parancsnokának fegyverzeti helyettese volt.⁵²

Az 1952. évi állománytáblák között található a csoportfőnökség 1953. március 7-én jóváhagyott új szervezete.⁵³ Új elem a Tüzér tudományos-technikai osztály, illetve két korábbi osztályból új Fegyverzeti, lőszer és műszer ipari megrendelő és átvételi osztály jött létre. Ekkortól a Fegyverzeti csoportfőnökség alárendeltségébe tartozott:

Mozgósítási tervezési és szervezési osztály; Fegyver javító ellátó és nyilvántartó osztály; Lőszer ellátó, javító és nyilvántartó osztály; Tüzér tudományos-technikai osztály; Fegyverzeti, lőszer és műszer ipari megrendelő és átvételi osztály; Raktár szolgálat szerszám és anyag ellátó osztály; Szemle osztály; Pénzügyi osztály, Titkos iroda.

080. ábra – A Fegyverzeti csoportfőnökség szervezete, 1953. március 7:

1952 őszére érte el a Magyar Néphadsereg legnagyobb szervezetét, mind struktúráját, mind létszámát és fegyverzetét tekintve. A teljes hadrend 772 állománytáblával rendelkező katonai szervezetet jelentett, a rendszeresített létszám majdnem 203 000 katoná és polgári alkalmazott volt. Az építő alakulatokkal, az elhárító szervek tagjaival és a létszám felett foglalkoztatott polgáriakkal együtt több mint 231 000 fő!

Bár csekély szervezeti, méretbeli fejlesztést még végrehajtottak az 1953. év során, de a Magyar Néphadsereg struktúrájának kialakítása 1952 végére befejeződött.

A MAGYAR NÉPHADSEREK ÉS A HONVÉDELMI MINISZTERIUM VISSZAFEJLESZTÉSE (1953–1956)

1953 tavaszára nyilvánvalóvá vált, hogy a túlfeszített ötéves terv előirányzatai nincsenek összhangban az ország teherbíró képességével. A felszínre került problémák, a társadalom elégedetlensége Sztálin halála ellenére sem jelentette azt, hogy a szovjet vezetés lemondott volna birodalmi érdekeiről. Rákosi Máttyás miniszterelnöki posztját a kevésbé kompromittálódott Nagy Imre foglalta el, aki azonban a szovjetek és dogmatikus magyar kiszolgálóik legnagyobb megrökönyödésére önálló program megvalósításába kezdett. Megkísérelte helyreállítani a törvényességet: megkezdtek a koncepciós perek felülvizsgálatát, feloszlatták az internálótáborokat, a korábban származási, politikai okok miatt kitelepítettek visszatérhettek eredeti lakóhelyükre. A parasztok ezt megelőzően terményfeleslegüket kötelezően beszolgáltatatták – ennek feltételei is jelentősen enyhültek. Leállították a termelőszövetkezetek erőszakos szervezését, sőt lehetőség volt a meglevőkből való kilépésre. Visszafogták a nagy beruházásokat, a felszabaduló forrásokat fogyasztási cikkek gyártására fordították.

A Magyar Néphadsereget alapvetően érintette a szervezetének csökkentéséről hozott határozat, de legalább ilyen jelentősége volt a korábban példátlanul feszült magyar–jugoszláv viszony normalizálására tett kezdeti lépéseknek.

A Honvédelmi Minisztérium ismételt átszervezésére 1953. december 1-jével került sor. A honvédelmi miniszter 0059/1953. számú parancsa⁵⁴ értelmében a Vezérkar Főnökség állományába került át a IV. főcsoportfőnökség 2. csoportfőnökség elnevezéssel.

A Lövész harc kiképzési csoportfőnökség új elnevezése Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség lett.

A Vezérkar Főnökség Csapatfelderítő osztálya a Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség alárendeltségébe lépett Harcfelderítési osztály névvel. Ugyanide került a Helyőrségi szolgálati osztály. Térképészeti osztálya alosztályként beolvadt a Hadműveleti csoportfőnökség szervezetébe. Rejtjelző osztályából és a 8. csoportfőnökségből a Vezérkar főnökségen belül 8. osztályt vontak össze. A Futár osztály a Híradó csoportfőnökség állományába került.

A Műszaki parancsnokság állományában az Erődítési csoportfőnökség osztállyá szerveződött át.

1953. december 23-ával a miniszter 0027/1953. számú tiszti parancsa Révész Géza altábornagra szabva létrehozta a fegyverzeti és technikai főfelügyelő beosztást, akinek alárendeltségébe került a Tüzér parancsnokság állományából a Fegyverzeti csoportfőnökség és mint új szerv a Tudományos káderek osztálya.⁵⁵

Mivel a következő év elején a minisztérium szervezete alaposan megváltozott, ezért a korábban ismertett változások szervezeti ábrán történő ismertetésétől eltekintettünk.

⁵¹ HL 1952. évi titkos iratok, 39. doboz. Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 04.718/VK.Szerv.-1952.

⁵² HL 1952. évi titkos iratok, 2. doboz. HM Titkárság, 038. számú miniszteri parancs, 1952. november 24. és 39. doboz, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 07.368/VK.Szerv.-1952.

⁵³ HL 1952. évi titkos iratok, 48. doboz. Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 417. állománytábla.

⁵⁴ HL 1953. évi titkos iratok, 2. doboz. HM Titkárság, 0059/1953. számú miniszteri parancs, 1953. november 19.

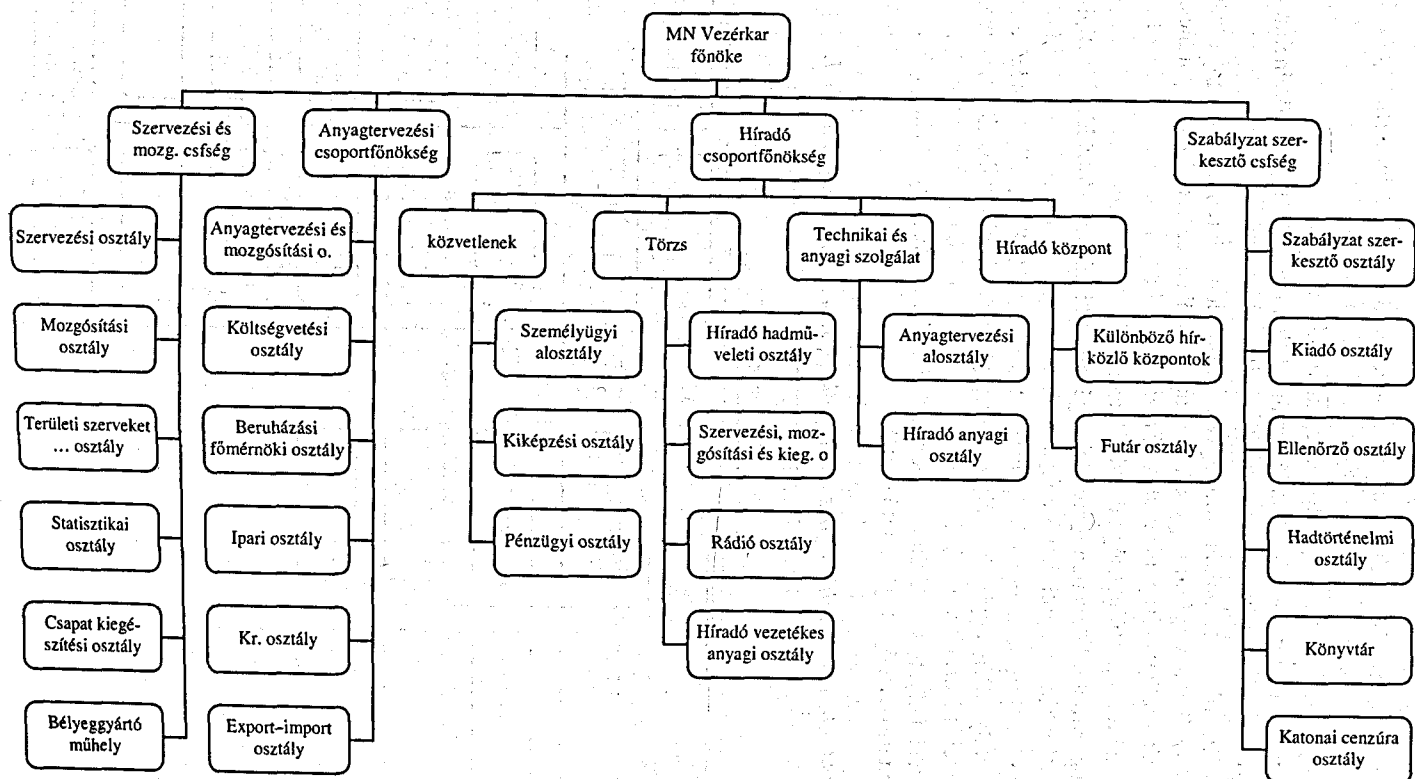
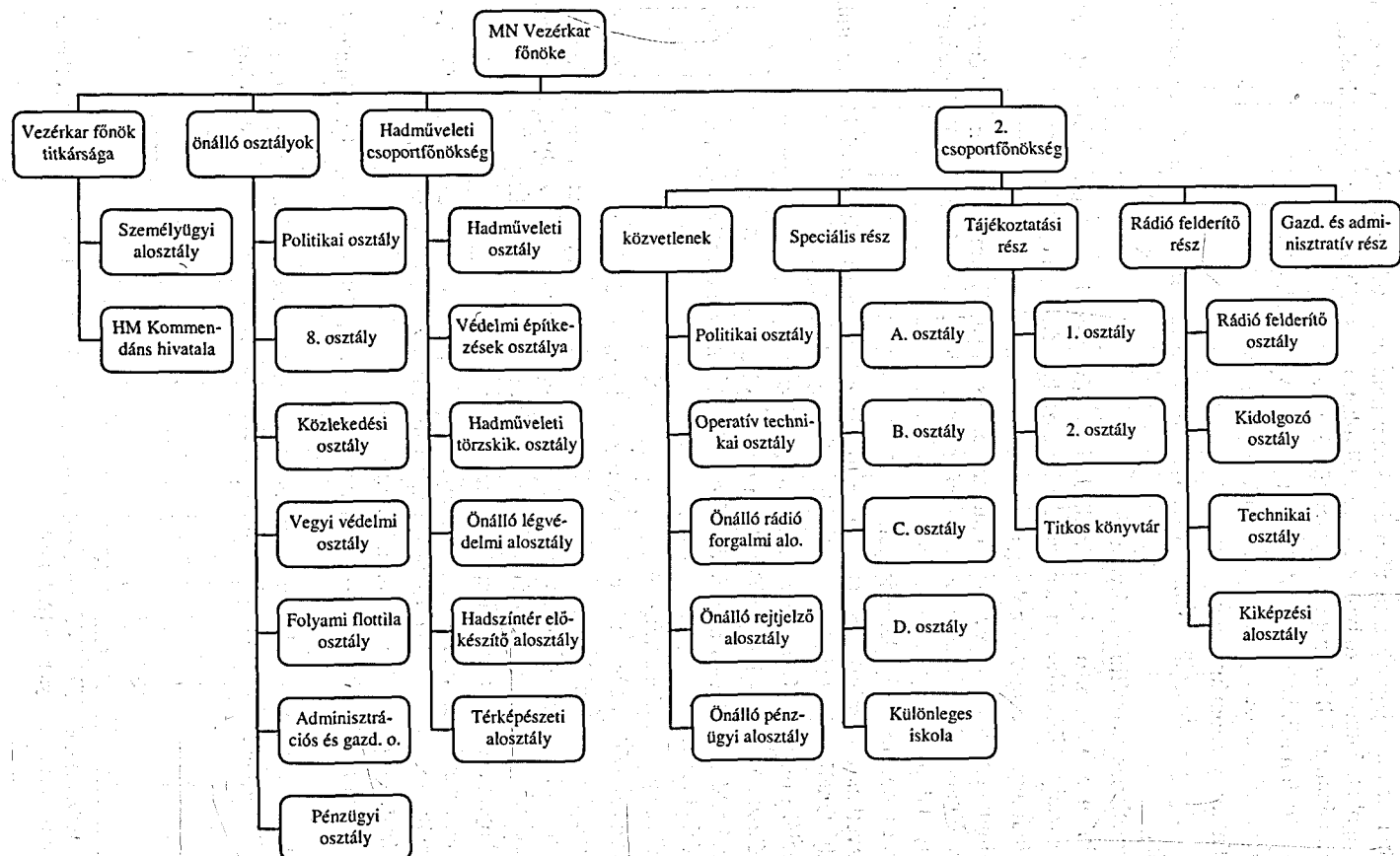
⁵⁵ HL 1953. évi titkos iratok, 2. doboz. HM Titkárság, 0027/1953. számú miniszteri tiszti parancs, 1953. december 23. A Tudományos káderek osztálya egyéb szervezési rendeletben nem fordul elő!

98

A Törzs szervei – Híradó hadműveleti osztály; Szervezési, mozgósítási és kiegészítési osztály; Rádió osztály; Híradó vezetékes anyagi osztály, Titkos alosztály.

⁵⁶ HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 158. őrzési egység. A Honvédelmi Minisztérium állománytáblája 1953–1954.

A Híradó csoportfőnökség Technikai és anyagi szolgálat alárendeltjei – Anyagtervezési osztály, Híradó anyagi osztály.

A Híradó csoportfőnökséghez tartozó Honvédelmi Minisztérium Híradó központ szervezetében – különböző hírközlő központok, Futár osztály.

A Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség tagozódása:

Szabályzat szerkesztő osztály, Kiadó osztály, Ellenőrző osztály, Hadtörténelmi osztály, Könyvtár, Katonai cenzúra osztály, Titkos alosztály.

A fegyverzeti és technikai főfelügyelő közvetlen alárendeltségében titkárság működött. (Az általa irányított Fegyverzeti csoportfőnökséget lásd a Tüzér parancsnokságnál! Magát a felügyelőséget is csak a 081. ábra tartalmazza.)

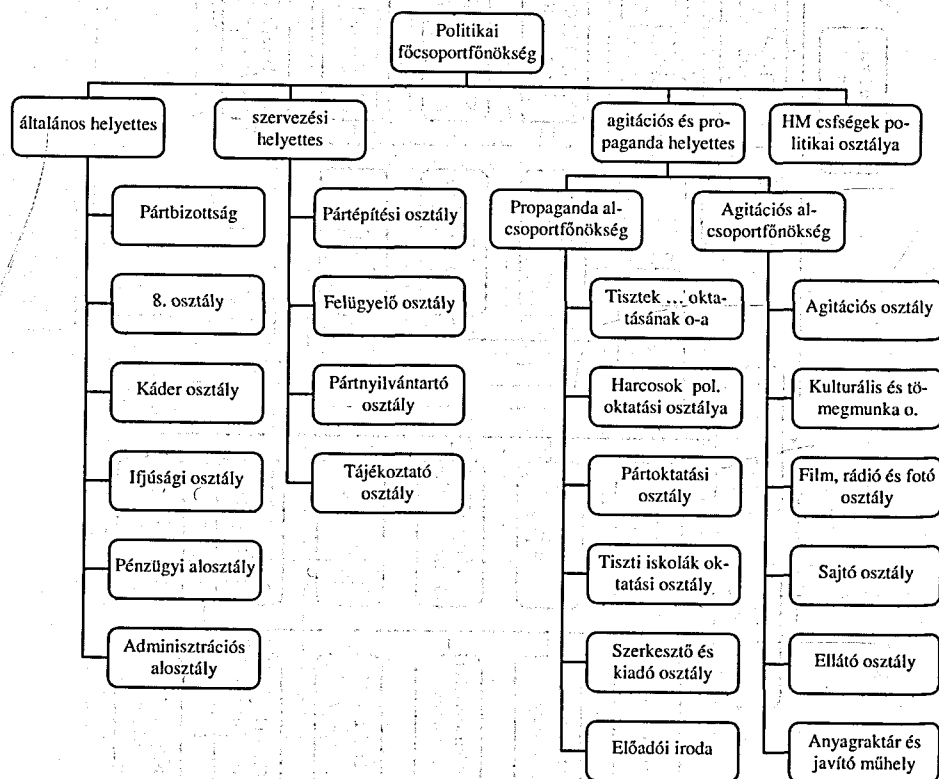
A Politikai főcsoportfőnökség tagozódása:

A főcsoportfőnök közvetlen alárendeltségében – Titkárság, Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségek politikai osztálya.

Általános helyettese alárendeltségében – Pártbizottság, 8. osztály, Káder osztály, Ifjúsági osztály, Pénzügyi alosztály, Nyílt ügykezelési alosztály, Titkos osztály, Adminisztrációs alosztály.

Szervezési helyettese alárendeltségében – Pártépítési osztály, Felügyelő osztály, Pártnyilvántartó osztály, Tájékoztató osztály.

084. ábra – A Politikai főcsoportfőnökség szervezete, 1954. január 1.

A politikai főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese alárendeltségében két alcsoportfőnökség volt különböző alárendelt osztályokkal és szervekkel.

Propaganda alcsoportfőnökség: Tisztek marxista-leninista oktatásának osztálya; Harcosok, tiszthelyettesek politikai oktatási osztálya; Pártoktatási osztály; Tiszti iskolák társadalomtudományi oktatásának osztálya; Szerkesztő és kiadó osztály; Előadói iroda.

Agitációs alcsoportfőnökség: Agitációs osztály; Kulturális és tömegmunka osztály; Film, rádió és fotó osztály; Sajtó osztály; Ellátó osztály; Politikai anyagraktár; Film, gép és rádió javító műhely.

A Légierő parancsnokság szervezete a 085. ábra szerint alakult.

Légierő parancsnokság közvetlenek: Hadbírószág, Ügyészség, Önálló pénzügyi osztály, Önálló személyügyi osztály.

Politikai csoportfőnökség: Iroda, Pártbizottság, Újság szerkesztőség, Nyomda.⁵⁷

A Törzs alárendeltjei: Hadművelési osztály, Felderítő osztály, légierő parancsnok Harcálláspontja, Repülő harc kiképző osztály, Önálló megfigyelő osztály, Átrepülési osztály, Önálló meteorológiai alosztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Önálló rejtjelző alosztály, Titkos ügyviteli osztály, Adminisztrációs osztály, Önálló fordító alosztály.

A Törzshöz tartozó Híradó főnöknek alárendelve – Híradó osztály, FRISZ alosztály.

Légierő mérnök műszaki szolgálat: Üzembentartó osztály, Javító osztály, Repülő és motor nyilvántartó alosztály.

A Légierő hadtápszolgálat alárendeltségében Törzs és közvetlen osztályok voltak.

Törzs – Hadművelési osztály, Harckiképzési osztály.

Közvetlenek – Repülő műszaki anyagi ellátó osztály, Beszerzési osztály, Fegyver és lőszer ellátó osztály, Repülő üzemanyag és kenőanyag ellátó osztály, Gépkocsi szállító és műszaki eszközök osztálya, Repülőtér építő osztály, Repülő katonai orvosi osztály.

Az Országos légvédelmi parancsnokság alárendeltségében Törzs, Politikai csoportfőnökség, közvetlen osztályok és egyéb szervek, tüzér parancsnok és Hadtápszolgálat voltak. (086. ábra.)

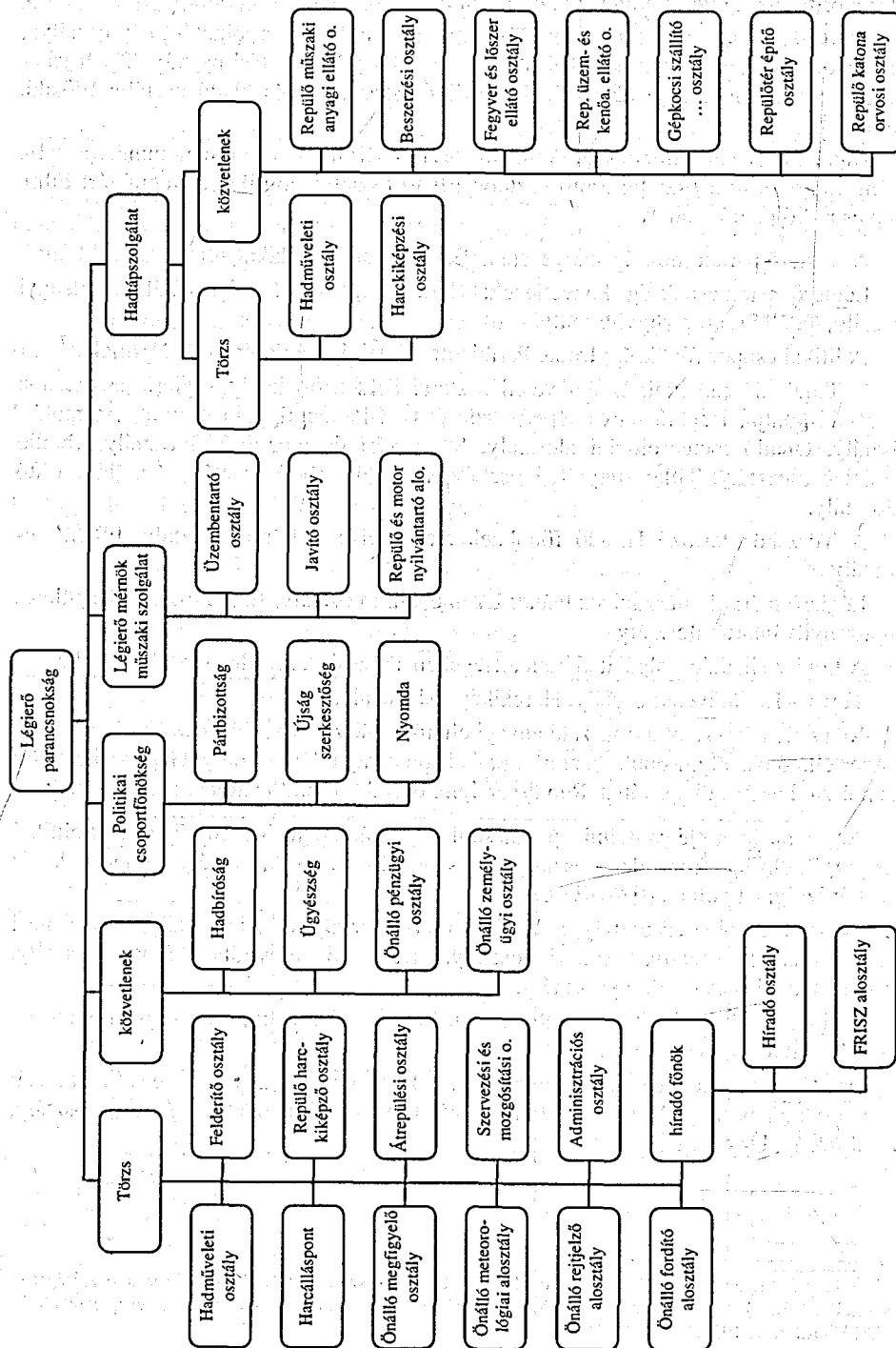
Törzs: Hadművelési osztály, Felderítő és jelző osztály, Híradó osztály, Mozgósítási és szervezési osztály, Építési osztály, Rejtjelző alosztály, Titkos osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály.

Politikai csoportfőnökség: Pártbizottság, Szervezési osztály, Agitációs propaganda osztály, Titkos ügykezelőség.

Az Országos légvédelmi parancsnokság közvetlen osztályai és egyéb szervei: Személyügyi osztály, Vegyi védelmi szolgálat, Műszaki szolgálat, Pénzügyi osztály, Hadbírószág, Ügyészség.

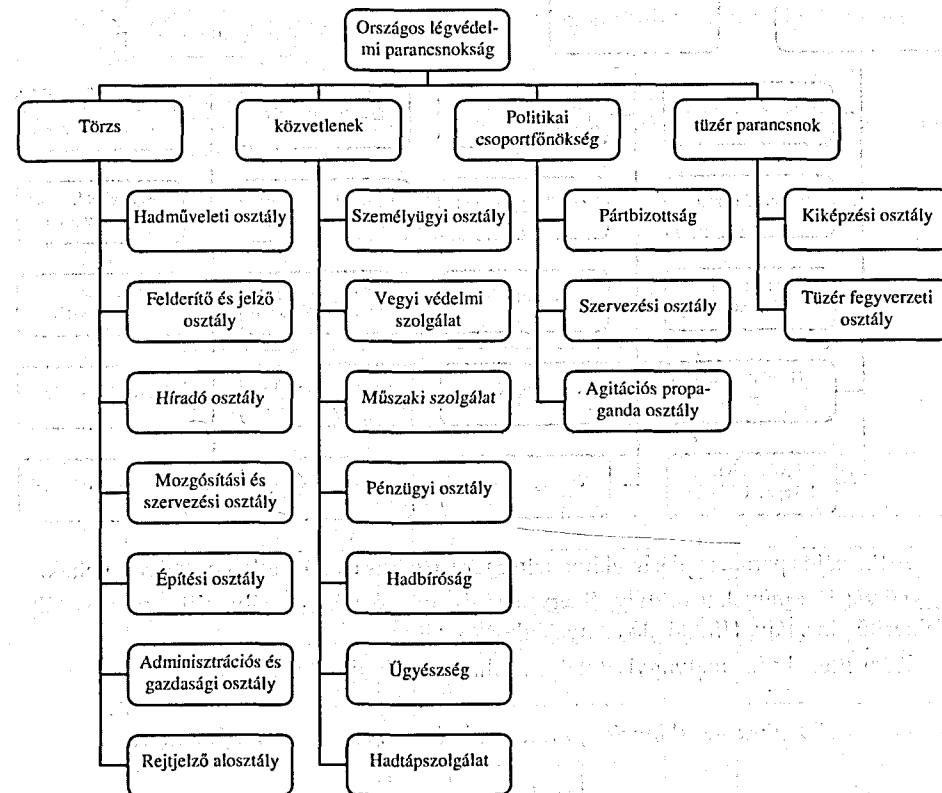
⁵⁷ Már 1952. május 5-ével visszaállították a korábban megszüntetett Légierő újság szerkesztőséget és Nyomdát. HL 1952. évi titkos iratok, 39. doboz. Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 02.873/VK.Szerv.-1952.

085. ábra – A Légierő parancsnokság szervezete, 1954. január 1.

Az Országos légvédelmi parancsnokság tüzér parancsnok alárendeltjei:
Kiképzési osztály, Tüzér fegyverzeti osztály.
Országos légvédelmi parancsnokság Hadtápszolgálat szervezetében:
Élelmezési szolgálat, Ruházati szolgálat, Gépjármű szolgálat, Egészségügyi szolgálat. (Az ábrán külön nem jelölve.)

086. ábra – A Országos légvédelmi parancsnokság szervezete, 1954. január 1.

A Tüzér parancsnokság szervezetét a 087. ábra ismerteti.

Törzs: Hadművelési osztály, Felderítő osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Harcki-képzési osztály, Légvédelmi tüzér kiképzési osztály, Titkos osztály.

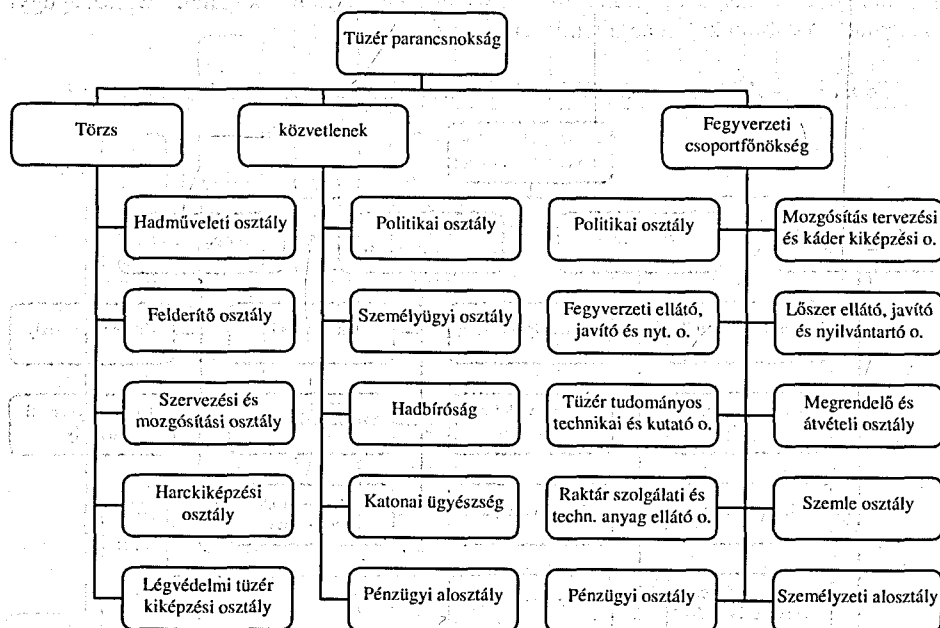
Közvetlenek: Politikai osztály, Személyügyi osztály, Hadbíró, Katonai ügyészség, Pénzügyi alosztály.

A fegyverzeti és technikai főfelügyelőnek történt alárendelés ellenére a Tüzér parancsnokság állománytáblájában szerepelt a Fegyverzeti csoportfőnökség az alábbi szervezettel:

Politikai osztály; Mozgósítás tervezési és káder kiképzési osztály; Fegyverzeti ellátó, javító és nyilvántartó osztály; Lőszer ellátó, javító és nyilvántartó osztály; Tüzér tudományos technikai és kutató osztály; Megrendelő és átvételi osztály; Raktár szol-

gálati és technikai anyag ellátó osztály; Szemle osztály; Pénzügyi osztály; Személyzeti alosztály; Titkos alosztály.

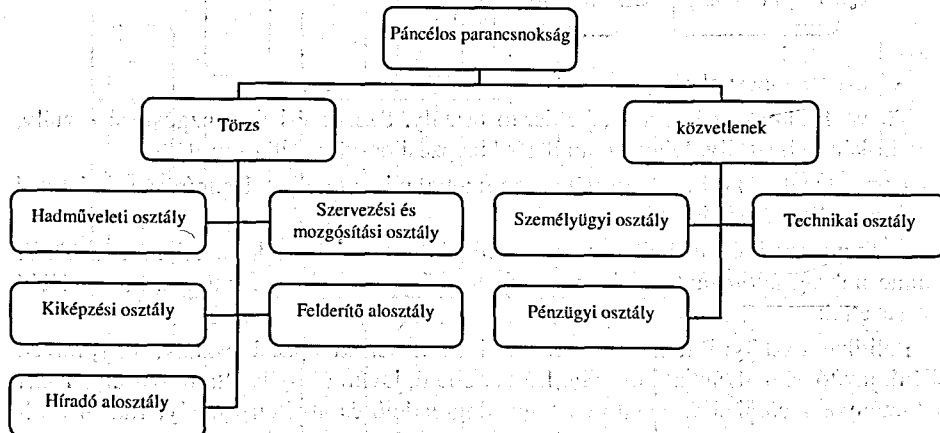
087. ábra – A Tüzér parancsnokság szervezete, 1954. január 1.

A Páncélos parancsnokság alárendeltségében Törzs és közvetlen osztályok voltak. Törzs: Hadműveleti osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Kiképzési osztály, Felderítő alosztály, Híradó alosztály, Titkos osztály.

Közvetlenek: Személyügyi osztály, Technikai osztály, Pénzügyi osztály.

088. ábra – A Páncélos parancsnokság szervezete, 1954. január 1.

A Műszaki parancsnokság szervezetében Törzs, Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport, továbbá közvetlen osztályok és szervek voltak.

Törzs:

Hadműveleti osztály, Kiképzési osztály, Mozgósítási szervezési és kiegészítési osztály, Műszaki záró osztály, Híradó szolgálat, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Titkos osztály.

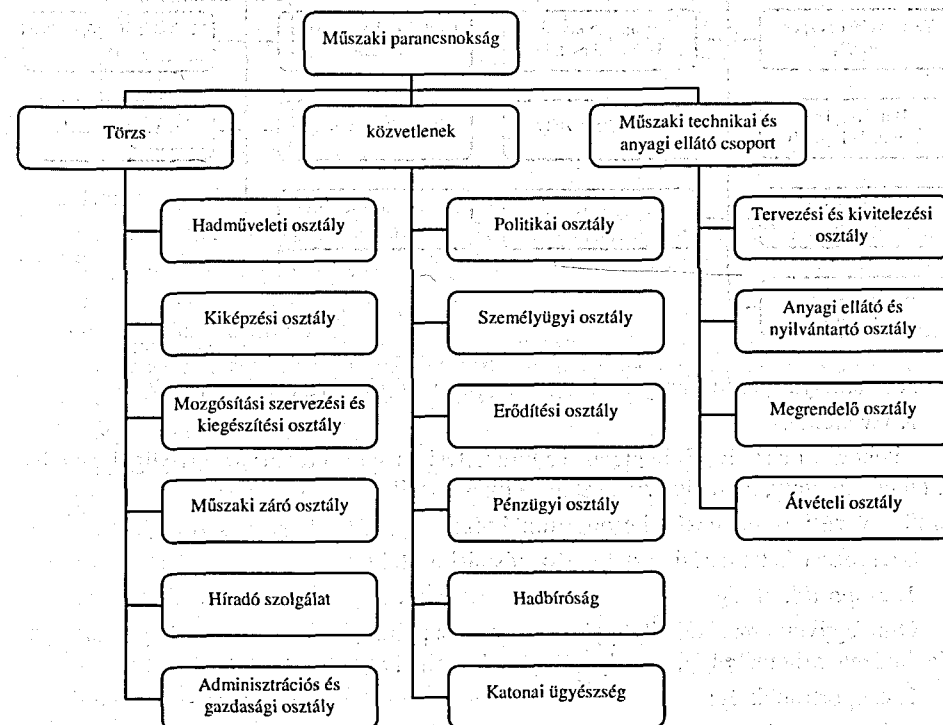
Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport:

Tervezési és kivitelezési osztály, Anyagi ellátó és nyilvántartó osztály, Megrendelő osztály, Átvételi osztály.

Közvetlenek:

Politikai osztály, Személyügyi osztály, Erődítési osztály, Pénzügyi osztály, Hadbíróság, Katonai ügyészség.

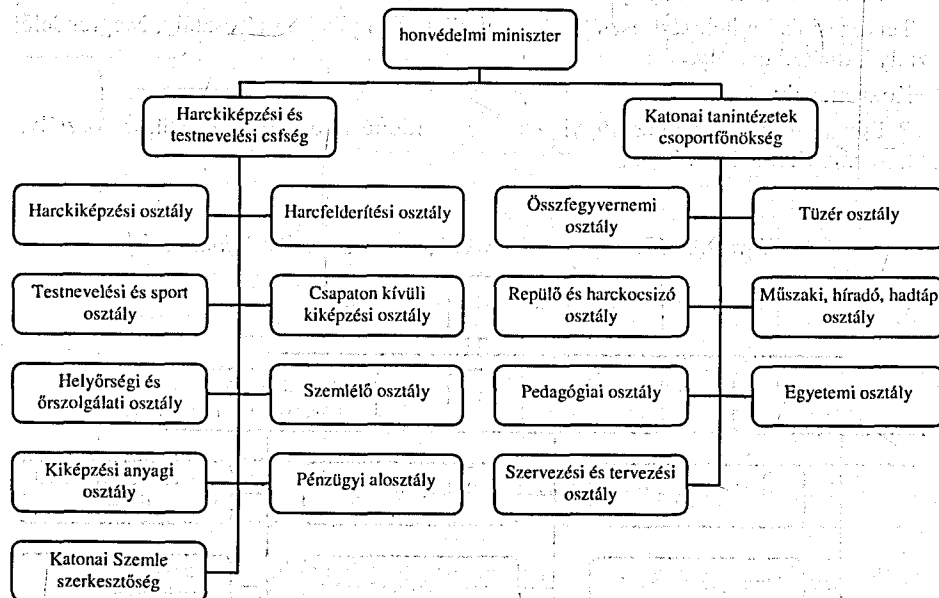
089. ábra – A Műszaki parancsnokság szervezete, 1954. január 1.

A Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség alárendeltségében (090. ábra):

Harckiképzési osztály, Harcfelderítési osztály, Testnevelési és sport osztály, Csapat kívüli kiképzési osztály, Helyőrségi és őrszolgálati osztály, Szemlélő osztály, Kiképzési anyagi osztály, Pénzügyi alosztály, Katonai Szemle szerkesztőség, Titkos alosztály.

090. ábra – A Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség és a Katonai tanintézetek csoportfőnökség szervezete, 1954. január 1.

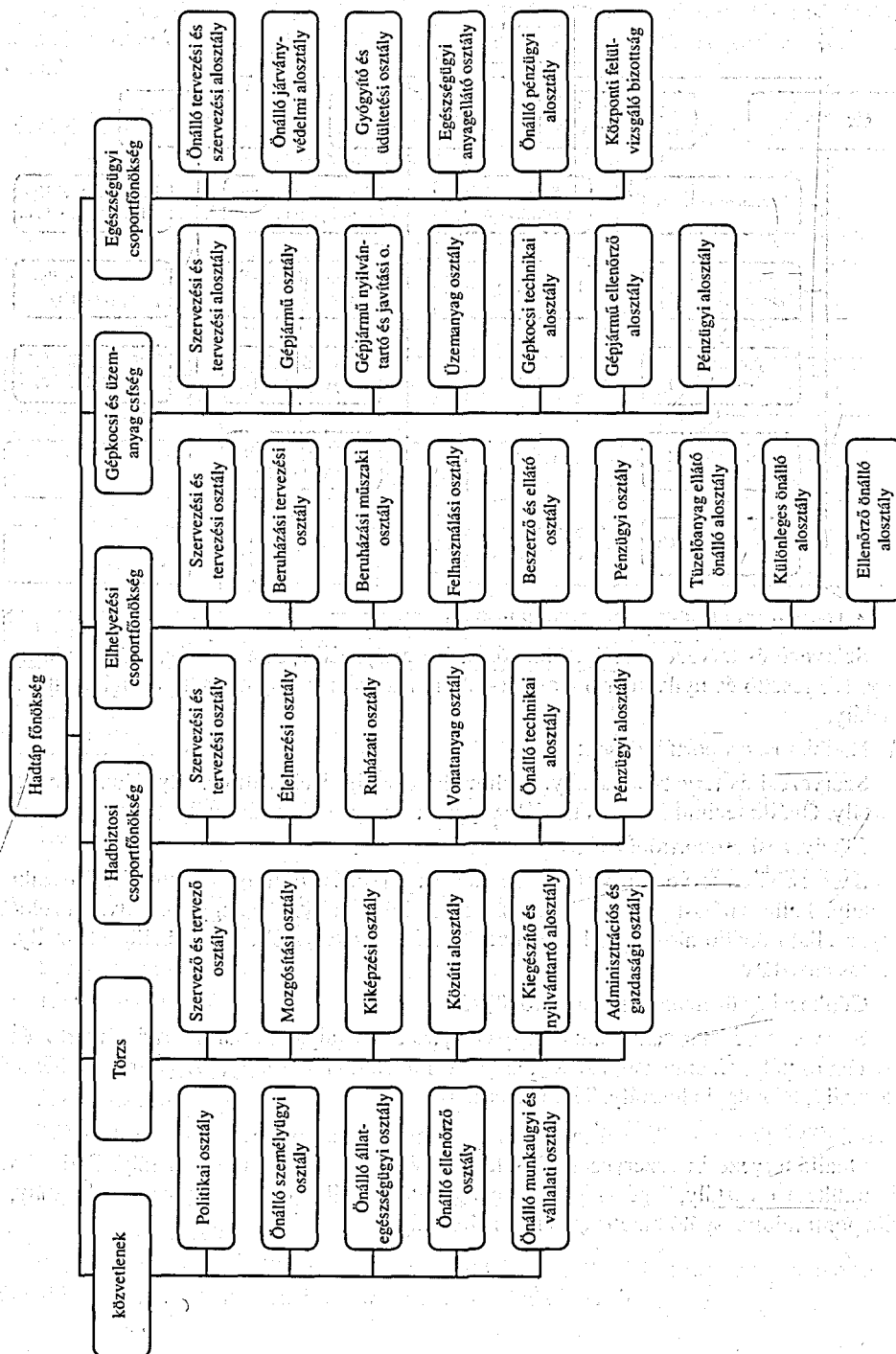
Politikai osztály, Önálló személyügyi osztály, Önálló állategészségügyi osztály, Önálló ellenőrző osztály, Önálló munkaügyi és vállalati osztály.

```

graph TD
    A[Személyügyi főcsoportfőnökség] --> B[közvetlenk]
    A --> C[Szervezési és mozgósítási csfűség]
    A --> D[1. csoportfőnökség]
    A --> E[2. csoportfőnökség]
    B --> B1[Ellenőrzési osztály]
    B --> B2[Előléptetési és kitüntetési osztály]
    B --> B3[Polgári személyügyi osztály]
    B --> B4[Általános osztály]
    B --> B5[Nyilvántartó osztály]
    C --> C1[Szervezési és tervezési osztály]
    C --> C2[Mozgósítási osztály]
    D --> D1[Összefgyvernemi személyügyi osztály]
    D --> D2[Központi szervek személyügyi o-a]
    D --> D3[Tanintézetek személyügyi osztálya]
    D --> D4[Légierők személyügyi osztálya]
    E --> E1[Tábori tüzér és légvédelmi tüzér szű. o.]
    E --> E2[Hadtáp személyügyi osztály]
    E --> E3[Híradó, műszaki, páncélos szű. o.]
  
```

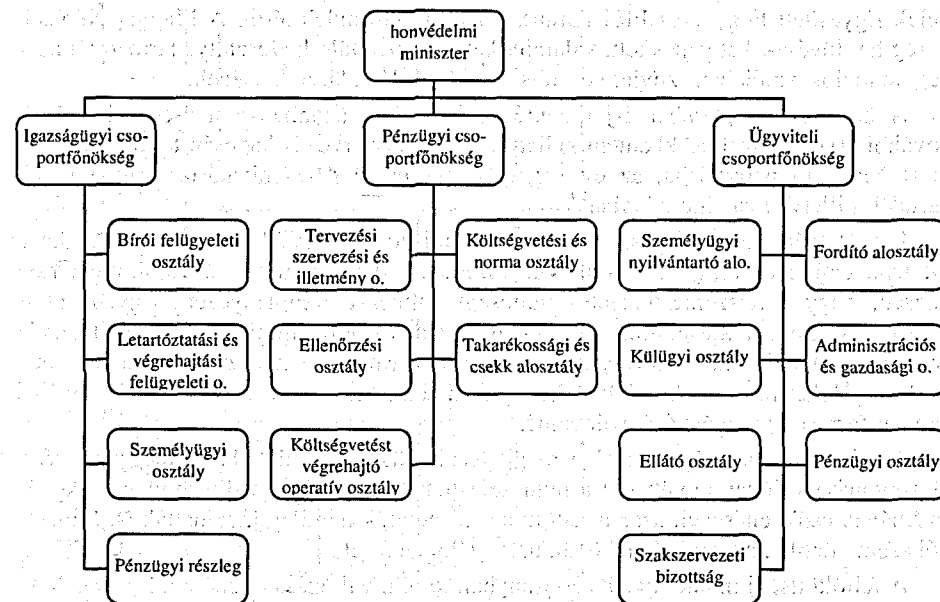
Önálló tervezési és szervezési osztály, Önálló járványvédelmi osztály, Gyógyító és üdültetési osztály, Egészségügyi anyagellátó osztály, Önálló pénzügyi osztály, Központi felülvizsgáló bizottság, Titkos osztály.

092. ábra – A Hadtáp főnökség szervezete, 1954. január 1.

A miniszter közvetlen Igazságügyi csoportfőnökség szervezetében: Bírói felügyeleti osztály, Letartóztatási és végrehajtási felügyeleti osztály, Személyügyi osztály, Pénzügyi részleg, Titkos részleg.

093. ábra – Egyéb miniszter közvetlenek szervezete, 1954. január 1.

A Pénzügyi csoportfőnökség szervezetében: Tervezési szervezési és illetmény osztály, Költségvetési és norma osztály, Ellenőrzési osztály, Takarékosági és csekk alosztály, Költségvetést végrehajtó operatív osztály, Titkos alosztály, Nyílt iroda.

Az Ügyviteli csoportfőnökség tagozódása: Személyügyi nyilvántartó alosztály, Fordító alosztály, Külügyi osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Ellátó osztály, Pénzügyi osztály, Titkos alosztály, Szakszervezeti bizottság.

1954-ben folytatódott a hadsereg létszámának csökkentése. Az őszi szervezés során megszűnt a gépesített hadtest, fegyverzetét és felszerelését átcsoportosították a lövész hadtestekhez. A honi légvédelem és a műszaki csapatoknál nem volt változás, a légi-erőnél a bombázó hadosztály helyett egy vegyes hadosztály jött létre. A rendszeresített létszám még mindig meghaladta a 152 000 főt.

1955 tavaszán egy roppant kínos esemény jelezte az ország sebezhetőségét: március 27-éről 28-ára virradó éjjel egy idegen repülőgép hatolt be a magyar légterbe a Duna mentén egészen Sztálinvárosig (ma Dunaújváros), majd sértetlenül távozott. Az érintett szervek vezetőinek fegyelmi felelősségre vonásán túl sor került a honi légvédelem átszervezésére is. Összevonták az Országos légvédelmi parancsnokságot és a Légierő parancsnokságot Országos légvédelmi és légierő parancsnoksággá.⁵⁸

⁵⁸ HL 1955. évi titkos iratok, 3. doboz. HM Titkárság, 007. számú miniszteri titói parancs, 1955. április

A dogmatikusok 1955 tavaszán időlegesen győzelmet arattak ugyan Nagy Imre felett, de ez nem jelentette azt, hogy a hadsereg nagyobb szeletet hasíthat ki magának a költségvetés tortájából.

Annak ellenére így volt ez, hogy Magyarország az 1955. május 14-én megalakult Varsói Szerződés tagjaként kötelezettséget vállalt bizonyos csapatoknak a szerződő felek Egyesített Fegyveres Erői Parancsnoksága alá rendeléséről. A Magyar Néphadsereg hat lövész-, két gépesített, valamint két vadászpilóta hadosztálya tartozott a névleg koalíciós, valójában szovjet vezető szerv közvetlen alárendeltségébe.

A kormány szeptember 1-jei döntése értelmében azonban a hadsereg létszámát további 20 000 fővel csökkenteni kellett. Az őszi átszervezés kapcsán több mint 9000 tiszt került új beosztásba, az év végéig pedig közel 4100 hivatásos katona került tartalék-, illetve nyugállományba.⁵⁹

Bata István vezérezredes, honvédelmi miniszter ugyanakkor büszkén mondta a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének 1956. március 12–13-án megtartott ülésén, hogy a létszámcsonkítás minőségi változást eredményezett. Egyébként is túlzottan optimista álláspontjával szemben Hegedűs András miniszterelnök volt az, aki szerint a katonai kiadások, a hadsereg létszáma tovább már nem csökkenthetők, sőt a hadsereg felszerelése a kor követelményei kívánta modern technikával még további anyagi források mozgósítását igényelné.⁶⁰

A miniszter mentségére szólva megjegyezhetjük, hogy alakulatok megszüntetése, összevonása valóban együtt járt a rendszeresített létszám és a haditechnikai eszközök számának csökkenésével, azaz a feltöltöttségi mutatók némileg javulhattak is. Mindezt jól szemléltetik a mellékletben közölt harcértékjelentések.

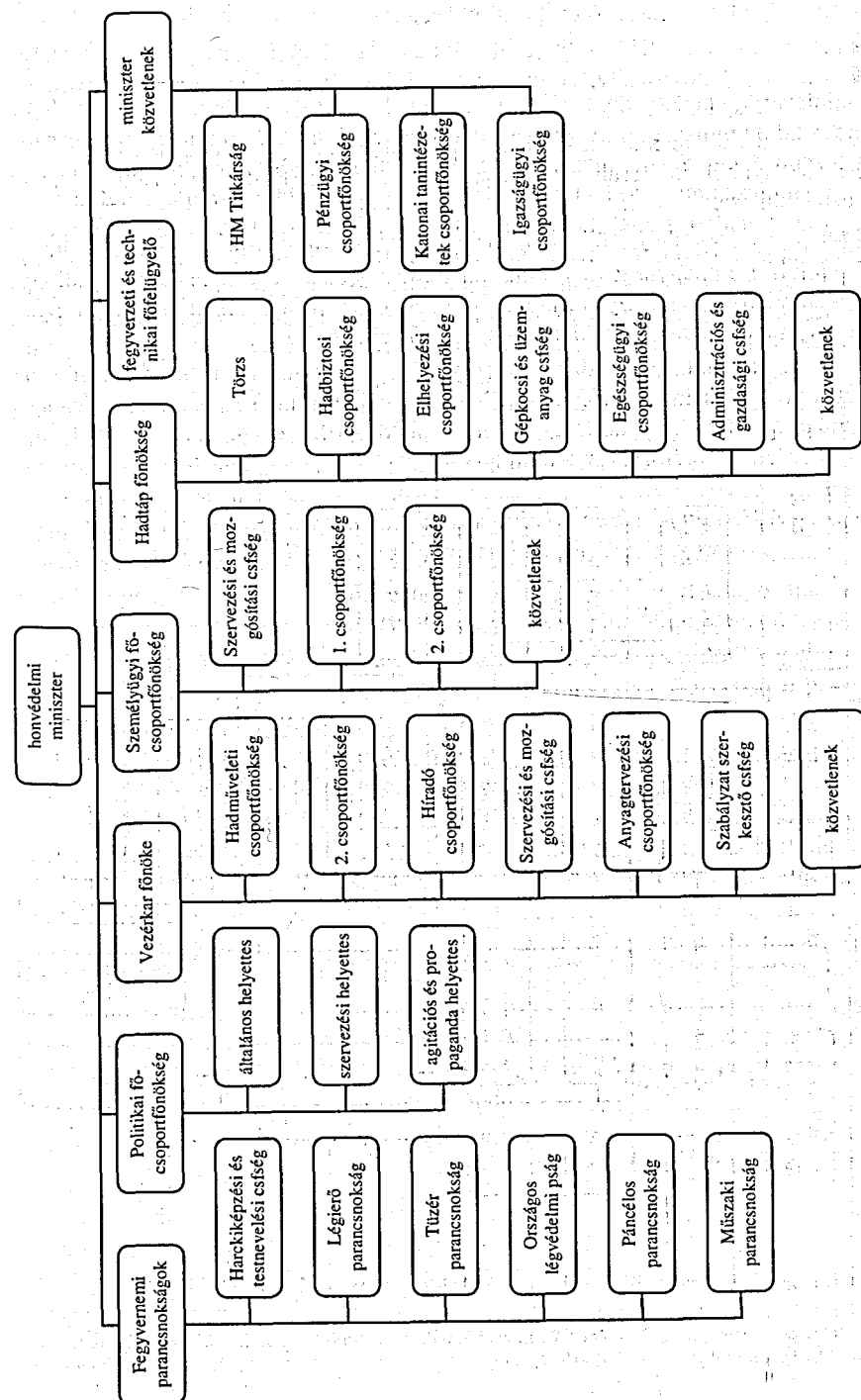
A feltöltöttségi mutatók kedvező irányban történt változása ellenére a Magyar Néphadsereg gépesítettsége nagyon alacsony szintű volt, még a visszafogottan megszabott állománytáblázatokhoz képest is. Különösen siralmas volt a helyzet a páncélosokkal való ellátottság terén. 1953 nyarán, amikor a hadsereg szervezete és létszáma békeidőben még sohasem volt ilyen nagy, a páncélosok száma összességében nem érte el a kívánt 60%-át! Hasonló volt a helyzet a repülőgépekkel való ellátottság terén is.

Visszatérve a Honvédelmi Minisztériumhoz, az annak szervezetében 1954-ben bekövetkezett fontosabb változások az alábbiak voltak:

A Politikai főcsoportfőnökségen létrehozták a Kérelmek, panaszok és bejelentések osztályát, míg ezzel egy időben a Vezérkar Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség Csapat kiegészítési osztályán belüli Panaszok és levelek nyilvántartási és ellenőrzési alosztálya megszűnt.

Megszüntették az Ügyviteli csoportfőnökséget. Külügyi osztálya 1954. március 28-ával a Vezérkar önálló osztályává vált. Fordító alosztálya a Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség állományába, a Szakszervezeti bizottság a Hadtáp főnökség titkárságához, Orvosi rendelője a Hadtáp főnökség Egészségügyi csoportfőnökségéhez került.

094. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintjén, 1954. június 26.

⁵⁹ Markó György: A honvédségtől a néphadseregig (1944–1956). In: Magyarország a XX. században. (Főszerk. Kollega Tarsoly István.) Szekszárd, 1996. Babits, 412–413. o.

⁶⁰ HL 1967. évi titkos iratok, HM Titkárság, 153. őrzési egység.

A megszűnő Ügyviteli csoportfőnökség további szerveiből alakult meg 1954. július 26-án a Hadtáp főnökség új csoportfőnöksége Adminisztrációs és gazdasági csoportfőnökség elnevezéssel. A csoportfőnökség szervezete:

Munkaügyi és vállalati osztály (ez korábban a Hadtáp főnökség önálló osztálya volt), Gazdasági ellátó osztály, Honvédelmi Minisztérium szigorúan titkos nyomda, Postabontó, Titkos alosztály.

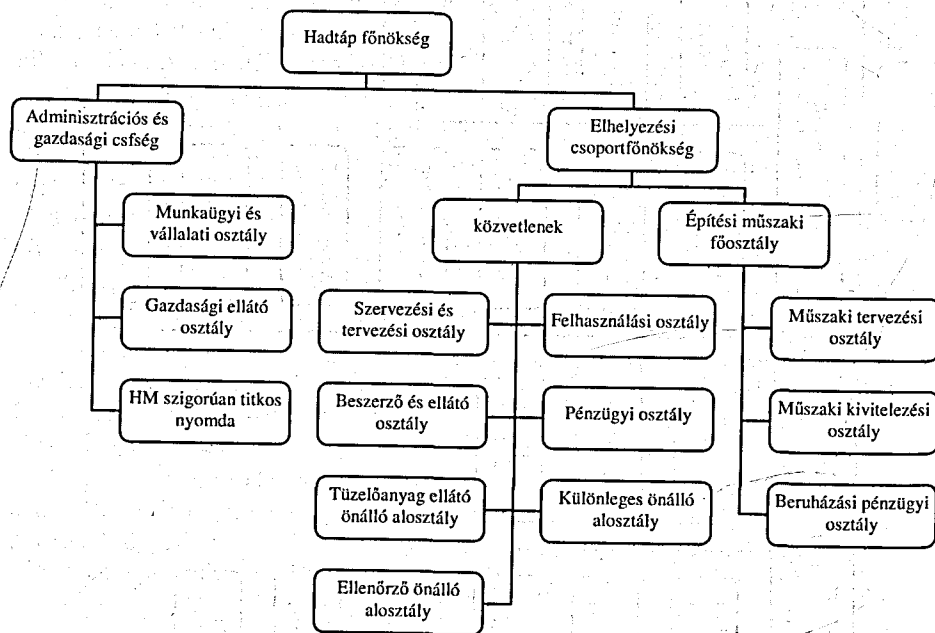
Ugyancsak a Hadtáp főnökségen belül az Elhelyezési csoportfőnökség Beruházási tervezési osztályából és Beruházási műszaki osztályaiból Építési műszaki főosztály alakult az alábbi szervezettel:

Műszaki tervezési osztály, Műszaki kivitelezési osztály, Beruházási pénzügyi osztály.

1954. július 7-én hagyta jóvá a miniszter Fordító irodák rendszeresítését a Külügyi osztály alárendeltségében. Gyakorlatilag minden csoportfőnökségen működött ilyen iroda a szovjet tanácsadókkal való kommunikáció céljából.⁶¹

Az ismertetett változások közül a Honvédelmi Minisztérium új szervezetét főbb szervezeti egységek szintig (094. ábra), illetve a Hadtáp főnökség Adminisztrációs és gazdasági csoportfőnökségének és Elhelyezési csoportfőnökségének megváltozott szervezetét érdemes ábrán is szemléltetni.

095. ábra – A Hadtáp főnökség Adminisztrációs és gazdasági, valamint Elhelyezési csoportfőnökségeinek szervezete, 1954. július 26.

⁶¹ HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 158. őrzési egység. A Honvédelmi Minisztérium állománytáblája 1953–1954.

Az 1954. év második félévében a minisztérium szervezetét érintő további változásokról a honvédelmi miniszternek 1954 decemberében készített jelentésekből tájékozódhatunk.⁶² A tervek és a valóság azonban nem minden esetben fedték egymást.

A Honvédelmi Minisztérium létszámát 15%-kal kellett csökkenteni. Ennek érdekében az Igazságügyi csoportfőnökség kivált a Honvédelmi Minisztérium szervezetéből és az Igazságügyi Minisztérium Katonai főosztályaként működött tovább. A fegyvernemi parancsnokságok bíróságai és ügyészségei sem terheltek tovább a minisztérium létszámát.

A Hírközpont kikerült a minisztérium szervezetéből. (Valójában ott maradt.)

Megszüntették a Vezérkar közvetlen Folyami flottila osztályt. (Megmaradt alosztályként.) A Helyőrségi és őrszolgálati osztály átkerült a Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség alárendeltségéből a Vezérkarhoz.

A Hadtáp főnökség Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnöksége a továbbiakban a Gépkocsi, traktor és üzemanyag csoportfőnökség elnevezést viselte. (A névhasználatban a továbbiakban nem mindig voltak következetesek.)

Megszűnt a fegyverzeti és technikai főfelügyelő beosztása. Feladatait a Vezérkar Anyagtervezési csoportfőnöksége vette át, ahol ezért Mérnök műszaki osztály alakult.

Ugyancsak az Anyagtervezési csoportfőnökségén a Beruházási főmérnöki osztály helyett Beruházási főmérnökség jött létre.

Megszűnt a Vezérkar Pénzügyi osztálya. (Maradt ilyen osztály a szervezetben.)

A Kérelmek, panaszok és bejelentések osztálya politikai főcsoportfőnök közvetlenből átkerült a főcsoportfőnök általános helyettese alárendeltségébe.

Ennél jelentősebb változás volt, hogy az agitációs és propaganda helyettes alá sorolt alcsoportfőnökségekből osztályok lettek.

Megszűntek a Vezérkar, a Tüzér parancsnokság, a Fegyverzeti csoportfőnökség és a Műszaki parancsnokság Politikai osztályai – helyettük létrejött a Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségei politikai osztálya és a Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok politikai osztálya.

A Légierő parancsnokság és az Országos légvédelmi parancsnokság Politikai csoportfőnökségei osztályokká szerveződtek vissza.

A Személyügyi főcsoportfőnökségen az 1. és a 2. csoportfőnökséget Személyügyi csoportfőnökséggé vonták össze.

A Pénzügyi csoportfőnökségen megszűnt a Takarékosági és csekk alosztály.

Nem volt hosszú életű a Hadtáp főnökség Adminisztrációs és gazdasági csoportfőnöksége, ugyanis osztállyá szervezték vissza.

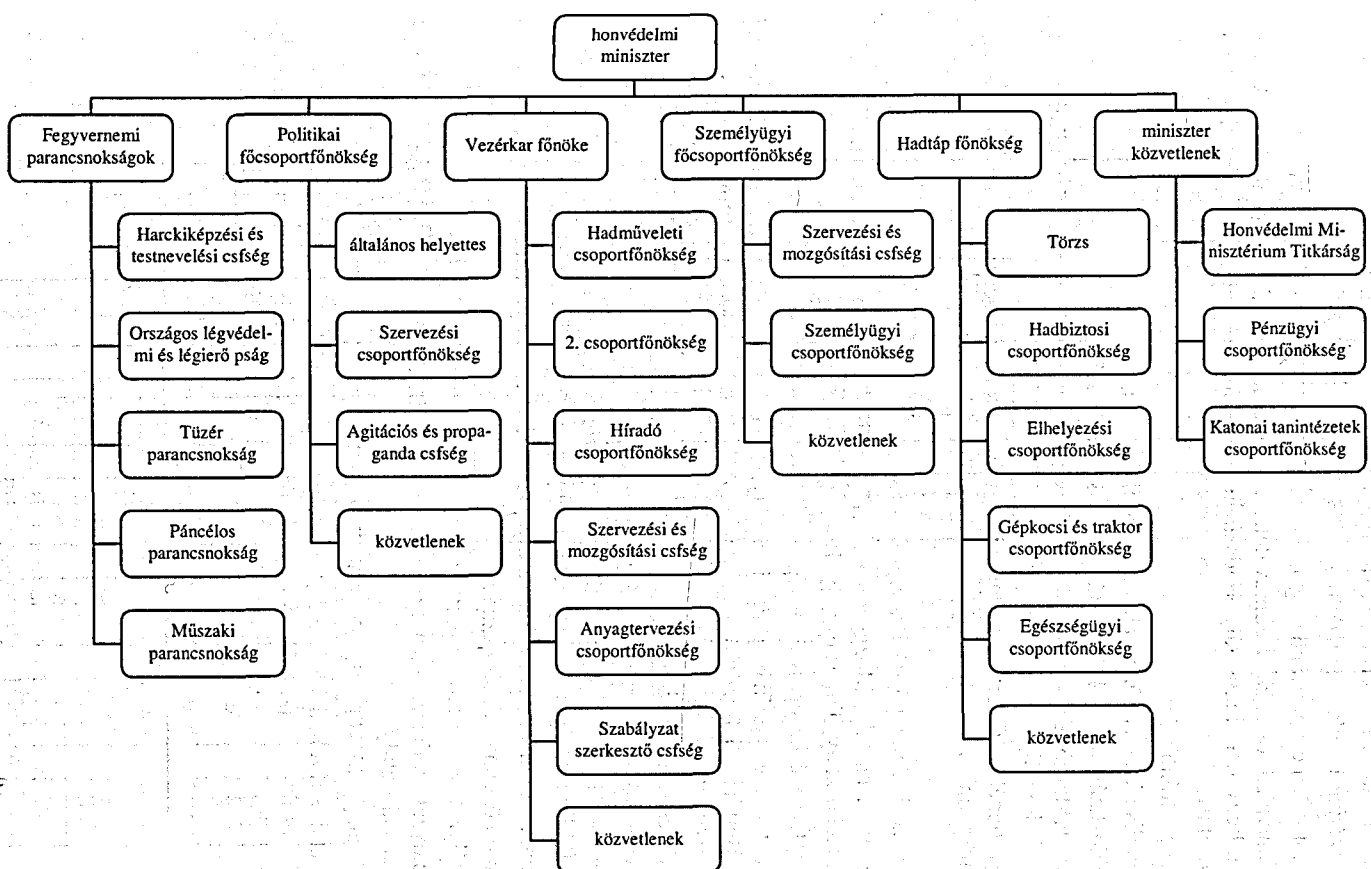
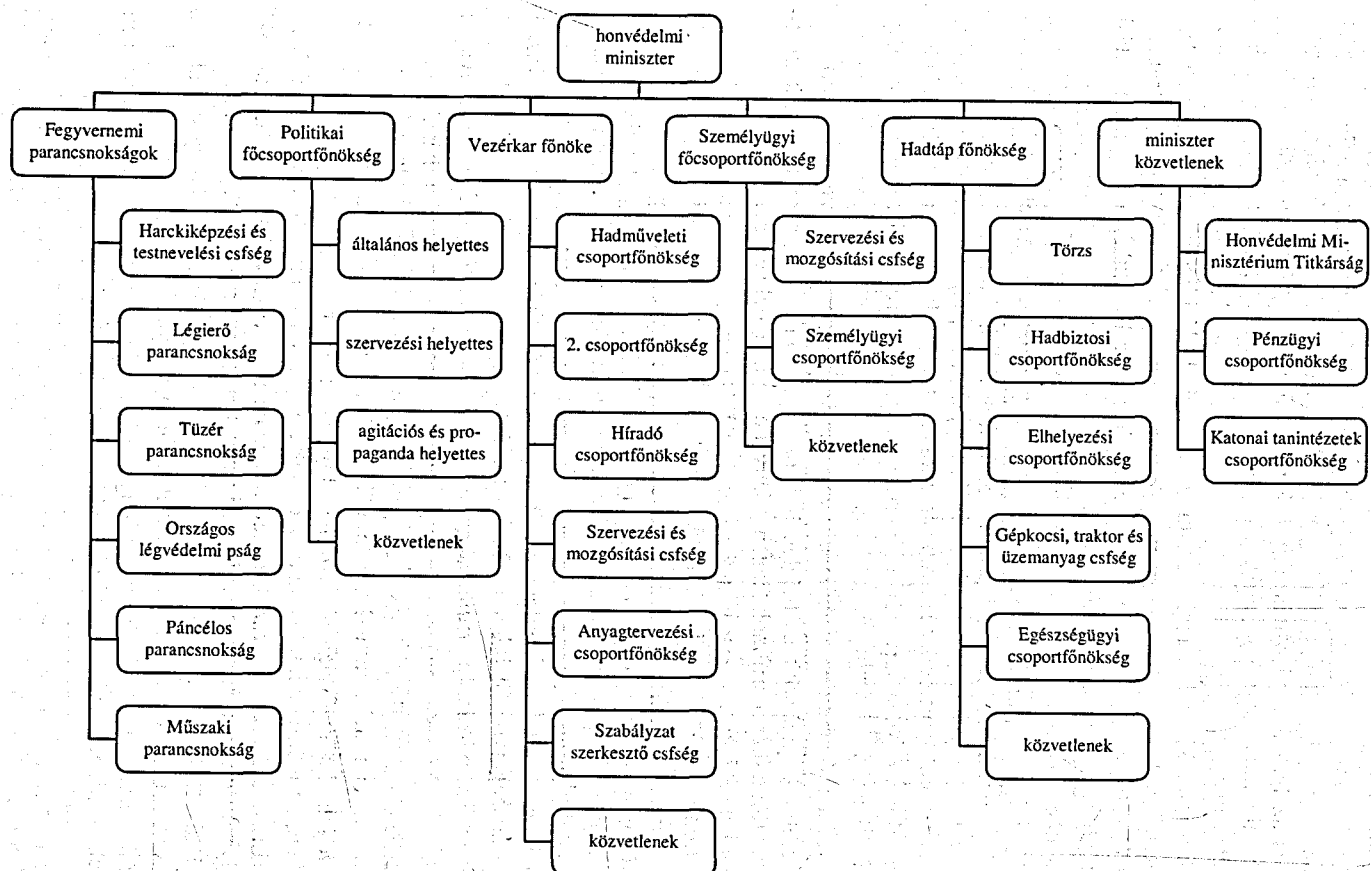
A Hadtáp főnökségnél több önálló alosztályt meglevő osztályokba olvasztottak be.

Az Elhelyezési csoportfőnökségnél az ugyancsak rövid életű Építési műszaki főosztályból Beruházási osztály, Felújítási osztály, és Pénzügyi alosztály alakult.

Az Egészségügyi csoportfőnökségtől az Adminisztrációs és gazdasági osztályhoz (még a korábbi csoportfőnökséghez) került az Orvosi rendelő.

Az átszervezést 1955. január 15-éig kellett végrehajtani. A főbb szervezeti egységek szintig tervezett változásokat a 096. ábra szemlélteti.

⁶² HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 158. őrzési egység, 0015/1955. és mellékletei.

Ezzel szemben a Honvédelmi Minisztérium szervezete 1955. május 15-én a következőképpen alakult (097. ábra):⁶³

Honvédelmi Minisztérium Titkárság.

A Vezérkar főnöke alárendeltjei a 098. és 099. ábrák szerint.

Hadművelési csoportfőnökség:

Hadművelési osztály, Hadművelési törzskiképzési osztály, Védelmi építkezések osztálya, Légvédelmi alosztály, Hadszintér előkészítő alosztály, Térképészeti alosztály, Titkos osztály.

2. csoportfőnökség:

Speciális rész – A–D. osztályok, Különleges iskola.

Tájékoztató rész – 1–2. osztályok, Titkos könyvtár.

Rádió felderítő rész – Rádió felderítő osztály, Kidolgozó osztály, Technikai osztály, Kiképzési alosztály.

Közvetlenek – Operatív, technikai osztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Rádió forgalmi alosztály, Rejtjelző alosztály, Pénzügyi alosztály, Személyügyi alosztály.

Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség:

Szervezési osztály, Mozgósítási osztály, Nyilvántartó osztály, Statisztikai osztály, Kiegészítési osztály, Titkos osztály, Bélyeggyártó műhely.

Anyagtervezési csoportfőnökség:

Anyagtervezési és mozgósítási osztály, Költségvetési osztály, Mérnöki műszaki osztály, Beruházási főmérnökség, Ipari osztály, Kr. osztály, Együttműködési osztály, Titkos alosztály.

Híradó csoportfőnökség:

Közvetlenek – Kiképzési osztály, Pénzügyi alosztály.

Törzs – Híradó hadművelési osztály; Szervezési, mozgósítási és kiegészítési osztály; Rádió osztály; Híradó vezetékes anyagi osztály, Titkos alosztály.

Technikai és anyagi szolgálat – Anyagtervezési alosztály, Híradó anyagi osztály.

Híradó központ – Futár osztály.

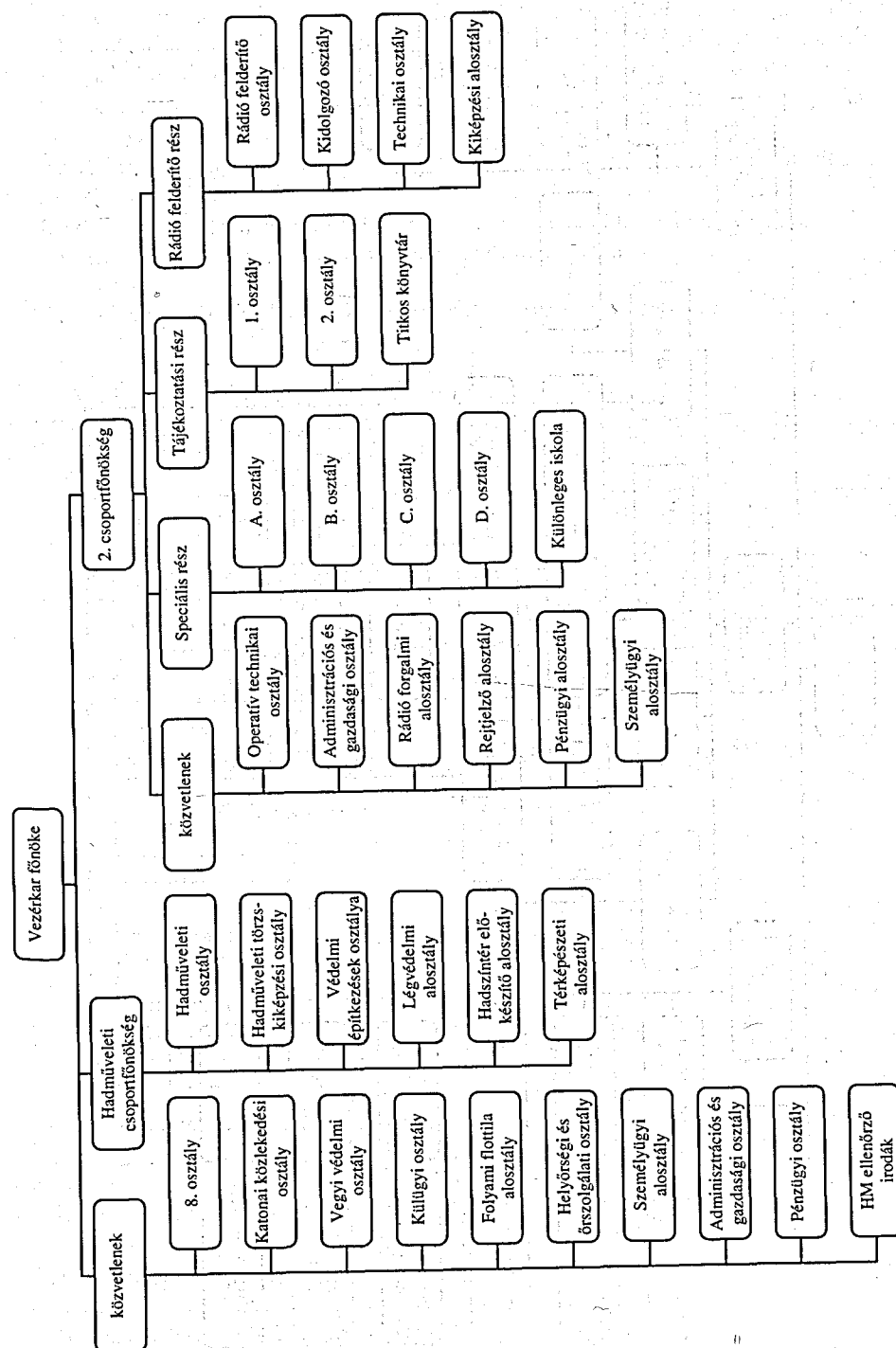
Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség:

Szabályzat szerkesztő osztály, Kiadó osztály, Ellenőrző osztály, Hadtörténelmi osztály, Titkos alosztály.

Vezérkar főnök közvetlenek és önálló osztályok:

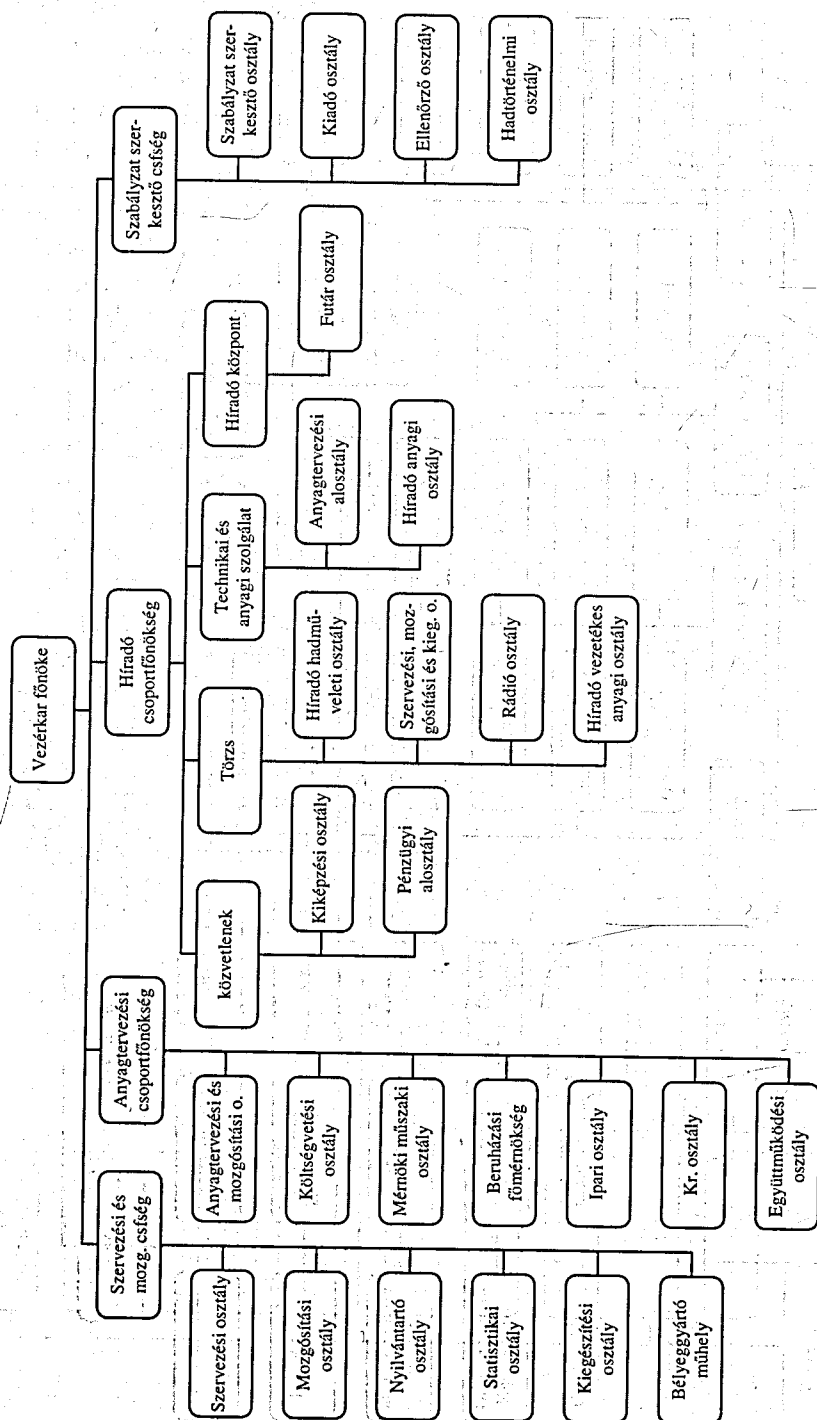
8. osztály, Katonai közlekedési osztály, Vegyi védelmi osztály, Külgügyi osztály, Folyami flottila alosztály, Helyőrségi és őrszolgálati osztály, Személyügyi alosztály, Adminisztrációs és gazdasági osztály, Pénzügyi osztály, Honvédelmi Minisztérium ellenőrző irodák.

098. ábra – A Vezérkar szervezete 1. rész, 1955. május 15.

⁶³ HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 158. őrzési egység, 002.338/1955. A Honvédelmi Minisztérium rajzos hadrendje.

099. ábra – A Vezérkar szervezete 2. rész, 1955. május 15.

Politikai főcsoportfőnökség:

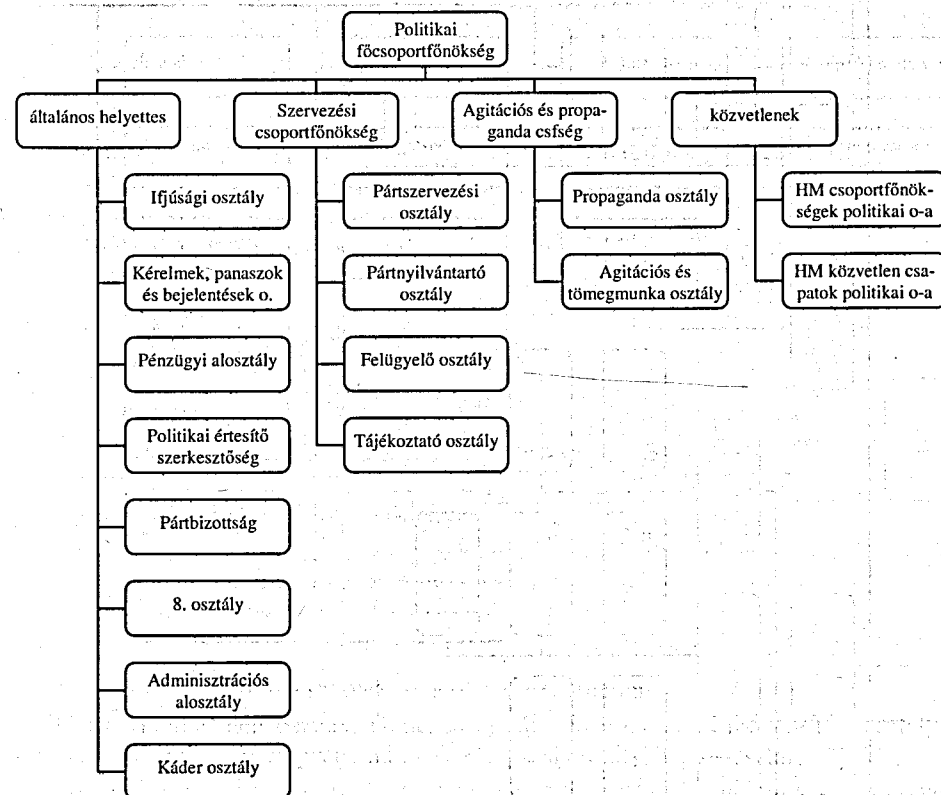
Általános helyettes – Ifjúsági osztály; Kérelmek, panaszok és bejelentések osztálya; Pénzügyi alosztály; Politikai értesítő szerkesztőség; Nyílt ügykezelési alosztály; Pártbizottság; Titkos alosztály; 8. osztály; Adminisztrációs alosztály; Káder osztály.

Szervezési csoportfőnökség – Pártszervezési osztály, Pártnyilvántartó osztály, Felügyelő osztály, Tájékoztató osztály.

Agitációs és propaganda csoportfőnökség – Propaganda osztály, Agitációs és tömegmunka osztály.

Közvetlenek – Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségek politikai osztálya, Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok politikai osztálya.

100. ábra – A Politikai főcsoportfőnökség szervezete, 1955. május 15.

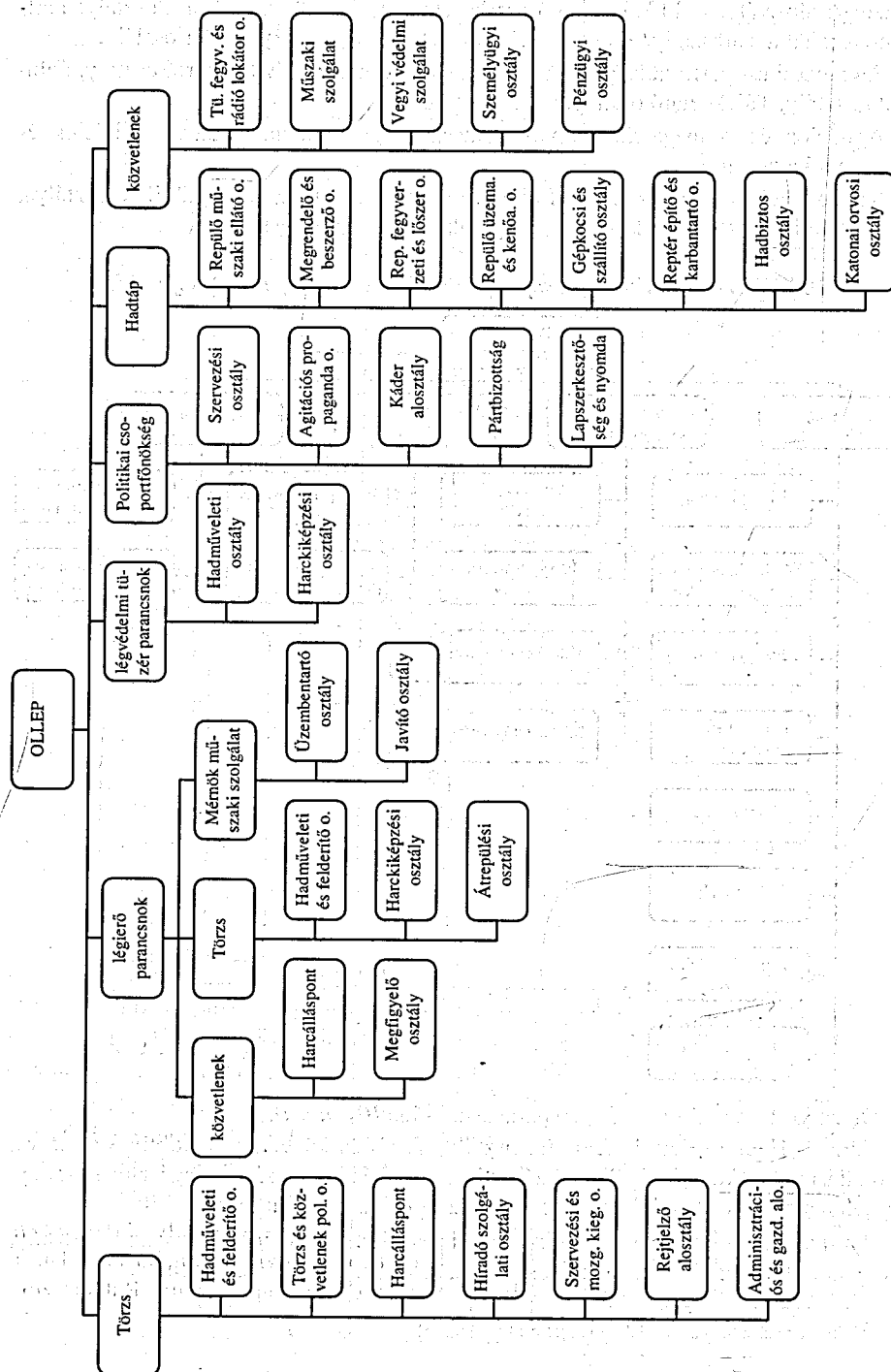
Országos légvédelmi és légierő parancsnokság (101. ábra).⁶⁴

Törzs – Hadműveleti és felderítő osztály, Törzs és közvetlenek politikai osztálya, Harcálláspont, Híradó szolgálati osztály, Szervezési és mozgósítási kiegészítési osztály, Rejtjelző alosztály, Adminisztrációs és gazdasági alosztály, Titkos alosztály.

Politikai csoportfőnökség – Szervezési osztály, Agitációs propaganda osztály, Káder alosztály, Pártbizottság, Titkos részleg, Lapszerkesztőség és nyomda.

⁶⁴ Létrehozására lásd az 58. lábjegyzetet a 111. oldalon!

101. ábra – A Országos légvédelmi és légierő parancsnokság szervezete, 1955. május 15.

Országos légvédelmi és légierő parancsnokság közvetlenek – Tüzér fegyverzeti és rádiólokátor osztály, Műszaki szolgálat, Vegyi védelmi szolgálat, Személyügyi osztály, Pénzügyi osztály.

Légierő parancsnok – Harcálláspont, Törzs (ezen belül Hadművelési és felderítő osztály, Harckiképzési osztály, Átrepülési osztály), Megfigyelő osztály, Mérnök műszaki szolgálat (ezen belül Üzemmentartó osztály, Javító osztály).

Légvédelmi tüzér parancsnok – Hadművelési osztály, Harckiképzési osztály.

Hadtáp – Törzs, Repülő műszaki ellátó osztály, Megrendelő és beszerző osztály, Repülő fegyverzeti és lőszer osztály, Repülő üzemanyag és kenőanyag osztály, Gépkocsi és szállító osztály, Repülőter építő és karbantartó osztály, Hadbiztos osztály, Katonai orvosi osztály.

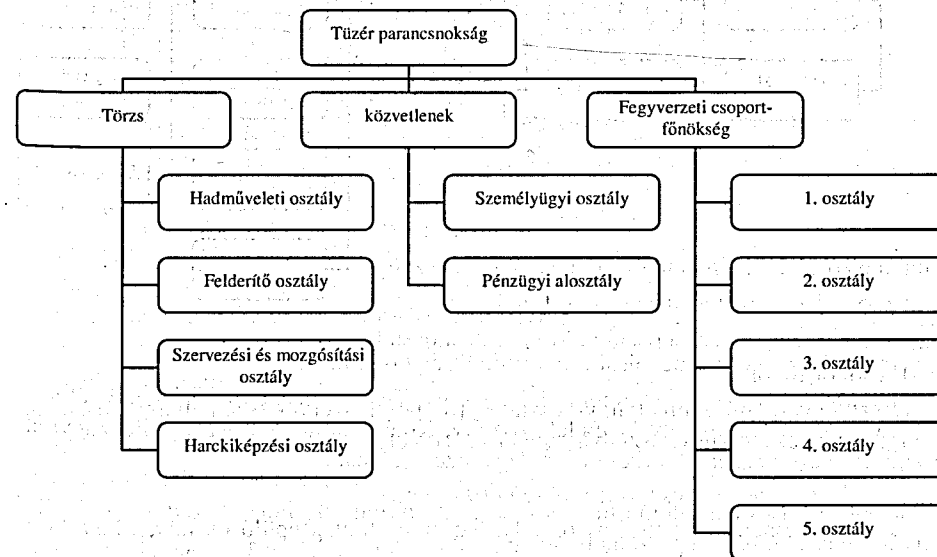
Tüzér parancsnokság:

Törzs – Hadművelési osztály, Felderítő osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Harckiképzési osztály, Titkos osztály.

Közvetlenek – Személyügyi osztály, Pénzügyi alosztály.

Fegyverzeti csoportfőnökség – 1. (mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tüzér fegyverzeti) osztály, 2. (fegyverzeti, műszerek, TASZT berendezés és anyag ellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály, 3. (lőszer ellátó, szállító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály, 4. (tüzér fegyverzeti tárgyakat gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási) osztály, 5. (pénzügyi tervező) osztály, Titkos alosztály.

102. ábra – A Tüzér parancsnokság szervezete, 1955. május 15.

Páncélos parancsnokság (103. ábra):

Közvetlenek – Személyügyi osztály, Technikai osztály, Pénzügyi osztály.

Törzs – Hadművelési és harckiképzési osztály, Szervezési és mozgósítási osztály, Híradó alosztály, Titkos osztály.

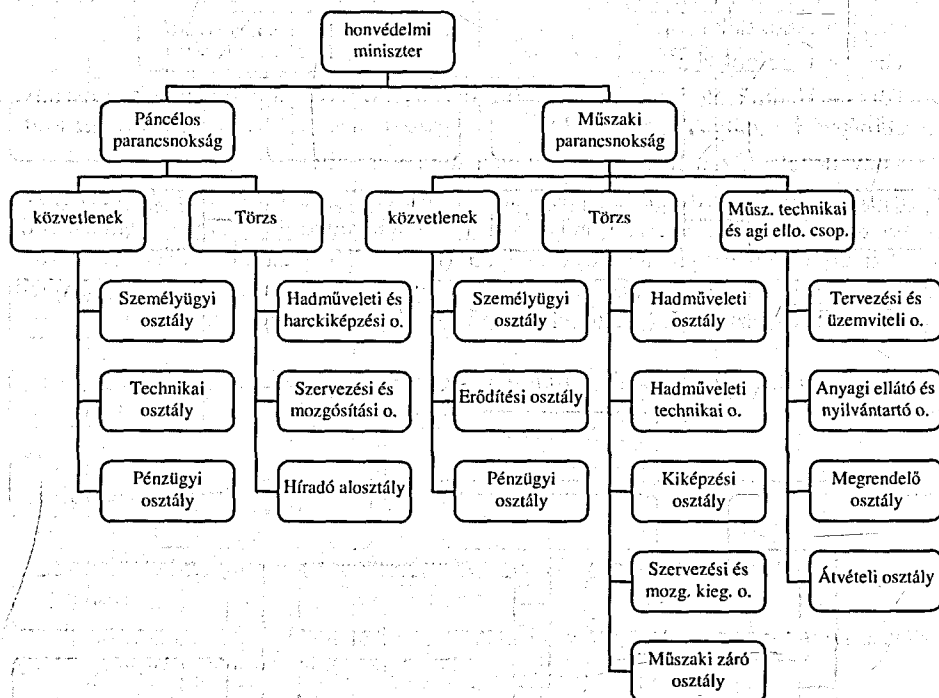
Műszaki parancsnokság:

Közvetlenek – Személyügyi osztály, Erődítési osztály, Pénzügyi osztály.

Törzs – Hadművelési osztály, Hadművelési technikai osztály, Kiképzési osztály, Szervezési és mozgósítási kiegészítési osztály, Műszaki záró osztály, Titkos osztály.

Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport – Tervezési és üzemviteli osztály, Anyagi ellátó és nyilvántartó osztály, Megrendelő osztály, Átvételi osztály.

103. ábra – A Páncélos parancsnokság és a Műszaki parancsnokság szervezete, 1955. május 15.

Harciképzési és testnevelési csoportfőnökség (104. ábra):

Harciképzési osztály, Harcfelderítési osztály, Testnevelési és sport osztály, Csapaton kívüli kiképzési osztály, Szemléző osztály, Kiképzési anyagi osztály, Pénzügyi alosztály, Katonai Szemle szerkesztőség, Ügykezelő alosztály.

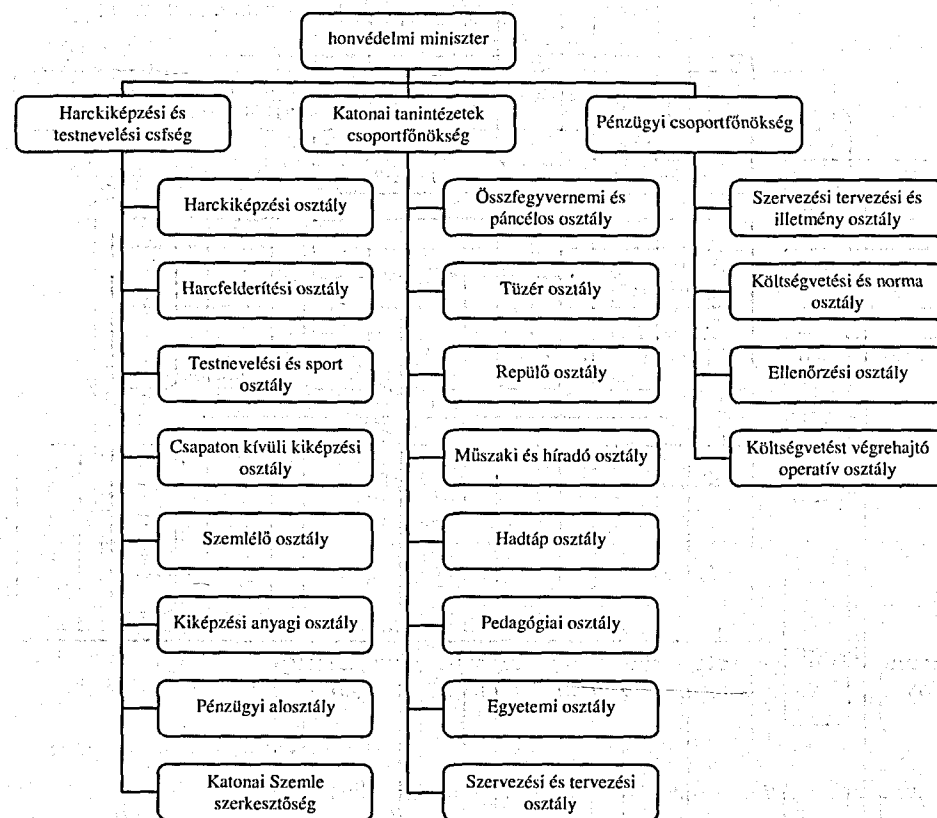
Katonai tanintézetek csoportfőnökség (104. ábra):

Összefgyvernemi és páncélos osztály, Tüzér osztály, Repülő osztály, Műszaki és híradó osztály, Hadtáp osztály, Pedagógiai osztály, Egyetemi osztály, Szervezési és tervezési osztály.

Pénzügyi csoportfőnökség (104. ábra):

Szervezési tervezési és illetmény osztály, Költségvetési és norma osztály, Ellenőrzési osztály, Költségvetést végrehajtó operatív osztály, Titkos alosztály.

104. ábra – A Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség, a Katonai tanintézetek csoportfőnökség és a Pénzügyi csoportfőnökség szervezete, 1955. május 15.

A Hadtáp főnökség szervezete a 105. ábra szerint alakult.

Törzs: Szervező és tervező osztály, Mozgósítási osztály, Kiképzési osztály, Közúti alosztály, Anyag nyilvántartó osztály, Titkos osztály, Szakszervezet.

Közvetlenek: Politikai osztály, Személyügyi osztály, Állategészségügyi osztály, Adminisztratív és gazdasági osztály, Ellenőrző osztály, Munkaügyi és vállalati osztály.

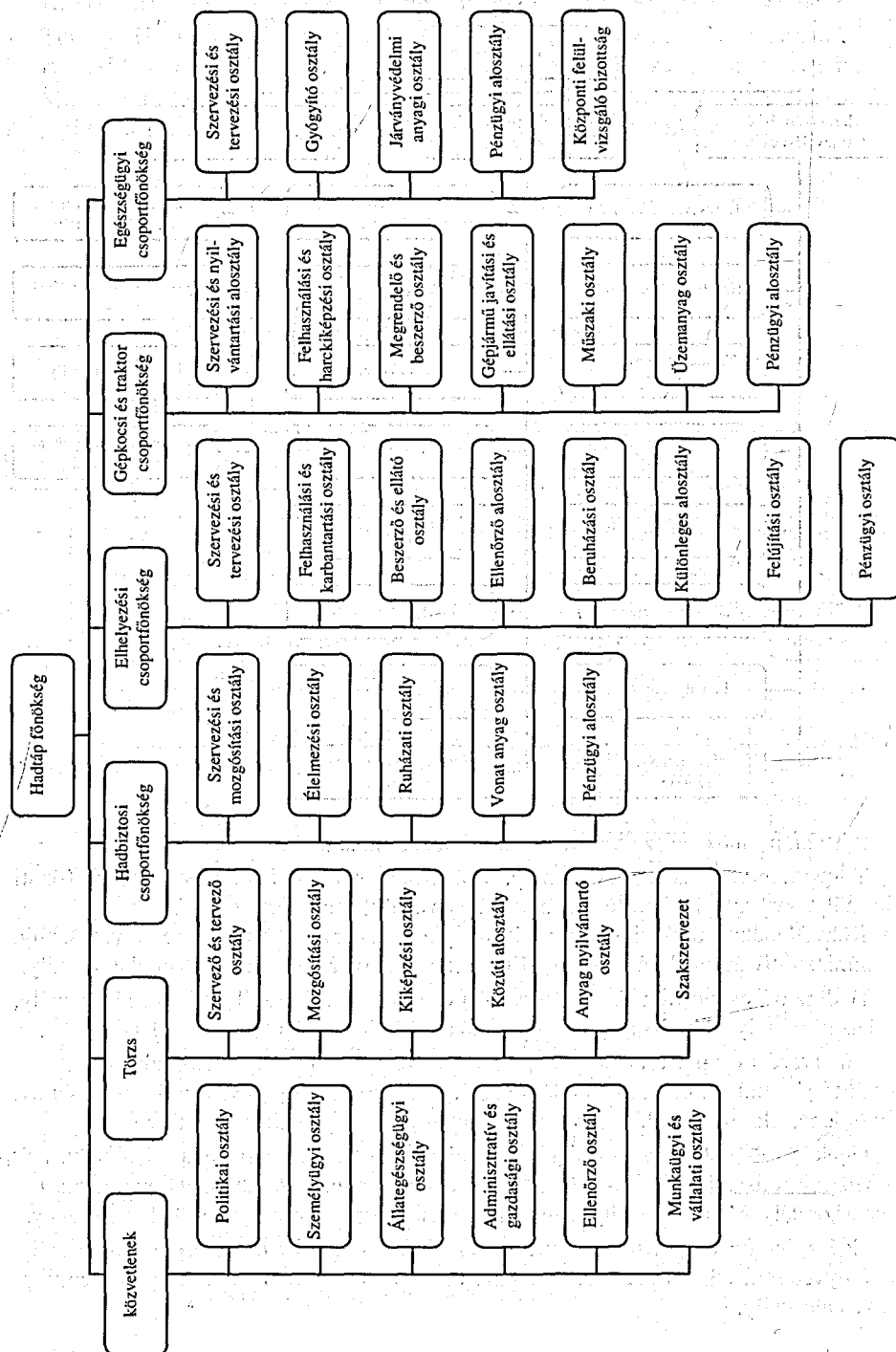
Hadbiztosági csoportfőnökség: Szervezési és mozgósítási osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Vonat anyag osztály, Pénzügyi alosztály, Titkos alosztály.

Elhelyezési csoportfőnökség: Szervezési és tervezési osztály, Felhasználási és karbantartási osztály, Beszerző és ellátó osztály, Ellenőrző alosztály, Beruházási osztály, Különleges alosztály, Felújítási osztály, Pénzügyi osztály, Titkos alosztály.

Gépkocsi és traktor csoportfőnökség [sic!]: Szervezési és nyilvántartási osztály, Felhasználási és harckiképzési osztály, Megrendelő és beszerző osztály, Gépjármű javítási és ellátási osztály, Műszaki osztály, Üzemanyag osztály, Pénzügyi alosztály, Titkos alosztály.

Egészségügyi csoportfőnökség: Szervezési és tervezési osztály, Gyógyító osztály, Járványvédelmi anyagi osztály, Pénzügyi alosztály, Központi felülvizsgáló bizottság, Titkos alosztály.

105. ábra – A Hadtáp főnökség szervezete, 1955. május 15.

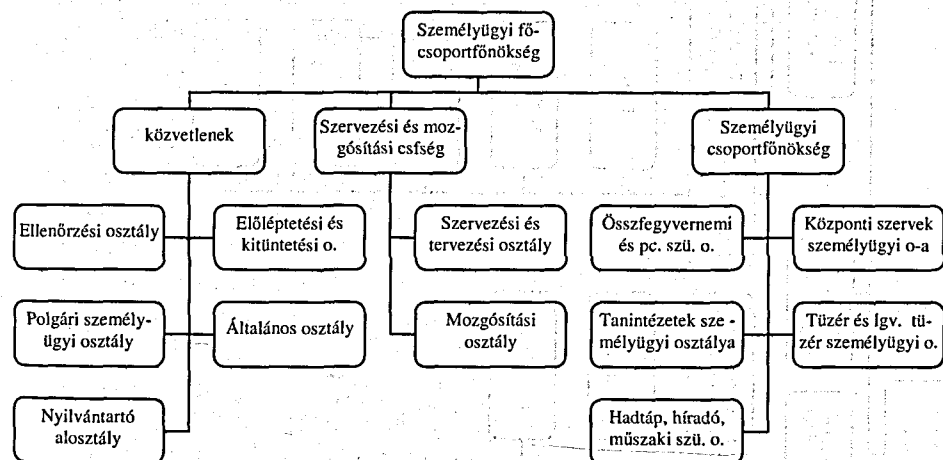
A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete:

Közvetlenek – Ellenőrzési osztály, Előléptetési és kitüntetési osztály, Polgári személyügyi osztály, Általános osztály, Nyilvántartó alosztály, Titkos osztály.

Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség – Szervezési és tervezési osztály, Mozgósítási osztály.

Személyügyi csoportfőnökség – Összefegyvernemi és páncélos személyügyi osztály; Központi szervek személyügyi osztálya, Tanintézetek személyügyi osztálya, Tüzér és légvédelmi tüzér személyügyi osztály; Hadtáp, híradó és műszaki személyügyi osztály.

106. ábra – A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete, 1955. május 15.

A Vezérkar Szervezési és mozgósítási csoportfőnökségének vonatkozó rendelete értelmében 1955. december 28-ával az alábbi változásokat kellett végrehajtani a Honvédelmi Minisztérium szervezetében.⁶⁵

A Vezérkarnál újra megalakult a Politikai osztály, megszűnt a Folyami flottilla alosztály, kivált szervezetéből a Vegyi védelmi osztály és Vegyi védelmi parancsnokság elnevezéssel önálló fegyvernemi parancsnoksággá alakult.

A Hadművelési csoportfőnökség szervezetéből kivált a Térképészeti alosztály és önálló osztállyá vált.

A Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség osztállyá alakult. Megszűnt a Vezérkar Adminisztrációs és gazdasági osztály, nyomdája a Vezérkar titkárság alárendeltségébe került.

A Hadtáp főnökségnél a Gépkocsi, traktor és üzemanyag csoportfőnökség [sic!] szervezetéből önálló osztályként kivált az Üzemanyag osztály. Megszűnt az önálló Állategészségügyi osztály és a Munkügyi és vállalati osztály.

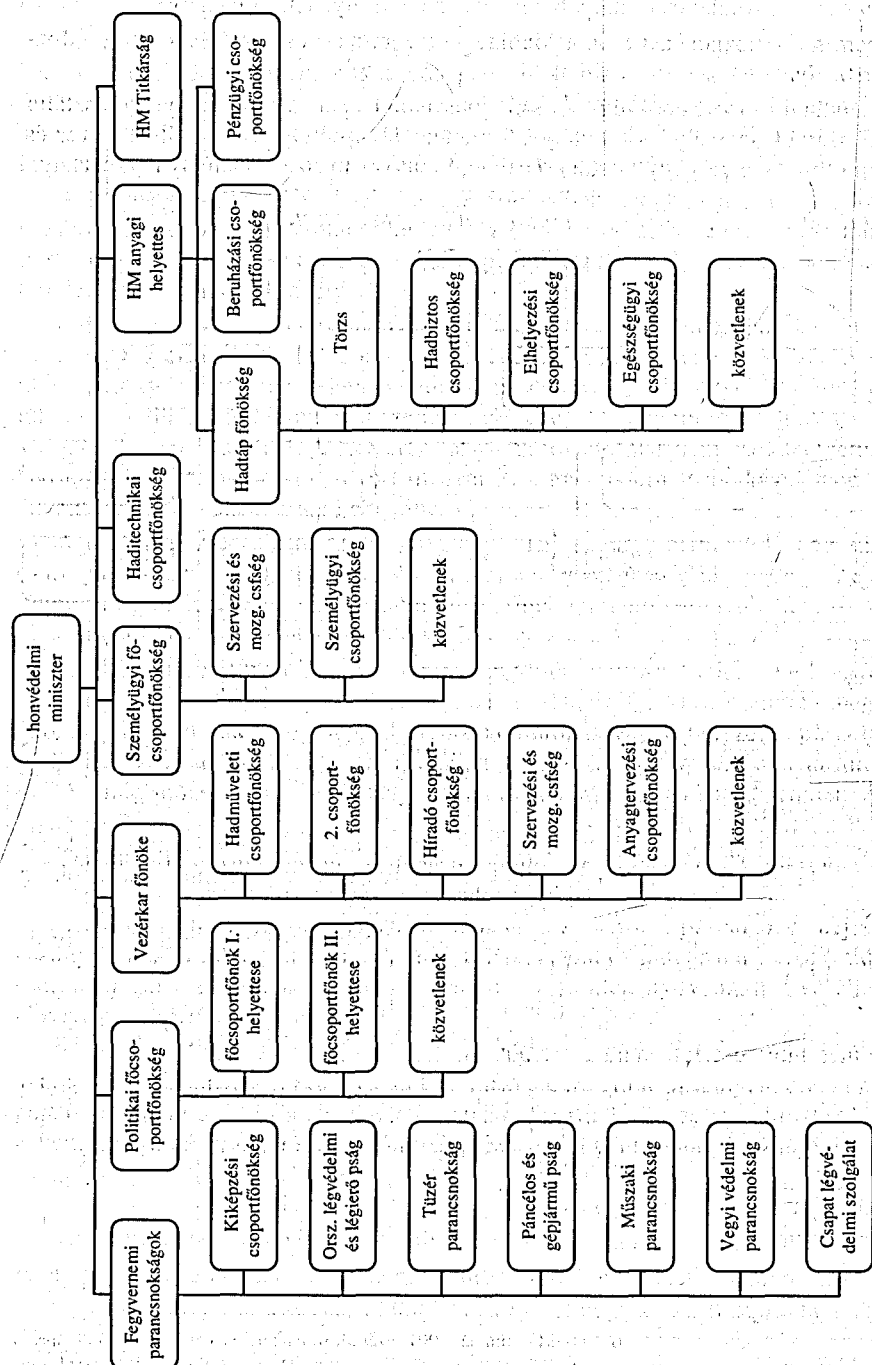
A Tüzér parancsnokságon újonnan alakult a Politikai osztály.

A Katonai tanintézetek csoportfőnökségén belül Akadémiai osztályt szerveztek.

A Haditechnikai Intézetet a Honvédelmi Minisztérium alárendeltségébe tartozó Haditechnikai csoportfőnökséggé kívánták átalakítani.

⁶⁵ HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 163. őrzési egység, 001.450/1955.

107. ábra – A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig, 1956. augusztus 7.

Szervezetébe (a rendelet szerint Tudományos és Termelési osztályok, Kísérleti állomások és a Hadmérnöki kar), valójában Politikai osztály, Technikai ellenőrző osztály, Kísérleti állomások technikai osztálya, Személyügyi alosztály és Titkos alosztály tartoztak.

Mivel a következő év nyarán a minisztérium szervezete alaposan megváltozott, ezért a korábban ismertetett változások szervezeti ábrán történő ismertetésétől eltekintettünk.

Az 1956. augusztus 7-én jóváhagyott állománytáblázata⁶⁶ szerint a Honvédelmi Minisztérium szervezete az alábbiak szerint alakult:

A honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségében tevékenykedett:

a Honvédelmi Minisztérium Titkársága,

a Vezérkar főnöke,

a Politikai főcsoportfőnökség,

a Személyügyi főcsoportfőnökség,

a miniszter anyagi helyettese,

az Országos légvédelmi és légierő parancsnokság,

a Kiképzési csoportfőnökség,

a Tüzér parancsnokság,

a Páncélos és gépjármű csoportfőnökség,

a Műszaki parancsnokság,

a Vegyi védelmi parancsnokság,

a Csapat légvédelmi szolgálat főnökség,

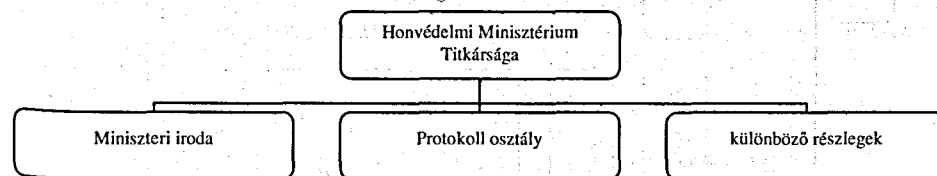
a Haditechnikai csoportfőnökség és az újonnan felállításra kerülő hadsereg parancsnokság.

Létszám és egyéb tekintetben az Országos légvédelmi és légierő parancsnokság és a hadsereg parancsnokság nem terhelte a minisztérium állománytáblázatát.⁶⁷

A minisztérium főbb szervezeti egységei szintig történő szervezetét a 107. ábra ismerteti.

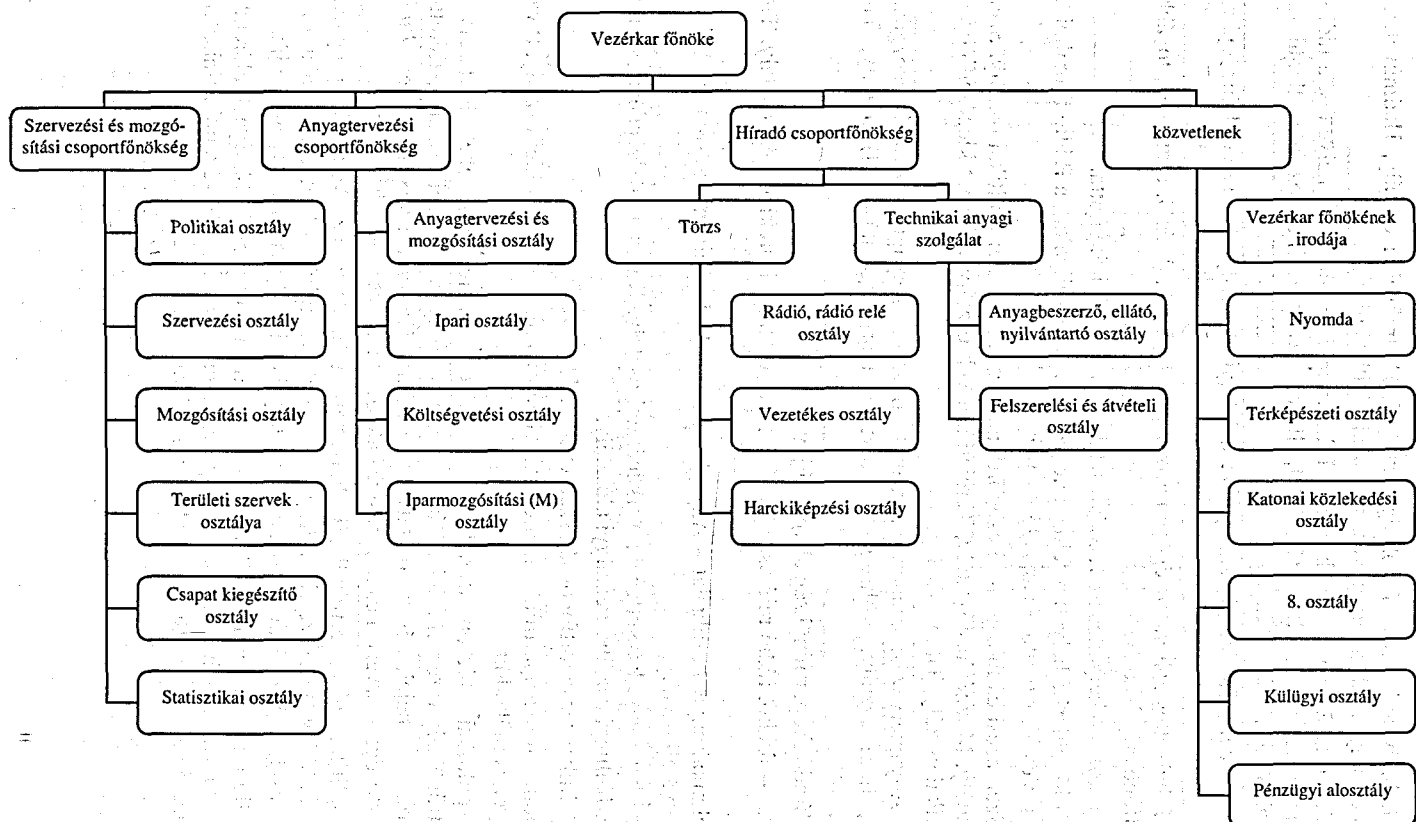
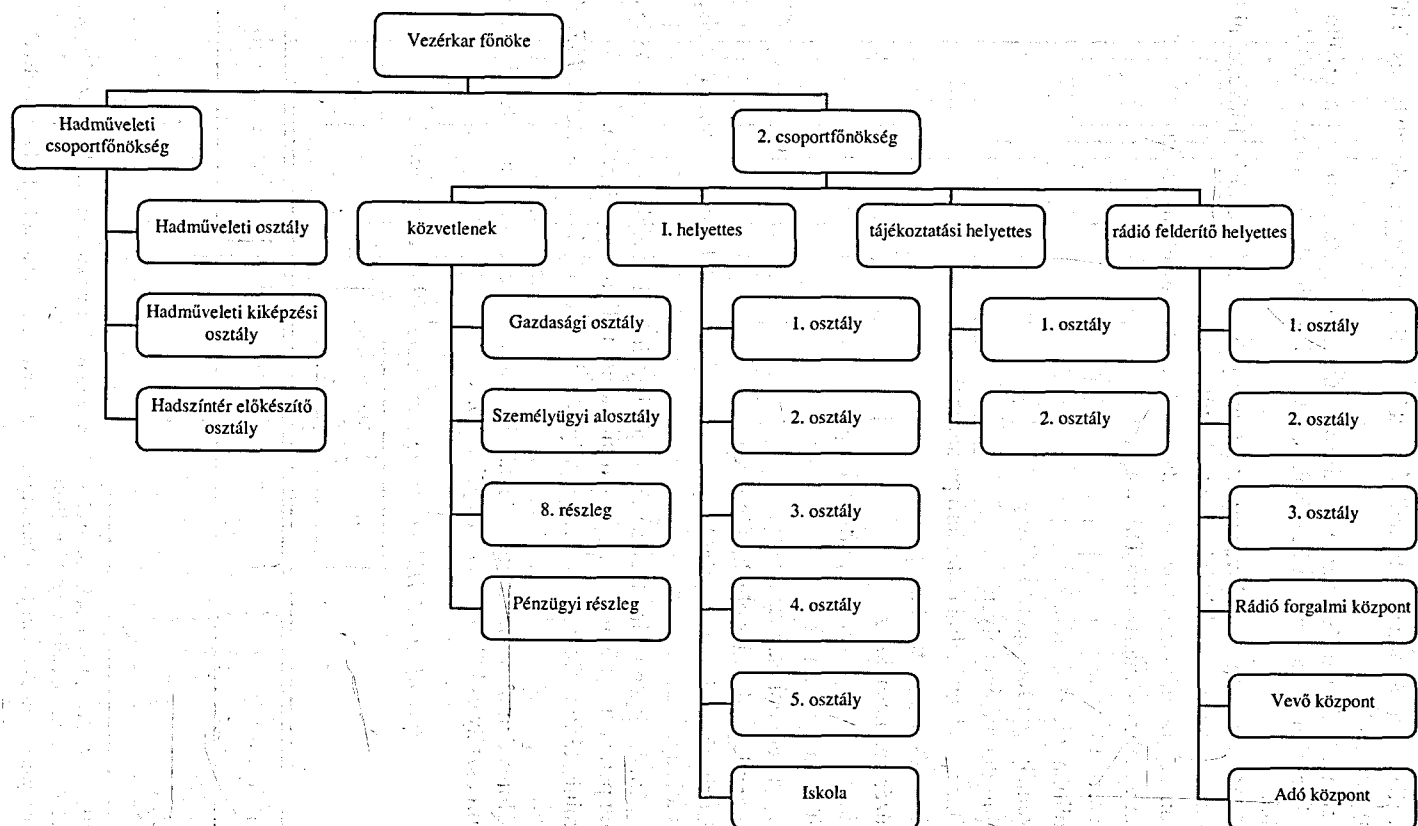
A Honvédelmi Minisztérium Titkársága szervezetéhez a miniszter irodája, a Protokoll osztály és különböző részlegek tartoztak.

108. ábra – A HM Titkárság szervezete, 1956. augusztus 7.

⁶⁶ HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 168. őrzési egység. A Honvédelmi Minisztérium állománytáblája 1956.

⁶⁷ Ahogyan a korabeli rendelet fogalmazott: ez a két szervezet „nem tartozik a HM szervezetébe”.

A Vezérkar főnökéhez közvetlenül tartozott irodája és a Nyomda. A Vezérkar főnökség szervezetét a 109. és 110. ábrák szemléltetik.

A Hadművelleti csoportfőnökség osztályai: Hadművelleti osztály, Hadművelleti képzési osztály, Hadszintér előkészítő osztály, Titkos részleg.

A Vezérkar 2. csoportfőnöksége az I. helyettes, a tájékoztató helyettes, a rádiófelderítő helyettes alá sorolt osztályokból, illetve a csoportfőnökhöz közvetlenül sorolt osztályokból állt.

Közvetlenek: Gazdasági osztály, Személyügyi alosztály, 8. részleg, Pénzügyi részleg.

Az I. helyettes alárendeltségébe tartoztak az 1., 2., 3., 4. és 5. osztályok, továbbá a csoportfőnökség Iskolája.

A tájékoztató helyettes az 1. és 2. osztályok munkáját irányította.

A rádió felderítő helyettes felügyelte az 1., 2., 3. osztályokat, a Rádió forgalmi központot, a Vevő központot és az Adó központot.

A Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség szervezete: Politikai osztály, Szervezési osztály, Mozgósítási osztály, Területi szervek osztálya, Csapat kiegészítő osztály, Statisztikai osztály, Titkos részleg.

Az Anyagtervezési csoportfőnökség tagolódása: Anyagtervezési és mozgósítási osztály, Ipari osztály, Költségvetési osztály, Iparmogósítási (M) osztály, Titkos részleg.

A Híradó csoportfőnökség alárendeltjei:

Törzs – Rádió, rádió relé osztály; Vezetékes osztály; Harckiképzési osztály, Titkos részleg.

Technikai anyagi szolgálat – Anyagbeszerző, ellátó, nyilvántartó osztály; Felszerelési és átvételi osztály.

Vezérkar főnök közvetlenek: Térképészeti osztály, Katonai közlekedési osztály, 8. osztály, Külügyi osztály, Pénzügyi alosztály.

A Politikai főcsoportfőnökség szervezete (111. ábra):

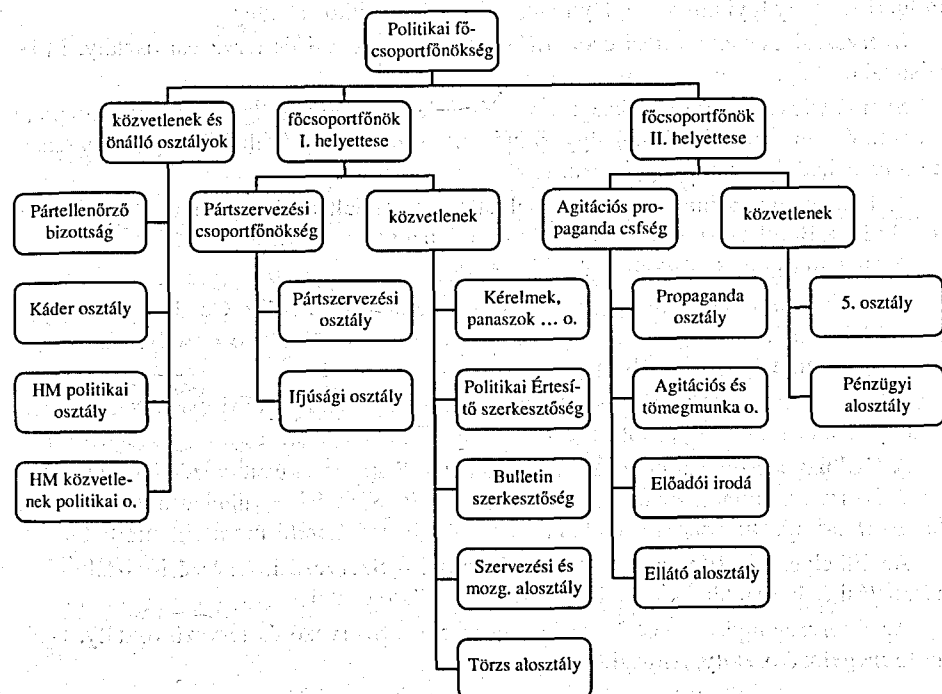
A politikai főcsoportfőnök mellett Pártellenőrző bizottság és Káder osztály, továbbá két helyettes működött.

A politikai főcsoportfőnök I. helyettese alárendeltségébe Pártszervezési csoportfőnökség (szervezetében Pártszervezési osztály és Ifjúsági osztály); Kérelmek, panaszok és bejelentések osztálya; Politikai Értesítő szerkesztősége; Bulletin szerkesztőség; Szervezési és mozgósítási alosztály; Törzs alosztály tartozott.

A politikai főcsoportfőnök II. helyettese irányította az Agitációs propaganda csoportfőnökség (szervezetében Propaganda osztály, Agitációs és tömegmunka osztály, Előadói iroda és Ellátó alosztály), az 5. osztály és a Pénzügyi alosztály munkáját.

Önálló minisztériumi osztályként, de a Politikai főcsoportfőnökségnek alárendelve működött a Honvédelmi Minisztérium politikai osztálya és a Honvédelmi Minisztérium közvetlen egységei és intézetek politikai osztálya.

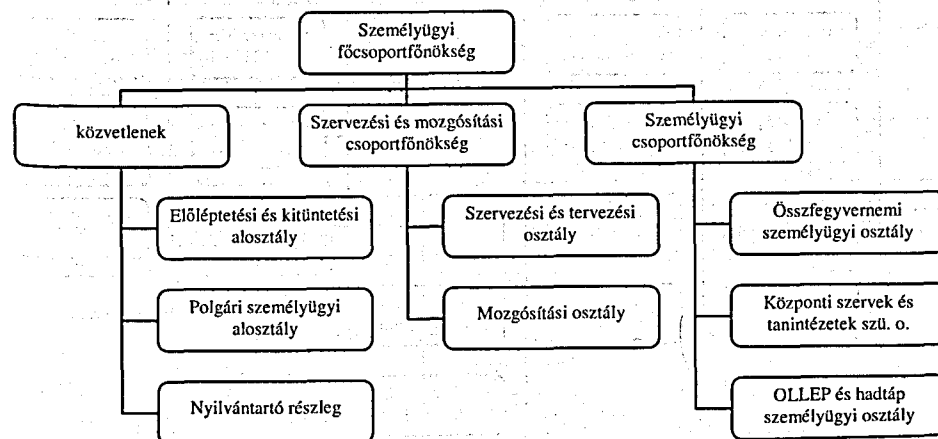
111. ábra – A Politikai főcsoportfőnökség szervezete, 1956. augusztus 7.

A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete:

A Személyügyi főcsoportfőnökség közvetlen alosztályokra és részlegekre, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökségre, valamint Személyügyi csoportfőnökségre oszlott.

112. ábra – A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete, 1956. augusztus 7.

Személyügyi főcsoportfőnökség közvetlenek: Előléptetési és kitüntetési osztály, Polgári személyügyi osztály, Nyilvántartó részleg, Titkos részleg.

Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség: Szervezési és tervezési osztály, Mozgósítási osztály.

Személyügyi csoportfőnökség: Összefgyvernemi személyügyi osztály, Központi szervek és tanintézetek személyügyi osztálya, Országos légvédelmi és légierő parancsnokság és hadtáp személyügyi osztály.

A honvédelmi miniszter anyagi helyettes alárendeltségében működött a Hadtáp főnökség, a Beruházási csoportfőnökség és a Pénzügyi csoportfőnökség.

A Hadtáp főnökség szervezete:

A hadtáp főnök közvetlen alárendeltjei – Üzemanyag osztály, Gazdasági osztály,⁶⁸ Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok és intézetek ellátó osztálya, Ellenőrző osztály, Személyügyi alosztály.

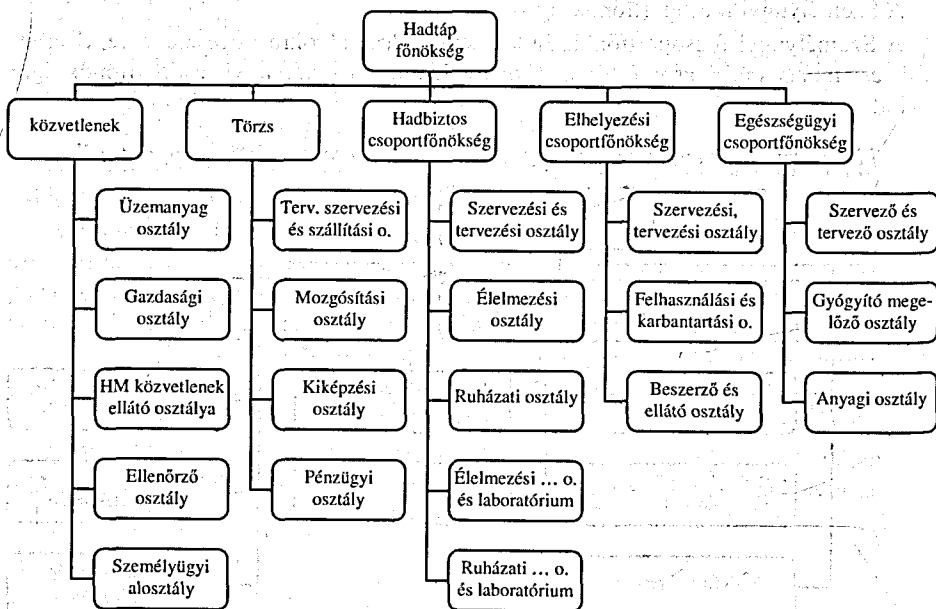
Törzs – Tervezési, szervezési és szállítási osztály; Mozgósítási osztály; Kiképzési osztály; Pénzügyi osztály; főnökség összevont „T” részleg.

A Hadbiztos csoportfőnökség szervezetében – Szervezési és tervezési osztály, Élelmezési osztály, Ruházati osztály, Élelmezési és felszerelési anyagokat átvevő osztály és laboratórium, Ruházati anyagokat átvevő osztály és laboratórium.

Az Elhelyezési csoportfőnökség alárendeltjei – Szervezési, tervezési osztály; Felhasználási és karbantartási osztály; Beszerző és ellátó osztály.

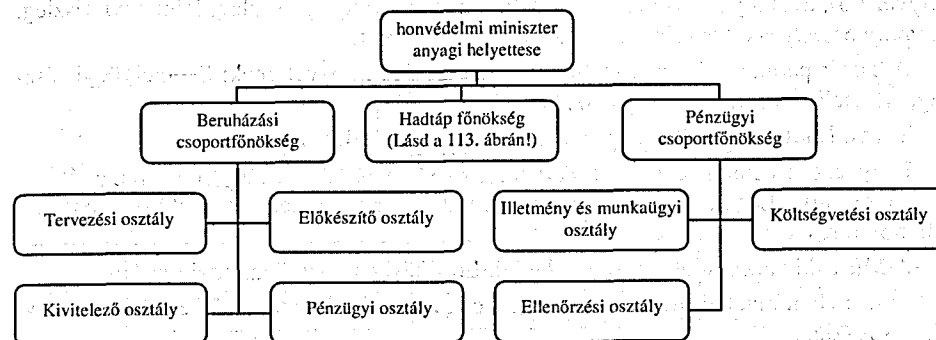
Az Egészségügyi csoportfőnökség szervezete – Szervező és tervező osztály, Gyógyító megelőző osztály, Anyagi osztály.

113. ábra – A Hadtáp főnökség szervezete, 1956. augusztus 7.

⁶⁸ Az osztályhoz tartozott a Makarencórol elnevezett napközi otthon is.

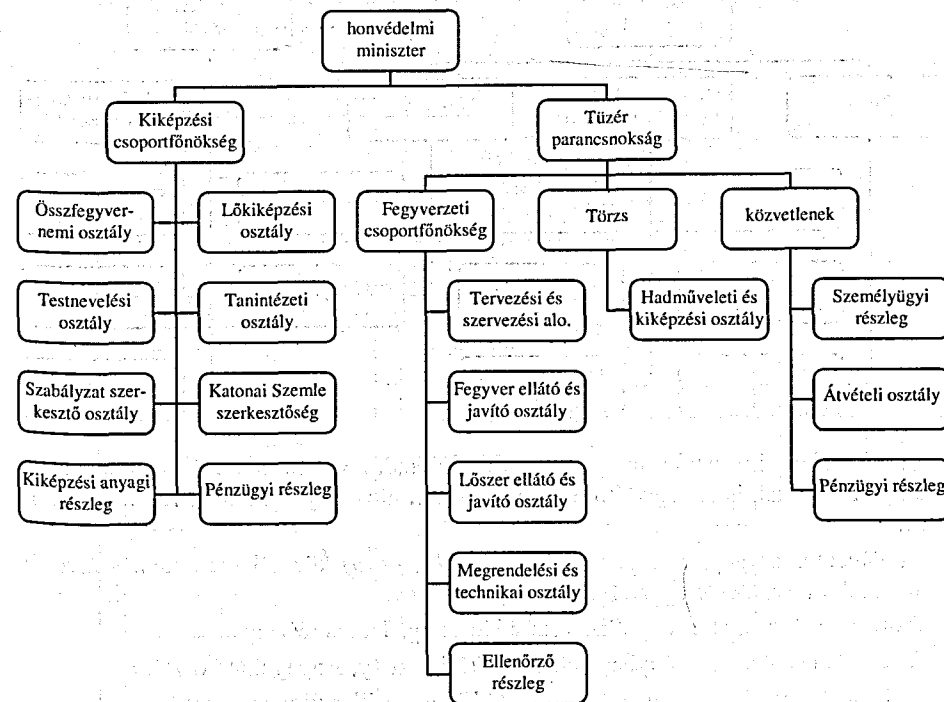
114. ábra – A Beruházási csoportfőnökség és a Pénzügyi csoportfőnökség szervezete, 1956. augusztus 7.

A miniszter anyagi helyettese közvetlen alárendeltségében működő Beruházási csoportfőnökség szervezete: Tervezési osztály, Előkészítő osztály, Kivitelező osztály, Pénzügyi osztály, Titkos részleg.

Ugyancsak a miniszter anyagi helyetteséhez tartozó Pénzügyi csoportfőnökség alárendeltjei: Illetmény és munkaügyi osztály, Költségvetési osztály, Ellenőrzési osztály, Titkos részleg.

115. ábra – A Kiképzési csoportfőnökség és a Tüzér parancsnokság szervezete, 1956. augusztus 7.

A Kiképzési csoportfőnökség szervezetéhez (115. ábra) összefegyvernemi helyettes (osztályvezető), Lőkiképzési osztály, Testnevelési osztály, tanintézeti helyettes (osztályvezető), Szabályzat szerkesztő osztály, Kiképzési anyagi részleg, Pénzügyi részleg, *Katonai Szemle* szerkesztősége, Titkos részleg tartozott.

A Tüzér parancsnokság (115. ábra) szervezetében közvetlenek: Személyügyi részleg, Átvételi osztály, Pénzügyi részleg.

Törzs: Hadművelési és kiképzési osztály, Titkos részleg.

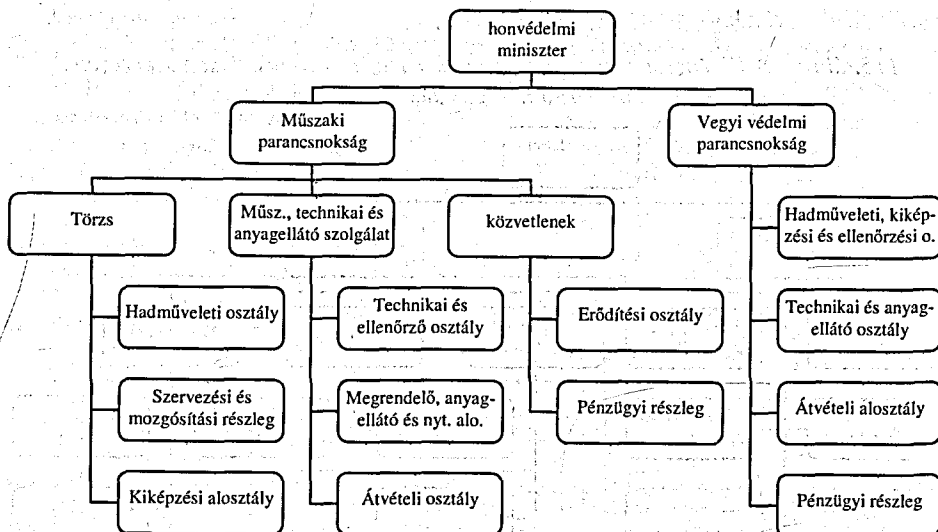
Fegyverzeti csoportfőnökség: Tervezési és szervezési alosztály, Fegyver ellátó és javító osztály, Lőszer ellátó és javító osztály, Megrendelési és technikai osztály, Ellenőrző részleg.

A Műszaki parancsnokság közvetlenjei: Erődítési osztály, Pénzügyi részleg.

Törzs: Hadművelési osztály, Szervezési és mozgósítási részleg, Kiképzési alosztály, Titkos részleg.

A Műszaki, technikai és anyagellátó szolgálat felépítése: Technikai és ellenőrző osztály; Megrendelő, anyagellátó és nyilvántartó alosztály; Átvételi osztály.

116. ábra – A Műszaki parancsnokság és a Vegyi védelmi parancsnokság szervezete, 1956. augusztus 7.

A Vegyi védelmi parancsnokság szervezete: Hadművelési, kiképzési és ellenőrzési osztály; Technikai és anyagellátó osztály; Átvételi alosztály; Pénzügyi részleg; Titkos részleg.

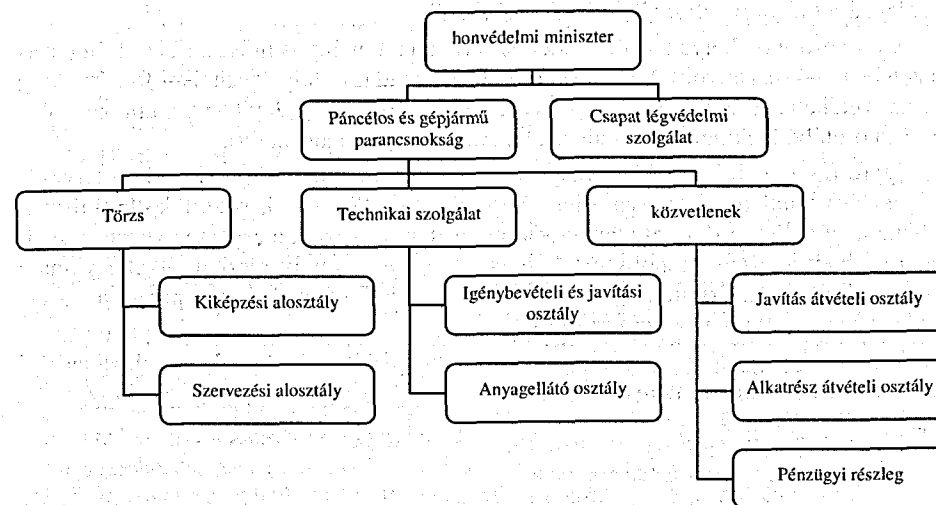
A Páncélos és gépjármű parancsnokság (117. ábra) közvetlenjei: Javítás átvételi osztály, Alkatrész átvételi osztály, Pénzügyi részleg.

Törzs: Kiképzési alosztály, Szervezési alosztály, Titkos részleg.

Technikai szolgálat: Igénybevételi és javítási osztály, Anyagellátó osztály.

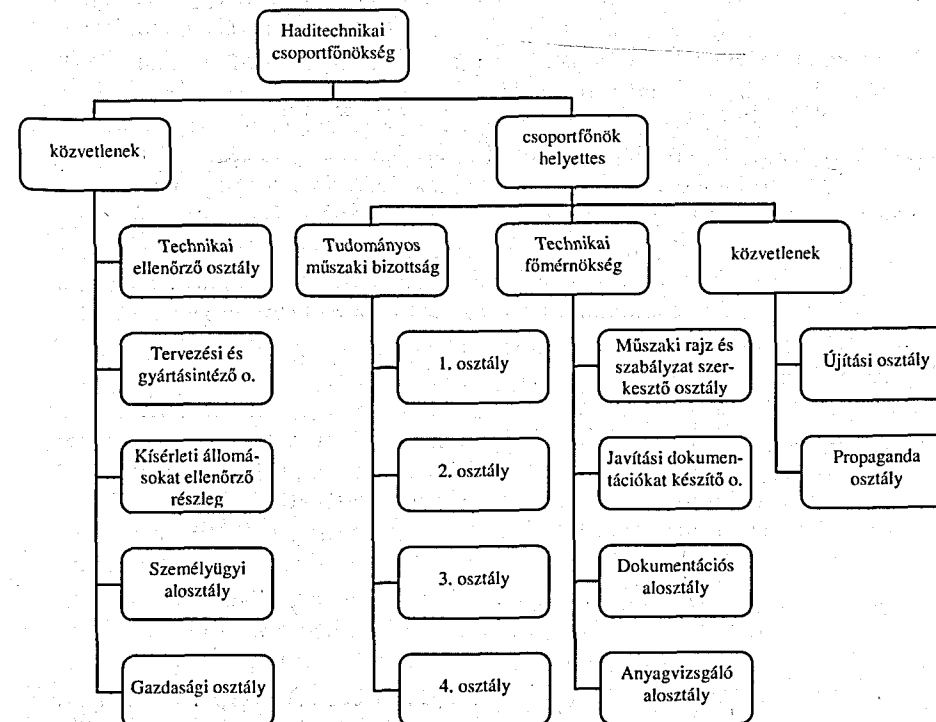
A Csapat légvédelmi szolgálat főnöke (117. ábra) állás újonnan létesült.

117. ábra – A Páncélos és gépjármű parancsnokság és a Csapat légvédelmi szolgálat szervezete, 1956. augusztus 7.

Ugyancsak újonnan létesült a haditechnikai csoportfőnök beosztása.

118. ábra – A Haditechnikai csoportfőnökség szervezete, 1956. augusztus 7.

A Haditechnikai csoportfőnökség alá közvetlenül tartozó részek: Technikai ellenőrző osztály, Tervezési és gyártásintéző osztály, Kísérleti állomásokat ellenőrző részleg, Személyügyi alosztály, Gazdasági osztály.

A csoportfőnök helyettes alá rendelt szervek: Tudományos műszaki bizottság (szervezetében 1–4. osztályok), Újítási osztály, Propaganda osztály, Technikai főmérnökség (szervezetében Műszaki rajz és szabályzat szerkesztő osztály, Javítási dokumentációkat készítő osztály, Dokumentációs alosztály, Anyagvizsgáló alosztály).

Egyre feszültebb belpolitikai helyzetben folytatódott az 1956. évi őszi átszervezés előkészítési munkái.⁶⁹ Egyrészt a létszámot újabb 15 000 fővel, közöttük 4000 tiszttel csökkenteni kellett, másrészt alapvetően módosítani tervezték a csapatok vezetési rendjét. Egy hadsereg parancsnokság felállítását tervezték, amely részben átvette volna a Honvédelmi Minisztérium által addig betöltött feladatkört. A hadsereg parancsnoksága Budapesten került volna megszervezésre.

A megindult átszervezési folyamatot azonban 1956. október 23-án elemi erővel kirobbant forradalmi események söpörték el.

ÖSSZEFOGLALÁS

Összefoglalásképpen megállapítható, hogy a Honvédelmi Minisztérium szervezeti fejlődését az egyes időszakokban az alábbiak jellemezték:

Az 1945. január 20-án megkötött fegyverszüneti egyezmény értelmében létre kellett hozni a németek elleni harcra megszervezendő katonai alakulatokat irányító, illetve a katonai közigazgatást vezető, miniszteriális feladatokat ellátó Honvédelmi Minisztériumot. A minisztérium szervezete egyszerű, könnyen áttekinthető – létszám és egyéb problémák miatt csak az alapvető csoportok alakultak meg, amelyek bázisul szolgáltak a későbbi osztály szintű szervezésnek. A szervezetben visszaköszönnek a m. kir. Honvédelmi Minisztérium elnevezései, szervezeti egységei – ez természetesen és logikusan adódott a hadsereg vezetőinek korábbi katonai életútjából, tanulmányaiból, szakmai tapasztalataiból.

A háborús cselekmények befejeződése után politikai okokon kívül az ország gazdasági helyzete is megkövetelte a hadsereg létszámának csökkentését, ami maga után vonta szervezetének megváltozását. 1945 nyarától a Honvédelmi Minisztérium negyedévenkénti átszervezését részben politikai indítókokkal, részben szakmai szempontok figyelembevételével magyarázhatjuk. Az állandóan megújuló szervezet ragyogó lehetőséget kínált a Magyar Kommunista Párt számára megbízható káderei vezetői, majd középvezetői pozícióba juttatására. Ugyanakkor a Honvédelmi Minisztérium, mint szervezet igyekezett megfelelni az új szakmai kihívásoknak, ez is indokolta szervezetének finomodását.

1947. február 10-én Párizsban aláírták a magyar békeszerződést, amelynek a hadseregére vonatkozó előírásai értelmében Magyarországnak jogában állt 70 000 fős hadsereget szerveznie. A jogilag új helyzetben azonban továbbra is a politikai szempontok voltak az elsődlegesek, még ha a Katonai csoport, majd főcsoport szervezeti erősödésében megfigyelhető a Vezérkar létrehozására irányuló törekvés is.

A Magyar Kommunista Párt, majd a Magyar Dolgozók Pártja hadseregen belüli pozícióit erősítette és félreérthetetlenül jelezte Farkas Mihály kinevezése 1948. szeptember 9-én a miniszteri pozícióba. Kezdetben még a már kialakult struktúrára és vezetői állományra építve folytatódott a minisztérium fejlesztése.

A Magyar Honvédség és azon belül a Honvédelmi Minisztérium további sorsát azonban alapvetően a szovjet–amerikai hidegháborús szembenállás határozta meg. A háború elkerülhetetlensége, mint axióma maga után vonta a hadsereg erőltetett ütemű fejlesztését, a szovjet tanácsadók, szervezési elvek alkalmazását, a hadsereg átpolitikálását szolgáló politikai szervezet kiépítését. A szándék olyan tömeghadsereg létrehozását célozta, amely koalíciós (alapvetően szovjet) támogatással vett volna részt hadműveletekben. Ennek megfelelően alakult már 1949 elejétől a minisztérium barokkosan burjánzó szervezete is.

1953 nyarára nyilvánvalóvá vált, hogy az ötéves terv előirányzatai nincsenek összhangban az ország teherbíró képességével. A felszínre került problémák, a társadalom elégedetlensége nem jelentette azonban azt, hogy a szovjet vezetés lemondott volna birodalmi érdekeiről. A válság megoldására új módszerek alkalmazásával, új vezetők kinevezésével kísérleteztek. A Magyar Néphadsereget alapvetően érintette a

⁶⁹ HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 168. őrzési egység, 00888/1956.

szervezetének csökkentéséről hozott határozat, de legalább ilyen jelentősége volt a magyar–jugoszláv viszony javításának is. A hadsereg létszámának csökkentése és ennek megfelelően a minisztérium szervezetének karcsúsítása azonban időben eltolva jelentkezett. A szervezet maga ugyanolyan bonyolult maradt – igaz, hogy szerényebb létszámviszonyok között.

A szervezet módosítását a kapkodás, az átgondolatlanság jellemezte. Szerveket szüntettek meg, hogy egy év múlva újra felállítsák azokat. Osztályokat vontak össze, hogy később ismét helyreállítsák a korábbi állapotot. Volt, amikor a struktúra változását adott személyre szabták. Az érdemi szerkezeti átalakítás ígérését csak az 1956 nyári szervezésben fedezhetjük fel – ennek megvalósítását azonban elsodorták a forradalmi események.

1957 tavaszán – gyökeresen más történelmi körülmények között – egy jóval kisebb hadsereget irányító és vezető, letisztult szerkezetű Honvédelmi Minisztérium jött létre. Az új szervezet strukturális történetének feldolgozása azonban egy másik monográfia témája lesz.

MELLÉKLETEK

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM LÉTSZÁMADATAI 1945–1956

1. számú táblázat

Időpont	Tábornok, tiszt	Tiszthe- lyettes, legénység	Polgári al- kalmazott	Összesen	Jelzet a HL-ben
1945.03.07.	113	73	107	293	HM 1945/eln. 20.263
1945.03.16.	140	91	117	348	HM 1945/eln. 20.263
1945.07.02.	570	424	702	1.696	HM 1945/eln.28.419
1946.02.05.	389	263	700	1.352	HM 1946/eln. 1.557
1947.10.01.	443	174	675	1.292	HM 1947/eln. 15.400
1948.01.21.	444	174	658	1.276	HM 1948/eln. 2.300
1948.10.01.	674	285	1.028	1.988	HM 1948/eln. Kfcs. IX. 33.000
1949.02.01.	1.045	386	1.210	2.641	1949. évi titkos iratok, 2 doboz, HM 1949/eln. HVK V. csf. 4.600
1949.08.01.	1.501	449	1.604	3.554	1949. évi titkos iratok, 2 doboz, HM 1949/eln. HVK 5. a. 30.300
1950.08.01.	1.597	257	1.032	3.036	1950. évi titkos iratok, 21. doboz, Szervezési és mozgósítási csoport- főnökség 1.000/HVK 5. a.-1950.
1952.07.01.	2.034	487	934	3.455	1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 315. őrzési egység
1953.07.01.	2.255	484	964	3.703	
1954.07.01.	2.350	379	1.174	3.903	
1955.07.01.	2.133	204	1.036	3.373	
1956.07.01.	1.735	46	619	2.400	

2/1. számú táblázat – Létszám

Létszám	1952.07.01.	1953.07.01.	1954.07.01.	1955.07.01.	1956.07.01.
kell	32.682	36.192	33.036	30.154	28.258
van	25.356	30.006	29.644	27.951	26.211
feltöltöttség %	77.6	82.9	89.7	92.7	92.8
Tiszthe- lyettes					
kell	48.274	53.517	36.237	31.342	25.102
van	34.377	47.469	29.151	25.644	20.835
feltöltöttség %	71.2	88.7	82.7	81.8	83.0
Honvéd					
kell	95.920	106.962	87.148	76.805	66.937
van	101.958	109.411	86.056	79.377	69.281
feltöltöttség %	106.3	102.3	98.7	103.3	103.5
Tiszti iskolás					
kell	13.356	13.400	6.221	5.038	3.034
van	11.925	13.071	5.987	4.654	2.774
feltöltöttség %	89.3	97.5	96.2	92.4	91.4
Polgári alkal- nazott					
kell	12.976	10.379	9.046	9.015	11.230
van	12.044	8.848	8.786	8.810	10.641
feltöltöttség %	92.8	83.2	97.1	97.7	94.8
Összesen					
kell	203.208	220.441	171.295	152.354	134.561
van	185.660	208.778	159.624	146.436	129.742
feltöltöttség %	91.4	94.7	93.2	96.1	96.4

A közölt létszámok 1956-ban nem tartalmazzák a hadrenden kívüli alakulatok adatait.

2/2. számú táblázat – Kézifegyverek

Kézifegyverek	1952.07.01.	1953.07.01.	1954.07.01.	1955.07.01.	1956.07.01.
puska és karabély					
kell	82.949	89.973	64.955	58.903	52.226
van	86.109	92.383	104.689	85.852	55.726
feltöltöttség %	103.8	102.7	161.2	145.8	106.7
gép- pisztoly					
kell	43.780	51.337	50.656	61.352	55.882
van	43.932	51.054	64.517	73.869	61.713
feltöltöttség %	100.3	99.4	127.4	120.4	110.4
gép- puska					
kell	4.937	5.327	4.830	4.781	4.279
van	4.259	5.116	6.701	6.180	4.486
feltöltöttség %	86.3	96.0	138.7	129.3	104.8

⁷⁰ A HL 1967. évi titkos iratok, Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség, 315. őrzési egység alapján összeállítva.

2/3. számú táblázat – Gépjárművek

Gépjárművek	1952.07.01.	1953.07.01.	1954.07.01.	1955.07.01.	1956.07.01.
személy- gépkocsi					
kell	1.493	1.646	1.447	1.305	1.336
van	1.497	1.506	1.522	1.273	1.230
feltöltöttség %	100.3	91.5	105.2	97.5	92.1
teher- gépkocsi					
kell	6.881	6.866	5.409	5.602	6.093
van	5.734	4.967	4.608	5.216	5.894
feltöltöttség %	83.3	72.3	85.2	93.1	96.7
vontató és traktor					
kell	1.182	2.404	2.060	2.381	2.443
van	521	1.778	1.856	2.039	2.272
feltöltöttség %	44.1	74.0	90.1	85.6	93.0
különle- ges gépkocsi					
kell	3.164	4.022	3.693	3.677	3.598
van	1.577	2.455	2.571	3.083	3.205
feltöltöttség %	49.8	61.0	69.6	83.8	89.1
motor- kerékpár					
kell	1.331	1.673	1.354	1.304	749
van	992	1.211	1.164	1.015	751
feltöltöttség %	74.5	72.4	86.0	77.8	100.3

2/4. számú táblázat – Páncélosok

Páncélosok	1952.07.01.	1953.07.01.	1954.07.01.	1955.07.01.	1956.07.01.
nehéz harc- kocsi					
kell	128	128	80	106	68
van	69	68	68	68	68
feltöltöttség %	53.9	53.1	85.0	64.2	100.0
85 mm T-34					
kell	482	588	519	608	777
van	347	342	339	451	451
feltöltöttség %	72.0	58.2	65.3	74.2	58.0
76 mm roham- löveg					
kell	178	203	186	146	284
van	137	136	135	136	146
feltöltöttség %	77.0	67.0	72.6	93.2	51.4
122 mm roham- löveg					
kell	109	109	90	55	0
van	32	32	32	32	22
feltöltöttség %	29.4	29.4	35.6	58.2	+
összesen					
kell	897	1.028	795	915	1.413
van	585	578	574	687	687
feltöltöttség %	65.2	56.2	72.2	75.1	48.6

Ezek a táblázatok talán erőltetettnek hatnak egy hivaltörténetben, de igen szemléletes képet adnak a Honvédelmi Minisztérium által vezetni hivatott Magyar Néphadsereg legfontosabb személyi, fegyverzeti mutatóiról. A közlés másik oka, hogy ezekben a táblázatokban eddig ilyen összesített formában a szakirodalomban még nem publikált adatok szerepelnek.

Repülőgépek	1952.07.01.	1953.07.01.	1954.07.01.	1955.07.01.	1956.07.01.
kell	172	229	290	313	381
van	103	234	216	175	158
feltöltöttség %	59.9	102.2	74.5	64.1	45.0
kell	144	148	161	139	0
van	37	95	113	114	101
feltöltöttség %	25.7	64.2	70.2	82.0	+
kell	67	85	58	37	9
van	0	39	58	39	2
feltöltöttség %	0	45.9	100.0	105.4	22.2
kell	241	289	261	238	204
van	181	219	174	187	175
feltöltöttség %	75.1	75.8	66.7	78.6	85.8
kell	624	751	770	727	594
van	321	587	561	515	436
feltöltöttség %	51.4	78.2	72.9	70.8	73.4

HONVÉDELMI MINISZTEREK, VEZÉRKARI FŐNÖKÖK 1945–1956

Honvédelmi miniszterek:

Vörös János	1944. december 22 - 1945. november 15.
Dr. Tombor Jenő	1945. november 15 - 1946. július 25.
Nagy Ferenc (ideig.)	1946. augusztus 9 - augusztus 21.
Bartha Albert	1946. augusztus 21 - 1947. március 14.
Dinnyés Lajos	1947. március 14 - szeptember 24.
Veres Péter	1947. szeptember 24 - 1948. szeptember 9.
Farkas Mihály	1947. szeptember 9 - 1953. július 4.
Bata István	1953. július 4 - 1956. október 24.

Vezérkari főnökök:

Vörös János	1944. december 23 - 1946. február 5. (Valójában nem létezett Vezérkar főnökség)
Sólyom László	1948. december 4 - 1950. május 20.
Bata István	1950. november 7 - 1953. augusztus 11.
Székely Béla	1953. augusztus 11 - 1954. november 22.
Tóth Lajos	1954. november 22 - 1956. október 30.

A Honvédelmi Minisztérium Debrecenben, a Kossuth utcában található úgynevezett pénzügyi palota épületében kezdte meg működését, de voltak kihelyezett részlegei a Péterfia úton levő laktanyában is.

Mivel Budapesten a minisztérium korábbi épületei (I., Szent György tér 3., Színház utca 5–11. és Dísz tér 17–18.) a háborús események miatt romokban heverték, ezért máshol kellett megoldani a fővárosba költöző tárca elhelyezését. Kedvező elhelyezkedése és méretei miatt a mai Honvéd tér–Markó utca–Falk Miksa utca–Stollár Béla utca által határolt területen elhelyezkedő korábbi Károly főherceg laktanya tűnt a megfelelő megoldásnak. A háborús károk helyreállítását követően 1945. április 7-én kezdődött meg a Honvédelmi Minisztérium szerveinek Debrecenből Budapestre történő költözése.

Az 1839-ben Hild József tervei alapján egykor a Valero testvérek selyemszövő gyára számára épült, homlokzatával a Honvéd térre néző műemlék így lett a minisztérium székhelye, amelyet az új irodaépületek megépülését követően „HM öregépület” megnevezéssel illeltek.

A Katona politikai osztály 1945. áprilisában Budapesten az V. kerület, Alkotmány utca 5. szám alatt kezdte meg működését, de már júniusban áttették az osztály székhelyét az V. kerület Nádor utca 9. alá. Innen 1947. júniusában költöztek át a XI. kerület, Bartók Béla út 24. szám alatti egykori gróf Hadik András (később Zalka Máté) nevét viselő laktanyába.⁷²

A minisztérium 1948-ban megindult fejlesztése növekvő elhelyezési igényekkel járt. Ez egyrészt korábban polgári kezelésben levő épületek igénybe vételét, másrészt új irodai szárnyak építését vonta maga után.

Így költöztek be az 1948. év végén különböző minisztériumi szervek a Rákóczi út 43. szám alatti Palace, a Baross tér 10. szám alatti Park és a Kenyérmező utca 4. szám alatti Adria szállodák épületeibe. (Valamennyi épület a VIII. kerületben található.)

A Palace-ban és az Adriában az Anyagi főcsoportfőnökség, míg a Parkban a Személyügyi főcsoportfőnökség és a Jogi csoportfőnökség szervei helyezkedtek el. Az 1949. nyári átszervezést követően a Pénzügyi csoportfőnökség a IX. kerület, Üllői út 47. szám alatti egykori Mária Terézia (később Szent László, majd Kilián György nevét viselő) laktanyába települt át.

1949-ben készült el a Falk Miksa utcában a Vezérkar elhelyezését szolgáló 270 irodát magába foglaló új épület. (Ma az Alkotmányvédelmi Hivatal székháza.) Építéséről a korabeli építészeti szakirodalom is beszámolt. A személyét L. A. monogram mögé rejtő szerző csak nagyon óvatosan, kérdés formájában merészelt hangot adni az épület külső megjelenését jellemző túlzott monotonitásával kapcsolatos kételyeinek. Inkább eleget tett a korszak elvárásainak, amikor az alábbiakat találta kiemelésre

⁷¹ A melléklet összeállításánál alapvetően Vágó János kitűnő feldolgozására hagyatkoztunk. (Vágó János: A Honvédelmi Minisztérium elhelyezésének története 1945–1980. Kézirat. HL MN különgyűjtemény, IV/C-5.)

⁷² Okváth Imre: „Sziget egy reakciós tenger közepén” ... i. m. 60. és 68. o.

méltónak: „az épület úgy tömegében, mint részletképzésében a korszerű hivatalépületet példázza; – homlokzati megjelenésében, ablakosztásában az egyforma és egyenrangú dolgozó helyiségeket mutatja.”⁷³

1949-ben kezdődött el a korábbi épületektől északra eső telken egy új épületegyüttes kivitelezése. Az épület T alakot formált, amelynek szára a Balaton utcával volt párhuzamos. Elsőként 1950 márciusában a Balaton utcai épületszárny készült el, majd májusban a Honvéd utcai szárnyat adták át a Hadtápszolgálat főnökségnek és alárendeltjeinek. (A VI. emeleti étterem csak októberben lett kész.)

Az összesen 470 irodából álló épületegyüttes már részben megoldotta a minisztérium elhelyezési igényeit. Ezért a Palace szálloda épülete visszakerült a polgári hatóságok kezelésébe, míg az Adria szálloda 1952-től különböző tanfolyamok színtere volt, de működött mint nőtlen tiszti szálló, sőt lakásokat is kialakítottak itt. (1963-ban került vissza a VIII. kerületi Tanácshoz.) A Park szálloda az 1950-es években a gépesített hadtest parancsnokság székhelye volt, majd az 1956. év végén adták át a polgári közigazgatásnak.

1951-ben a Honvédelmi Minisztérium tömbje két újabb hatemeletes épülettel bővült. Az egyik a Falk Miksa utcával párhuzamosan, a másik ettől mintegy 30 méterrel beljebb épült. Az épületek nyaktaggal kapcsolódtak a már meglevő Hadtáp szárnyhoz. Az új szárnyak következtében a minisztérium 190 irodával és egy 500 férőhelyes nagy teremmel bővült. A Hadtápszolgálat főnökség Építési és elhelyezési csoportfőnöksége ekkor az Üllői úton található Kilián laktanyába költözött át.

Külön kell szólni az Országos légvédelmi parancsnokság XI. kerület, Schweidel József utca 4. szám alatti épületéről. Itt az építkezés 1950-ben indult meg és 1952-ben fejeződött be. (A parancsnokság által korábban használt IX. kerület, Mester utca 46. szám alatti épület a továbbiakban nőtlen tiszti, illetve munkás szállóként üzemelt. 1962-ben került vissza a IX. kerületi Tanácshoz.)

Az Országos légvédelmi és légierő parancsnokság megalakulását követően a volt Légierő parancsnokság osztályai is a Gellért hegyi objektumba költöztek át a Falk Miksa utcai épületszárnyból.

A minisztérium központi épületegyüttesén kívül felhasználtak egykor egyházi tulajdonban volt épületeket is. A Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség elhelyezését a kapucinus rendtől elkobzott I. kerület, Fő utca 32. szám alatti épületben oldották meg.

1952-ben az Erődítési csoportfőnökség a XI. kerület, Ibrahim utca 22. és Aga utca 1–3. alatti és korábban a ciszterci rend által tulajdonolt épületeket kapta meg. A Tervező iroda a XIII. kerület, Dózsa György út 53. szám alatti laktanyába települt. Ugyancsak az Ibrahim utcában volt ekkor a Honvéd műszaki parancsnokság, amely 1955-ben költözött be a volt Légierő parancsnokság kiürített irodáiba.

A Haditechnikai Intézetnek a XII. kerületben található, a Szilágyi Erzsébet fasor és Virányosi út közötti épülete 1952-ben készült el. Itt volt elhelyezve természetesen az 1956 nyarán megszervezett Haditechnikai csoportfőnökség is.

1956-ban a hadsereg nagyarányú átszervezése során a minisztérium elhelyezésével kapcsolatban is új tervek születtek, amelyek azonban a bekövetkező forradalmi események miatt már nem valósulhattak meg.

⁷³ L. A.: A Honvédelmi minisztérium székháza. *Új Építészet*, 1949. évi 9. szám, 333–334. o. Az idézet a 333. oldalon található.

Áttekintve a Honvédelmi Minisztérium 1945–1956 közötti szervezeti változásait, néhány sajátosságra érdemes az olvasó figyelmét felhívni.

A szervezéseket leíró fejezetek, a szervezeti ábrák, de különösen a szervezeti mutató címszavai rengeteg elnevezési variációt tartalmaznak nyilvánvalóan ugyanarra a szervezeti elemre vonatkozólag is. Ez nem a szerző figyelmetlenségének következménye – ellenkezőleg, kínosan igyekeztünk az adott szervezési rendelet által használt névformát használni. Így fordulhatnak elő a szövegben tömegével a kiképzési-kiképző, a szervezési-szervező, hadbiztos-hadbiztosi stb. változatok.

Másrészt teljesen követhetetlen logikájú volt a névadási gyakorlat még egy nagyobb szervezeti egységen belül is. 1952. augusztus 15-től például a Hadtápszolgálat főnökség szervezetében egy Szervező és tervező osztály, kettő Tervező és szervező osztály, valamint kettő Szervezési és tervezési osztály létezett!

Amilyen indokolt lett volna az azonos feladatkört ellátó szervezetek elnevezésének egységesítése, ugyanúgy gondot okoz(hat)ott az eltérő profilú, de azonos elnevezésű szervezetek kezelése. Az még érthető, amikor például Pénzügyi osztályt állítottak be több csoportfőnökség, vagy fegyvernemi parancsnokság szervezetébe. De a Szervezési osztály a Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség állományában azért nyilvánvalóan más minőségi kategóriát jelentett, mint egy ugyanilyen elnevezésű szervezet a minisztérium hierarchiájának egyéb közepes irányítói szintjén. Volt időszak, amikor egy időben két Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség is létezett: az egyik a Vezérkar főnökség, a másik a Személyügyi főcsoportfőnökség szervezetén belül!

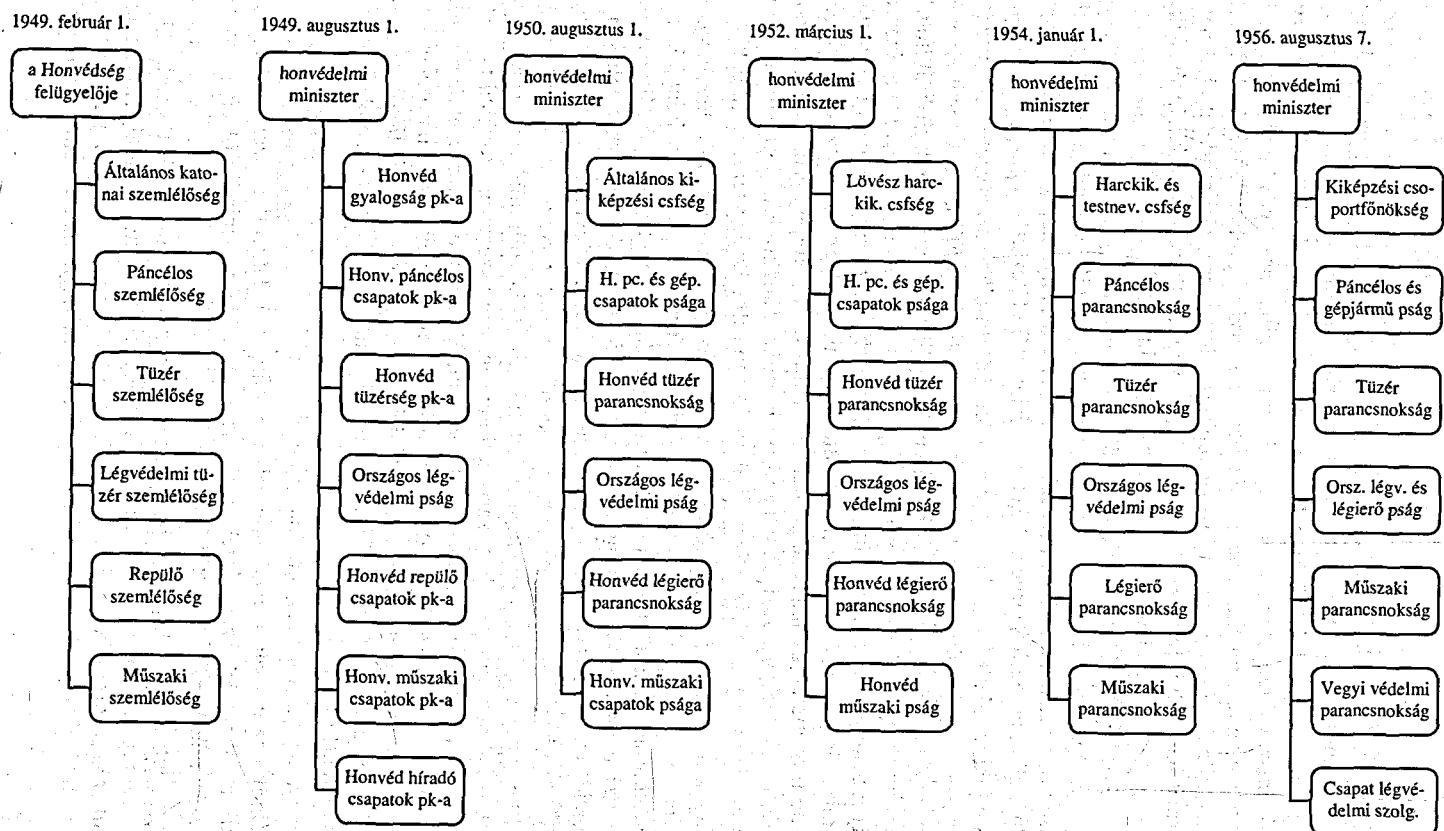
Maguk az elnevezések általában altaltak az adott szervezeti egység tevékenységére, időnként egészen részletező formában (például Területi szerveket irányító, a népgazdaságban levő tartalékokat nyilvántartó és munkaerő meghagyási osztály a Vezérkar Szervezési és mozgósítási csoportfőnökségén 1954-ben), de előfordult teljesen semmitmondó elnevezés is (például Általános osztály a Személyügyi főcsoportfőnökségen).

A következtetlen és sokszor átgondolatlan átszervezések következményeit kezdetben ábrákon igyekeztünk szemléltetni. El is készült több ábrásor (119-120. ábrák). Az ábrák egy-egy adott szervezeti egység, vagy szervtípus további tagozódását mutatják be az 1949-1956. közötti időszakban. Valamennyi szervezet ábrán történő bemutatása azonban szétfeszítette volna a kiadvány kereteit. Ezért hat olyan táblázat készült, amelyek elemei eltérően a korabeli rendeletek felsorolási rendjétől, szerkesztett formában igyekeznek tájékoztatni az olvasót a változások (a kései szemlélő előtt néha rejtve maradt) logikájáról.

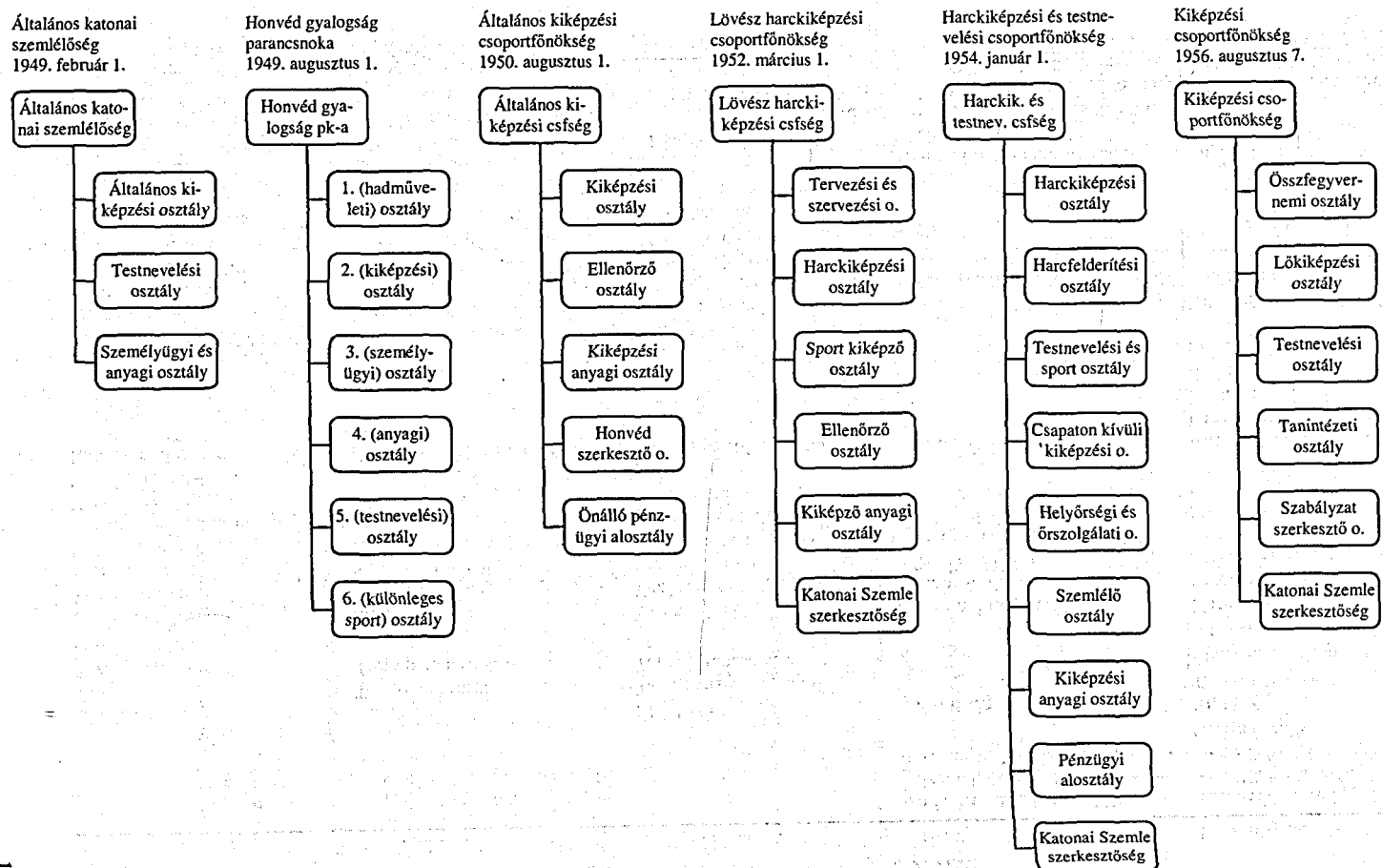
Magyarázat a táblázatok értelmezéséhez:

Félkövér betűkkel vannak kiemelve a miniszter közvetlen szervezetek. Ezeket követik az alárendelt szervezetek, majd azok alárendeltjei, mindig öt egymást követő szervezési rendelkezés szerinti bontásban.

Egy adott szervezet – névváltoztatástól, vagy név módosulástól függetlenül – egy sorban szerepel. Tömörítési okok miatt függőleges elválasztó vonallal jelöltük az ettől való eltérést, azaz a korábbi résztől való elkülönülést. A → jellel jeleztük egy-egy szervezetnek a nagyobb szervezeti egységek közötti, vagy azokon belüli áthelyezését.

119. ábra – Fegyvernemi parancsnokságok 1949–1956.

120. ábra – A Kiképzési csoportfőnökség és jogelődei 1949–1956.

3/1. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1945. május - 1947. május, 1. rész

1945. május 30.	1945. július 17.	1945. október 30.	1946. február 5.	1947. május 6.
Elnökség Tábori lelkészetek Törzs parancsnokság Fordító alosztály katonai főnök Vezérkari osztály Szervezési osztály Kiképzési osztály Műszaki és szállítási osztály Híradó osztály Légügyi osztály Katonai nyilvántartó osztály	Elnökség Tábori lelkészetek Törzs parancsnokság katonai főnök Vezérkari osztály Szervezési osztály Kiképzési osztály Műszaki és szállítási osztály Híradó osztály Légügyi osztály Katonai nyilvántartó osztály	Elnökség Tábori lelkész hivatalt Törzs parancsnokság katonai főnök Vezérkari osztály Szervezési osztály Kiképzési osztály → → → Műszaki és szállítási osztály Híradó osztály Katona politikai osztály	Elnökség Katonai csoportfőnökség Katonai osztály Szervezési osztály → a Honvédség felügyelőjéhez Műszaki és szállítási osztály Híradó osztály Katona politikai osztály	a Honvédség felügyelője Személyügyi osztály → → → Nevelő és kiképzési osztály → a Honvédség felügyelője → a Kiképzési csfőnökséghez → a Kiképzési csfőnökséghez Orvosi osztály Elnökség Tábori lelkészetek Elnökség A. alcsoport Elnökség B. alcsoport Katonai csoportfőnökség Katonai osztály Szervezési osztály Műszaki és közlekedésügyi o. Híradó osztály Katona politikai csfő I. törzs osztály II. elhárító osztály III. katonai osztály IV. rádió felderítő osztály Kiképzési csoportfőnökség Kiképzési osztály Nevelő osztály Személyügyi osztály
katonai közigazgatási főnök Személyi csoport Elvi és tisztí osztály Legénységi osztály Hadifogoly és veszteségi o. Nyilvántartási osztály Anyagi csoport Hadfelszerelési alcsoport Tüzér, fegyver és lőszer o. Ló, vonat és állateü. osztály Gépjármű és üzemanyag o. Orvosi osztály	katonai közigazgatási főnök Személyügyi csoport Elvi és tisztí személyügyi o. Legénységi személyügyi o. Hadifogoly és veszteségi o. Nyilvántartási osztály Fegyelmi osztály Anyagi csoport Hadfelszerelési alcsoport Tüzér, fegyver és lőszer o. Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o. Orvosi osztály	katonai közigazgatási főnök Személyügyi csoport → → → Elvi és tisztí személyügyi o. Legénységi személyügyi o. Hadifogoly és veszteségi o. Nyilvántartási osztály Fegyelmi osztály Anyagi csoport Hadfelszerelési alcsoport Tüzér, fegyver és lőszer o. Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o. Orvosi osztály	Anyagi főcsoportfőnökség Felszerelési csoport Tüzér, fegyver és lőszer o. Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o. Orvosi osztály → → → → a személyügyi osztályok egy osztályba összevonva a Honvédség felügyelője alárendeltségébe kerültek	Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcsoport Fegyver osztály Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o. → a Honv. felügyelőjéhez

3/2. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1945. május - 1947. május, 2. rész

1945. május 30.	1945. július 17.	1945. október 30.	1946. február 5.	1947. május 6.
katonai közigazgatási főnök Anyagi csoport (folytatás) Hadbiztosi alcsoport Illetmény és ellátási osztály Élelmezési osztály Ruházati osztály Építési osztály Elhelyezési osztály Szociális és ellátási osztály Számvevősegi osztály Hadiipari felszámoló csoport Felszámolást végrehajtó o. H. kincstár követelés osztály Elvi osztály politikai államtitkár Jogi csoport Törvényelőkészítő osztály Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály H. szolgáltatási ... osztály Hadkiegészítési osztály Igazságügyi csoport Hadbírói osztály Büntetőjogi osztály Nevelésügyi csoport Sajtó és propaganda osztály Kulturális és oktató osztály Igazoló bizottság	katonai közigazgatási főnök Anyagi csoport (folytatás) Hadbiztosi alcsoport Illetmény és ellátási osztály Élelmezési osztály Ruházati osztály Építési osztály Elhelyezési osztály Költségvetési osztály Szociális és ellátó osztály Számvevősegi osztály Mező és erdőgazdasági o. Ipari felszámoló csoport Végrehajtási és ellenőrzési o. Követelési és tartozási osztály Elvi ipari felszámoló osztály politikai államtitkár Jogi csoport Törvényelőkészítő osztály Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály Szolgáltatási és érdekv. o. Hadkiegészítési osztály Igazságügyi csoport Hadbírói osztály Büntetőjogi osztály Nevelő csoport Sajtó és propaganda osztály Kulturális és oktató osztály Ifjúság előképzési osztály Igazoló bizottság titkársága	katonai közigazgatási főnök Anyagi csoport (folytatás) Hadbiztosi alcsoport Illetmény és ellátási osztály Élelmezési osztály Ruházati osztály Építési osztály Elhelyezési osztály Költségvetési osztály Szociális ellátási osztály Számvevősegi osztály → Ipari felszámoló csoport Felszámolást végrehajtó o. H. kincstári követelés osztály politikai államtitkár Jogi csoport Törvényelőkészítő o. Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály Honvédelmi szolgáltatási o. Közig. és érdekvéd. osztály Igazságügyi csoport Hadbírói osztály Büntetőjogi osztály Nevelő osztály → → → Igazoló bizottság főtitkársága	Anyagi csfőnök (folytatás) Gazdászati közigazgatási csoport Illetmény és nyugdíj osztály Ellátási osztály Építési és elhelyezési osztály Költségvetési osztály Szociális és jóléti osztály → miniszter közvetlen Anyagellenőrző osztály Számvevőség politikai államtitkár Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály Közigazgatási osztály Igazságügyi osztály → a Honvédség Felügyelője alárendeltségébe került Igazoló bizottság főtitkársága	Anyagi csfőnök (folytatás) Gazdászati közigazgatási alcsoport Illetmény és nyugdíj osztály Élelmezési osztály Ruházati osztály Építési osztály Elhelyezési osztály Költségvetési osztály Anyagellenőrző osztály Számvevőség politikai államtitkár Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály Közigazgatási osztály Igazságügyi osztály Igazoló bizottság főtitkársága

4/1. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1947. május - 1948. április, 1. rész

1947. május 6.	1947. október 1.	1947. december 12.	1948. január 21.	1948. április 1.
Elnökség Elnökség A. alcsoport Elnökség B. alcsoport Tábori lelkészetek	Elnökség csoportfőnökség Elnökség A. osztály Elnökség B. osztály Tábori lelkészet	Elnökség csoportfőnökség Elnökség A. osztály Elnökség B. osztály Tábori lelkészet	Elnökség csoportfőnökség Elnökség A. osztály Elnökség B. osztály Tábori lelkészet	Elnökség csoportfőnökség Elnökség A. osztály Elnökség B. osztály Tábori lelkészetek
Katonai csoportfőnökség Katonai osztály	Katonai csoportfőnökség Katonai osztály	Katonai csoportfőnökség Katonai osztály	Katonai csoportfőnökség Katonai osztály	Katonai főcsoport Kfcs I. (katonai) osztály Kfcs III. (katonai anyagi) osztály Kfcs IV. (szabályzat szerk.) o. Kfcs VI. (műsz. és közl.) o. Kfcs VII. (híradó) osztály Kfcs IX. (szervezési) osztály Kfcs X. (egészségügyi) osztály Kfcs XI. (légügyi) osztály Kfcs XII. (iparszervezési) osztály
Műszaki és közlekedésügyi o. Híradó osztály Szervezési osztály	Műszaki és közlekedési osztály Híradó osztály Szervezési osztály	Műszaki és közlekedési osztály Híradó osztály Szervezési osztály	Szabályzat szerkesztő osztály Műszaki és közlekedési osztály Híradó osztály Szervezési osztály	
Számvevőség a Honvédség felügyelője Orvosi osztály → → →	Számvevőség a Honvédség felügyelője → az Anyagi csfűséghez	Számvevőség a Honvédség felügyelője	Számvevőség a Honvédség felügyelője	Számvevőség a Honvédség felügyelője
Katona politikai csfűség I. törzs osztály II. elhárító osztály III. katonai osztály IV. rádió felderítő osztály	Katona politikai csfűség I. törzs osztály II. elhárító osztály III. katonai osztály IV. rádió felderítő osztály	Katona politikai csfűség I. törzs osztály II. elhárító osztály III. katonai osztály IV. rádió felderítő osztály	Katona politikai csfűség I. törzs osztály II. elhárító osztály III. katonai osztály IV. rádió felderítő osztály V. hírszerző osztály VI. nyilvántartó osztály VII. káder osztály	Katona politikai csfűség 1. törzs osztály 2. elhárító osztály 3. katonai osztály 4. rádió felderítő osztály 5. hírszerző osztály 6. nyilvántartó osztály 7. káder osztály
Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcsoport Fegyver osztály Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o. Anyagellenőrző osztály	Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcfsűség Fegyver osztály Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o.	Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcsoportfőnökség Fegyver osztály Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o.	Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcsoportfőnökség Fegyver osztály Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o.	Anyagi csoportfőnökség Felszerelési alcsoportfőnökség Fegyver osztály Ló, vonat és állateü. osztály Gépkocsi és üzemanyag o.

4/2. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1947. május - 1948. április, 2. rész

1947. május 6.	1947. október 1.	1947. december 12.	1948. január 21.	1948. április 1.
Anyagi csoportfőnökség (folyt.) Gazdászat közigazgatási alcsoport Élelmezési osztály Ruházati osztály	Anyagi csoportfőnökség (folyt.) Gazdászat közigazgatási alcfsűség Élelmezési osztály Ruházati osztály	Anyagi csoportfőnökség (folyt.) I. gazdaszat közg. alcfsűség Élelmezési osztály Ruházati osztály Jóléti alap	Anyagi csoportfőnökség (folyt.) I. gazdaszat közg. alcfsűség Élelmezési osztály Ruházati osztály Jóléti alap	a Honvédség felügyelője Anyagi csoportfőnökség (folyt.) I. gazdaszat közg. alcfsűség Élelmezési osztály Ruházati osztály Szociális osztály
Költségvetési osztály Illetmény és nyugdíj osztály Építési osztály Elhelyezési osztály	Költségvetési osztály Illetmény és nyugdíj osztály Építési osztály Elhelyezési osztály Orvosi osztály → → →	II. gazdaszat közg. alcfsűség Költségvetési osztály Illetmény osztály Építési osztály Elhelyezési osztály → Anyagi csfűség közvetlen	II. gazdaszat közg. alcfsűség Költségvetési osztály Illetmény osztály Építési osztály Elhelyezési osztály Egészségügyi osztály → → →	II. gazdaszat közg. alcfsűség Költségvetési osztály Illetmény és nyugdíj osztály Építési osztály Elhelyezési osztály → a Katonai főcsoportoz
Kiképzési csoportfőnökség Kiképzési osztály Személyügyi osztály Nevelő osztály	Kiképzési csfűség Kiképzési osztály Személyügyi osztály Nevelő osztály	Kiképzési csoportfőnökség Kiképzési osztály Személyügyi osztály Nevelő osztály	Kiképzési csoportfőnökség Kiképzési osztály Személyügyi osztály Nevelő osztály	Kiképzési és nevelő csfűség Kiképzési osztály Személyügyi osztály Nevelő alcsoportfőnökség Nevelési elvi osztály Kulturális és propaganda o. Nevelési ellenőrző osztály
politikai államtitkár Igazságügyi osztály	politikai államtitkár Igazságügyi osztály	politikai államtitkár Igazságügyi osztály	politikai államtitkár Igazságügyi osztály → → →	→ a Honvédség felügyelőjéhez
Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály Közigazgatási osztály	Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Közzszolgálati jogi o. Közigazgatási osztály Jóléti alap → → →	Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Közzszolgálati jogi osztály Közigazgatási osztály → az I. gazd. közg. alcfsűséghez	Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Közzszolgálati jogi osztály Közigazgatási osztály Hadkiegészítési osztály	Jogi csoportfőnökség Közjogi osztály Magánjogi osztály Polgári személyügyi osztály Szolgáltatási osztály Hadkiegészítő osztály
Igazoló bizottság főtítkársága	Igazoló bizottság főtítkársága	Igazoló bizottság főtítkársága	Igazoló bizottság főtítkársága	Igazoló bizottság főtítkársága

1949-től kezdve a folyamatos átszervezések ritkán építettek a korábbi struktúra elemeire. A különböző fegyvernemi parancsnokságokon és minisztériumi csoportfőnökségeken új és új alrendszerek jöttek létre. A szervezeteknek ezeken belüli mozgásait, át-alárendeléseit rendkívül nehéz nyomon követni. Ezért a továbbiakban csak ott jeleztünk változást, amikor a szervezetnek egy másik nagyobb szervezeti egységhez (többnyire másik csoportfőnökséghez) történő áthelyezésére került sor.

5/1. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 1. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
		HM titkársága	honvédelmi miniszter irodája	honvédelmi miniszter irodája
				Katonai osztály Polgári osztály
Igazoló bizottság főtitkársága	Igazoló bizottság főtitkársága	Igazoló bizottság főtitkársága	a Honv. csapatainak szemlélője	
Elnökség csoportfőnökség	Elnökség csoportfőnökség	Elnökség csoportfőnökség	Igazoló bizottság főtitkársága	Elnökség
Tábori lelkészeti	Tábori lelkészeti	Tábori lelkészeti	Elnökség	Tábori lelkészeti
Elnökség A. osztály	Elnökség A. osztály	Elnökség 1. osztály	Elnökség A. osztály	
Elnökség B. osztály	Elnökség B. osztály	Elnökség 2. osztály	Elnökség B. osztály	
		Parancsnoksági osztály	Parancsnoksági osztály	Adminisztratív és gazdasági o.
			Fordító osztály	Fordító osztály
			Ellátó osztály	
Jogi csoportfőnökség	Jogi csoportfőnökség	Jogi csoportfőnökség	Jogi csoportfőnökség → →	→ osztályból egy önálló jogi
Közjogi osztály	Közjogi osztály	Közjogi osztály	1. (közjogi) osztály	osztály lett az Elnökségen
Magánjogi osztály	Magánjogi osztály	Magánjogi osztály	2. (magánjogi és	
Szolgáltatási osztály	Szolgáltatási osztály	Szolgáltatási osztály	szolgáltatási) osztály	
Polgári személyügyi osztály	Polgári személyügyi osztály			
Hadkiegészítő osztály	Hadkiegészítő osztály			
Számvevőség	Számvevőség	Számvevőség alcsofűség → →	3. (veszteségi) osztály	
		1. (illetmény és számfűjtő) o.	→ osztályai beolvadtak a Hon-	
		2. (értvényesítő és szigorlati) o.	véd Hadtápszolgálat főnökség	
		3. (ellenőrző és megállapító) o.	Pénzügyi csoportfőnökségbe	

5/2. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 2. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
a Honvédség felügyelője	a Honvédség felügyelője	Elhárító főcsoportfőnökség	Elhárító főcsoportfőnökség	1950. február 1-től
Katona politikai csfűség	Katona politikai csfűség	„B” támadólagos elhárítási o.	„B” támadólagos elhárítási o. →	→ az Államvédelmi Hatósághoz
1. törzs osztály	1. törzs osztály	„T” törzs osztály	„T” törzs osztály → → →	→ az Államvédelmi Hatósághoz
			Igazságügyi osztály → → →	→ miniszter közvetlen
			HM ügyészi kirendeltség	
2. elhárító osztály	2. elhárító osztály	I. elhárító csoportfőnökség	I. elhárító csoportfőnökség →	→ az Államvédelmi Hatósághoz
		I/1. és I/2. osztályok	I/1. és I/2. osztályok	
3. katonai osztály	3. katonai osztály	II. katonai csoportfőnökség	II. katonai csoportfőnökség →	→ az Államvédelmi Hatósághoz
		II/1. osztály	II/1. osztály	
		II/3. értékelő osztály	II/3. értékelő osztály	
		II/4. osztály	II/4. osztály	
7. káder osztály	7. káder osztály	„A” káder osztály	A” káder osztály	IV. főcsoportfőnökség
				1. alosztály
4. rádió felderítő osztály	4. rádió felderítő osztály	III. rádió felderítő csfűség	III. rádió felderítő csfűség	2. tájékoztató alosztály
		III/4. osztály	III/4. osztály	3. rejtjel megfűjtő alosztály
		III/5. osztály	III/5. osztály	4. káder alosztály
5. hírszerző osztály	5. hírszerző osztály	IV. hírszerző csoportfőnökség	IV. hírszerző csoportfőnökség	5. operatív technikai alosztály
		IV/1. osztály	IV/1. osztály	6. gazdasági alosztály
		IV/2. osztály	IV/2. osztály	
		IV/3. osztály	IV/3. osztály	II. rádió felderítő csfűség
		IV/4. osztály	IV/4. osztály	
6. nyilvántartó osztály	6. nyilvántartó osztály			I. speciális csoportfőnökség
Igazságügyi osztály	Igazságügyi osztály → → →	Igazságügyi osztály → → →	→ az Elhárító csfűség-hez	Megjegyzés: a IV. főcsoportfő-
		HM ügyészi kirendeltség → → →	→ az Elhárító csfűség-hez	nökségről csak 1950. február 1-
				ével állnak adatok rendelkezé-
				sűnkre!
				Igazságügyi osztály

5/3. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április - 1950. augusztus, 3. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
a Honvédség felügyelője (folyt.)	a Honvédség felügyelője (folyt.)	a Honvédség felügyelője (folyt.)		
		Fordító osztály → → → az Elnökséghez		
		Hadbiztos osztály → → → az Elnökséghez		
		Nyilvántartó osztályt		
Kiképzési és nevelő csfűség	Kiképzési és nevelő csfűség			
Kiképzési osztály	Kiképzési és testnevelési o. → → Általános katonai szemléltetés			
Személyügyi osztály	Személyügyi alcűsfűség → → Személyügyi fűcsoportfűnűk-			
	I., II., III. és IV. osztályok	ség alakult belűle		
Nevelő alcsoportfűnűkség	Nevelő alcsoportfűnűkség → → Politikai fűcsoportfűnűkség			
Nevelési elvi osztály	Nevelési elvi osztály	alakult belűle		
Kulturális és propaganda o.	Kulturális és propaganda o.			
Nevelési ellenűrűzű osztály	Nevelési ellenűrűzű osztály			
Anyagi csoportfűnűkség	Anyagi csoportfűnűkség	Anyagi fűcsoportfűnűkség	Honv. hadtűpszolg. fűnűkség	Honv. hadtűpszolg. fűnűkség
		4. önűllű (egűszűsűgűgyi) osztály	→ a IV. (egűszűsűgűgyi) csűfűsűg-	
		Parancsnoksűgi osztály	hez	
		Szeműlyűgyi osztály	5. (szeműlyűgyi) önűllű osztály	
			6. (hitelgazdasűgi) őű. osztály	
			7. (kűzlekedűsi) önűllű osztály	
			8. (állategűszűsűgűgyi és lű) őű. o.	Kűzlekedűsi és szállítási őű. o.
				Állategűszűsűgűgyi önűllű osztály
				Politikai osztály
				Őnűllű ellenűrűzű osztály
Fűlszerelűsi alcsoportfűnűksűg	Fűlszerelűsi alcsoportfűnűksűg	I. (fűlszerelűsi) csűfűsűg		
Fűgyver osztály	Fűgyver osztály	1. a. (fűgyver) osztály → → → a Honvűd tűzűrsűg pk-űhoz		
Gűpkocsi és űzemanyag o.	Gűpkocsi és űzemanyag o.	1. b. (gűpjűrmű) osztály → → → a III. (gűpkocsi) csűfűsűg-hez		
Lű, vonat és állateű. osztály	Lű, vonat és állateű. osztály	1. c. (lű) osztály → → → fűnűksűg kűzvetlen		
		1. d. (műszaki és kűzű.) osztály → → → fűnűksűg kűzvetlen		
		1. e. (repűlű) osztály → → → a Honv. rep. csapatok pk-űhoz		
I. gazdűszat kűzig. alcűsfűsűg	I. gazdűszat kűzig. alcűsfűsűg	II. (gazdűszat kűzig.) csűfűsűg	I. (hadbűzűs) csoportfűnűksűg	Hadbűzűs csoportfűnűksűg
			1. a. (szűrv. és tervezűsi) o.	Tervezűsi és szervezűsi osztály
űlelmezűsi osztály	űlelmezűsi osztály	2. a. (űlelmezűsi) osztály	1. b. (űlelmezűsi) osztály	űlelmezűsi osztály
Ruházati osztály	Ruházati osztály	2. b. (ruházati) osztály	1. c. (ruházati) osztály	Ruházati osztály
			1. d. (vonat) osztály	Vonat anyag és fűlszerelűsi o.
Szociűlis osztály	Szociűlis osztály	2. c. (szociűlis) osztály		Pűnzűgyi önűllű alosztály

5/4. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április - 1950. augusztus, 4. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
a Honvédség felűgyűlűje	a Honvédség felűgyűlűje	Anyagi fűcsűsűg (folytatás)	II. hadtűpszolg. fűnűksűg (folyt)	H. hadtűpszolg. fűnűksűg (folyt)
Anyagi csoportfűnűksűg	Anyagi csoportfűnűksűg	III. (elhelyezűsi) alcűsfűsűg	II. (elhelyezűsi és űpítűsi) csűfűsűg	űpítűsi és elhelyezűsi csűfűsűg
II. gazd.kűzig. alcűsfűsűg (folyt.)	II. gazd.kűzig. alcűsfűsűg (folyt.)		2. a. (szűrv. és tervezűsi) o.	Szervezűsi és tervezűsi osztály
		3. a. (elhelyezűsi) osztály	2. b. (elhelyezűsi) osztály	Felhasznűlűsi osztály
Elhelyezűsi osztály	Elhelyezűsi osztály	3. b. (űpítűsi) osztály	2. c. (űpítűsi) osztály	Ellátű osztály
űpítűsi osztály	űpítűsi osztály			Javítűsi osztály
				Lakűgyi önűllű alosztály
				Pűnzűgyi önűllű alosztály
			Tűrűsz	Tűrűsz
			Szervezűsi és tervezűsi osztály	Tervezűsi és szervezűsi osztály
			Kikűpűzűsi osztály	Mozgűsítűsi osztály
			Ellenűrűzű osztály → → →	Kikűpűzűsi osztály
			Ellátű osztály	→ Hadtűp. fűnűksűg kűzvetlen
				Adminis�trűciűs és gazd. o.
				űrellenűrűzű és vűllalati osztály
			III. (gűpkocsi) csoportfűnűksűg	Gűpkocsi és űzemanyag csűfűsűg
			3. a. (szűrv. és tervezűsi) o.	Szervezűsi és tervezűsi osztály
			3. b. (gűpjűrmű) osztály	Gűpjűrmű osztály
			3. c. (űzemanyag) osztály	űzemanyag osztály
				Pűnzűgyi önűllű alosztály
			IV. (egűszűsűgűgyi) csűfűsűg	Egűszűsűgűgyi csoportfűnűksűg
			4. a. (szűrv. és tervezűsi) o.	Szervezűsi és tervezűsi őű. alo.
			4. b. (egűszűsűgűgyi) osztály	Gűgyűgűtű őű
			4. c. (űdűltetűsi) osztály	űdűltetűsi osztály
				Beszűrűzű őnűllű alosztály
				Jűrvűny elhűrűtű őnűllű alo.
				Orvűsi őnűllű alosztály
				Ellátű őnűllű alosztály
				Pűnzűgyi őnűllű alosztály
		fűcsoportfűnűk helyettes		
		Ellenűrűzű osztály → → →	→ a Hadtűp.fűnűksűg Tűrűszűhoz	

5/5. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 5. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
a Honvédség felügyelője Anyagi csoportfőnökség II. gazd.közig. alcsfűség (folyt.) Költségvetési osztály Illetmény és nyugdíj osztály	a Honvédség felügyelője Anyagi csoportfőnökség II. gazd.közig. alcsfűség (folyt.) Költségvetési osztály → Illetmény és nyugdíj osztály	Anyagi főcsoportfőnökség főcsoportfőnök helyettes (folyt.) Pénzügyi főosztály → Költségvetési osztály Illetmény osztály	H. hadtápszolg. főnökség (folyt.) Pénzügyi csoportfőnökség 1. (általános pénzügyi) osztály 2. (költségvetési) osztály 3. (gazdasági) osztály 4. (illetmény) osztály 5. (pénzügyi ellenőrző) osztály 6. (nyugdíj) osztály	Pénzügyi csoportfőnökség Szervezési és tervezési osztály Költségvetési osztály Pénzügyi ellenőrző osztály Nyugdíj osztály Operatív osztály Szerződést elbíráló ... osztály
		a Honvédség felügyelője (folyt.) Műszaki szemléltetés Kiképzési osztály Személyügyi és anyagi osztály Tüzér szemléltetés Kiképzési osztály Személyügyi és anyagi osztály	Honvéd műszaki csapatok pk-a 1. (hadműveleti) osztály 2. (kiképzési) osztály 3. (személyügyi) osztály 4. (anyagi) osztály Honvéd tüzérség pk-a 1. (hadműveleti) osztály 2. a. (tüzér kiképzési) o. 2. b. (légvédelmi tü. kiképzési) o. 3. (személyügyi) osztály 4. (anyagi) osztály	Honv. műszaki csapatok psága Hadműveleti osztály Kiképzési osztály Anyagi osztály Pénzügyi önálló alosztály Honvéd tüzér parancsnokság Hadműveleti és felderítő osztály Harc kiképzési osztály Légvédelmi tüzér kiképző o. Híradó önálló alosztály Tüzér ellátó csoportfőnökség Mozgósítási és tervező osztály Fegyver nyt. és jav. osztály Lőszer ellátó és nyilvántartó o. Ipari megrendelő osztály Atvételi osztály Ellenőrző osztály Pénzügyi önálló alosztály

5/6. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 6. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
		a Honvédség felügyelője (folyt.) Repülő szemléltetés Kiképzési osztály Katonai és személyügyi o. Repülő műszaki osztály	Honvéd repülő csapatok pk-a 1. (hadműveleti) osztály 2. (kiképzési) osztály 3. (szabályzat szerkesztő) ó. a. 4. (személyügyi) osztály 5. osztály 6. (mérnöki) osztály 7. (repülő nyilvántartó) ó. a. Repülő anyagi szolgálat	Honvéd légierő parancsnokság Politikai osztály Légierő újság szerkesztőség Törzs Hadműveleti és felderítési o. Harc kiképzési osztály Szervezési és mozgósítási o. Adminisztratív irodák osztálya Híradó osztály Önálló pénzügyi alosztály Repülő mérnök műszaki csfűség Repülő gépész motor nyt. alo. Üzemen tartási alosztály Javítási osztály Katonai gyári megbízottak o-a Hadtápszolgálat Szervezési osztály Repülő műszaki ellátó osztály Repülőter építési osztály Fegyver és lőszer önálló alo. Üzema. és kenőanyag ellátó o. Gépkocsi szállító ... osztály Hadbiztosítási osztály Légierő katonai orvosi osztály

5/7. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 7. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
		a Honvédség felügyelője		
		Légyvédelmi tűzér szemléltőség	Országos légyvédelmi pság	Országos légyvédelmi pság
				Politikai osztály
				Törzs
				Hadművelési osztály
			1. (hadművelési) osztály	
			2. (vadászterő) osztály	
			3. (légyvédelmi jelző) osztály	Légyvédelmi figyelő és jelző o.
			4. (híradó) osztály	Híradó osztály
		Személyügyi és	5. (személyügyi) osztály	
			6. (légtalmai) osztály	
		anyagi osztály	7. (anyagi) osztály	Ellátó szakasz
			8. (titkársági) osztály	Szervezési és mozg. óá. alo.
			Parancsnoksági osztály	
		Kiképzési osztály		légyvédelmi tűzér helyettes
				Kiképzési osztály
				Anyagi önálló alosztály
				Hadtáp osztály
				Pénzügyi önálló alosztály
		Általános katonai szemléltőség	Honvéd gyalogság pk-a	Általános kiképzési csfőség
			1. (hadművelési) osztály	
		Általános kiképzési osztály	2. (kiképzési) osztály	Kiképzési osztály
		Személyügyi és	3. (személyügyi) osztály	
		anyagi osztály	4. (anyagi) osztály	Kiképzési anyagi osztály
		Testnevelési osztály	5. (testnevelési) osztály	Ellenőrző osztály
			6. (különleges sport) osztály	Honvéd szerkesztő osztály
				Önálló pénzügyi alosztály
		Páncélos szemléltőség	Honvéd páncélos csapatok pk-a	H. pc. és gép. csapatok psága
			1. (hadművelési) osztály	Hadművelési osztály
		Kiképzési osztály	2. (kiképzési) osztály	Kiképzési osztály
		Személyügyi és	3. (személyügyi) osztály	
		anyagi osztály	4. (anyagi) osztály	
				Technikai osztály
				Felderítő osztály
				Pénzügyi önálló alosztály

5/8. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 8. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
		Politikai főcsoportfőnökség	Politikai főcsoportfőnökség	Politikai főcsoportfőnökség
		Pártszervezési osztály	Pártszervezési osztály →	→ főcsoportfőnök I. helyetteshez
		Anyagi osztály	Anyagi osztály	
		Központi iroda	Központi iroda	HM közvetlen politikai o-a
		Expedíciós osztály	Expedíciós osztály	főcsoportfőnök ált. helyettese
				Pártellenőrző bizottság
				Káder osztály
				Pénzügyi önálló alosztály
		főcsoportfőnök I. helyettese	főcsoportfőnök I. helyettese	főcsoportfőnök I. helyettese
		1. a. (operatív) osztály	1. a. (operatív) osztály	
		1. b. (oktatási) osztály	1. b. (oktatási) osztály →	→ Propaganda alcsoport
		1. c. (ellenőrző) osztály	1. c. (ellenőrző) osztály	
		1. d. (káder) osztály	1. d. (káder) osztály →	→ főcsoportfőnök ált. hely-hez
				Pártépítési osztály
				Pártnyilvántartási osztály
				Információs osztály
				Felügyelő osztály
		főcsoportfőnök II. helyettese	főcsoportfőnök II. helyettese	főcsoportfőnök II. helyettese
		2. a. (agitációs és prop.) o.	2. a. (agitációs és prop.) o.	Propaganda alcsoport
				Tiszti oktatási osztály
				Legs. és tiszti oktatási o.
				Pártoktatási osztály
				Iskolai oktatási osztály
				Szerkesztő kiadó osztály
				Fordító és Előadói irodák
		2. b. (kulturális) osztály	2. b. (kulturális) osztály	Agitációs alcsoport
				Kulturális osztály
				Film, rádió és fotó osztály
				Ellátó osztály
		2. c. (sajtó) osztály	2. c. (sajtó) osztály	Sajtó osztály
			2. d. (sport) osztály	Sport osztály
				Agitációs önálló alosztály

5/9. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 9. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
Katonai főcsoport	Katonai főcsoport	Honvéd Vezérkar főnöke Parancsnoksági osztály Hadbiztos osztály 4. önálló (közlekedési) osztály →	Honvéd Vezérkar főnöke Parancsnoksági osztály → a H. hadtápszolg. főnökséghez 4. (személyügyi) önálló osztály 7. (Kr) önálló osztály	Honvéd Vezérkar főnöke Adminisztrációs és gazdasági o. Politikai osztály Csapatfelderítő osztály Katonai térképészeti osztály Hadihajós osztály Vegyiharc osztály Titkos ügyviteli csoportfőnökség Tervező és ellenőrző osztály Rejtjelző osztály
Kfcs I. (katonai) osztály	Kfcs I. (katonai) osztály	I. (hadművelti) csoportfőnökség 1. a. (hadművelti) osztály 1. b. (képzési) osztály	I. (hadművelti) csoportfőnökség 1. a. (hadművelti) o. 1. b. (képzési) osztály 1. c. (elvi) osztály	Hadművelti csoportfőnökség Hadművelti osztály Hadművelti és törzskik. o. Hadszintér előkészítő ó. alo. Légvédelmi önálló alosztály Hadművelti szállító ó. alo. Vízrajzi önálló alosztály
Kfcs VII. (híradó) osztály	Kfcs VII. (híradó) osztály	III. (híradó) csoportfőnökség 3. b. ó. (hír. hadművelti) alo. 3. a. (híradó kiképzési) osztály 3. c. ó. (híradó anyagi) alo.	III. (híradó) csoportfőnökség Személyügyi osztály 3. a. (hadművelti) osztály 3. b. (képzési) osztály 3. c. (anyagi) osztály	Híradó csoportfőnökség Hadművelti osztály Híradó kiképzési osztály Anyagi osztály Rádiós osztály Vezetékes osztály Futár osztály Pénzügyi önálló alosztály Hírközpont
Kfcs XI. (légügyi) osztály	Kfcs XI. (légügyi) osztály → → → Repülő szemlélség			

5/10. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 10. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
Katonai főcsoport (folytatás) Kfcs IX. (szervezési) osztály	Katonai főcsoport (folytatás) Kfcs IX. (szervezési) osztály Kfcs XIV. (M) osztály	Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) V. (szervezési) csoportfőnökség 5. a. (szervezési) osztály 5. b. (nyilvántartási) osztály 5. c. (mozgósítási) osztály 5. d. (országmozgósítási) o. →	Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) V. (szervezési) csoportfőnökség 5. a. (szervezési) osztály 5. b. (nyilvántartási) osztály 5. c. (mozgósítási) osztály → Vezérkar közvetlen	Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) Szervezési és mozgósítási csfűség Szervezési osztály Tartalékos legénységet nyit. o. Mozgósítási osztály Hadkiegészítő osztály
Kfcs III. (katonai anyagi) osztály	Kfcs III. (katonai anyagi) osztály	VI. (szállásmesteri) csfűség 6. a. (anyagi elvi) osztály 6. b. (hadiipari) osztály 6. c. (költségvetési) osztály 6. d. (iparfejlesztési) osztály 6. e. (tervhivatali) osztály	VI. (szállásmesteri) csfűség 6. a. (anyagi elvi) osztály 6. b. (hadiipari) osztály 6. c. (költségvetési) osztály 6. d. (iparfejlesztési) osztály 6. e. (tervhivatali) osztály	Anyagtervezési csoportfőnökség Tervező és nyilvántartó o. Ipari osztály Költségvetési osztály
Kfcs XII. (iparszervezési) osztály	Kfcs XII. (iparszervezési) osztály Kfcs XIII. (légoltalmi) osztály	VII. (légoltalmi) alcsofűség 7. (légoltalmi) osztály → → → az Orsz. légvédelmi pság-hoz		Szabályzat szerk. és technikai felszerelést korszerűsítő csfűség Szabályzat szerkesztő osztály Felszerelés korszerűsítési o. Hadtörténelmi és levéltári o. Katonai irodalmi osztály Katonai cenzúra osztály
Kfcs IV. (szabályzat szerk.) o.	Kfcs IV. (szabályzat szerk.) o.			
Kfcs VI. (műsz. és közl.) o.	Kfcs VI. (műszaki) osztály → Kfcs VIII. (közlekedési) osztály	→ Műszaki szemlélség → H. Vezérkar főnöke közvetlen		
Kfcs X. (egészségügyi) osztály	Kfcs X. (egészségügyi) osztály	→ az Anyagi csfűséghez Személyügyi főcsoportfőnökség 1. (elvi és legénységi) osztály 2. (beoszt. és minősítési) osztály 3. (tartalékos és végelbánási) o. 4. (nyilvántartási) osztály 5. (polgári személyügyi) osztály 6. (hadkiegészítési) osztály	Személyügyi főcsoportfőnökség 1. (elvi) osztály 2. (tényleges) osztály 3. (nem tényleges) osztály 4. (nyilvántartási) osztály 5. (polgári) osztály 6. (hadkiegészítési) osztály	Személyügyi főcsoportfőnökség Tiszti nyilvántartó osztály Polgári osztály Előléptetési és kitüntetési osztály Általános osztály

5/11. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1948. április – 1950. augusztus, 11. rész

1948. április 1.	1948. október 1.	1949. február 1.	1949. augusztus 1.	1950. augusztus 1.
				Személyügyi fcsfűség (folyt.)
				1. alcsoportfűnűksűg Szervezűsi osztűly Mozgűsűtűsi osztűly Iskola osztűly
				2. alcsoportfűnűksűg Gyalogos szeműlyűgi osztűly Tűzűr szeműlyűgi osztűly Honi lűgvűdelmi tűzűr őű. alo. Lűgűrű szeműlyűgi osztűly
				3. alcsoportfűnűksűg Pűncűlos szeműlyűgi osztűly Műszaki �s hűradű szű. o. Hadtűp szeműlyűgi osztűly H. Vezűrkar fűnűksűg szű. o.

6/1. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 1. rész

1950. augusztus 1.	1952. műrcius 1.	1954. januűr 1.	1955. műjus 15.	1956. augusztus 7.
honvűdelmi miniszter irodűja Katonai osztűly Polgűri osztűly	honvűdelmi miniszter irodűja Katonai osztűly Polgűri osztűly	HM Titkűrsűg	HM Titkűrsűg	HM Titkűrsűga
Igűzsűgűgi osztűly	Igűzsűgűgi csoportfűnűksűg Tűrvűnyelűkűszűtűű osztűly űgűyűszű felűgyeletűi osztűly Bűrűű felűgyeletűi osztűly Bűrtűnűgi osztűly Szeműlyűgi osztűly	Igűzsűgűgi csoportfűnűksűg → Bűrűű felűgyeletűi osztűly Letűrtűűztűtűűsi �s vűgrehajtűűsi felűgyeletűi osztűly Szeműlyűgi osztűly P�nzűgi r�szleg	→ �tkerűűt az Igűzsűgűgi Mi- niszterűmbe Katonai fűűosztűly elnevezűssel	miniszter irodűja Protokoll osztűly

6/2. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 2. rész

1950. augusztus 1.	1952. műrcius 1.	1954. januűr 1.	1955. műjus 15.	1956. augusztus 7.
Szeműlyűgi fűűcsopotfűnűksűg Elűl�p�tetűsi �s kitűntetűsi osztűly Tisztű nyűlvűntűrtűű osztűly → Polgűri osztűly �ltűl�nos osztűly	Szeműlyűgi fűűcsopotfűnűksűg Elűl�p�tetűsi �s kitűntetűsi osztűly → az 1. alcfsűg-hez Polgűri osztűly �n�llű szeműlyűgi osztűly �n�llű szeműlygazdűlkűdűűsi alo.	Szeműlyűgi fűűcsopotfűnűksűg Elűl�p�tetűsi �s kitűntetűsi osztűly Nyűlvűntűrtűű osztűly Polgűri szeműlyűgi osztűly �ltűl�nos osztűly Ellenűrűzűsi osztűly	Szeműlyűgi fűűcsopotfűnűksűg Elűl�p�tetűsi �s kitűntetűsi osztűly Nyűlvűntűrtűű alosztűly Polgűri szeműlyűgi osztűly �ltűl�nos osztűly Ellenűrűzűsi osztűly	Szeműlyűgi fűűcsopotfűnűksűg Elűl�p�tetűsi �s kitűntetűsi alo. Nyűlvűntűrtűű r�szleg Polgűri szeműlyűgi alosztűly
1. alcsoportfűnűksűg Szervezűsi osztűly Mozgűsűtűsi osztűly Iskola osztűly	1. alcsoportfűnűksűg Adminisztrűciűűs �s gazd. o. Mozgűsűtűsi osztűly Iskola osztűly Tisztű nyűlvűntűrtűű osztűly →	Szervezűsi �s mozgűsűtűsi cfsűg Szervezűsi �s tervezűsi osztűly Mozgűsűtűsi osztűly	Szervezűsi �s mozgűsűtűsi cfsűg Szervezűsi �s tervezűsi osztűly Mozgűsűtűsi osztűly	Szervezűsi �s mozgűsűtűsi cfsűg Szervezűsi �s tervezűsi osztűly Mozgűsűtűsi osztűly
2. alcsoportfűnűksűg Gyalogos szeműlyűgi osztűly Tűzűr szeműlyűgi osztűly Honi lűgvűdelmi tűzűr őű. alo. Lűgűrű szeműlyűgi osztűly	2. alcsoportfűnűksűg Gyalogos szeműlyűgi osztűly Tűzűr szeműlyűgi osztűly → Lűgvűdelmi tűzűr szű. osztűly Lűgűrű szeműlyűgi osztűly	1. csoportfűnűksűg �sszfűgyvűrnemi szű. o → a tűzűr osztűlyok �tkerűűtek a 2. csoportfűnűksűg �llom�nyűba Lűgűrűk szeműlyűgi o-a K�zpontű szervek szű. osztűly Tanint�zetek szeműlyűgi o.	Szeműlyűgi csoportfűnűksűg �sszfűgyvűrnemi �s pűncűlos szeműlyűgi osztűly K�zpontű szervek szű. osztűly Tanint�zetek szeműlyűgi o. Tűzűr �s lűgvűdelmi tűzűr szeműlyűgi osztűly Hadtűp, hűradű �s műszaki szeműlyűgi osztűly	Szeműlyűgi csoportfűnűksűg �sszfűgyvűrnemi szeműlyűgi osztűly K�zpontű szervek �s tanint�- zetek szeműlyűgi osztűly Orszűgos lűgvűdelmi �s lűgi- erű parancsnoksűg �s hadtűp szeműlyűgi osztűly
3. alcsoportfűnűksűg Pűncűlos szeműlyűgi osztűly Műszaki �s hűradű szeműlyűgi o. Hadtűp szeműlyűgi osztűly H. Vezűrkar fűűnűksűg szű. o.	3. alcsoportfűnűksűg Pűncűlos szeműlyűgi osztűly Műszaki szeműlyűgi osztűly Hűradű szeműlyűgi osztűly Hadtűp szeműlyűgi osztűly Vezűrkar szeműlyűgi osztűly	2. csoportfűnűksűg → Hűradű, műszaki, pűncűlos szeműlyűgi o. Hadtűp szeműlyűgi osztűly T�borű tűzűr �s lűgvűdelmi tűzűr szeműlyűgi osztűly	→ beolvadt a Szeműlyűgi csoportfűnűksűgbe	

6/3. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 3. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Elnökség Tábori lelkészetek Adminisztratív és gazdasági o. Fordító osztály Külgügyi osztály Önálló jogi alosztály Honv. Közlöny szerkesztőség	Ügyviteli csoportfőnökség Adminisztrációs és gazdasági o. Fordító osztály Külgügyi osztály Önálló jogi alosztály Személyügyi nyilvántartó alo. Ellátó osztály Pénzügyi osztály Szakszervezeti bizottság	Ügyviteli csoportfőnökség Adminisztrációs és gazdasági o. Fordító alosztály Külgügyi osztály → → → Személyügyi nyilvántartó alo. Ellátó osztály Pénzügyi osztály Szakszervezeti bizottság → →	→ Vezérkar főnöke közvetlen → a Hadtáp főnökséghez	
Politikai főcsoportfőnökség HM közvetlen politikai o-a főcsoportfőnök ált. helyettese Káder osztály Pénzügyi önálló alosztály	Politikai főcsoportfőnökség HM csféségek politikai osztálya főcsoportfőnök ált. helyettese Káder osztály Pénzügyi alosztály 8. osztály Ifjúsági osztály Központi pártbizottság Politikai értesítő szerkesztőség Általános alosztály	Politikai főcsoportfőnökség HM csféségek politikai osztálya főcsoportfőnök ált. helyettese Káder osztály Pénzügyi alosztály 8. osztály Ifjúsági osztály Pártbizottság Adminisztrációs alosztály	Politikai főcsoportfőnökség HM csféségek politikai osztálya HM közvetlen politikai o-a általános helyettes Káder osztály → → → Pénzügyi alosztály → → → 8. osztály Ifjúsági osztály Pártbizottság Politikai értesítő szerkesztőség Adminisztrációs alosztály Kérelmek, panaszok ... o.	Politikai főcsoportfőnökség HM politikai osztálya HM közvetlen egységek pol. o-a Pártellenőrző bizottság Káder osztály főcsoportfőnök I. helyettese → főcsoportfőnök közvetlen → főcsoportfőnök II. hely-hez Pártszervezési csféség Ifjúsági osztály Politikai értesítő szerk. Szerv.és mozgósítási alo. Kérelmek, panaszok ... o. Bulletin szerkesztőség Törzs alosztály
Pártellenőrző bizottság főcsoportfőnök I. helyettese Pártépítési osztály Pártnyilvántartási osztály Információs osztály Felügyelő osztály	szervező helyettes Pártépítési osztály Pártnyilvántartási osztály Információs osztály Felügyelő osztály	szervezési helyettes Pártépítési osztály Pártnyilvántartó osztály Tájékoztató osztály Felügyelő osztály	Szervezési csoportfőnökség Pártszervezési osztály Pártnyilvántartó osztály Tájékoztató osztály Felügyelő osztály	Pártszervezési osztály

6/4. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 4. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Politikai csféség (folytatás) főcsoportfőnök II. helyettese Propaganda alcsoport Tiszti oktatási osztály Legénységi oktatási osztály Pártoktatási osztály Iskolai oktatási osztály Szerkesztő kiadó osztály Előadói iroda Fordító iroda Agitációs alcsoport Agitációs önálló alosztály Kulturális osztály Film, rádió és fotó osztály Ellátó osztály Sajtó osztály Sport osztály	Politikai csféség (folytatás) agitációs és propaganda helyettes Propaganda alcsoportfőnökség Tiszti oktatási osztály Legénységi ... oktatási o. Pártoktatási osztály Kat. tanintézetek oktatási o. Szerkesztő kiadó osztály Előadói iroda. Fordító iroda Agitációs alcsoportfőnökség Agitációs osztály Kulturális osztály Film, rádió, fotó osztály Ellátó osztály Sajtó alosztály Sport osztály Politikai anyagraktár	Politikai csféség (folytatás) agitációs és propaganda helyettes Propaganda alcsoportfőnökség Tisztek ... oktatásának o-a Harcosok pol. oktatási o-a Pártoktatási osztály Tiszti iskolák oktatási o. Szerkesztő és kiadó osztály Előadói iroda Agitációs alcsoportfőnökség Agitációs osztály Kult. és tömegmunka o. Film, rádió és fotó osztály Ellátó osztály Sajtó osztály Politikai anyagraktár Film, gép és rádió javító műhely	Politikai csféség (folytatás) Agitációs és prop. csféség Propaganda osztály Agitációs és tömegmunka o.	Politikai csféség (folytatás) főcsoportfőnök II. helyettese Agitációs propaganda csféség Propaganda osztály Előadói iroda Agitációs és tömegmunka o. Ellátó alosztály 5. osztály Pénzügyi alosztály
Katonai tanintézetek csfésége Szervezési és módszertani o. Tudományos és kísérleti osztály Polgári ifjúsági kiképzési osztály Tanulmányi felügyelőség Tudományos bizottság	Katonai tanintézetek csfésége Politikai osztály Adminisztrációs és gazdasági o. Fegyvernemi iskola osztály I. Fegyvernemi iskola osztály II. Egyetemi katonai osztály Szabadságharcos osztály Tiszti iskolai növendékek szül. o. Katonai nevelési intézeti osztály	Katonai tanintézetek csfésége Szervezési és tervezési osztály Összefgyvernemi osztály Tüzér osztály Repülő és harcokcsízó osztály Műszaki, híradó, hadtáp osztály Pedagógiai osztály Egyetemi osztály	Katonai tanintézetek csfésége Szervezési és tervezési osztály Összefgyvernemi és páncélos o. Tüzér osztály Repülő osztály Műszaki és híradó osztály Hadtáp osztály Pedagógiai osztály Egyetemi osztály	

6/5. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 5. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honvéd Vezérkar főnöke	Honvéd Vezérkar főnöke	MN Vezérkara Titkárság Személyügyi alosztály HM Kommandáns hivatala	Vezérkar főnöke Személyügyi alosztály	Vezérkar főnöke Vezérkar főnöke irodája
Politikai osztály Adminisztrációs és gazdasági o. Csapatfelderítő osztály Katonai térképészeti osztály Hadihajós osztály Vegyiharc osztály	Politikai osztály Adminisztrációs és gazdasági o. Csapatfelderítő osztály → → Térképészeti osztály → → Hadihajós osztály Vegyi védelmi osztály Katonai közlekedési osztály Helyőrségi szolgálati osztály → Pénzügyi osztály Rejtjelző osztály Futár osztály → → → →	Politikai osztály Adminisztrációs és gazdasági o. → Harcik. és testnev. csfűséghez → Hadművelési csfűség-hez Folyami flottila osztály Vegyi védelmi osztály Közlekedési osztály → Harcik. és testnev. csfűséghez Pénzügyi osztály 8. osztály → Híradó csfűség Híradó központ	Adminisztrációs és gazdasági o. Folyami flottila alosztály Vegyi védelmi osztály → → Katonai közlekedési osztály Helyőrségi és őrszolgálati osztály Pénzügyi osztály 8. osztály Külföldi osztály HM ellenőrző irodák	Térképészeti osztály → fegyvernemi pság lett Katonai közlekedési osztály Pénzügyi alosztály 8. osztály Külföldi osztály
Hadművelési csoportfőnökség Hadművelési osztály Hadművelési és törzskik. o. Hadszintér előkészítő ó. a. Légvédelmi önálló alosztály	Hadművelési csoportfőnökség Hadművelési osztály Hadművelési és törzskik. o. Hadszintér előkészítő alosztály Légvédelmi önálló alosztály Védelmi építkezések osztálya	Hadművelési csoportfőnökség Hadművelési osztály Hadművelési törzskiképzési o. Hadszintér előkészítő alosztály Önálló légvédelmi alosztály Védelmi építkezések osztálya Térképészeti osztály	Hadművelési csoportfőnökség Hadművelési osztály Hadművelési törzskiképzési o. Hadszintér előkészítő alosztály Légvédelmi alosztály Védelmi építkezések osztálya Térképészeti alosztály → →	Hadművelési csoportfőnökség Hadművelési osztály Hadművelési kiképzési osztály Hadszintér előkészítő osztály → Vezérkar főnöke közvetlen
Hadművelési szállító ó. a. Vízrajzi önálló alosztály				
Anyagtervezési csoportfőnökség Tervező és nyilvántartó o. Ipari osztály Költségvetési osztály	Anyagtervezési csoportfőnökség Anyagtervezési és nyt. osztály Ipari osztály Költségvetési osztály Kr. osztály Korszerűsítő és tapasztalatgyűjtő osztály	Anyagtervezési csoportfőnökség Anyagtervezési és mozg. o. Ipari osztály Költségvetési osztály Kr. osztály Beruházási főmérnöki osztály Export-import osztály	Anyagtervezési csoportfőnökség Anyagtervezési és mozg. o. Ipari osztály Költségvetési osztály Kr. osztály Beruházási főmérnökség Mérnöki műszaki osztály Együttműködési osztály	Anyagtervezési csoportfőnökség Anyagtervezési és mozg. o. Ipari osztály Költségvetési osztály Iparmozgósítási (M) osztály

6/6. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 6. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
IV. hírszerző csfűség 1. alosztály 6. gazdasági alosztály 5. operatív technikai alosztály	IV. csfűség Szervezetéről nem állnak rendelkezésre adatok	MN Vezérkara (folytatás) 2. csoportfőnökség Gazd. és adminisztratív rész Operatív technikai osztály Önálló rejtjelző alosztály Önálló pénzügyi alosztály Önálló rádió forgalmi alosztály Politikai osztály Speciális rész A-D. osztályok Különleges iskola Tájékoztatói rész 1-2. osztályok Titkos könyvtár Rádió felderítő rész Rádió felderítő osztály Kidolgozó osztály Technikai osztály Kiképzési alosztály	Vezérkar főnöke (folytatás) 2. csoportfőnökség Adminisztrációs és gazd. o. Operatív technikai osztály Rejtjelző alosztály Pénzügyi alosztály Rádió forgalmi alosztály → Személyügyi alosztály Speciális rész A-D. osztályok Különleges iskola Tájékoztatói rész 1-2. osztályok Titkos könyvtár Rádió felderítő rész Rádió felderítő osztály Kidolgozó osztály Technikai osztály Kiképzési alosztály	Vezérkar főnöke (folytatás) 2. csoportfőnökség Gazdasági osztály 8. részleg Pénzügyi részleg → rádió felderítő helyetteshez Személyügyi alosztály I. helyettes 1-5. osztályok Iskola tájékoztató helyettes 1-2. osztályok rádió felderítő helyettes 1-3. osztály Rádió forgalmi központ Vevő központ Adó központ
4. káder alosztály				
I. speciális csoportfőnökség				
2. tájékoztató alosztály				
II. rádió felderítő csfűség				
3. rejtjel megfejtő alosztály				
Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) Szabályzat szerk. és technikai felszerelés korszerűsítő csfűség Felszerelés korszerűsítési o. → Szabályzat szerkesztő osztály Hadtörténelmi és levéltári o. Katonai irodalmi osztály Katonai cenzúra osztály	Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség → az Anyagtervezési csfűség-hez Szabályzat szerkesztő osztály Hadtörténelmi osztály Kiadó osztály Katonai cenzúra osztály Honvéd Vezérkar könyvtára Fordító osztály	Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség Szabályzat szerkesztő osztály Hadtörténelmi osztály Kiadó osztály Katonai cenzúra osztály Könyvtár Ellenőrző osztály	Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség → → → Szabályzat szerkesztő osztály Hadtörténelmi osztály Kiadó osztály Ellenőrző osztály	→ osztály a Kiképzési csfűsége

6/7. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 7. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) Híradó csoportfőnökség	Honv. Vezérkar főnöke (folyt.) Híradó csoportfőnökség Politikai osztály	MN Vezérkara (folytatás) Híradó csoportfőnökség	Vezérkar főnöke (folytatás) Híradó csoportfőnökség	Vezérkar főnöke (folytatás) Híradó csoportfőnökség
Híradó kiképzési osztály Pénzügyi önálló alosztály	Kiképzési osztály Pénzügyi önálló alosztály	Kiképzési osztály Pénzügyi osztály Személyügyi alosztály	Kiképzési osztály Pénzügyi alosztály	Törzs Harc kiképzési osztály
Hadműveleti osztály	Híradó hadműveleti osztály	Törzs Híradó hadműveleti osztály Szerv., mozg. és kieg. o. Rádió osztály Híradó vezetékes anyagi o.	Törzs Híradó hadműveleti osztály Szerv., mozg. és kieg. o. Rádió osztály Híradó vezetékes anyagi o.	Rádió, rádió relé osztály Vezetékes osztály
Rádiós osztály Vezetékes osztály	Rádió híradó osztály Vezetékes híradó osztály	Technikai és anyagi szolgálat Anyagtervezési alosztály Híradó anyagi osztály	Technikai és anyagi szolgálat Anyagtervezési alosztály Híradó anyagi osztály	Technikai anyagi szolgálat Anyagbeszerző, ellátó, nyt. o.
Anyagi osztály Hírközpont Futár osztály → → →	Híradó anyagi osztály Híradó központ → H. Vezérkar főnöke közvetlen lett	Híradó központ Futár osztály	Híradó központ Futár osztály	Felszerelési és átvételi osztály
Szervezési és mozgósítási csfsg Szervezési osztály Mozgósítási osztály Tartalékos legénységet nyt. o. Hadkiegészítő osztály	Szervezési és mozgósítási csfsg Szervezési osztály Mozgósítási osztály Tartalékokat nyilvántartó o. Kiegészítési és csapatszolg. o. Nyilvántartó és statisztikai o. Önálló kerületi alosztály	Szervezési és mozgósítási csfsg Szervezési osztály Mozgósítási osztály Területi szerveket ... osztály Csapat kiegészítési osztály Statisztikai osztály Bélyeggyártó műhely	Szervezési és mozgósítási csfsg Szervezési osztály Mozgósítási osztály Nyilvántartó osztály Kiegészítési osztály Statisztikai osztály Bélyeggyártó műhely	Szervezési és mozgósítási csfsg Szervezési osztály Mozgósítási osztály Területi szervek osztálya Csapat kiegészítő osztály Statisztikai osztály Politikai osztály
Titkos ügyviteli csoportfőnökség Tervező és ellenőrző osztály Rejtjelző osztály → →	8. csoportfőnökség → → Titkos ügyviteli osztály → H. Vezérkar főnöke közvetlen „T” írnoki tanfolyam	→ MN Vezérkara közvetlen osztály lett belőle fegyverzeti és technikai főfelügyelő		

6/8. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 8. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Pénzügyi csoportfőnökség Szervezési és tervezési osztály Költségvetési osztály Pénzügyi ellenőrző osztály Operatív osztály Szerződést elbíráló ... osztály	Pénzügyi csoportfőnökség Szervező és tervező osztály Költségvetés és norma osztály Ellenőrzési osztály Költségvetést végrehajtó op. o. Szerződést elbíráló ... osztály Takarékossági osztály Önálló csekk alosztály	Pénzügyi csoportfőnökség Tervezési szerv. és illetmény o. Költségvetési és norma osztály Ellenőrzési osztály Költségvetést végrehajtó op. o. Takarékossági és csekk alosztály	Pénzügyi csoportfőnökség Szervezési terv. és illetmény o. Költségvetési és norma osztály Ellenőrzési osztály Költségvetést végrehajtó op. o.	honv. min. anyagi helyettes Beruházási csoportfőnökség Tervezési osztály Előkészítő osztály Kivitelező osztály Pénzügyi osztály Pénzügyi csoportfőnökség Illetmény és munkaügyi o. Költségvetési osztály Ellenőrzési osztály
Nyugdíj osztály				
Honv. hadtápszolg. főnökség Politikai osztály	Honv. hadtápszolg. főnökség Politikai osztály Személyügyi osztály Állategészségügyi osztály Ellenőrzési osztály Önálló vállalati osztály → Honvéd Vezérkar közvetlen	Hadtáp főnökség Politikai osztály Önálló személyügyi osztály Önálló állategészségügyi osztály Önálló ellenőrző osztály Önálló munkaügyi és vállalati o.	Hadtáp főnökség Politikai osztály Személyügyi osztály Állategészségügyi osztály Ellenőrző osztály Munkaügyi és vállalati osztály Adminisztratív és gazdasági o.	Hadtáp főnökség Személyügyi alosztály Ellenőrző osztály Gazdasági osztály Üzemanyag osztály HM közvetlenek ellátó o-a
Közlekedési és szállítási ó. o. →				
Törzs Tervezési és szervezési o. Mozgósítási osztály Kiképzési osztály Adminisztrációs és gazd. o. Állategészségügyi és vállalati o.	Törzs Szervező és tervező osztály Mozgósítási osztály Kiképzési osztály Adminisztrációs és gazd. o. → főnökség közvetlen	Törzs Szervező és tervező osztály Mozgósítási osztály Kiképzési osztály Adminisztrációs és gazd. o. Kiegészítő és nyilvántartó alo. Közüti alosztály	Törzs Szervező és tervező osztály Mozgósítási osztály Kiképzési osztály Anyag nyilvántartó osztály Közüti alosztály Szakszervezet	Törzs Terv., szerv. és szállítási o. Mozgósítási osztály Kiképzési osztály Pénzügyi osztály

6/9. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 9. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honvéd hadtápszolgálat főnökség (folytatás) Hadbiztos csoportfőnökség Tervezési és szervezési o. Élelmezési osztály Ruházati osztály Vonat anyag és felszerelési o. Pénzügyi önálló alosztály	Honvéd hadtápszolgálat főnökség (folytatás) Hadbiztos csoportfőnökség Tervező és szervező osztály Élelmezési osztály Ruházati osztály Vonat osztály Önálló pénzügyi alosztály Laboratórium	Hadtáp főnökség (folytatás) Hadbiztos csoportfőnökség Szervezési és tervezési osztály Élelmezési osztály Ruházati osztály Vonat anyag osztály Pénzügyi alosztály Önálló technikai alosztály	Hadtáp főnökség (folytatás) Hadbiztos csoportfőnökség Szervezési és mozgósítási o. Élelmezési osztály Ruházati osztály Vonat anyag osztály Pénzügyi alosztály	HM anyagi helyettes Hadtáp főnökség (folytatás) Hadbiztos csoportfőnökség Szervezési és tervezési o. Élelmezési osztály Ruházati osztály Élelmezési és felszerelési anyagokat átvévo o. és labor. Ruházati anyagokat átvévo osztály és laboratórium
Építési és elhelyezési csfsg Szervezési és tervezési osztály Felhasználási osztály Ellátó osztály Pénzügyi önálló alosztály Javítási osztály Lakásügyi önálló alosztály	Elhelyezési és felhasznál. csfsg Szervezési és tervezési osztály Felhasználási osztály Beszerző és ellátó osztály Műszaki osztály Pénzügyi osztály Különleges önálló alosztály Termelési osztály Építő egységek ... önálló alo.	Elhelyezési csoportfőnökség Szervezési és tervezési osztály Felhasználási osztály Beszerző és ellátó osztály Beruházási műszaki osztály Pénzügyi osztály Különleges önálló alosztály Ellenőrző önálló alosztály Beruházási tervezési osztály Tüzelőanyag ellátó óá. alo.	Elhelyezési csoportfőnökség Szervezési és tervezési osztály Felhaszn. és karbantartási o. Beszerző és ellátó osztály Beruházási osztály Pénzügyi osztály Különleges alosztály Ellenőrző alosztály Felújítási osztály	Elhelyezési csoportfőnökség Szervezési, tervezési o. Felhaszn. és karbantartási o. Beszerző és ellátó osztály
Gépkocsi és üzemanyag csfsg Szervezési és tervezési osztály Gépjármű osztály Üzemanyag osztály	Gépkocsi és üzemanyag csfsg Szervezési és tervezési osztály Gépjármű osztály Nyilvántartó és javító osztály Üzemanyag osztály	Gépkocsi és üzemanyag csfsg Szervezési és tervezési alo. Gépjármű osztály Gépjármű nyt. és javító o. Üzemanyag osztály	Gépkocsi és traktor csfsg Szervezési és nyilvántartási o. Gépjármű javítási és ellátási o. Üzemanyag osztály → → →	→ a Páncélos és gépjármű pság-hoz → → → Hadtáp főnökség közvetlen

6/10. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 10. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honvéd hadtápszolgálat főnökség Gépk. és üzema. csfsg (folyt.) Pénzügyi önálló alosztály	Honvéd hadtápszolgálat főnökség Gépk. és üzema. csfsg (folyt.) Önálló pénzügyi alosztály Önálló kiképzési alosztály Gépjármű ellenőrző osztály	Hadtáp főnökség Gépk. és üzema. csfsg (folyt.) Pénzügyi alosztály Gépjármű ellenőrző alosztály Gépkocsi technikai alosztály	Hadtáp főnökség Gépk. és traktor csfsg (folyt.) Pénzügyi alosztály Felhasználási és harc. o. Megrendelő és beszerző o. Műszaki osztály	HM anyagi helyettes Hadtáp főnökség (folytatás) Anyagi osztály
Egészségügyi csoportfőnökség Szervezési és tervezési óá. alo. Gyógyító és üdültetési osztály Pénzügyi önálló alosztály Járvány elhárító önálló alo. Ellátó önálló alosztály Orvosi önálló alosztály Beszerző önálló alosztály	Egészségügyi csoportfőnökség Tervező és szervező osztály Gyógyító és egészségvéd. o. Önálló pénzügyi alosztály Közp. felülvizsgáló bizottság Egészségügyi anyagellátó o.	Egészségügyi csoportfőnökség Óá. tervezési és szervezési alo. Gyógyító és üdültetési osztály Önálló pénzügyi alosztály Önálló járványvédelmi alo. Közp. felülvizsgáló bizottság Egészségügyi anyagellátó o.	Egészségügyi csoportfőnökség Szervezési és tervezési osztály Gyógyító osztály Pénzügyi alosztály Járványvédelmi anyagi osztály Közp. felülvizsgáló bizottság	Egészségügyi csoportfőnökség Szervező és tervező osztály Gyógyító megelőző osztály Technikai csoportfőnökség Technikai ellenőrző osztály Tervezési és gyártásintéző o. Kísérleti állomásokat ell. részleg Személyügyi alosztály Gazdasági osztály csoportfőnök helyettes Újítási osztály Propaganda osztály Tudományos műszaki biz. I-4. osztályok Technikai főmérnökség Műsz. rajz és szab. szerk. o. Jav. dokumentációkat ... o. Dokumentációs alosztály Anyagvizsgáló alosztály

6/11. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 11. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honv. műszaki csapatok psága	Honvéd műszaki pság	Műszaki parancsnokság	Műszaki parancsnokság	Műszaki parancsnokság
Pénzügyi önálló alosztály	Politikai osztály Pénzügyi osztály Erődítési technikai osztály	Politikai osztály Pénzügyi osztály Személyügyi osztály Erődítési osztály Hadbíróság és Katonai ügyészség	Pénzügyi osztály Személyügyi osztály Erődítési osztály	Pénzügyi részleg Erődítési osztály
Hadművelési osztály Kiképzési osztály	Törzs Hadművelési osztály Kiképzési osztály Mozgósítási és szervezési o. Műszaki záró osztály Adminisztrációs és gazd. o.	Törzs Hadművelési osztály Kiképzési osztály Mozgósítási szerv. és kieg. o. Műszaki záró osztály Adminisztrációs és gazd. o.	Törzs Hadművelési osztály Kiképzési osztály Szervezési és mozg. kieg. o. Műszaki záró osztály Hadművelési technikai osztály	Törzs Hadművelési osztály Kiképzési alosztály Szervezési és mozg. részleg
Anyagi osztály	technikai helyettes Általános technikai osztály Anyagi osztály Megrendelő osztály Átvételi osztály	Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport Anyagi ellátó és nyt. o. Megrendelő osztály Átvételi osztály Tervezési és kivitelezési o.	Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport Anyagi ellátó és nyt. osztály Megrendelő osztály Átvételi osztály Tervezési és üzemviteli o.	Műszaki, technikai és anyag-ellátó szolgálat Megrendelő, anyagellátó és nyilvántartó alosztály Átvételi osztály
	Tervező iroda → → → Erődítési osztály Szervezési osztály Álcázó osztály Műszaki könyvtár Rajzoló és fénymásoló iroda Könyvelő iroda	→ beolvadt a Műszaki technikai és anyagi ellátó csoportba		Technikai és ellenőrző osztály
	Erődítési csoportfőnökség → Politikai osztály Személyügyi osztály Tervező és kivitelező osztály Technikai osztály Mechanikai osztály Anyagellátó osztály Pénzügyi osztály	→ osztályként parancsnokság közvetlen lett		Vegyí védelmi parancsnokság Hadművelési, kiképzési ... o. Technikai és anyagellátó osztály Átvételi alosztály Pénzügyi részleg

6/12. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 12. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honvéd tüzér parancsnokság	Honvéd tüzér parancsnokság	Tüzér parancsnokság	Tüzér parancsnokság	Tüzér parancsnokság
		Politikai osztály Személyügyi osztály Pénzügyi alosztály Hadbíróság és Katonai ügyészség	Személyügyi osztály Pénzügyi alosztály	Személyügyi részleg Pénzügyi részleg
Hadművelési és felderítő osztály Harckiképzési osztály	Törzs Harckiképzési osztály	Törzs Hadművelési osztály Harckiképzési osztály Felderítő osztály	Törzs Hadművelési osztály Harckiképzési osztály Felderítő osztály	Átvételi osztály Törzs Hadművelési és kiképzési osztály
Légvédelmi tüzér kiképző o.	Szervezési és mozgósítási o. Légvédelmi harckiképzési o. Politikai osztály → → → Személyügyi osztály →	Szervezési és mozgósítási o. Légvédelmi tüzér kiképzési o. → pság közvetlen lett → pság közvetlen lett	Szervezési és mozgósítási osztály	
Híradó önálló alosztály				
Tüzér ellátó csoportfőnökség Mozgósítási és tervező osztály	Tüzér ellátó csoportfőnökség Mozgósítási terv. és szerv. o. Raktár szolgálat szerszám és anyag ellátó osztály	Fegyverzeti csoportfőnökség Mozg. terv. és káder kik. o. Raktár szolgálati és technikai anyag ellátó osztály	Fegyverzeti csoportfőnökség 1. (mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tüzér fegyverzeti) osztály 2. (fegyverzeti, műszerek, TASZT berendezés és anyag ellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály 3. (lőszer ellátó, szállító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály 4. (tüzér fegyverzeti tárgyakat gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási) osztály 5. (pénzügyi tervező) osztály	Fegyverzeti csoportfőnökség Tervezési és szervezési alo. Fegyver ellátó és javító o.
Fegyver nyilvántartási és javító osztály	Fegyver javító, ellátó és nyilvántartó osztály	Fegyverzeti ellátó, javító és nyilvántartó osztály		
Lőszer ellátó és nyilvántartó osztály	Lőszer ellátó, javító és nyilvántartó osztály	Lőszer ellátó, javító és nyilvántartó osztály		Lőszer ellátó és javító osztály
Ipari megrendelő osztály Átvételi osztály Ellenőrző osztály Pénzügyi önálló alosztály	Ipari megrendelő osztály Gyári átvételi osztály Szemle osztály Pénzügyi osztály	Megrendelő és átvételi osztály Szemle osztály Pénzügyi osztály Személyzeti alosztály Tüzér tudományos technikai és kutató osztály Politikai osztály		Megrendelési és technikai o. Ellenőrző részleg

6/13. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 13. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Országos légvédelmi pság Politikai osztály	Országos légvédelmi pság Politikai csoportfőnökség	Országos légvédelmi pság → Politikai csoportfőnökség Pártbizottság	→ összevonták a Légierő pa- rancsnoksággal	Csapat légvédelmi szolgálat főnöke
	Személyügyi osztály Pénzügyi osztály	Szervezési osztály Agitációs propaganda osztály Személyügyi osztály Pénzügyi osztály Vegyi védelmi szolgálat Műszaki szolgálat Hadbíróság és Ügyészség	Országos légvédelmi és légierő parancsnokság Személyügyi osztály Pénzügyi osztály Vegyi védelmi szolgálat Műszaki szolgálat Tű. fegyv. és rádió lokátor o.	→ kikerült a HM szervezetéből Megjegyzés: A két szervezetből összevont Országos légvédelmi és légierő parancsnokság esetében csak törekedni lehetett arra, hogy utal- junk az osztályok korábbi előzményeire.
Törzs Hadműveleti osztály Légvédelmi figyelő és jelző o. Híradó osztály Szervezési és mozg. ő. a. o. Ellátó szakasz	Törzs Hadműveleti osztály Felderítő és jelző osztály Híradó osztály Szervezési és mozgósítási o. Rejtjelző osztály Adminisztrációs és gazd. o. Építési osztály Légoltalmi önálló osztály	Törzs Hadműveleti osztály Felderítő és jelző osztály Híradó osztály Mozgósítási és szervezési o. Rejtjelző osztály Adminisztrációs és gazd. o. Építési osztály	Törzs Hadműveleti és felderítő o. Híradó szolgálati osztály Szervezési és mozg. kieg. o. Rejtjelző osztály Adminisztrációs és gazd. alo. Harcálláspont Törzs és közvetlen pol. o.	
légvédelmi tüzér helyettes Kiképzési osztály Anyagi önálló osztály Hadtáp osztály Pénzügyi önálló osztály → → OLP közvetlen o. lett	légvédelmi tüzér helyettes Kiképzési osztály Tüzér anyagi osztály Hadtáp parancsnok Élelmezési osztály Ruházati osztály Gépjármű és Eü. szolgálatok	tüzér parancsnok Kiképzési osztály Tüzér fegyverzeti osztály Hadtápszolgálat Élelmezési szolgálat Ruházati szolgálat Gépjármű és Eü. szolgálatok	légvédelmi tüzér parancsnok Harc kiképzési osztály Hadműveleti osztály	
Honvéd légierő parancsnokság Politikai osztály	Honvéd légierő pság Politikai csoportfőnökség	Légierő parancsnokság → Politikai csoportfőnökség Pártbizottság Újság szerk. és Nyomda	→ összevonták az OLP-vel Politikai csoportfőnökség Pártbizottság Lapszerkesztőség és nyomda Káder osztály Agitációs propaganda osztály Szervezési osztály	
Légierő újság szerkesztőség	Önálló személyügyi osztály Pénzügyi osztály	Önálló személyügyi osztály Önálló pénzügyi osztály Hadbíróság és Ügyészség		

6/14. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 – 1956., 14. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Honvéd légierő pság (folytatás) Törzs	Honvéd légierő pság (folyt.) Törzs	Légierő parancsnokság (folyt.) Törzs	Országos légvédelmi és légierő parancsnokság (folytatás) légierő parancsnok	
Szervezési és mozgósítási o.	Fordító osztály Szervezési és mozgósítási o. Átrepülési osztály Hadműveleti osztály Felderítési osztály Repülő harc kiképzési osztály Önálló meteorológiai osztály légierő pk harcálláspontja Önálló megfigyelő osztály Híradó osztály	Önálló fordító osztály Szervezési és mozgósítási o. Átrepülési osztály Hadműveleti osztály Felderítő osztály Repülő harc kiképző osztály Önálló meteorológiai osztály légierő pk harcálláspontja Önálló megfigyelő osztály Híradó főnök Híradó osztály FRISZ osztály	Törzs Átrepülési osztály Hadműveleti és felderítő o. Harc kiképzési osztály Harcálláspont Megfigyelő osztály	
Híradó osztály	Önálló rejtjelző osztály Adminisztrációs osztály → osztályként pság közvetlen	Önálló rejtjelző osztály Adminisztrációs osztály		
Adminisztratív irodák osztálya Önálló pénzügyi osztály →	Légierő mérnök műsz. szolgálat Üzembentartó osztály Javító osztály Repülőgép és motor nyt. alo.	Légierő mérnök műsz. szolgálat Üzembentartó osztály Javító osztály Repülő és motor nyt. osztály	Mérnök műszaki szolgálat Üzembentartó osztály Javító osztály	
Repülő mérnök műszaki csfég Üzembentartási osztály Javítási osztály Repülő gépész motor nyt. alo. Katonai gyári megbízottak o-a	Repülőgép és motor nyt. alo.			
Hadtápszolgálat Szervezési osztály	Hadtápszolgálat Törzs Hadműveleti osztály Harc kiképzési osztály	Légierő hadtápszolgálat Törzs Hadműveleti osztály Harc kiképzési osztály	Hadtáp Törzs Hadbiztos osztály	
Repülő műszaki ellátó osztály Fegyver és lőszer önálló alo. Üzema. és kenőanyag ellátó o. Gépkocsi szállító ... osztálya Repülőter építési osztály Légierő katonai orvosi osztály Hadbiztosi osztály	Beszerzési osztály Rep. műszaki anyagi ellátó o. Fegyver és lőszer ellátó o. Rep. üzem- és kenő. ellátó o. Gépkocsi szállító ... osztálya Repülőter építő osztály Repülő katonai orvosi osztály Általános katonai ellátó o.	Beszerzési osztály Rep. műszaki anyagi ellátó o. Fegyver és lőszer ellátó o. Rep. üzem- és kenő. ellátó o. Gépkocsi szállító ... osztálya Repülőter építő osztály Repülő katonai orvosi osztály	Megrendelő és beszerző o. Repülő műszaki ellátó osztály Repülő fegyverzeti és lőszer o. Repülő üzema. és kenő. o. Gépkocsi és szállító osztály Rep. tér építő és karbantartó o. Katonai orvosi osztály	

6/15. táblázat - A Honvédelmi Minisztérium szervezete 1950 - 1956., 15. rész

1950. augusztus 1.	1952. március 1.	1954. január 1.	1955. május 15.	1956. augusztus 7.
Általános kiképzési csfég	Lövész harcikképzési csfég	Harcikk. és testnevelési csfég	Harcikk. és testnevelési csfég	Kiképzési csoportfőnökség
Kiképzési osztály	Tervezési és szervezési osztály	Harcikképzési osztály	Harcikképzési osztály	Lőkiképzési osztály
Ellenőrző osztály	Ellenőrző osztály	Szemléltető osztály	Szemléltető osztály	
Kiképzési anyagi osztály	Kiképzési anyagi osztály	Kiképzési anyagi osztály	Kiképzési anyagi osztály	Kiképzési anyagi részleg
Honvéd szerkesztő osztály	Katonai Szemle szerkesztőség	Katonai Szemle szerkesztőség	Katonai Szemle szerkesztőség	Katonai Szemle szerkesztőség
Önálló pénzügyi alosztály	Sport kiképző osztály	Testnevelési és sport osztály	Testnevelési és sport osztály	Testnevelési osztály
		Pénzügyi alosztály	Pénzügyi alosztály	Pénzügyi részleg
		Harcfelderítési osztály	Harcfelderítési osztály	
		Csapaton kívüli kiképzési osztály	Csapaton kívüli kiképzési osztály	
		Helyőrségi és őrszolgálati osztály	→ Vezérkar főnöke közvetlen	
H. pc. és gép. csapatok psága	H. pc. és gép. csapatok psága	Páncélos parancsnokság	Páncélos parancsnokság	Páncélos és gépjármű pság
	Politikai osztály			
Törzs	Törzs	Törzs	Törzs	Törzs
Hadművelleti osztály	Hadművelleti osztály	Hadművelleti osztály	Hadművelleti és harcikképzési osztály	Kiképzési alosztály
Kiképző osztály	Kiképző osztály	Kiképzési osztály	Szervezési és mozgósítási o.	Szervezési alosztály
	Felderítő osztály	Felderítő alosztály	Híradó alosztály	
	Híradó alosztály	Híradó alosztály		
	Legénységi nyilvántartó alo.			
	Személyügyi osztály	Személyügyi osztály	Személyügyi osztály	
	Technikai osztály	Technikai osztály	Technikai osztály	Pénzügyi részleg
	Pénzügyi osztály	Pénzügyi osztály	Pénzügyi osztály	Javítás átvételi osztály
				Alkatrész átvételi osztály
				Technikai szolgálat
				Igénybevételi és javítási o.
				Anyagellátó osztály

A SZERVEZETI EGYSÉGEK MUTATÓJA

A szervezeti egységek mutatójában feltüntetettünk a korabeli rendeletekben szereplő katonai szervezeteket – az eredeti rendeletben megadott változatban. Az eredetitől eltérően azonban a csoportfőnökségek, főcsoportfőnökségek, parancsnokságok elnevezésének csak az első tagját kezdtük nagybetűvel. (Kivéve Honvédelmi Minisztérium és Honvéd Vezérkar). A mutatóban és az ábrákon előforduló rövidítések feloldása külön részben található. A mutatóban a szervezet nevét a következő sorban a szervezési rendelet időpontja, majd az előjáró parancsnokság(ok) megnevezése(i) követik. Az alá-fölérendeltségi viszonyokat a > jel mutatja. Ezt követően feltüntetjük az előfordulás helyét a szövegben (lapszám), illetve kurzívval kiemelve az adott szervezési időponthoz kötődő ábra (ábrák) számát.

A szervezetek természetesen betűrendben követik egymást. Amikor nyilvánvalóan azonos szervezet névváltozatairól van szó, időrend szerint történt a besorolás, ugyanakkor a betűrend szerinti helyen a → jellel történik utalás a teljes adatok feltalálási helyére. Az elnevezésükben sorszámot tartalmazó szervezeteknél a sorszámnál szintén csak utalás van a részletes adatok való előfordulási helyére. (Kivételt képeznek a megnevezésükben csak sorszámot tartalmazó szervek.)

Nem minden szervezet került az ábrákra is bemutatásra. Az önálló alosztályok kivételével területi okokból kimaradtak az alosztályok, a Titkos irodák, Leíró irodák, a különböző részlegek. Ugyanakkor valamennyi a szövegben szereplő szervezet bekerült a mutatóba, ellenkező esetben utalás történt a kimaradás okára.

- 1. a. (fegyver) osztály → Fegyver osztály
- 1. a. (hadművelleti) osztály → Hadművelleti osztály
- 1. a. (operatív) osztály → Operatív osztály
- 1. a. (szervezési és tervezési) osztály → Szervezési és tervezési osztály
- 1. alcsoportfőnökség
- 1950.08.01. Személyügyi fcsfség 80 055 065
- 1952.03.01. Személyügyi fcsfség 94 068 078
- 1. alosztály
- 1950.02.01. IV. fcsfség 71 054
- 1. (általános pénzügyi) osztály → Általános pénzügyi osztály
- 1. b. (élelmezési) osztály → Élelmezési osztály
- 1. b. (gépjármű) osztály → Gépjármű osztály
- 1. b. (kiképzési) osztály → Kiképzési osztály
- 1. b. (oktatási) osztály → Oktatási osztály
- 1. c. (ellenőrző) osztály → Ellenőrző osztály
- 1. c. (elvi) osztály → Elvi osztály
- 1. c. (ló) osztály → Ló, vonat és állategészségügyi osztály
- 1. c. (ruházati) osztály → Ruházati osztály
- 1. csoportfőnök
- 1948.10.01. Katonai főcsoport 52

- 1. csoportfőnökség 115
- 1954.01.01. Személyügyi fcsfség 108 081 091
- 1954.07.26. Személyügyi fcsfség 094
- 1. d. (káder) osztály → Káder osztály
- 1. d. (műszaki és közlekedési) osztály → Műszaki és közlekedési osztály
- 1. d. (vonat) osztály → Vonat anyag osztály
- 1. e. (repülő) osztály → Repülő osztály
- 1. (elvi és legénységi) osztály → Elvi és legénységi osztály
- 1. (elvi) osztály → Elvi osztály
- 1. (hadművelleti) osztály → Hadművelleti osztály
- 1. (illetmény és számfejtő) osztály → Illetmény és számfejtő osztály
- 1. (közjogi) osztály → Közjogi osztály
- 1. (mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tűzér fegyverzeti) osztály → Mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tűzér fegyverzeti osztály
- 1. osztály
- 1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfég > Tájékoztatói rész 99 082
- 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfég > Tájékoztatói rész 118 098
- 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfég > 1. helyettes 132 109

1. osztály (folytatás)
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > tájékoztató helyettes 132 109
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > rádió felderítő helyettes 132 109
 1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Tudományos műszaki bizottság 138 118
1. osztály → Elnökség A. osztály
1. törzs osztály → Törzs osztály
2. a. (agitációs és propaganda) osztály → Agitációs és propaganda osztály
2.a. (élelmezési) osztály → Élelmezési osztály
2. a. (szervezési és tervezési) osztály → Szervezési és tervezési osztály
2. a. (tűzér kiképzési) osztály → Tűzér kiképzési osztály
2. alcsoportfőnökség
 1950.08.01. Személyügyi csfűség 80 055 065
 1952.03.01. Személyügyi csfűség 94 068 078
2. b. (elhelyezési) osztály → Elhelyezési osztály
2. b. (kulturális) osztály → Kulturális osztály
2. b. (ruháati) osztály → Ruházati osztály
2. b. (légvédelmi tűzér kiképzési) osztály → Légvédelmi tűzér kiképzési osztály
2. (beosztási és minősítési) osztály → Beosztási és minősítési osztály
2. c. (építési) osztály → Építési osztály
2. c. (sajtó) osztály → Sajtó osztály
2. c. (szociális) osztály → Szociális osztály
2. csoportfőnök
 1948.10.01. Katonai főcsoport 52
2. csoportfőnökség (vezérkari)
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 081 082
 1954.07.26. Vezérkar főnöke 094
 1955.01.15. Vezérkar főnöke 096
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 097 098
 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 107 109
2. csoportfőnökség (személyügyi) 115
 1954.01.01. Személyügyi csfűség 108 081 091
 1954.07.26. Személyügyi csfűség 094
2. csoportfőnökség iskolája
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > I. helyettes 132 109
2. d. (sport) osztály → Sport osztály
2. elhárító osztály → Elhárító osztály
2. (érvényesítő és szigorlati) osztály → Érvényesítő és szigorlati osztály
2. (fegyverzeti, műszerek, TASZT berendezés és anyag ellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály → Fegyverzeti, műszerek, TASZT berendezés és anyag ellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó osztály
2. (kiképzési) osztály → Kiképzési osztály

2. osztály
 1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség > Tájékoztatói rész 99 082
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > Tájékoztatói rész 118 098
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > I. helyettes 132 109
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > tájékoztató helyettes 132 109
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > rádió felderítő helyettes 132 109
 1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Tudományos műszaki bizottság 138 118
2. (költűségvetési) osztály → Költűségvetési osztály
2. (magánjogi és szolgáltatási) osztály → Magánjogi és szolgáltatási osztály
2. osztály → Elnökség B. osztály
2. tájékoztató alosztály → Tájékoztató alosztály
2. (tényleges) osztály → Tényleges osztály
2. (vadászérő) osztály → Vadászérő osztály
3. a. (elhelyezési) osztály → Elhelyezési osztály
3. a. (hadműveleti) osztály → Híradó hadműveleti osztály
3. a. (híradó kiképzési) osztály → Híradó kiképzési osztály
3. a. (szervezési és tervezési) osztály → Szervezési és tervezési osztály
3. alcsoportfőnökség
 1950.08.01. Személyügyi csfűség 80 055 065
 1952.03.01. Személyügyi csfűség 94 068 078
3. b. (építési) osztály → Építési osztály
3. b. (gépjármű) osztály → Gépjármű osztály
3. b. (kiképzési) osztály → Híradó kiképzési osztály
3. b. önálló (híradó hadműveleti) alosztály → Híradó hadműveleti alosztály
3. c. (anyagi) osztály → Híradó anyagi osztály
3. c. önálló (híradó anyagi) alosztály → Híradó anyagi alosztály
3. c. (üzemanyag) osztály → Üzemanyag osztály
3. csoportfőnök
 1948.10.01. Katonai főcsoport 52
3. (ellenőrző és megállapító) osztály → Ellenőrző és megállapító osztály
3. (gazdasági) osztály → Gazdasági osztály
3. katonai osztály → Katonai osztály
3. (légvédelmi jelző) osztály → Légvédelmi jelző osztály
3. (lőszer ellátó, szállító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály → Lőszer ellátó, szállító, felhasználó, tároló és nyilvántartó osztály

3. (nem tényleges) osztály → Nem tényleges osztály
3. osztály
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > I. helyettes 132 109
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > rádió felderítő helyettes 132 109
 1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Tudományos műszaki bizottság 138 118
3. rejtjel megfejtő alosztály → Rejtjel megfejtő alosztály
3. (szabályzat szerkesztő) önálló alosztály → Szabályzat szerkesztő önálló alosztály
3. (személyügyi) osztály → Személyügyi osztály
3. (tartalékos és végelbánási) osztály → Tartalékos és végelbánási osztály
3. (veszteségi) osztály → Veszteségi osztály
4. a. (szervezési és tervezési) osztály → Szervezési és tervezési osztály
4. (anyagi) osztály → Anyagi osztály
4. b. (egészségügyi) osztály → Egészségügyi osztály
4. c. (űdűltetési) osztály → Űdűltetési osztály
4. (híradó) osztály → Híradó osztály
4. (illetmény) osztály → Illetmény osztály
4. káder alosztály → Káder alosztály
4. (nyilvántartási) osztály → Nyilvántartási osztály
4. osztály
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > I. helyettes 132 109
 1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Tudományos műszaki bizottság 138 118
4. önálló (egészségügyi) osztály → Egészségügyi osztály
4. önálló (közlekedési) osztály → Közlekedési osztály
4. rádió felderítő osztály → Rádió felderítő osztály
4. (személyügyi) osztály → Személyügyi osztály
4. (személyügyi) önálló osztály → Személyügyi osztály
5. a. (szervezési) osztály → Szervezési osztály
4. (tűzér fegyverzeti tárgyakat gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási) osztály → Tűzér fegyverzeti tárgyakat gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási osztály
5. b. (nyilvántartási) osztály → Nyilvántartási osztály
5. c. (mozgósítási) osztály → Mozgósítási osztály
5. d. (országmozgósítási) osztály → Országmozgósítási osztály

5. hírszerző osztály → Hírszerző osztály
5. operatív technikai alosztály → Operatív technikai alosztály
5. osztály
 1949.08.01. Honvéd repűlő csapatok pk-a 65 048
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > I. helyettes 132 109
 1956.08.07. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 132 111
5. (pénzügyi ellenőrző) osztály → Pénzügyi ellenőrző osztály
5. (pénzügyi tervező) osztály → Pénzügyi tervező osztály
5. (polgári) osztály → Polgári személyügyi osztály
5. (polgári személyügyi) osztály → Polgári személyügyi osztály
5. (személyügyi) osztály → Személyügyi osztály
5. (személyügyi) önálló osztály → Személyügyi osztály
5. (testnevelési) osztály → Testnevelési osztály
6. a. (anyagi elvi) osztály → Anyagi elvi osztály
6. b. (hadiipari) osztály → Hadiipari osztály
6. c. (költűségvetési) osztály → Költűségvetési osztály
6. d. (iparfejlesztési) osztály → Iparfejlesztési osztály
6. e. (tervhivatali) osztály → Tervhivatali osztály
6. gazdasági alosztály → Gazdasági alosztály
6. (hadkiegészítési) osztály → Hadkiegészítő osztály
6. (hitelgazdasági) önálló osztály → Hitelgazdasági önálló osztály
6. (különleges sport) osztály → Különleges sport osztály
6. (légoltalmi) osztály → Légoltalmi osztály
6. (mérnöki) osztály → Mérnöki osztály
6. nyilvántartó osztály → Nyilvántartó osztály
6. (nyugdíj) osztály → Nyugdíj osztály
7. (anyagi) osztály → Anyagi osztály
7. káder osztály → Káder osztály
7. (közlekedési) önálló osztály → Közlekedési osztály
7. (Kr) önálló osztály → Kr. osztály
7. (légoltalmi) osztály → Légoltalmi osztály
7. (repűlő nyilvántartó) önálló alosztály → Repűlő nyilvántartó önálló alosztály
8. csoportfőnökség → Titkos ügyviteli csoportfőnökség
8. osztály
 1952.03.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök általános helyettese 87 070

8. osztály (folytatás)
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 102 084
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098
 1955.05.15. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 121 100
 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 110

8. részleg
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfség 132 109

8. (állategészségügyi és ló) önálló osztály → Állategészségügyi és ló önálló osztály

8. (bizalmas ügyviteli) önálló osztály → Bizalmas ügyviteli önálló osztály

8. (titkársági) osztály → Titkársági osztály

9. osztály
 1945.01.12. I. csoportfőnök 12

13. osztály
 1945.01.12. miniszter közvetlen 13

40. osztály 15 16

I. csoportfőnök
 1945.01.12. miniszter közvetlen 12

I. elhárító csoportfőnökség → Elhárító csoportfőnökség

I. (felszerelési) csoportfőnökség → Felszerelési csoportfőnökség

I. gazdaszat közigazgatási alcsoportfőnökség
 1947.12.12. Anyagi csfség 41 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfség 43 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség 037

I. (hadbiztos) csoportfőnökség → Hadbiztosi csfség

I. (hadművelési) csoportfőnökség → Hadművelési csoportfőnökség

I. helyettes
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfség 132 109

Kfcs I. (katonai) osztály → Katonai osztály

I. osztály
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Személyügyi alcfsfség 52 037 038

I. speciális csoportfőnökség → Speciális csoportfőnökség

I. (szervezési) csoport → Szervezési csoport

I. törzs osztály → Törzs osztály

I/1. osztály
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > I. elhárító csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > I. elhárító csfség 66 050

I/2. osztály
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > I. elhárító csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > I. elhárító csfség 66 050

II. csoportfőnök
 1945.01.12. miniszter közvetlen 12

II. elhárító osztály → Elhárító osztály

II. (elhelyezési és építési) csoportfőnökség → Elhelyezési csoportfőnökség

II. gazdaszat közigazgatási alcsoportfőnökség
 1947.12.12. Anyagi csfség 41 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfség 43 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség 037

II. (gazdaszat közigazgatási) csoportfőnökség → Gazdaszat közigazgatási csoportfőnökség

II. katonai csoportfőnökség → Katonai csoportfőnökség

II. osztály
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Személyügyi alcfsfség 52 037 038

II. rádió felderítő csoportfőnökség → Rádió felderítő csoportfőnökség

II. (személyi) csoport → Személyi csoport

II/1. osztály
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > II. katonai csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > II. katonai csfség 66 050

II/3. értékelő osztály → Értékelő osztály

II/4. osztály
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > II. katonai csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > II. katonai csfség 66 050

III. (anyag) csoport → Anyagi csoport

III. (elhelyezési) alcsoportfőnökség → Elhelyezési alcsoportfőnökség

III. (gépkocsi) csoportfőnökség → Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnökség

III. (híradó) csoportfőnökség → Híradó csoportfőnökség

III. katonai osztály → Katonai osztály

Kfcs III. (katonai anyagi) osztály → Katonai anyagi osztály

III. osztály
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Személyügyi alcfsfség 52 037 038

III. rádió felderítő csoportfőnökség → Rádió felderítő csoportfőnökség

III/4. osztály
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > III. rádió felderítő csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > III. rádió felderítő csfség 66 050

III/5. osztály
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > III. rádió felderítő csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > III. rádió felderítő csfség 66 050

IV. (egészségügyi) csoportfőnökség → Egészségügyi csoportfőnökség

IV. főcsoportfőnökség 97

IV. hírszerző főcsoportfőnökség néven
 1950.02.01. miniszter közvetlen 70 054
 1950.08.01. miniszter közvetlen 81 055

IV. főcsoportfőnökség néven
 1952.03.01. miniszter közvetlen 95 068

IV. (hadművelési) csoport → Hadművelési csoport

IV. hírszerző csoportfőnökség → Hírszerző csoportfőnökség

IV. hírszerző főcsoportfőnökség → IV. főcsoportfőnökség

IV. osztály
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Személyügyi alcfsfség 52 037 038

IV. rádió felderítő osztály → Rádió felderítő osztály

Kfcs IV. (szabályzat szerkesztő) osztály → Szabályzat szerkesztő osztály

IV/1. IV/2. IV/3. IV/4. osztályok
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > IV. hírszerző csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > IV. hírszerző csfség 66 050

V. hírszerző osztály → Hírszerző osztály

V. (polgári) csoport → Polgári csoport

V. (szervezési) csoportfőnökség → Szervezési csoportfőnökség

Kfcs VI. (műszaki és közlekedési) osztály → Műszaki és közlekedési osztály

Kfcs VI. (műszaki) osztály → Műszaki osztály

VI. (nevelői) csoport → Nevelői csoport

VI. nyilvántartó osztály → Nyilvántartó osztály

VI. (szállásmesteri) csoportfőnökség → Szállásmesteri csoportfőnökség

VII. (hadbíró) csoport → Hadbíró csoport

Kfcs VII. (híradó) osztály → Híradó osztály

VII. káder osztály → Káder osztály

VII. (légoltalmi) alcsoportfőnökség → Légoltalmi alcsoportfőnökség

Kfcs VIII. (közlekedési) osztály → Közlekedési osztály

Kfcs IX. (szervezési) osztály → Szervezési osztály

Kfcs X. (egészségügyi) osztály → Egészségügyi osztály

Kfcs XI. (légügyi) osztály → Légügyi osztály

Kfcs XII. (iparszervezési) osztály → Iparszervezési osztály

Kfcs XII/1. osztály → Kfcs XII/1. osztály

Kfcs XII/2. osztály → Kfcs XII/2. osztály

Kfcs XIII. (légoltalmi) osztály → Légoltalmi osztály

Kfcs XIV. (M) osztály → Kfcs XIV. (M) osztály

A. alcsoport → Elnökség A. alcsoport

A. osztály → Elnökség A. osztály

„A” káder osztály → Káder osztály

A. osztály
 1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfség > Speciális rész 99 082
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfség > Speciális rész 118 098

Adminisztrációs alosztály
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 102 084
 1955.05.15. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 121 100

Adminisztrációs és gazdasági alosztály
 1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101

Adminisztrációs és gazdasági csoportfőnökség
 1954.07.26. Hadtáp főnökség 114 115 094 095

Adminisztrációs és gazdasági osztály
 1950.08.01. HVK főnöke 73 057

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 78 064
 1952.03.01. HVK főnöke 84 069
 1952.03.01. OLP > Törzs 89 074
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Törzs 91 076
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 92 077
 1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 1. alcfsfség 94 078
 1952.03.01. Katonai tanintézetek csfsége 94 079
 1952.03.01. Ügyviteli csfség 95 079
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082
 1954.01.01. OLP > Törzs 103 086
 1954.01.01. Műszaki pság > Törzs 107 089
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Törzs 109 092
 1954.01.01. Ügyviteli csfség 111 093
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfség 118 098
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098 127
 1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 105

Adminisztrációs osztály
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
 1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085

Adminisztratív és gazdasági osztály
 1950.08.01. Elnökség 81 066

Adminisztratív irodák osztálya
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Törzs 76 060

Adó központ
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > rádió felderítő helyettes 132 109

Agitációs alcsoport
 1950.08.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 75 058

Agitációs alcsoportfőnökség
 1952.03.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese 87 070
 1954.01.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese 103 084

Agitációs és propaganda csoportfőnökség
 1955.05.15. Politikai csfűség 121 097 100

Agitációs és propaganda osztály
 2. a. (agitációs és propaganda) osztály néven
 1949.02.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 58 041
 1949.02.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 66 049

Agitációs és tömegmunka osztály
 1955.05.15. Politikai csfűség > Agitációs és propaganda csfűség 121 100

1956.08.07. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese > Agitációs propaganda csfűség 132 111

Agitációs osztály
 1952.03.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 87 070

1954.01.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 103 084

Agitációs önálló osztály
 1950.08.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese > Agitációs alcsoport 75 058

Agitációs propaganda csoportfőnökség
 1956.08.07. Politikai csfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 132 111

Agitációs propaganda osztály
 1954.01.01. OLP > Politikai csfűség 103 086
 1955.05.15. OLLEP > Politikai csfűség 121 101

Akadémiai osztály
 1955.12.28. Katonai tanintézetek csfűség 127

Álcázó osztály
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Tervező iroda 91 076

Alkatrész átvételi osztály
 1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság 136 117

Államvédelmi Hatóság 70
Állategészségügyi és lő önálló osztály
 8. (állategészségügyi és lő) önálló osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 052

Állategészségügyi osztály
 Állategészségügyi önálló osztály néven

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 78 064
 Állategészségügyi osztály néven
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 077
 Önálló állategészségügyi osztály néven
 1954.01.01. Hadtáp főnökség 108 092
 Állategészségügyi osztály néven
 1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 105 127

Állategészségügyi önálló osztály → Állategészségügyi osztály

Általános osztály
 1952.03.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök általános helyettese 87 070

Általános katonai ellátó osztály
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 89 072

Általános katonai szemléltetés
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője 57 039 040 119 120

Általános kiképzési csoportfőnökség
 1950.08.01. miniszter közvetlen 75 055 059 119 120

Általános kiképzési osztály
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Általános katonai szemléltetés 57 040 120

Általános osztály
 1950.08.01. Személyügyi csfűség 80 065
 1954.01.01. Személyügyi csfűség 108 091
 1955.05.15. Személyügyi csfűség 127 106

Általános pénzügyi osztály
 1. (általános pénzügyi) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Pénzügyi csfűség 68 052

Általános technikai osztály
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > technikai helyettes 91 076

Anyag nyilvántartó osztály
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Törzs 125 105

Anyagbeszerző, ellátó, nyilvántartó osztály
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > Híradó csfűség > Technikai anyagi szolgálat 132 110

Anyagellátó osztály
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Erődtítési csfűség 91 076

1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság > Technikai szolgálat 136 117

Anyagellenőrző osztály 38
 1946.02.05. Anyagi csfűség 30 014 016
 1947.04.02. Anyagi csfűség 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfűség 019

Anyagi csoport
 III. (anyagi) csoport néven
 1945.01.19. katonai főnök 14 001
 Anyagi csoport néven
 1945.03.08. katonai főnök 14 002

Anyagi csoport (folytatás)
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök 16 003 005
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök 21 007 008
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök 24 010 011

Anyagi csoport vezetőjének 1. helyettese
 1945.03.08. Anyagi csoport 14 002

Anyagi csoport vezetőjének 2. helyettese
 1945.03.08. Anyagi csoport 14 002

Anyagi csoportfőnökség
 1947.04.02. miniszter közvetlen 35 022
 1947.05.06. miniszter közvetlen 019
 1947.10.01. miniszter közvetlen 38 023 025
 1947.12.12. miniszter közvetlen 39 027 028
 1948.01.21. miniszter közvetlen 41 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője 037

Anyagi ellátó és nyilvántartó osztály
 1954.01.01. Műszaki pság > Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport 107 089

1955.05.15. Műszaki pság > Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport 124 103

Anyagi elvi osztály
 6. a. (anyagi elvi) osztály néven
 1949.02.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri) csfűség 58 042
 1949.08.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri) csfűség 67 051

anyagi főcsoportfőnök helyettes
 1949.02.01. Anyagi csfűség 60 039 045

Anyagi főcsoportfőnökség 62 68
 1946.02.05. miniszter közvetlen 30 014 016
 1949.02.01. miniszter közvetlen 60 039 045

Anyagi osztály
 1949.02.01. Politikai csfűség 57 041
 1949.08.01. Politikai csfűség 66 049

4. (anyagi) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd gyalogság pk-a 65 048 120
 1949.08.01. Honvéd műszaki csapatok pk-a 65 048
 1949.08.01. Honvéd páncélos csapatok pk-a 65 048
 1949.08.01. Honvéd tüzérség pk-a 65 048

7. (anyagi) osztály néven
 1949.08.01. OLP 65 048

Anyagi osztály néven
 1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfűség 73 057
 1950.08.01. Honvéd műszaki csapatok psága 78 063
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > technikai helyettes 91 076
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 134 113

Anyagi önálló osztály
 1950.08.01. OLP > légvédelmi tűzér helyettes 78 062

Anyagtervezési osztály
 1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfűség > Technikai és anyagi szolgálat 102 083
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfűség > Technikai és anyagi szolgálat 118 099

Anyagtervezési csoportfőnökség
 VI. (szállásmesteri) csoportfőnökség néven
 1949.02.01. HVK főnöke 58 039 042
 1949.08.01. HVK főnöke 67 047 051

Anyagtervezési csoportfőnökség néven
 1950.08.01. HVK főnöke 73 055 057
 1952.03.01. HVK főnöke 84 068 069
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 081 083
 1954.07.26. Vezérkar főnöke 094
 1955.01.15. Vezérkar főnöke 096
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 097 099
 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 107 110

Anyagtervezési és mozgósítási osztály
 1954.01.01. MNVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 99 083
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 118 099
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 132 110

Anyagtervezési és nyilvántartási osztály
 1952.03.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 84 069

Anyagvizsgáló osztály
 1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Technikai főmérnökség 138 118

Árellenőrző és vállalati osztály
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 78 064

Átrepülési osztály
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
 1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
 1955.05.15. OLLEP > légierő pk > Törzs 123 101

Átvételi osztály
 1956.08.07. Vegyi védelmi pság 136 116

Átvételi osztály
 1950.08.01. Honvéd tűzér pság > Tűzér ellátó csfűség 77 061
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > technikai helyettes 91 076
 1954.01.01. Műszaki pság > Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport 107 089
 1955.05.15. Műszaki pság > Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport 124 103
 1956.08.07. Tűzér pság 136 115
 1956.08.07. Műszaki pság > Műszaki, technikai és anyagellátó szolgálat 136 116

B. alcsoport → Elnökség B. alcsoport

B. osztály → Elnökség B. osztály

B. osztály

1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség > Speciális rész 99 082

1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > Speciális rész 118 098

„B” támadólagos elhárítási osztály → Támadólagos elhárítási osztály

Bélyeggyártó műhely

1954.01.01. MNVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 99 083

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 118 099

Beosztási és minősítési osztály

2. (beosztási és minősítési) osztály néven

1949.02.01. Személyügyi fcsfűség 60 044

Beruházási csoportfőnökség

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese 135 107 114

Beruházási főmérnöki osztály 115

1954.01.01. MNVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 99 083

Beruházási főmérnökség

1955.01.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 115

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 118 099

Beruházási műszaki osztály 114

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 109 092

Beruházási osztály

1955.01.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 115

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 125 105

Beruházási pénzügyi osztály

1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség > Építési műszaki főosztály 114 095

Beruházási tervezési osztály 114

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 109 092

Beszerezési osztály

1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 88 072

1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat 103 085

Beszező és ellátó osztály

1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Elhelyezési és felhasználási csfűség 92 077

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 109 092

1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 095

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 125 105

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 134 113

Beszező önálló alosztály

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfűség 80 064

Bírói felügyeleti osztály

1952.03.01. Igazságügyi csfűség 95 079

1954.01.01. Igazságügyi csfűség 111 093

Bizalmas ügyviteli önálló osztály

8. (bizalmas ügyviteli) önálló osztály néven

1949.08.01. HVK főnöke 67 051

Börtönügyi osztály

1952.03.01. Igazságügyi csfűség 95 079

Bulletin szerkesztőség

1956.08.07. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök I. helyettese 132 111

Büntetőjogi osztály

1945.05.30. politikai államtitkár > Igazságügyi csoport 19 003 006

1945.07.17. politikai államtitkár > Igazságügyi csoport 21 007 009

1945.10.30. politikai államtitkár > Igazságügyi csoport 26 010 013

C. osztály

1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség > Speciális rész 99 082

1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > Speciális rész 118 098

Csapat kiegészítési osztály

1954.01.01. MNVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 99 083

Csapat kiegészítő osztály

1956.08.07. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 132 110

Csapat légvédelmi szolgálat

1956.08.07. miniszter közvetlen 136 107 117 119

Csapatfelderítő osztály 97

1950.08.01. HVK főnöke 73 057

1952.03.01. HVK főnöke 84 069

Csapaton kívüli kiképzési osztály

1954.01.01. Harckiképzési és testnevelési csfűség 107 090 120

1955.05.15. Harckiképzési és testnevelési csfűség 124 104

Csekk alosztály

Önálló csekk alosztály néven

1952.03.01. Pénzügyi csfűség 94 079

D. osztály

1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség > Speciális rész 99 082

1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség > Speciális rész 118 098

Dokumentációs alosztály

1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Technikai főmérnökség 138 118

Egészségügyi anyagellátó osztály

1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfűség 92 077

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 109 092

Egészségügyi csoportfőnökség

IV. (egészségügyi) csoportfőnökség néven

1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 047 052

Egészségügyi csoportfőnökség néven

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 80 055 064

1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 068 077

1954.01.01. Hadtáp főnökség 109 081 092

1954.07.26. Hadtáp főnökség 094

1955.01.15. Hadtáp főnökség 096

1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 097 105

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 107 113

Egészségügyi osztály

1945.01.12. II. csoportfőnök 13

1948.01.21. Anyagi csfűség > II. gazdaszat közigazgatási alcfsűség 43 029 031

Kfcs X. (egészségügyi) osztály néven

1948.04.01. Katonai főcsoport 51 033 035

1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

4. önálló (egészségügyi) osztály néven

1949.02.01. Anyagi fcsfűség 60 045

4. b. (egészségügyi) osztály néven

1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > IV. (egészségügyi) csfűség 68 052

Egészségügyi szolgálat

1952.03.01. OLP > Hadtáp pk 90 074

Egyéb anyagi alcsoport

1945.01.19. III. (anyagi) csoport 14 001

Egyetemi katonai osztály

1951.09.01. Katonai tanintézetek csfűsége 82 067

1952.03.01. Katonai tanintézetek csfűsége 94 079

Egyetemi osztály

1954.01.01. Katonai tanintézetek csfűség 108 090

1955.05.15. Katonai tanintézetek csfűség 124 104

Együttműködési osztály

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 118 099

Élelmezési alosztály

1952.03.01. OLP > Hadtáp pk 90 074

Élelmezési és felszerelési anyagokat átvéő osztály és laboratórium

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfűség 134 113

Élelmezési osztály

1945.01.12. II. csoportfőnök > hadbiztosi csoportfőnök helyettes 12

1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 18 003 005

1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 21 007 008

1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 24 010 011

1947.04.02. Anyagi csfűség > Gazdaszat közigazgatási alcsoport 36 022

1947.05.06. Anyagi csfűség > Gazdaszat közigazgatási alcsoport 019

1947.10.01. Anyagi csfűség > Gazdaszat közigazgatási alcfsűség 39 023 025

1947.12.12. Anyagi csfűség > I. gazdaszat közigazgatási alcfsűség 41 027 028

1948.01.21. Anyagi csfűség > I. gazdaszat közigazgatási alcfsűség 43 029 031

1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > I. gazdaszat közigazgatási alcfsűség 49 033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > I. gazdaszat közigazgatási alcfsűség 037

2.a. (élelmezési) osztály néven

1949.02.01. Anyagi fcsfűség > II. (gazdaszat közigazgatási) csfűség 60 045

I. b. (élelmezési) osztály néven

1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > I. (hadbiztos) csfűség 68 052

Élelmezési osztály néven

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Hadbiztos csfűség 78 064

1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Hadbiztosi csfűség 92 077

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Hadbiztosi csfűség 109 092

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Hadbiztosi csfűség 125 105

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfűség 134 113

Elhárító csoportfőnökség

I. elhárító csoportfőnökség néven

1949.02.01. Elhárító fcsfűség 60 039 043

1949.08.01. Elhárító fcsfűség 66 047 050

Elhárító főcsoportfőnökség 70

1949.02.01. miniszter közvetlen 60 039 043

1949.08.01. miniszter közvetlen 66 047 050

Elhárító osztály

II. elhárító osztály néven

1947.02.15. Katona politikai csfűség 33 018

1947.05.06. Katona politikai csfűség 33 019 020

1947.10.01. Katona politikai csfűség 36 023 024

1947.12.12. Katona politikai csfűség 027

1948.01.21. Katona politikai csfűség 41 029 030

2. elhárító osztály néven

1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfűség 47 033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfűség 037

Elhelyezési alcsoportfőnökség
 III. (elhelyezési) alcsoportfőnökség néven
 1949.02.01. Anyagi csfűség 60 039 045

Elhelyezési csoportfőnökség
 II. (elhelyezési és építési) csoportfőnökség néven
 1949.08.01. Honvéd hadtűpszolgalat főnökség 68 047 052

Építési és elhelyezési csoportfőnökség néven
 1950.08.01. Honvéd hadtűpszolgalat főnökség 80 055 064 92

Elhelyezési és felhasználási csoportfőnökség néven
 1952.03.01. Honvéd hadtűpszolgalat főnökség 92 068 077

Elhelyezési csoportfőnökség néven
 1954.01.01. Hadtűp főnökség 109 081 092
 1954.07.26. Hadtűp főnökség 114 094 095
 1955.01.15. Hadtűp főnökség 096
 1955.05.15. Hadtűp főnökség 125 097 105
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtűp főnökség 134 107 113

Elhelyezési és felhasználási csoportfőnökség
 → Elhelyezési csoportfőnökség

Elhelyezési osztűly
 1945.05.30. katonai kűzűgazgatűsi fűnök > Anyagi csoport > Hadbiztűsi alcsoport 18 003 005
 1945.07.17. katonai kűzűgazgatűsi fűnök > Anyagi csoport > Hadbiztűsi alcsoport 21 007 008
 1945.10.30. katonai kűzűgazgatűsi fűnök > Anyagi csoport > Hadbiztűsi alcsoport 25 010 011
 1947.04.02. Anyagi csfűség > Gazdűszat kűzűgazgatűsi alcsoport 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfűség > Gazdűszat kűzűgazgatűsi alcsoport 019
 1947.10.01. Anyagi csfűség > Gazdűszat kűzűgazgatűsi alcfsűség 39 023 025
 1947.12.12. Anyagi csfűség > II. gazdűszat kűzűgazgatűsi alcfsűség 41 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfűség > II. gazdűszat kűzűgazgatűsi alcfsűség 43 029 031
 1948.04.01. a Honvűdség felűgyelűje > Anyagi csfűség > II. gazdűszat kűzűgazgatűsi alcfsűség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvűdség felűgyelűje > Anyagi csfűség > II. gazdűszat kűzűgazgatűsi alcfsűség 037

3. a. (elhelyezűsi) osztűly néven
 1949.02.01. Anyagi csfűség > III. (elhelyezűsi) alcfsűség 60 045

2. b. (elhelyezűsi) osztűly néven
 1949.08.01. Honvéd hadtűpszolgalat főnökség > II. (elhelyezűsi és építűsi) csfűség 68 052

Ellatűsi osztűly 36
 1946.02.05. Anyagi csfűség > Gazdűszat kűzűgazgatűsi csoport 31 014 016

Ellatűo alosztűly
 Ellatűo űnallűo alosztűly néven
 1950.08.01. Honvűd hadtűpszolgalat főnökség > Egűszűsűgyűi csfűség 80 064

Ellatűo alosztűly néven
 1956.08.07. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök II. helyettese > Agitűciűs propaganda csfűség 132 111

Ellatűo osztűly
 1949.08.01. Honvűd hadtűpszolgalat főnökség > Tűrűs 68 052

1949.08.01. Elnűksűg 70 053
 1950.08.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök II. helyettese > Agitűciűs alcsoport 75 058
 1950.08.01. Honvűd hadtűpszolgalat főnökség > Építűsi és elhelyezűsi csfűség 80 064
 1952.03.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök agitűciűs és propaganda helyettese > Agitűciűs alcfsűség 87 070
 1952.03.01. űgyviteli csfűség 95 079
 1954.01.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök agitűciűs és propaganda helyettese > Agitűciűs alcfsűség 103 084
 1954.01.01. űgyviteli csfűség 111 093

Ellatűo űnallűo alosztűly → Ellatűo alosztűly

Ellatűo szakasz
 1950.08.01. OLP > Tűrűs 77

Ellenűrűzi osztűly
 1952.03.01. Pűnzűgyűi csfűség 94 079
 1954.01.01. Szeműlyűgyűi csfűség 108 091
 1954.01.01. Pűnzűgyűi csfűség 111 093
 1955.05.15. Pűnzűgyűi csfűség 124 104
 1955.05.15. Szeműlyűgyűi csfűség 127 106
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Pűnzűgyűi csfűség 135 114
 → műg Ellenűrűzű osztűly

Ellenűrűzű alosztűly
 Ellenűrűzű űnallűo alosztűly néven
 1954.01.01. Hadtűp főnökség > Elhelyezűsi csfűség 109 092
 1954.07.26. Hadtűp főnökség > Elhelyezűsi csfűség 095

Ellenűrűzű alosztűly néven
 1955.05.15. Hadtűp főnökség > Elhelyezűsi csfűség 125 105

Ellenűrűzű és megűllapítűo osztűly
 3. (ellenűrűzű és megűllapítűo) osztűly néven
 1949.02.01. Szűművűsűg alcfsűség 61 046

Ellenűrűzű osztűly (hadtűp)
 1949.02.01. Anyagi csfűség > fűcsoportfűnök helyettes 60 045
 1949.08.01. Honvűd hadtűpszolgalat főnökség > Tűrűs 68 052
 űnallűo ellenűrűzű osztűly néven
 1950.08.01. Honvűd hadtűpszolgalat főnökség 78 064

Ellenűrűzű osztűly (hadtűp) (folytatűs)
 Ellenűrűzűsi osztűly néven
 1952.03.01. Honvűd hadtűpszolgalat főnökség 92 077

űnallűo ellenűrűzű osztűly néven
 1954.01.01. Hadtűp főnökség 108 092

Ellenűrűzű osztűly néven
 1955.05.15. Hadtűp főnökség 125 105
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtűp főnökség 134 113

Ellenűrűzű osztűly (nem hadtűp)
 1. c. (ellenűrűzű) osztűly néven
 1949.02.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök I. helyettese 58 041
 1949.08.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök I. helyettese 66 049

Ellenűrűzű osztűly néven
 1950.08.01. űltűlűnos kikűpűzűsi csfűség 76 059 120
 1950.08.01. Honvűd tűzűr psűg > Tűzűr ellatűo csfűség 77 061
 1952.03.01. Lűvűsz harcűkikűpűzűsi csfűség 87 071 120
 1954.01.01. MNVK fűnűke > Szabűlyzat szerűesztűo csfűség 102 083
 1955.05.15. Vezűrűkar fűnűke > Szabűlyzat szerűesztűo csfűség 118 099

Ellenűrűzű űnallűo alosztűly → Ellenűrűzű alosztűly

Ellenűrűzű rűszűleg
 1956.08.07. Tűzűr psűg > Fegűverzetűi csfűség 136 115

Elnűksűg
 1945.01.12. miniszter kűzűvetlen 12
 1945.01.19. katonai fűnűk 14 001
 1945.03.08. katonai fűnűk 14 002
 1945.05.30. miniszter kűzűvetlen 16 003 004
 1945.07.17. miniszter kűzűvetlen 19 007
 1945.10.30. miniszter kűzűvetlen 22 010 012
 1946.02.05. miniszter kűzűvetlen 29 014 015

Elnűksűg csoportfűnűksűg néven
 1947.05.06. miniszter kűzűvetlen 33 019 020
 1947.10.01. miniszter kűzűvetlen 36 023 024
 1947.12.12. miniszter kűzűvetlen 027
 1948.01.21. miniszter kűzűvetlen 41 029 030
 1948.04.01. miniszter kűzűvetlen 47 033 036
 1948.10.01. miniszter kűzűvetlen 037
 1949.02.01. miniszter kűzűvetlen 61 039 046

Elnűksűg néven
 1949.08.01. miniszter kűzűvetlen 70 047 053
 1950.08.01. miniszter kűzűvetlen 81 055 066
 → műg űgyviteli csfűség

Elnűksűg 1-2. osztűly → Elnűksűg A-B. osztűly

Elnűksűg A. és B. alcsoportok
 1947.05.06. Elnűksűg csfűség 33 019 020

Elnűksűg A. és B. osztűlyok
 1947.10.01. Elnűksűg csfűség 36 023 024
 1947.12.12. Elnűksűg csfűség 027
 1948.01.21. Elnűksűg csfűség 41 029 030
 1948.04.01. Elnűksűg csfűség 47 033 036
 1948.10.01. Elnűksűg csfűség 037

Elnűksűg 1. és 2. osztűlyok néven
 1949.02.01. Elnűksűg csfűség 61 046

Elnűksűg A. és B. osztűlyok néven
 1949.08.01. Elnűksűg 70 053

Elnűksűg csoportfűnűksűg → Elnűksűg

Elűadűi iroda
 1950.08.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök II. helyettese > Propaganda alcsoport 75 058
 1952.03.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök agitűciűs és propaganda helyettese > Propaganda alcfsűség 87 070
 1954.01.01. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök agitűciűs és propaganda helyettese > Propaganda alcfsűség 103 084
 1956.08.07. Politikai csfűség > fűcsoportfűnök II. helyettese > Agitűciűs propaganda csfűség 132 111

Elűkűszűtűo osztűly
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Berűhűzűsi csfűség 135 114

Elűlűptűtűeti és kűtűntűtűeti alosztűly
 1956.08.07. Szeműlyűgyűi csfűség 134 112

Elűlűptűtűeti és kűtűntűtűeti osztűly
 1950.08.01. Szeműlyűgyűi csfűség 80 065
 1952.03.01. Szeműlyűgyűi csfűség 92 078
 1954.01.01. Szeműlyűgyűi csfűség 108 091
 1955.05.15. Szeműlyűgyűi csfűség 127 106

Elvi és legűnyűsűgi osztűly
 1. (elvi és legűnyűsűgi) osztűly néven
 1949.02.01. Szeműlyűgyűi csfűség 60 044

Elvi és tűszűti osztűly
 1945.05.30. katonai kűzűgazgatűsi fűnűk > Szeműlyűi csoport 16 003 005

Elvi és tűszűti szeműlyűgyűi osztűly
 1945.07.17. katonai kűzűgazgatűsi fűnűk > Szeműlyűgyűi csoport 21 007 008
 1945.10.30. katonai kűzűgazgatűsi fűnűk > Szeműlyűgyűi csoport 22 010 011

Elvi ipari fűszűlűműlűo osztűly
 1945.07.17. katonai kűzűgazgatűsi fűnűk > Ipari fűszűlűműlűo csoport 21 007 008

Elvi osztűly
 1945.05.30. katonai kűzűgazgatűsi fűnűk > Hadiipari fűszűlűműlűo csoport 18 003 005

1. (elvi) osztűly néven
 1949.08.01. Szeműlyűgyűi csfűség 70 053

1. c. (elvi) osztűly néven
 1949.08.01. HVK fűnűke > I. (hadművetűleti) csfűség 67 051

Építűsi és elhelyezűsi csoportfűnűksűg → Elhelyezűsi csoportfűnűksűg

Építési és elhelyezési osztály 36
 1946.02.05. Anyagi fcsfség > Gazdászati közigazgatási csoport 31 014 016

Építési műszaki főosztály 115
 1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 114 095

Építési osztály
 Építészeti osztály néven
 1945.01.12. II. csoportfőnök > hadbiztosi csoportfőnök helyettes 12
 Építési osztály néven
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 18 003 005
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 21 007 008
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 24 010 011
 1947.04.02. Anyagi csfség > Gazdászati közigazgatási alcsoport 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfség > Gazdászati közigazgatási alcsoport 019
 1947.10.01. Anyagi csfség > Gazdászati közigazgatási alcfsfség 39 023 025
 1947.12.12. Anyagi csfség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsfség 41 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsfség 43 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsfség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsfség 037
 3. b. (építési) osztály néven
 1949.02.01. Anyagi fcsfség > III. (elhelyezési) alcfsfség 60 045
 2. c. (építési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > II. (elhelyezési és építési) csfség 68 052
 1952.03.01. OLP > Törzs 89 074
 1954.01.01. OLP > Törzs 103 086

Építészeti osztály → **Építési osztály**
Építő egységek és táborügyi önálló alosztály
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Elhelyezési és felhasználási csfség 92 077

Erődítési csoportfőnökség 97
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság 91 076

Erődítési osztály
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Tervező iroda 91 076
 1954.01.01. Műszaki pság 107 089
 1955.05.15. Műszaki pság 124 103
 1956.08.07. Műszaki pság 136 116

Erődítési technikai osztály
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság 91 076

Értékelő osztály
 II/3. értékelő osztály néven
 1949.02.01. Elhárító fcsfség > II. katonai csfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség > II. katonai csfség 66 050

Érvényesítő és szigorlati osztály
 2. (érvényesítő és szigorlati) osztály néven
 1949.02.01. Számvevősegi alcfsfség 61 046

Expedíciós osztály
 1949.02.01. Politikai fcsfség 57 041
 1949.08.01. Politikai fcsfség 66 049

Export-import osztály
 1954.01.01. MNVK főnöke > Anyagtervezési csfség 99 083

Fegyelmi osztály
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Személyügyi csoport 21 007 008
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Személyügyi csoport 22 010 011

Fegyver ellátó és javító osztály
 1956.08.07. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 136 115

Fegyver és lőszer ellátó osztály
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 88 072
 1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat 103 085

Fegyver és lőszer osztály → **Fegyver osztály**
Fegyver és lőszer önálló alosztály
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060

Fegyver javító ellátó és nyilvántartó osztály
 1952.03.01. Honvéd tüzér pság > Tüzér ellátó csfség 89 073
 1953.03.07. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 96 080

Fegyver nyilvántartási és javító osztály
 1950.08.01. Honvéd tüzér pság > Tüzér ellátó csfség 77 061

Fegyver osztály
 Fegyver és lőszer osztály néven
 1945.01.12. II. csoportfőnök > fegyverzeti és felszerelési csoportfőnök helyettes 12
 Tüzér, fegyver és lőszer osztály néven
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 16 003 005
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 21 007 008
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 24 010 011

Fegyver és lőszer osztály néven
 1946.02.05. Anyagi fcsfség > Felszerelési csoport 30 014 016

Fegyver osztály (folytatás)
 Fegyver osztály néven
 1947.04.02. Anyagi csfség > Felszerelési alcsoport 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfség > Felszerelési alcsoport 019
 1947.10.01. Anyagi csfség > Felszerelési alcfsfség 38 023 025
 1947.12.12. Anyagi csfség > Felszerelési alcfsfség 39 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfség > Felszerelési alcfsfség 41 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség > Felszerelési alcfsfség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség > Felszerelési alcfsfség 037
 1. a. (fegyver) osztály néven 62
 1949.02.01. Anyagi fcsfség > I. (felszerelési) csfség 60 045

Fegyvernemi iskola osztály I. és II.
 1951.09.01. Katonai tanintézetek csfsége 82 067
 1952.03.01. Katonai tanintézetek csfsége 94 079

Fegyverzeti csoportfőnökség
 Tüzér ellátó csoportfőnökség néven
 1950.08.01. Honvéd tüzér pság 77 061
 1952.03.01. Honvéd tüzér pság 89 073

Fegyverzeti csoportfőnökség néven
 1953.03.07. Tüzér pság 96 080
 1953.12.23. fegyverzeti és technikai főfelügyelő 97
 1954.01.01. Tüzér pság 105 087
 1955.05.15. Tüzér pság 123 102
 1956.08.07. Tüzér pság 136 115

Fegyverzeti ellátó, javító és nyilvántartó osztály
 1954.01.01. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 105 087

fegyverzeti és felszerelési csoportfőnök helyettes
 1945.01.12. II. csoportfőnök 12
fegyverzeti és technikai főfelügyelő 115
 1953.12.23. miniszter közvetlen 97
 1954.01.01. miniszter közvetlen 102 081
 1954.07.26. miniszter közvetlen 094

Fegyverzeti, lőszer és műszer ipari megrendelő és átvételi osztály
 1953.03.07. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 96 080

Fegyverzeti, műszerek, TASZT berendezés és anyag ellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó osztály
 2. (fegyverzeti, műszerek, TASZT berendezés és anyag ellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó) osztály néven
 1955.05.15. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 123 102

Felderítési osztály
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072

Felderítő alosztály
 1954.01.01. Páncélos pság > Törzs 106 088

Felderítő és jelző osztály
 1952.03.01. OLP > Törzs 89 074
 1954.01.01. OLP > Törzs 103 086

Felderítő osztály
 1950.08.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 78 063
 1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 90 075
 1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
 1954.01.01. Tüzér pság > Törzs 105 087
 1955.05.15. Tüzér pság > Törzs 123 102

Felhasználási és harciképzési osztály
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfség 125 105

Felhasználási és karbantartási osztály
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 125 105
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 134 113

Felhasználási osztály
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Építési és elhelyezési csfség 80 064
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Elhelyezési és felhasználási csfség 92 077
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 109 092
 1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 095

Felszámolást végrehajtó és ellenőrző osztály
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Hadiipari felszámoló csoport 18 003 005
 Végrehajtási és ellenőrzési osztály néven
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Ipari felszámoló csoport 21 007 008
 Felszámolást végrehajtó és ellenőrző osztály néven
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Ipari felszámoló csoport 25 010 011

Felszerelés korszerűsítési osztály 86
 1950.08.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítő csfség 73 057

Felszerelési alcsoport
 1947.04.02. Anyagi csfség 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfség 019

Felszerelési alcsoportfőnökség
 1947.10.01. Anyagi csfség 38 023 025
 1947.12.12. Anyagi csfség 39 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfség 41 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség 037

Felszerelési csoport
 1946.02.05. Anyagi fcsfség 30 014 016

Felszerelési csoportfőnökség
 I. (felszerelési) csoportfőnökség néven
 1949.02.01. Anyagi fcsfség 60 039 045

Felszerelési és átvételi osztály
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > Híradó csfség > Technikai anyagi szolgálat 132 110

Felszerelési osztály
 1945.01.12. II. csoportfőnök > fegyverzeti és felszerelési csoportfőnök helyettes 12

Felújítási osztály
 1955.01.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 115
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 125 105

Felügyelő osztály
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szervező helyettese 87 070
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szervezési helyettese 102 084
 1955.05.15. Politikai fcsfség > Szervezési csfség 121 100

Film, gép és rádió javító műhely
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfség 103 084

Film, rádió és fotó osztály
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök II. helyettese > Agitációs alcsoport 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfség 87 070
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfség 103 084

Folyami flottilla osztály 127
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098

Folyami flottilla osztály
 Hadihajós osztály néven
 1950.08.01. HVK főnöke 73 057
 1952.03.01. HVK főnöke 84 069

Folyami flottilla osztály néven 115
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082

Fordító alosztály 19
 1945.03.08. Elnökség 14
 1945.05.30. Elnökség 16 003 004
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072

Önálló fordító alosztály néven
 1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085

Fordító alosztály néven
 1954.01.01. Ügyviteli csfség 111 093
 1954.03.28. Vezérkar főnöke > Szabályzat szerkesztő csfség 112

Fordító iroda
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök II. helyettese > Propaganda alcsoport 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfség 87 070

Fordító irodák 114

Fordító osztály 62
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője 55 040
 1949.08.01. Elnökség 70 053
 1950.08.01. Elnökség 81 066
 1952.03.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfség 86 069
 1952.03.01. Ügyviteli csfség 95 079

FRISZ alosztály
 1954.01.01. Légierő pság > Törzs > híradó főnök 103 085

Futár osztály 97
 1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfség 73 057
 1952.03.01. HVK főnöke 84 069
 1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség > Híradó központ 102 083
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfség > Híradó központ 118 099

Gazdasági alosztály
 6. gazdasági alosztály néven
 1950.02.01. IV. fcsfség 71 054

Gazdasági ellátó osztály
 1954.07.26. Hadtáp főnökség > Adminisztrációs és gazdasági csfség 114 095

Gazdasági és adminisztratív rész
 1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfség 99 082

Gazdasági osztály
 3. (gazdasági) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Pénzügyi csfség 68 052

Gazdasági osztály néven
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfség 132 109
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 113

1956.08.07. Haditechnikai csfség 138 118

Gazdászat közigazgatási alcsoport
 1947.04.02. Anyagi csfség 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfség 019

Gazdászat közigazgatási alcsoportfőnökség
 1947.10.01. Anyagi csfség 39 023 025

Gazdászat közigazgatási alcsoportfőnökségek
 → I. és II. gazdászat közigazgatási alcfség

Gazdászat közigazgatási csoport
 1946.02.05. Anyagi fcsfség 31 014 016

Gazdászat közigazgatási csoportfőnökség
 II. (gazdászat közigazgatási) csoportfőnökség néven
 1949.02.01. Anyagi fcsfség 60 039 045

Gépjármű ellenőrző alosztály
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 109 092

Gépjármű ellenőrző osztály
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 92 077

Gépjármű és üzemanyag osztály → Gépkocsi és üzemanyag osztály

Gépjármű javítási és ellátási osztály
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfség 125 105

Gépjármű nyilvántartó és javítási osztály
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 109 092

Gépjármű osztály (1949 előtt) → Gépkocsi és üzemanyag osztály

Gépjármű osztály
 1. b. (gépjármű) osztály néven
 1949.02.01. Anyagi fcsfség > I. (felszerelési) csfség 60 045
 3. b. (gépjármű) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > III. (gépkocsi) csfség 68 052

Gépjármű osztály néven
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 80 064
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 92 077
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 109 092

Gépjármű szolgálat
 1952.03.01. OLP > Hadtáp pk 90 074

Gépkocsi és szállító osztály
 1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101

Gépkocsi és traktor csoportfőnökség
 III. (gépkocsi) csoportfőnökség néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 047 052

Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnökség néven
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 80 055 064
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 068 077

1954.01.01. Hadtáp főnökség 109 081 092
 1954.07.26. Hadtáp főnökség 094

Gépkocsi, traktor és üzemanyag csoportfőnökség néven
 1955.01.15. Hadtáp főnökség 115 096

Gépkocsi és traktor csoportfőnökség néven
 1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 097 105

Gépkocsi és üzemanyag csoportfőnökség → Gépkocsi és traktor csoportfőnökség

Gépkocsi és üzemanyag osztály
 Gépjármű osztály néven
 1945.01.12. II. csoportfőnök 13

Gépjármű és üzemanyag osztály néven
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 16 003 005

Gépkocsi és üzemanyag osztály néven
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 21 007 008
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 24 010 011
 1946.02.05. Anyagi fcsfség > Felszerelési csoport 30 014 016
 1947.04.02. Anyagi csfség > Felszerelési alcsoport 36 022
 1947.05.06. Anyagi csfség > Felszerelési alcsoport 019
 1947.10.01. Anyagi csfség > Felszerelési alcfség 38 023 025
 1947.12.12. Anyagi csfség > Felszerelési alcfség 39 027 028
 1948.01.21. Anyagi csfség > Felszerelési alcfség 41 029 031
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség > Felszerelési alcfség 49 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfség > Felszerelési alcfség 037

Gépkocsi szállító és műszaki eszközök osztálya
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 88 072
 1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat 103 085

Gépkocsi technikai alosztály
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 109 092

Gépkocsi, traktor és üzemanyag csoportfőnökség → Gépkocsi és traktor csoportfőnökség

Gyalogos személyügyi osztály
 1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 2. alcfség 80 065
 1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 2. alcfség 94 078

Gyári átvételi osztály
 1952.03.01. Honvéd tüzér pság > Tüzér ellátó csfség 89 073

Gyógyító és egészségvédelmi osztály
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfség 92 077

Gyógyító és üdültetési osztály
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfség 80 064
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfség 109 092

Gyógyító megelőző osztály
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfség 134 113

Gyógyító osztály
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 125 105

Hadbíró csoport
VII. (hadbíró) csoport néven
1945.01.19. politikai államtitkár 14 001

Hadbírói osztály
1945.05.30. politikai államtitkár > Igazságügyi csoport 19 003 006
1945.07.17. politikai államtitkár > Igazságügyi csoport 21 007 009
1945.10.30. politikai államtitkár > Igazságügyi csoport 26 010 013

Hadbírórság
1954.01.01. Légierő pság 103 085
1954.01.01. OLP 103 086
1954.01.01. Tűzér pság 105 087
1954.01.01. Műszaki pság 107 089

Hadbiztos csoportfőnökség
I. (hadbiztos) csoportfőnökség néven
1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 047 052
Hadbiztos csfűség néven
1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 78 055 064
Hadbiztosi csfűség néven
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 068 077
1954.01.01. Hadtáp főnökség 109 081 092
1954.07.26. Hadtáp főnökség 094
1955.01.15. Hadtáp főnökség 096
1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 097 105
Hadbiztos csfűség néven
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 107 113

Hadbiztos osztály 62
1949.02.01. a Honvédség felügyelője 55 040
1949.02.01. HVK főnöke 58 042
1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101

Hadbiztosi alcsoport
1945.01.19. III. (anyagi) csoport 14 001
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport 18 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport 21 007 008
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport 24 010 011

hadbiztosi csoportfőnök helyettes
1945.01.12. II. csoportfőnök 12

Hadbiztosi csoportfőnökség → Hadbiztos csoportfőnökség

Hadbiztosi osztály
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060

Hadfelszerelési alcsoport
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport 16 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport 21 007 008
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport 24 010 011

Hadifogoly és veszteségi osztály
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Személyi csoport 16 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Személyi csoport 21 007 008
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Személyi csoport 22 010 011

Hadihajós osztály → Folyami flottila osztály

Hadipari csoport
1945.03.08. katonai főnök 15 002

Hadipari felszámoló csoport → Ipari felszámoló csoport

Hadipari osztály
6. b. (hadipari) osztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri) csfűség 58 042
1949.08.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri) csfűség 67 051

Hadimúzeum 25 30

haditechnikai csoportfőnök helyettes
1956.08.07. Haditechnikai csfűség 138 118

Haditechnikai csoportfőnökség
1955.12.28. miniszter közvetlen 127
1956.08.07. miniszter közvetlen 137 107 118

Haditechnikai Intézet 50 127

Hadkiegészítési osztály
1945.05.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 19 003 006
1945.07.17. politikai államtitkár > Jogi csoport 21 007 009
1948.01.21. politikai államtitkár > Jogi csfűség 44 029 032
6. (hadkiegészítési) osztály néven
1949.02.01. Személyügyi csfűség 60 044
1949.08.01. Személyügyi csfűség 70 053

Hadkiegészítő osztály 84
1948.04.01. Jogi csfűség 52 033 036
1948.10.01. Jogi csfűség 037
1950.08.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 73 057
→ még Kiegészítési és csapatszolgálati osztály

Hadmérnöki alcsoport
1945.01.19. III. (anyagi) csoport 14 001

Hadművelési csoport
IV. (hadművelési) csoport néven
1945.01.19. katonai főnök 14 001

Hadművelési csoport néven
1945.03.08. katonai főnök 15 002

Hadművelési csoportfőnökség
I. (hadművelési) csoportfőnökség néven
1949.02.01. HVK főnöke 58 039 042
1949.08.01. HVK főnöke 67 047 051

Hadművelési csoportfőnökség néven
1950.08.01. HVK főnöke 73 055 057
1952.03.01. HVK főnöke 84 068 069
1954.01.01. MNVK főnöke 99 081 082
1954.07.26. Vezérkar főnöke 094
1955.01.15. Vezérkar főnöke 096
1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 097 098
1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 107 109

Hadművelési és felderítési osztály
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Törzs 76 060

Hadművelési és felderítő osztály
1950.08.01. Honvéd tűzér pság 77 061
1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101
1955.05.15. OLLEP > légierő pk > Törzs 123 101

Hadművelési és harc kiképzési osztály
1955.05.15. Páncélos pság > Törzs 123 103

Hadművelési és kiképzési osztály
1956.08.07. Tűzér pság > Törzs 136 115

Hadművelési és törzskiképzési osztály
1950.08.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 73 057
1952.03.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 84 069

Hadművelési, kiképzési és ellenőrzési osztály
1956.08.07. Vegyi védelmi pság 136 116

Hadművelési kiképzési osztály
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfűség 132 109

Hadművelési osztály (vezérkari)
1945.01.12. Vezérkari csoport 13
I. a. (hadművelési) osztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > I. (hadművelési) csfűség 58 042
1949.08.01. HVK főnöke > I. (hadművelési) csfűség 67 051

Hadművelési osztály néven
1950.08.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 73 057
1952.03.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 84 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Hadművelési csfűség 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfűség 118 098
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfűség 132 109

Hadművelési osztály (nem vezérkari)
I. (hadművelési) osztály néven
1949.08.01. Honvéd gyalogság pk-a 65 048 120
1949.08.01. Honvéd műszaki csapatok pk-a 65 048
1949.08.01. Honvéd páncélos csapatok pk-a 65 048

1949.08.01. Honvéd repülő csapatok pk-a 65 048
1949.08.01. Honvéd tüzérség pk-a 65 048
1949.08.01. OLP 65 048

Hadművelési osztály néven
1949.08.01. HVK főnöke > Híradó csfűség 73 057
1950.08.01. OLP > Törzs 77 062
1950.08.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 78 063
1950.08.01. Honvéd műszaki csapatok psága 78 063
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 88 072
1952.03.01. OLP > Törzs 89 074
1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 90 075
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Törzs 91 076
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat > Törzs 103 085
1954.01.01. OLP > Törzs 103 086
1954.01.01. Tűzér pság > Törzs 105 087
1954.01.01. Páncélos pság > Törzs 106 088
1954.01.01. Műszaki pság > Törzs 107 089
1955.05.15. OLLEP > légvédelmi tűzér pk 123 101
1955.05.15. Tűzér pság > Törzs 123 102
1955.05.15. Műszaki pság > Törzs 124 103
1956.08.07. Műszaki pság > Törzs 136 116

Hadművelési szállító önálló alosztály
1950.08.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 73 057

Hadművelési technikai osztály
1955.05.15. Műszaki pság > Törzs 124 103

Hadművelési törzskiképzési osztály
1954.01.01. MNVK főnöke > Hadművelési csfűség 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfűség 118 098

Hadszintér előkészítő alosztály
Hadszintér előkészítő önálló alosztály néven
1950.08.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 73 057
Hadszintér előkészítő alosztály néven
1952.03.01. HVK főnöke > Hadművelési csfűség 84 069
Hadszintér előkészítő alosztály néven
1954.01.01. MNVK főnöke > Hadművelési csfűség 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfűség 118 098

Hadszintér előkészítő osztály
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfűség 132 109

Hadszintér előkészítő önálló alosztály → Hadszintér előkészítő alosztály

Hadtáp
1955.05.15. OLLEP 123 101

Hadtáp főnökség
Honvéd hadtápszolgálat főnökség néven
1949.08.01. miniszter közvetlen 68 047 052
1950.08.01. miniszter közvetlen 78 055 064
1952.03.01. miniszter közvetlen 91 068 077

Hadtáp főnökség néven
1954.01.01. miniszter közvetlen 108 081 092
1954.07.26. miniszter közvetlen 094 095
1955.01.15. miniszter közvetlen 096
1955.05.15. miniszter közvetlen 124 097 105
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese 134 107 113 114

Hadtáp, híradó és műszaki személyügyi osztály
1955.05.15. Személyügyi fcsfség > Személyügyi csfség 127 106

Hadtáp osztály
1950.08.01. OLP > légvédelmi tüzér helyettes 78 062 90
1955.05.15. Katonai tanintézetek csfség 124 104

hadtáp parancsnok
1952.03.01. OLP 90 074

Hadtáp személyügyi osztály
1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfség 80 065
1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfség 94 078
1954.01.01. Személyügyi fcsfség > 2. csfség 108 091

Hadtápszolgálat
1950.08.01. Honvéd légierő pság 76 060
1952.03.01. Honvéd légierő pság 88 072
1954.01.01. Légierő pság 103 085
1954.01.01. OLP 105 086

Hadtörténelmi és levéltári osztály
1950.08.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítő csfség 73 057

Hadtörténelmi Levéltár 81

Hadtörténelmi osztály
1952.03.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfség 86 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfség 102 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szabályzat szerkesztő csfség 118 099

Harcálláspont
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101
1955.05.15. OLLEP > légierő pk 123 101

Harcfelderítési osztály 97
1954.01.01. Harckiképzési és testnevelési csfség 107 090 120
1955.05.15. Harckiképzési és testnevelési csfség 124 104

Harckiképzési alosztály
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 88 072

Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség
1954.01.01. miniszter közvetlen 107 081 090 119 120
1954.07.26. miniszter közvetlen 094
1955.01.15. miniszter közvetlen 096
1955.05.15. miniszter közvetlen 124 097 104

Harckiképzési osztály
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Törzs 76 060
1950.08.01. Honvéd tüzér pság 77 061
1952.03.01. Lövész harckiképzési csfség 87 071 120
1952.03.01. Honvéd tüzér pság > Törzs 89 073
1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat > Törzs 103 085
1954.01.01. Tüzér pság > Törzs 105 087
1954.01.01. Harckiképzési és testnevelési csfség 107 090 120
1955.05.15. OLLEP > légierő pk > Törzs 123 101
1955.05.15. OLLEP > légvédelmi tüzér pk 123 101
1955.05.15. Tüzér pság > Törzs 123 102
1955.05.15. Harckiképzési és testnevelési csfség 124 104
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Híradó csfség > Törzs 132 110

Harcosok, tiszthelyettesek politikai oktatási osztálya
1954.01.01. Politikai csfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfség 103 084

Határőrség 70

Helyőrségi és őrszolgálati osztály
Helyőrségi szolgálati osztály néven
1952.03.01. HVK főnöke 84 069
Helyőrségi és őrszolgálati osztály néven
1954.01.01. Harckiképzési és testnevelési csfség 107 090 120
1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098

Helyőrségi szolgálati osztály → Helyőrségi és őrszolgálati osztály

Híradó alosztály
Híradó önálló alosztály néven
1950.08.01. Honvéd tüzér pság 77 061
Híradó alosztály néven
1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 90 075
1954.01.01. Páncélos pság > Törzs 106 088
1955.05.15. Páncélos pság > Törzs 123 103

Híradó anyagi alosztály
3. c. önálló (híradó anyagi) alosztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 58 042

Híradó anyagi osztály
3. c. (anyagi) osztály néven
1949.08.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 67 051

Híradó anyagi osztály néven
1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfség 84 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség > Technikai és anyagi szolgálat 102 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfség > Technikai és anyagi szolgálat 118 099

Híradó csoportfőnökség
III. (híradó) csoportfőnökség néven
1949.02.01. HVK főnöke 58 039 042
1949.08.01. HVK főnöke 67 047 051

Híradó csoportfőnökség néven
1950.08.01. HVK főnöke 73 055 057
1952.03.01. HVK főnöke 84 068 069
1954.01.01. MNVK főnöke 99 081 083
1954.07.26. Vezérkar főnöke 094
1955.01.15. Vezérkar főnöke 096
1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 097 099
1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 107 110

híradó főnök
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085

Híradó hadműveleti alosztály
3. b. önálló (híradó hadműveleti) alosztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 58 042

Híradó hadműveleti osztály
3. a. (hadműveleti) osztály néven
1949.08.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 67 051

Híradó hadműveleti osztály néven
1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfség 84 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség > Törzs 99 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfség > Törzs 118 099

Híradó kiképzési osztály
3. a. (híradó kiképzési) osztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 58 042
3. b. (kiképzési) osztály néven
1949.08.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 67 051
Híradó kiképzési osztály néven
1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfség 73 057

Híradó központ
Hírközpont néven 26
1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfség 73 057
Híradó központ néven
1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfség 84 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség 102 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfség 118 099

Híradó, műszaki, páncélos személyügyi osztály
1954.01.01. Személyügyi fcsfség > 2. csfség 108 091

Híradó osztály
1945.05.30. katonai főnök 16 003 004
1945.07.17. katonai főnök 19 007
1945.10.30. katonai főnök 26 010 012
1946.02.05. Katonai csfség 30 014 015
1947.05.06. Katonai csfség 33 019 020
1947.10.01. Katonai csfség 36 023 024
1947.12.12. Katonai csfség 027
1948.01.21. Katonai csfség 41 029 030

Kfcs VII. (híradó) osztály néven
1948.04.01. Katonai főcsoport 51 033 035
1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

4. (híradó) osztály néven
1949.08.01. OLP 65 048

Híradó osztály néven
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Törzs 76 060
1950.08.01. OLP > Törzs 77 062
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
1952.03.01. OLP > Törzs 89 074
1954.01.01. Légierő pság > Törzs > híradó főnök 103 085

1954.01.01. OLP > Törzs 103 086

Híradó önálló alosztály → Híradó alosztály

Híradó személyügyi osztály
1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfség 94 078

Híradó szolgálat
1954.01.01. Műszaki pság > Törzs 107 089

Híradó szolgálati osztály
1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101

Híradó vezetékes anyagi osztály
1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség > Törzs 99 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfség > Törzs 118 099

Hírközpont 26
Hírközpont (1950 után) → Híradó központ

Hírszerző csoportfőnökség
IV. hírszerző csoportfőnökség néven
1949.02.01. Elhárító fcsfség 60 039 043
1949.08.01. Elhárító fcsfség 66 047 050

IV. hírszerző főcsoportfőnökség → IV. főcsoportfőnökség

Hírszerző osztály
V. hírszerző osztály néven
1948.01.21. Katona politikai csfség 41 029 030
5. hírszerző osztály néven
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfség 47 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfség 037

Hitelgazdasági önálló osztály
6. (hitelgazdasági) önálló osztály néven
1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 052

Honi légvédelmi tűzér önálló alosztály
1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 2. alcfsfség 80 065

Honvéd folyóirat 51
Honvéd Főtörvényszék
1945.01.12. miniszter közvetlen 12

Honvéd gyalogság parancsnoka 75
1949.08.01. miniszter közvetlen 65 047 048 119 120

Honvéd hadtápszolgálat főnökség → Hadtáp főnökség

Honvéd híradó csapatok parancsnoka (egyben a Honvéd Vezérkar főnöke III. híradó csoportfőnöke)
1949.08.01. 65 047 048 119

Honvéd kincstár követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Hadiipari felszámoló csoport 18 003 005

Követelési és tartozási osztály néven
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Ipari felszámoló csoport 21 007 008

Honvéd kincstári követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály néven
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Ipari felszámoló csoport 25 010 011

Honvéd kultúrház 47

Honvéd légierő parancsnokság → Légierő parancsnokság

Honvéd Levéltár és Múzeum 51

Honvéd műszaki csapatok parancsnoka → Műszaki parancsnokság

Honvéd műszaki csapatok parancsnoksága → Műszaki parancsnokság

Honvéd műszaki parancsnokság → Műszaki parancsnokság

Honvéd páncélos csapatok parancsnoka → Páncélos és gépjármű parancsnokság

Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága → Páncélos és gépjármű parancsnokság

Honvéd repülő csapatok parancsnoka → Légierő parancsnokság

Honvéd szerkesztő osztály
1950.08.01. Általános kiképzési csfség 76 059 120

Honvéd tűzér parancsnokság → Tűzér parancsnokság

Honvéd tűzérőrség parancsnoka → Tűzér parancsnokság

Honvéd Vezérkar főnöke → Vezérkar főnöke

Honvéd Vezérkar főnöke irodája → Vezérkar főnöke irodája

Honvéd Vezérkar főnöke titkársága → Vezérkar főnöke titkársága

Honvéd Vezérkar főnökség személyügyi osztály
1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfsfség 80 065

Vezérkar személyügyi osztály néven
1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfsfség 94 078

Honvéd Vezérkar könyvtára
1952.03.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfség 86 069

Honvédbírószági Fellebbviteli Tanács 12

honvédelmi miniszter (oldalak) 11 12 13 14 15 16 21 22 26 29 33 36 45 51 55 61 62 68 71 73 81 84 97 112 114 115 129 139

honvédelmi miniszter (ábrák) 001 002 003 004 007 010 012 014 015 017 019 020 021 023 024 025 027 029 030032 033 036 037 039 046 047 048 053 055 063 066 068 079 081 090 093 094 096 097 103 104 107 115 116 117 119

honvédelmi miniszter anyagi helyettese
1956.08.07. miniszter közvetlen 134 107 114

honvédelmi miniszter irodája
1949.08.01. miniszter közvetlen 62 047

1950.08.01. miniszter közvetlen 73 055 056

1952.03.01. miniszter közvetlen 84 068

1956.08.07. Honvédelmi Minisztérium Titkársága 129 108

honvédelmi miniszter irodavezető
1945.01.12. miniszter közvetlen 13

honvédelmi miniszter titkársága
1949.02.01. miniszter közvetlen 62 039 046

Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségek politikai osztálya
1952.03.01. Politikai fcsfség 86 070

1954.01.01. Politikai fcsfség 102 084

1955.01.15. Politikai fcsfség 115

1955.05.15. Politikai fcsfség 121 100

Honvédelmi Minisztérium ellenőrző irodák
1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098

Honvédelmi Minisztérium Kommendáns hivatala
1954.01.01. MNVK főnöke Titkárság 99 082

Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok és intézetek ellátó osztálya
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 113

Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok politikai osztálya
1950.08.01. Politikai fcsfség 73 058

1955.01.15. Politikai fcsfség 115

1955.05.15. Politikai fcsfség 121 100

Honvédelmi Minisztérium közvetlen egységek és intézetek politikai osztálya
1956.08.07. Politikai fcsfség 132 111

Honvédelmi Minisztérium politikai osztálya
1956.08.07. Politikai fcsfség 132 111

Honvédelmi Minisztérium szigorúan titkos nyomda
1954.07.26. Hadtáp főnökség > Adminisztrációs és gazdasági csfség 114 095

Honvédelmi Minisztérium Titkárság
1954.01.01. miniszter közvetlen 99 081

1954.07.26. miniszter közvetlen 094

1955.01.15. miniszter közvetlen 096

1955.05.15. miniszter közvetlen 118 097

1956.08.07. miniszter közvetlen 129 107 108

Honvédelmi Minisztérium ügyészi kirendeltség 55
1949.02.01. miniszter közvetlen 62 039 046

1949.08.01. Elhárító fcsfség 66 050

Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály
1945.05.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 19 003 006

Szolgáltatási és érdekvédelmi osztály néven
1945.07.17. politikai államtitkár > Jogi csoport 21 007 009

Honvédelmi szolgáltatási osztály néven
1945.10.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 27 010 013

Honvédelmi szolgáltatási osztály → Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály

a Honvédség csapatainak szemlélője
1949.08.01. miniszter közvetlen 62 047

a Honvédség felügyelője 62
1946.02.05. miniszter közvetlen 31 014 017

1947.05.06. miniszter közvetlen 33 019

1947.10.01. miniszter közvetlen 36 023

1947.12.12. miniszter közvetlen 027

1948.01.21. miniszter közvetlen 029

1948.04.01. miniszter közvetlen 47 033 034

1948.10.01. miniszter közvetlen 52 037

1949.02.01. miniszter közvetlen 55 039 040 119

Honvédségi Közlöny 22 29 47

Honvédségi Közlöny szerkesztőség
1950.08.01. Elnökség 81 066

Ifjúság előképzési osztály
1945.07.17. politikai államtitkár > Nevelői csoport 21 007 009

Ifjúsági osztály
1945.01.12. miniszter közvetlen 13

1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 87 070

1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 102 084

1955.05.15. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 121 100

1956.08.07. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese > Pártszervezési csfség 132 111

Igazoló bizottság
1945.01.12. miniszter közvetlen 13

Igazoló főbizottság néven
1945.01.19. miniszter közvetlen 14 001

Igazoló bizottság titkársága néven
1945.03.08. politikai államtitkár 15 002

Igazoló bizottság néven
1945.05.30. politikai államtitkár 19 003 006

Igazoló bizottság titkársága néven
1945.07.17. miniszter közvetlen (?) 21 007

Igazoló bizottság főtitkársága néven
1945.10.30. politikai államtitkár 27 010 013

1946.02.05. politikai államtitkár 32 014 017

1947.05.06. politikai államtitkár 35 019 021

1947.10.01. politikai államtitkár 39 023 026

1947.12.12. politikai államtitkár 027

1948.01.21. politikai államtitkár 44 029 032

1948.04.01. miniszter közvetlen 52 033 036

1948.10.01. miniszter közvetlen 037

1949.02.01. miniszter közvetlen 62 039 046

1949.08.01. miniszter közvetlen 70 047 053

Igazoló főbizottság → Igazoló bizottság

Igazságügyi csoport
1945.03.08. politikai államtitkár. 15 002

1945.05.30. politikai államtitkár 19 003 006

1945.07.17. politikai államtitkár 21 007 009

1945.10.30. politikai államtitkár 26 010 013

Igazságügyi csoportfőnökség 115
1952.03.01. miniszter közvetlen 95 068 079

1954.01.01. miniszter közvetlen 111 081 093

1954.07.26. miniszter közvetlen 094

Igazságügyi Minisztérium Katonai főosztály 115

Igazságügyi osztály
1946.02.05. politikai államtitkár 32 014 017

1947.05.06. politikai államtitkár 35 019 021

1947.10.01. politikai államtitkár 39 023 026

1947.12.12. politikai államtitkár 027

1948.01.21. politikai államtitkár 44 029 032

1948.04.01. a Honvédség felügyelője 50 033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője 037

1949.02.01. miniszter közvetlen 62 039 046

1949.08.01. Elhárító fcsfség 66 050

1950.08.01. miniszter közvetlen 81 055 066

Igénybevételi és javítási osztály
1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság > Technikai szolgálat 136 117

Illetmény és ellátási osztály → Illetmény osztály

Illetmény és munkügyi osztály
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Pénzügyi csfség 135 114

Illetmény és nyugdíj osztály → Illetmény osztály

Illetmény és számfeljtő osztály

1. (illetmény és számfeljtő) osztály néven
1949.02.01. Számvevőrség alcsoport 61 046

Illetmény, nyugdíj, népjóléti osztály

1945.01.12. II. csoportfőnök > hadbiztosi csoport-
főnök helyettes 12

Illetmény osztály

Illetmény és ellátási osztály néven

1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi
csoport > Hadbiztosi alcsoport 18 003 005

1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi
csoport > Hadbiztosi alcsoport 21 007 008

1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi
csoport > Hadbiztosi alcsoport 24 010 011

Illetmény és nyugdíj osztály néven

1946.02.05. Anyagi fcsfség > Gazdászati közigazga-
tási csoport 31 014 016

1947.04.02. Anyagi csfség > Gazdászati közigazga-
tási alcsoport 36 022

1947.05.06. Anyagi csfség > Gazdászati közigazga-
tási alcsoport 019

1947.10.01. Anyagi csfség > Gazdászati közigazga-
tási alcsoport 39 023 025

Illetmény osztály néven

1947.12.12. Anyagi csfség > II. gazdaszati közigaz-
gatási alcsoport 41 027 028

1948.01.21. Anyagi csfség > II. gazdaszati közigaz-
gatási alcsoport 43 029 031

Illetmény és nyugdíj osztály néven

1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi
csfség > II. gazdaszati közigazgatási alcsoport 49
033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi
csfség > II. gazdaszati közigazgatási alcsoport 037

Illetmény osztály néven

1949.02.01. Anyagi fcsfség > főcsoportfőnök helyet-
tes > Pénzügyi főosztály 60 045

4. (illetmény) osztály néven

1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség >
Pénzügyi csfség 68 052

Információs osztály

1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. he-
lyettese 75 058

1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szer-
vező helyettese 87 070

Iparfejlesztési osztály

6. d. (iparfejlesztési) osztály néven

1949.02.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri)
csfség 58 042

1949.08.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri)
csfség 67 051

Ipari felszámoló csoport

Hadiipari felszámoló csoport néven

1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi
csoport 18 003 005

Ipari felszámoló csoport néven

1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi
csoport 21 007 008

1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi
csoport 25 010 011

Ipari megrendelő osztály

1950.08.01. Honvéd tűzér pság > Tűzér ellátó csfség
77 061

1952.03.01. Honvéd tűzér pság > Tűzér ellátó csfség
89 073

Ipari osztály

1945.01.12. II. csoportfőnök > fegyverzeti és felsze-
relési csoportfőnök helyettes 12

1950.08.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfség
73 057

1952.03.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfség
84 069

1954.01.01. MNVK főnöke > Anyagtervezési csfség
99 083

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési
csfség 118 099

1956.08.07. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési
csfség 132 110

Iparmozgósítási (M) osztály

1956.08.07. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési
csfség 132 110

Iparszervezési osztály

Kfcs XII. (iparszervezési) osztály néven

1948.04.01. Katonai főcsoport 51 033 035

1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

→ még Iparfejlesztési osztály

Iroda 68

Irodakezelőség 57 65

Iskola osztály

1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 1. alcsoport 80
065

1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 1. alcsoport 94
078

Iskolai oktatási osztály

1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök II. he-
lyettese > Propaganda alcsoport 75 058

Járvány elhárító önálló alosztály

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség >
Egészségügyi csfség 80 064

Járványvédelmi alosztály

Önálló járványvédelmi alosztály néven

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfség
109 092

Járványvédelmi anyagi osztály

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfség
125 105

Javítás átvételi osztály

1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság 136 117

Javítási dokumentációkat készítő osztály

1956.08.07. Haditechnikai csfség > csoportfőnök he-
lyettes > Technikai főmérnökség 138 118

Javítási osztály

1950.08.01. Honvéd légierő pság > Repülő mérnök
műszaki csfség 76 060

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Épít-
ési és elhelyezési csfség 80 064

Javító osztály

1952.03.01. Honvéd légierő pság > Légierő mérnök
műszaki szolgálat 87 072

1954.01.01. Légierő pság > Légierő mérnök műszaki
szolgálat 103 085

1955.05.15. OLLEP > légierő pk > Mérnök műszaki
szolgálat 123 101

Jogi alosztály

Önálló jogi alosztály néven

1950.08.01. Elnökség 81 066

1952.03.01. Ügyviteli csfség 95 079

Jogi csoport

1945.05.30. politikai államtitkár 19 003 006

1945.07.17. politikai államtitkár 21 007 009

1945.10.30. politikai államtitkár 26 010 013

Jogi csoportfőnökség

1946.02.05. politikai államtitkár 32 014 017

1947.05.06. politikai államtitkár 35 019 021

1947.10.01. politikai államtitkár 39 023 026

1947.12.12. politikai államtitkár 027

1948.01.21. politikai államtitkár 44 029 032

1948.04.01. miniszter közvetlen 52 033 036

1948.10.01. miniszter közvetlen 037

1949.02.01. miniszter közvetlen 61 039 046

1949.08.01. miniszter közvetlen 70 047 053

Jóléti alap

1947.10.01. politikai államtitkár > Jogi csfség 39
023 026

1947.12.12. Anyagi csfség > I. gazdaszati közigazga-
tási alcsoport 41 027 028

1948.01.21. Anyagi csfség > I. gazdaszati közigazga-
tási alcsoport 43 029 031

Káder alosztály

4. káder alosztály néven

1950.02.01. IV. csfség 71 054

Káder alosztály néven

1955.05.15. OLLEP > Politikai csfség 121 101

Káder osztály

VII. káder osztály néven

1948.01.21. Katona politikai csfség 41 029 030

7. káder osztály néven

1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Katona poli-
tikai csfség 47 033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Katona poli-
tikai csfség 037

„A” káder osztály néven

1949.02.01. Elhárító csfség 60 043

1949.08.01. Elhárító csfség 66 050

1. d. (káder) osztály néven

1949.02.01. Politikai csfség > főcsoportfőnök I. he-
lyettese 58 041

1949.08.01. Politikai csfség > főcsoportfőnök I. he-
lyettese 66 049

Káder osztály néven

1950.08.01. Politikai csfség > főcsoportfőnök álta-
lános helyettese 75 058

1952.03.01. Politikai csfség > főcsoportfőnök álta-
lános helyettese 87 070

1954.01.01. Politikai csfség > főcsoportfőnök álta-
lános helyettese 102 084

1955.05.15. Politikai csfség > főcsoportfőnök álta-
lános helyettese 121 100

1956.08.07. Politikai csfség 132 111

Katona politikai csoportfőnökség

1947.02.15. miniszter közvetlen 33 018

1947.05.06. miniszter közvetlen 33 019 020

1947.10.01. miniszter közvetlen 36 023 024

1947.12.12. miniszter közvetlen 027

1948.01.21. miniszter közvetlen 41 029 030

1948.04.01. a Honvédség felügyelője 47 033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője 037

Katona politikai osztály

15 29

Katonai nyilvántartó osztály néven

1945.05.30. katonai főnök 16 003 004

1945.07.17. katonai főnök 19 007

Katona politikai osztály néven

1945.10.30. miniszter közvetlen 26 010 012

1946.02.05. miniszter közvetlen 30 014 015

katonai államtitkár

Katonai anyagi osztály

Kfcs III. (katonai anyagi) osztály néven

1948.04.01. Katonai főcsoport 50 033 035

1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

Katonai cenzúra osztály

1950.08.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő és
technikai felszerelést korszerűsítő csfség 73 057

1952.03.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő
csfség 86 069

1954.01.01. MNVK főnöke > Szabályzat szerkesztő
csfség 102 083

Katonai csoportfőnökség

1946.02.05. miniszter közvetlen 30 014 015

1947.05.06. miniszter közvetlen 33 019 020

1947.10.01. miniszter közvetlen 36 023 024

1947.12.12. miniszter közvetlen 027

1948.01.21. miniszter közvetlen 41 029 030

Katonai csoportfőnökség (katonai elhárítás)

II. katonai csoportfőnökség néven

1949.02.01. Elhárító csfség 60 039 043

1949.08.01. Elhárító csfség 66 047 050

Katonai és személyügyi osztály

1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Repülő

szemléltetés 57 040

Katonai főcsoport

1948.04.01. miniszter közvetlen 50 033 035

1948.10.01. miniszter közvetlen 52 037

katonai főnök
 1945.01.19. miniszter közvetlen 14 001
 1945.03.08. miniszter közvetlen 14 002
 1945.05.30. miniszter közvetlen 16 003 004
 1945.07.17. miniszter közvetlen 19 007
 1945.10.30. miniszter közvetlen 25 010 012

Katonai Főtörvényszék 12
Katonai gyári megbízottak osztálya 87
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Repülő mérnök műszaki csfűsűg 76 060

Katonai irodalmi osztály
 1950.08.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítű csfűsűg 73 057

katonai közigazgatási főnök
 1945.05.30. miniszter közvetlen 16 003 005
 1945.07.17. miniszter közvetlen 19 007 008
 1945.10.30. miniszter közvetlen 22 010 011

Katonai közlekedési osztály → Közlekedési osztály
Katonai nevelési intézeti osztály
 1951.09.01. Katonai tanintézetek csfűsűge 82 067
 1952.03.01. Katonai tanintézetek csfűsűge 94 079

Katonai nyilvántartó osztály → Katona politikai osztály
Katonai orvosi osztály
 Légierű katonai orvosi osztály néven
 1950.08.01. Honvéd légierű pság > Hadtűpszolgálat 76 060
 Repűlű katonai orvosi osztály néven
 1952.03.01. Honvéd légierű pság > Hadtűpszolgálat 89 072
 1954.01.01. Légierű pság > Hadtűpszolgálat 103 085
 Katonai orvosi osztály néven
 1955.05.15. OLLEP > Hadtűp 123 101

Katonai osztály
 1946.02.05. Katonai csfűsűg 30 014 015
 1947.05.06. Katonai csfűsűg 33 019 020
 1947.10.01. Katonai csfűsűg 36 023 024
 1947.12.12. Katonai csfűsűg 027
 1948.01.21. Katonai csfűsűg 41 029 030

Kfcs I. (katonai) osztály néven
 1948.04.01. Katonai fűcsoport 50 033 035
 1948.10.01. Katonai fűcsoport 54 037

Katonai osztály (katonai elhűrítűsű)
 III. katonai osztály néven
 1947.02.15. Katona politikai csfűsűg 33 018
 1947.05.06. Katona politikai csfűsűg 33 019 020
 1947.10.01. Katona politikai csfűsűg 36 023 024
 1947.12.12. Katona politikai csfűsűg 027
 1948.01.21. Katona politikai csfűsűg 41 029 030

3. katonai osztály néven
 1948.04.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Katona politikai csfűsűg 47 033 034

1948.10.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Katona politikai csfűsűg 037

Katonai osztály (1950 után)
 1950.08.01. honv. min. irodája 73 056
 1952.03.01. honv. min. irodája 84

Katonai Szemle szerkesztűsűg
 Katonai Szemle szerkesztűsűg önállű alosztály néven
 1952.03.01. Lűvűsz harcűkűképzűsi csfűsűg 87 071 120
 Katonai Szemle szerkesztűsűg néven
 1954.01.01. Harcűkűképzűsi és testnevelűsi csfűsűg 107 090
 1955.05.15. Harcűkűképzűsi és testnevelűsi csfűsűg 124 104

Katonai tanintézetek csoportfűnűksűge
 1950.08.01. miniszter közvetlen 81 055 066
 1951.09.01. miniszter közvetlen 82 067
 1952.03.01. miniszter közvetlen 94 068 079
 Katonai tanintézetek csoportfűnűksűg néven
 1954.01.01. miniszter közvetlen 108 081 090
 1954.07.26. miniszter közvetlen 094
 1955.01.15. miniszter közvetlen 096
 1955.05.15. miniszter közvetlen 124 097 104

Katonai tanintézetek oktatási osztály
 1952.03.01. Politikai csfűsűg > fűcsoportfűnűk agűtűciűsű és propaganda helyettesűe > Propaganda alcfsűsűg 87 070

Katonai térképűsűzeti osztály → Térképűsűzeti osztály
Katonai ügyűsűsűg
 Űgyűsűsűg néven
 1954.01.01. Légierű pság 103 085
 1954.01.01. OLP 103 086
 Katonai ügyűsűsűg néven
 1954.01.01. Tűzűr pság 105 087
 1954.01.01. Műszaki pság 107 089

Kűrelmek, panaszok és bejelentűsek osztűlya 112
 1955.01.15. Politikai csfűsűg > fűcsoportfűnűk áltűlűnos helyettesűe 115
 1955.05.15. Politikai csfűsűg > fűcsoportfűnűk áltűlűnos helyettesűe 121 100
 1956.08.07. Politikai csfűsűg > fűcsoportfűnűk I. helyettesűe 132 111

Kűrűleti alosztály
 Űnállű kerűleti alosztály néven
 1952.03.01. HVK fűnűke > Szervezűsi és mozgűsűtűsi csfűsűg 84 069

Kfcs I. (katonai) osztály → Katonai osztály
Kfcs III. (katonai anyagi) osztály → Katonai anyagi osztály
Kfcs IV. (szabűlyzat szerkesztű) osztály → Szabűlyzat szerkesztű osztály

Kfcs VI. (műszaki és közlekedűsi) osztály → Műszaki és közlekedűsi osztály
Kfcs VI. (műszaki) osztály → Műszaki osztály
Kfcs VII. (hűradű) osztály → Hűradű osztály
Kfcs VIII. (közlekedűsi) osztály → Közlekedűsi osztály
Kfcs IX. (szervezűsi) osztály → Szervezűsi osztály
Kfcs X. (egűsűsűgűgyűi) osztály → Egűsűsűgűgyűi osztály
Kfcs XI. (lűgűgyűi) osztály → Lűgűgyűi osztály
Kfcs XII. (iparszervezűsi) osztály → Iparszervezűsi osztály
Kfcs XII/1. osztály
 1948.10.01. Katonai fűcsoport 54
Kfcs XII/2. osztály
 1948.10.01. Katonai fűcsoport 54
Kfcs XIII. (lűgűtűlmi) osztály → Lűgűtűlmi osztály
Kfcs XIV. (M) osztály
 1948.10.01. Katonai fűcsoport 54 039

Kűadű osztály
 1952.03.01. HVK fűnűke > Szabűlyzat szerkesztű csfűsűg 86 069
 1954.01.01. MNVK fűnűke > Szabűlyzat szerkesztű csfűsűg 102 083
 1955.05.15. Vezűrkar fűnűke > Szabűlyzat szerkesztű csfűsűg 118 099

Kűdolgozű osztály
 1954.01.01. MNVK fűnűke > 2. csfűsűg > Rűdiű fűderűtű rész 99 082
 1955.05.15. Vezűrkar fűnűke > 2. csfűsűg > Rűdiű fűderűtű rész 118 098

Kűegűsűtűsi és csapatszolgűlati osztály
 1952.03.01. HVK fűnűke > Szervezűsi és mozgűsűtűsi csfűsűg 84 069

Kűegűsűtűsi osztály
 1955.05.15. Vezűrkar fűnűke > Szervezűsi és mozgűsűtűsi csfűsűg 118 099

Kűegűsűtűű és nyilvűntartű alosztály
 1954.01.01. Hadtűp fűnűksűg > Tűrűsű 109 092

Kűképzűsi alosztály
 Űnállű kűképzűsi alosztály néven
 1952.03.01. Honvéd hadtűpszolgűlat fűnűksűg > Gűpkocsi és űzemanyag csfűsűg 92 077
 Kűképzűsi alosztály néven
 1954.01.01. MNVK fűnűke > 2. csfűsűg > Rűdiű fűderűtű rész 99 082
 1955.05.15. Vezűrkar fűnűke > 2. csfűsűg > Rűdiű fűderűtű rész 118 098
 1956.08.07. Műszaki pság > Tűrűsű 136 116
 1956.08.07. Pűncűlos és gűpjűrmű pság > Tűrűsű 136 117

Kűképzűsi anyagi osztály
 1950.08.01. Áltűlűnos kűképzűsi csfűsűg 76 059 120

1954.01.01. Harcűkűképzűsi és testnevelűsi csfűsűg 107 090
 1955.05.15. Harcűkűképzűsi és testnevelűsi csfűsűg 124 104

Kűképzűsi anyagi részleg
 1956.08.07. Kűképzűsi csfűsűg 136 115

Kűképzűsi csoportfűnűksűg
 1947.05.06. miniszter közvetlen 35 019 021
 1947.10.01. miniszter közvetlen 36 023 024
 1947.12.12. miniszter közvetlen 027
 1948.01.21. miniszter közvetlen 43 029 032
 1956.08.07. miniszter közvetlen 136 107 115 119 120

Kűképzűsi és nevelű csoportfűnűksűg
 1948.04.01. a Honvédsűg felűgyelűje 47 033 034
 1948.10.01. a Honvédsűg felűgyelűje 52 037 038

Kűképzűsi és testnevelűsi osztály
 1948.10.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Kűképzűsi és nevelű csfűsűg 52 037 038

Kűképzűsi osztály
 1945.05.30. katonai fűnűk 16 003 004
 1945.07.17. katonai fűnűk 19 007
 1945.10.30. katonai fűnűk 25 010 012
 1947.05.06. Kűképzűsi csfűsűg 35 019 021
 1947.10.01. Kűképzűsi csfűsűg 36 023 024
 1947.12.12. Kűképzűsi csfűsűg 027
 1948.01.21. Kűképzűsi csfűsűg 43 029 032
 1948.04.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Kűképzűsi és nevelű csfűsűg 49 033 034
 1949.02.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Lűgűvelűmi tűzűr szemlűlűsűg 57 040
 1949.02.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Műszaki szemlűlűsűg 57 040
 1949.02.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Pűncűlos szemlűlűsűg 57 040
 1949.02.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Repűlű szemlűlűsűg 57 040
 1949.02.01. a Honvédsűg felűgyelűje > Tűzűr szemlűlűsűg 57 040

1. b. (kűképzűsi) osztály néven
 1949.02.01. HVK fűnűke > I. (hadművelűti) csfűsűg 58 042
 1949.08.01. HVK fűnűke > I. (hadművelűti) csfűsűg 67 051

2. (kűképzűsi) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd gyalogsűg pk-a 65 048 120
 1949.08.01. Honvéd műszaki csapatok pk-a 65 048
 1949.08.01. Honvéd pűncűlos csapatok pk-a 65 048
 1949.08.01. Honvéd repűlű csapatok pk-a 65 048

Kűképzűsi osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtűpszolgűlat fűnűksűg > Tűrűsű 68 052
 1950.08.01. Áltűlűnos kűképzűsi csfűsűg 76 059 120
 1950.08.01. OLP > lűgűvelűmi tűzűr helyettesű 78 062

Kiképzési osztály (folytatás)

- 1950.08.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 78 063
1950.08.01. Honvéd műszaki csapatok psága 78 063
1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 78 064
1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfűség 84 069
1952.03.01. OLP > légvédelmi tüzér helyettes 90 074
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Törzs 91 076
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 92 077
1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfűség 99 083
1954.01.01. OLP > > tüzér pk 105 086
1954.01.01. Páncélos pság > Törzs 106 088
1954.01.01. Műszaki pság > Törzs 107 089
1954.01.01. Hadtáp főnökség > Törzs 109 092
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfűség 118 099
1955.05.15. Műszaki pság > Törzs 124 103
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Törzs 125 105
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Törzs 134 113

Kiképző anyagi osztály

- 1952.03.01. Lövész harc kiképzési csfűség 87 071 120

Kiképző osztály

- 1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 90 075

Kísérleti állomások technikai osztálya

- 1955.12.28. Haditechnikai csfűség 129

Kísérleti állomásokat ellenőrző részleg

- 1956.08.07. Haditechnikai csfűség 138 118

Kivitelező osztály

- 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Beruházási csfűség 135 114

Korszerűsítő és tapasztalatgyűjtő osztály

- 1952.03.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 84 069

Kossuth Akadémia 39

Költségvetés és norma osztály

- 1952.03.01. Pénzügyi csfűség 94 079

Költségvetési és norma osztály

- 1954.01.01. Pénzügyi csfűség 111 093

- 1955.05.15. Pénzügyi csfűség 124 104

Költségvetési osztály

- 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 21 007 008

- 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 24 010 011

- 1946.02.05. Anyagi fcsűség > Gazdászati közigazgatási csoport 31 014 016

- 1947.04.02. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási alcsoport 36 022

- 1947.05.06. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási alcsoport 019

- 1947.10.01. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási alcfsűség 39 023 025

- 1947.12.12. Anyagi csfűség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 41 027 028

- 1948.01.21. Anyagi csfűség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 43 029 031

- 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 49 033 034

- 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > II. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 037

- 1949.02.01. Anyagi fcsűség > főcsoportfőnök helyettes > Pénzügyi főosztály 60 045

2. (kölsűgvetési) osztály néven

- 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Pénzügyi csfűség 68 052

6. c. (kölsűgvetési) osztály néven

- 1949.02.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri) csfűség 58 042

- 1949.08.01. HVK főnöke > VI. (szállásmesteri) csfűség 67 051

- Kölsűgvetési osztály néven

- 1950.08.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 73 057

- 1950.08.01. Pénzügyi csfűség 80 066

- 1952.03.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 84 069

- 1954.01.01. MNVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 99 083

- 1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 118 099

- 1956.08.07. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 132 110

- 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Pénzügyi csfűség 135 114

Kölsűgvetést végrehajtó operatív osztály

- Operatív osztály néven

- 1950.08.01. Pénzügyi csfűség 80 066

- Kölsűgvetést végrehajtó operatív osztály néven

- 1952.03.01. Pénzügyi csfűség 94 079

- 1954.01.01. Pénzügyi csfűség 111 093

- 1955.05.15. Pénzügyi csfűség 124 104

Könyvelő iroda

- 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Tervező iroda 91 076

Könyvtár

- 1954.01.01. MNVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfűség 102 083

- Követelési és tartozási osztály → Honvéd kincstár követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály

Közigazgatási és érdekvédelmi osztály

- 1945.10.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 27 010 013

Közigazgatási osztály

- 1946.02.05. politikai államtitkár > Jogi csfűség 32 014 017

- 1947.05.06. politikai államtitkár > Jogi csfűség 35 019 021

- 1947.10.01. politikai államtitkár > Jogi csfűség 39 023 026

- 1947.12.12. politikai államtitkár > Jogi csfűség 027

- 1948.01.21. politikai államtitkár > Jogi csfűség 44 029 032

Közjogi osztály

- 1946.02.05. politikai államtitkár > Jogi csfűség 32 014 017

- 1947.05.06. politikai államtitkár > Jogi csfűség 35 019 021

- 1947.10.01. politikai államtitkár > Jogi csfűség 39 023 026

- 1947.12.12. politikai államtitkár > Jogi csfűség 027

- 1948.01.21. politikai államtitkár > Jogi csfűség 44 029 032

- 1948.04.01. Jogi csfűség 52 033 036

- 1948.10.01. Jogi csfűség 037

- 1949.02.01. Jogi csfűség 61 046

1. (közjogi) osztály néven

- 1949.08.01. Jogi csfűség 70 053

- Közlekedési és szállítási osztály → Közlekedési osztály

- Közlekedési és szállítási önálló osztály → Közlekedési osztály

Közlekedési osztály

- 1945.01.12. Vezérkari csoport 13

- Kfcs VIII. (közlekedési) osztály néven

- 1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

4. önálló (közlekedési) osztály néven 62 67

- 1949.02.01. HVK főnöke 58 042

7. (közlekedési) önálló osztály néven

- 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 052

- Közlekedési és szállítási önálló osztály néven

- 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 78 064 91

- Katonai közlekedési osztály néven

- 1952.03.01. HVK főnöke 84 069

- Közlekedési osztály néven

- 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082

- Katonai közlekedési osztály néven

- 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098

- 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 110

Központi felülvizsgáló bizottság

- 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfűség 92 077

- 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 109 092

- 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 125 105

Központi Irattár 81

Központi iroda

- 1949.02.01. Politikai fcsűség 57 041

- 1949.08.01. Politikai fcsűség 66 049

Központi pártbizottság → Pártbizottság

Központi szervek és tanintézetek személyügyi osztálya

- 1956.08.07. Személyügyi fcsűség > Személyügyi csfűség 134 112

Központi szervek személyügyi osztálya

- 1954.01.01. Személyügyi fcsűség > 1. csfűség 108 091

- 1955.05.15. Személyügyi fcsűség > Személyügyi csfűség 127 106

Közszolgálati jogi osztály 35

- 1947.10.01. politikai államtitkár > Jogi csfűség 39 023 026

- 1947.12.12. politikai államtitkár > Jogi csfűség 027

- 1948.01.21. politikai államtitkár > Jogi csfűség 44 029 032

→ még Polgári személyügyi osztály

Közúti alosztály

- 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Törzs 109 092

- 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Törzs 125 105

Kr. osztály

7. (Kr) önálló osztály néven

- 1949.08.01. HVK főnöke 67 051

Kr. osztály néven

- 1952.03.01. HVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 84 069

- 1954.01.01. MNVK főnöke > Anyagtervezési csfűség 99 083

- 1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 118 099

Kulturális és oktató osztály

- 1945.05.30. politikai államtitkár > Nevelésügyi csoport 19 003 006

- 1945.07.17. politikai államtitkár > Nevelői csoport 21 007 009

Kulturális és propaganda osztály

- 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfűség > Nevelő alcfsűség 47 033 034

- 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfűség > Nevelő alcfsűség 52 037 038

Kulturális és tömegmunka osztály

- 1954.01.01. Politikai fcsűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 103 084

Kulturális osztály

2. b. (kulturális) osztály néven

- 1949.02.01. Politikai fcsűség > főcsoportfőnök II. helyettese 58 041

- 1949.02.01. Politikai fcsűség > főcsoportfőnök II. helyettese 66 049

Kulturális osztály (folytatás)
Kulturális osztály néven
1950.08.01. Politikai fcsfűség > fűcsoportfűnűk II. helyettese > Agitációs alcsoport 75 058
1952.03.01. Politikai fcsfűség > fűcsoportfűnűk agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 87 070
Kűlűnleges alosztály
Kűlűnleges önálló alosztály néven
1952.03.01. Honvűd hadtűpszolűgűlat fűnűksűg > Elhelyezési és felhasználási csfsűg 92 077
1954.01.01. Hadtűp fűnűksűg > Elhelyezési csfsűg 109 092
1954.07.26. Hadtűp fűnűksűg > Elhelyezési csfsűg 095
Kűlűnleges alosztály néven
1955.05.15. Hadtűp fűnűksűg > Elhelyezési csfsűg 125 105
Kűlűnleges iskola
1954.01.01. MNVK fűnűke > 2. csfsűg > Speciális rész 99 082
1955.05.15. Vezűrkar fűnűke > 2. csfsűg > Speciális rész 118 098
Kűlűnleges önálló alosztály → Kűlűnleges alosztály
Kűlűnleges sport osztály
6. (kűlűnleges sport) osztály néven
1949.08.01. Honvűd gyalogsűg pk-a 65 048 120
Kűlűgyi osztály 114
1950.08.01. Elnűksűg 81 066
1952.03.01. Űgyviteli csfsűg 95 079
1954.01.01. Űgyviteli csfsűg 111 093
1954.03.28. Vezűrkar fűnűke 112
1955.05.15. Vezűrkar fűnűke 118 098
1956.08.07. Vezűrkar fűnűke 132 110
Laboratűrium
1952.03.01. Honvűd hadtűpszolűgűlat fűnűksűg > Hadbiztosi csfsűg 92 077
Lakásűgyi önálló alosztály 92
1950.08.01. Honvűd hadtűpszolűgűlat fűnűksűg > Építési és elhelyezési csfsűg 80 064
Lapszerkesztűsűg és nyomda
1955.05.15. OLLEP > Politikai csfsűg 121 101
Legűnysűgi és tisztesi oktatási osztály
1950.08.01. Politikai fcsfsűg > fűcsoportfűnűk II. helyettese > Propaganda alcsoport 75 058
Legűnysűgi és tiszthelyettesi oktatási osztály
1952.03.01. Politikai fcsfsűg > fűcsoportfűnűk agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfsűg 87 070
Legűnysűgi nyilvűntartű alosztály
1952.03.01. Honvűd pűncűlos és gűpesített csapatok psűga 90 075
Legűnysűgi osztály
1945.01.12. I. csoportfűnűk 12

1945.05.30. katonai kűzigazgatási fűnűk > Szeműlyi csoport 16 003 005
Legűnysűgi szeműlyűgyi osztály
1945.07.17. katonai kűzigazgatási fűnűk > Szeműlyűgyi csoport 21 007 008
1945.10.30. katonai kűzigazgatási fűnűk > Szeműlyűgyi csoport 22 010 011
Lűgűrű katonai orvosi osztály → Katonai orvosi osztály
Lűgűrű műrnűk műszaki szolűgűlat
Repűlű műrnűk műszaki csoportfűnűksűg néven
1950.08.01. Honvűd lűgűrű psűg 76 060
Lűgűrű műrnűk műszaki szolűgűlat néven
1952.03.01. Honvűd lűgűrű psűg 87 072
1954.01.01. Lűgűrű psűg 103 085
lűgűrű parancsnok
1955.05.15. OLLEP 123 101
Lűgűrű parancsnoksűg 111 119
Repűlű szeműlűlűsűg néven
1949.02.01. a Honvűdsűg felűgyelűje 57 039 040
Honvűd repűlű csapatok parancsnoka néven
1949.08.01. miniszter kűzvetlen 65 047 048
Honvűd lűgűrű parancsnoksűg néven
1950.08.01. miniszter kűzvetlen 76 055 060
1952.03.01. miniszter kűzvetlen 87 068 072
Lűgűrű parancsnoksűg néven
1954.01.01. miniszter kűzvetlen 103 081 085
1954.07.26. miniszter kűzvetlen 094
1955.01.15. miniszter kűzvetlen 096
Lűgűrű szeműlyűgyi osztály
1950.08.01. Szeműlyűgyi fcsfsűg > 2. alcfsűg 80 065
1952.03.01. Szeműlyűgyi fcsfsűg > 2. alcfsűg 94 078
Lűgűrűk szeműlyűgyi osztűla néven
1954.01.01. Szeműlyűgyi fcsfsűg > 1. csfsűg 108 091
Lűgűrű űjsűg szerkesztűsűg
1950.08.01. Honvűd lűgűrű psűg 76 060
Lűgűrűk szeműlyűgyi osztűla → Lűgűrű szeműlyűgyi osztály
Lűgűltalmi alcsoportfűnűksűg
VII. (lűgűltalmi) alcsoportfűnűksűg néven 67
1949.02.01. HVK fűnűke 58 039 042
Lűgűltalmi alosztály
Lűgűltalmi önálló alosztály néven
1952.03.01. OLP > Tűrzs 89 074
Lűgűltalmi osztály
1945.01.12. Vezűrkari csoport 13
Kfcs XIII. (lűgűltalmi) osztály néven
1948.10.01. Katonai fűcsoport 54 037
7. (lűgűltalmi) osztály néven
1949.02.01. HVK fűnűke > VII. (lűgűltalmi) alcfsűg 58 042
6. (lűgűltalmi) osztály néven
1949.08.01. OLP 65 048

Lűgűltalmi önálló alosztály → Lűgűltalmi alosztály
Lűgűgyi csoport
1945.03.08. katonai fűnűk 15 002
Lűgűgyi osztály
1945.05.30. katonai fűnűk 16 003 004
1945.07.17. katonai fűnűk 19 007
Kfcs XI. (lűgűgyi) osztály néven
1948.04.01. Katonai fűcsoport 51 033 035
1948.10.01. Katonai fűcsoport 54 037
Lűgűvűdelmi alosztály
Lűgűvűdelmi önálló alosztály néven
1950.08.01. HVK fűnűke > Hadműveleti csfsűg 73 057
1952.03.01. HVK fűnűke > Hadműveleti csfsűg 84 069
Őnálló lűgűvűdelmi alosztály néven
1954.01.01. MNVK fűnűke > Hadműveleti csfsűg 99 082
Lűgűvűdelmi alosztály néven
1955.05.15. Vezűrkar fűnűke > Hadműveleti csfsűg 118 098
Lűgűvűdelmi figylű és jelzű osztály
1950.08.01. OLP > Tűrzs 77 062
Lűgűvűdelmi harcűkűkűpűzési osztály
1952.03.01. Honvűd tűzűr psűg > Tűrzs 89 073
Lűgűvűdelmi jelzű osztály
3. (lűgűvűdelmi jelzű) osztály néven
1949.08.01. OLP 65 048
Lűgűvűdelmi őnálló alosztály → Lűgűvűdelmi alosztály
lűgűvűdelmi tűzűr helyettes
1950.08.01. OLP 78 062
1952.03.01. OLP 90 074
Lűgűvűdelmi tűzűr kűkűpűzési osztály
2. b. (lűgűvűdelmi tűzűr kűkűpűzési) osztály néven
1949.08.01. Honvűd tűzűrsűg pk-a 65 048
Lűgűvűdelmi tűzűr kűkűpűzű osztály néven
1950.08.01. Honvűd tűzűr psűg 77 061
Lűgűvűdelmi tűzűr kűkűpűzési osztály néven
1954.01.01. Tűzűr psűg > Tűrzs 105 087
Lűgűvűdelmi tűzűr kűkűpűzű osztály → Lűgűvűdelmi tűzűr kűkűpűzési osztály
lűgűvűdelmi tűzűr parancsnok
1955.05.15. OLLEP 123 101
Lűgűvűdelmi tűzűr szeműlyűgyi osztály
1952.03.01. Szeműlyűgyi fcsfsűg > 2. alcfsűg 94 078
Lűgűvűdelmi tűzűr szeműlűlűsűg 62
1949.02.01. a Honvűdsűg felűgyelűje 57 039 040 119
Lűrű iroda 76 77 80 99
Letartűztatási és vűgrehűjtási felűgyeleti osztály
1954.01.01. Igűzsűgűgyi csfsűg 111 093

Lű osztály → Lű, vonat és állategűszsűgűgyi osztály
Lű, vonat és állategűszsűgűgyi osztály
Lű osztály néven
1945.01.12. II. csoportfűnűk 13
Lű, vonat és állategűszsűgűgyi osztály néven
1945.05.30. katonai kűzigazgatási fűnűk > Anyagi csoport > Hadfelszerelűsi alcsoport 16 003 005
1945.07.17. katonai kűzigazgatási fűnűk > Anyagi csoport > Hadfelszerelűsi alcsoport 21 007 008
1945.10.30. katonai kűzigazgatási fűnűk > Anyagi csoport > Hadfelszerelűsi alcsoport 24 010 011
1946.02.05. Anyagi fcsfsűg > Felszerelűsi csoport 30 014 016
1947.04.02. Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcsoport 36 022
1947.05.06. Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcsoport 019
1947.10.01. Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcfsűg 38 023 025
1947.12.12. Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcfsűg 39 027 028
1948.01.21. Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcfsűg 41 029 031
1948.04.01. a Honvűdsűg felűgyelűje > Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcfsűg 49 033 034
1948.10.01. a Honvűdsűg felűgyelűje > Anyagi csfsűg > Felszerelűsi alcfsűg 037
I. c. (lű) osztály néven
1949.02.01. Anyagi fcsfsűg > I. (felszerelűsi) csfsűg 60 045
Lűkűkűpűzési osztály
1956.08.07. Kűkűpűzési csfsűg 136 115 120
Lűszer ellátű stb. osztűlyok
Lűszer ellátű és nyilvűntartű osztály néven
1950.08.01. Honvűd tűzűr psűg > Tűzűr ellátű csfsűg 77 061
Lűszer ellátű, javítű és nyilvűntartű osztály néven
1952.03.01. Honvűd tűzűr psűg > Tűzűr ellátű csfsűg 89 073
1953.03.07. Tűzűr psűg > Fűgyverzeti csfsűg 96 080
1954.01.01. Tűzűr psűg > Fűgyverzeti csfsűg 105 087
3. (lűszer ellátű, szállítű, felhasználű, tűrolű és nyilvűntartű) osztály néven
1955.05.15. Tűzűr psűg > Fűgyverzeti csfsűg 123 102
Lűszer ellátű és javítű osztály néven
1956.08.07. Tűzűr psűg > Fűgyverzeti csfsűg 136 115
Lűvűsz harcűkűkűpűzési csoportfűnűksűg 97
1952.03.01. miniszter kűzvetlen 87 068 071 119 120

Magánjogi és szolgáltatási osztály
2. (magánjogi és szolgáltatási) osztály néven
1949.08.01. Jogi csfűség 70 053

Magánjogi osztály
1945.05.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 19 003 006
1945.07.17. politikai államtitkár > Jogi csoport 21 007 009
1945.10.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 27 010 013
1946.02.05. politikai államtitkár > Jogi csfűség 32 014 017
1947.05.06. politikai államtitkár > Jogi csfűség 35 019 021
1947.10.01. politikai államtitkár > Jogi csfűség 39 023 026
1947.12.12. politikai államtitkár > Jogi csfűség 027
1948.01.21. politikai államtitkár > Jogi csfűség 44 029 032
1948.04.01. Jogi csfűség 52 033 036
1948.10.01. Jogi csfűség 037
1949.02.01. Jogi csfűség 61 046

Magyar Néphadsereg Vezérkara → Vezérkar főnöke
Magyar Vöröskereszt 22
Makarenko napközi otthon 134
Mechanikai osztály
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Erődtűési csfűség 91 076
Megfigyelő alosztály
Őnálló megfigyelő alosztály néven
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
Megfigyelő osztály
Őnálló megfigyelő osztály néven
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
Megfigyelő osztály néven
1955.05.15. OLLEP > légierő pk 123 101
Megrendelési és technikai osztály
1956.08.07. Tűzér pság > Fegyverzeti csfűség 136 115
Megrendelő, anyagellátó és nyilvántartó alosztály
1956.08.07. Műszaki pság > Műszaki, technikai és anyagellátó szolgálat 136 116
Megrendelő és átvételi osztály
1954.01.01. Tűzér pság > Fegyverzeti csfűség 105 087
Megrendelő és beszerző osztály
1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfűség 125 105
Megrendelő osztály
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > technikai helyettes 91 076
1954.01.01. Műszaki pság > Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport 107 089

1955.05.15. Műszaki pság > Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport 124 103
Mérnök műszaki szolgálat
1955.05.15. OLLEP > légierő pk 123 101
Mérnöki műszaki osztály
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Anyagtervezési csfűség 118 099
Mérnöki osztály
6. (mérnöki) osztály néven
1949.08.01. Honvéd repülő csapatok pk-a 65 048
Meteorológiai alosztály
Őnálló meteorológiai alosztály néven
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
Mező és erdőgazdasági osztály
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosai alcsoport 21 007 008
Mozgósítás tervezési és káder kiképzési osztály
1954.01.01. Tűzér pság > Fegyverzeti csfűség 105 087
Mozgósítási és szervezési osztály
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Törzs 91 076
1954.01.01. OLP > Törzs 103 086
Mozgósítási és tervező osztály
1950.08.01. Honvéd tűzér pság > Tűzér ellátó csfűség 77 061
Mozgósítási osztály (vezérkari)
5. c. (mozgósítási) osztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfűség 58 042
1949.08.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfűség 67 051
Mozgósítási osztály néven
1950.08.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 73 057
1952.03.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 84 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 99 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 118 099
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 132 110
Mozgósítási osztály (hadtáp)
1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 78 064
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 92 077
1954.01.01. Hadtáp főnökség > Törzs 109 092
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Törzs 125 105
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Törzs 134 113
Mozgósítási osztály (személyügyi)
1950.08.01. Személyügyi csfűség > 1. alcfsűség 80 065

Mozgósítási osztály (személyügyi) (folytatás)
1952.03.01. Személyügyi csfűség > 1. alcfsűség 94 078
1954.01.01. Személyügyi csfűség > Szervezési és mozgósítási csfűség 108 091
1955.05.15. Személyügyi csfűség > Szervezési és mozgósítási csfűség 127 106
1956.08.07. Személyügyi csfűség > Szervezési és mozgósítási csfűség 134 112
Mozgósítási szervezési és kiegészítési osztály
1954.01.01. Műszaki pság > Törzs 107 089
Mozgósítási tervezési és szervezési osztály
1952.03.01. Honvéd tűzér pság > Tűzér ellátó csfűség 89 073
1953.03.07. Tűzér pság > Fegyverzeti csfűség 96 080
Mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tűzér fegyverzeti osztály
1. (mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tűzér fegyverzeti) osztály néven
1955.05.15. Tűzér pság > Fegyverzeti csfűség 123 102
Munkaügyi és vállalati osztály
Őnálló vállalati osztály néven
1952.08.15. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 96 077
Őnálló munkaügyi és vállalati osztály néven
1954.01.01. Hadtáp főnökség 108 092
Munkaügyi és vállalati osztály néven
1954.07.26. Hadtáp főnökség > Adminisztrációs és gazdasági csfűség 114 095
1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 105 127
Műszaki és híradó osztály
1955.05.15. Katonai tanintézetek csfűség 124 104
Műszaki és híradó személyügyi osztály
1950.08.01. Személyügyi csfűség > 3. alcfsűség 80 065
Műszaki és közlekedési osztály
Műszaki és szállítási osztály néven
1945.05.30. katonai főnök 16 003 004
1945.07.17. katonai főnök 19 007
1945.10.30. katonai főnök 26 010 012
1946.02.05. Katonai csfűség 30 014 015
Műszaki és közlekedéstűgyi osztály néven
1947.05.06. Katonai csfűség 33 019 020
Műszaki és közlekedési osztály néven
1947.10.01. Katonai csfűség 36 023 024
1947.12.12. Katonai csfűség 027
1948.01.21. Katonai csfűség 41 029 030
Kfcs VI. (műszaki és közlekedési) osztály néven
1948.04.01. Katonai főcsoport 51 033 035
1. d. (műszaki és közlekedési) osztály néven
1949.02.01. Anyagi csfűség > I. (felszerelési) csfűség 60 045 62
Műszaki és közlekedéstűgyi osztály → Műszaki és közlekedési osztály

Műszaki és szállítási osztály → Műszaki és közlekedési osztály
Műszaki, híradó, hadtáp osztály
1954.01.01. Katonai tanintézetek csfűség 108 090
Műszaki kivitelezési osztály
1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség > Építési műszaki főosztály 114 095
Műszaki könyvtár
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Tervező iroda 91 076
Műszaki osztály
Kfcs VI. (műszaki) osztály néven
1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037
Műszaki osztály néven
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Elhelyezési és felhaználási csfűség 92 077
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfűség 125 105
Műszaki parancsnokság 119
Műszaki szemléltőség néven
1949.02.01. a Honvédség felügyelője 57 039 040
Honvéd műszaki csapatok parancsnoka néven
1949.08.01. miniszter közvetlen 65 047 048
Honvéd műszaki csapatok parancsnoksága néven
1950.08.01. miniszter közvetlen 78 055 063
Honvéd műszaki parancsnokság néven
1952.03.01. miniszter közvetlen 91 068 076
Műszaki parancsnokság néven
1954.01.01. miniszter közvetlen 107 081 089
1954.07.26. miniszter közvetlen 094
1955.01.15. miniszter közvetlen 096
1955.05.15. miniszter közvetlen 123 097 103
1956.08.07. miniszter közvetlen 136 107 116
Műszaki rajz és szabályzat szerkesztő osztály
1956.08.07. Haditechnikai csfűség > csoportfőnök helyettes > Technikai főmérnökség 138 118
Műszaki személyügyi osztály
1952.03.01. Személyügyi csfűség > 3. alcfsűség 94 078
Műszaki szemléltőség → Műszaki parancsnokság
Műszaki szolgálat
1954.01.01. OLP 103 086
1955.05.15. OLLEP 123 101
Műszaki, technikai és anyagellátó szolgálat
1956.08.07. Műszaki pság 136 116
Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport
1954.01.01. Műszaki pság 107 089
1955.05.15. Műszaki pság 124 103
Műszaki tervezési osztály
1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség > Építési műszaki főosztály 114 095
Műszaki záró osztály
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Törzs 91 076
1954.01.01. Műszaki pság > Törzs 107 089
1955.05.15. Műszaki pság > Törzs 124 103

Nem tényleges osztály
3. (nem tényleges) osztály néven
1949.08.01. Személyügyi fcsfség 70 053
Népjóléti Minisztérium 24 31 49
Nevelési ellenőrző osztály
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Nevelő alcfsfség 47 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Nevelő alcfsfség 52 037 038
Nevelési elvi osztály
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Nevelő alcfsfség 47 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség > Nevelő alcfsfség 52 037 038
Nevelésügyi csoport → Nevelő csoport
Nevelő alcsoportfőnökség
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség 47 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség 52 037 038
Nevelő csoport
VI. (nevelői) csoport néven
1945.01.19. politikai államtitkár 14 001
Nevelő csoport néven
1945.03.08. politikai államtitkár 15 002
Nevelésügyi csoport néven
1945.05.30. politikai államtitkár 19 003 006
Nevelő csoport néven
1945.07.17. politikai államtitkár 21 007 009
Nevelő és kiképzési osztály 35
1946.02.05. a Honvédség felügyelője 31 014 017
Nevelő osztály
1945.10.30. politikai államtitkár 27 010 013
1947.05.06. Kiképzési csfség 35 019 021
1947.10.01. Kiképzési csfség 36 023 024
1947.12.12. Kiképzési csfség 027
1948.01.21. Kiképzési csfség 43 029 032
Nevelői csoport → Nevelő csoport
Nyílt iroda 89 111
Nyílt ügykezelési alosztály 102 121
Nyilvántartási osztály
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Személyi csoport 16 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Személyügyi csoport 21 007 008
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Személyügyi csoport 22 010 011
4. (nyilvántartási) osztály néven
1949.02.01. Személyügyi fcsfség 60 044
1949.08.01. Személyügyi fcsfség 70 053
5. b. (nyilvántartási) osztály néven
1949.02.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfség 58 042
1949.08.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfség 67 051

Nyilvántartó alosztály
1955.05.15. Személyügyi fcsfség 127 106
Nyilvántartó és javító osztály
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 92 077
Nyilvántartó és statisztikai osztály
1952.03.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfség 84 069
Nyilvántartó osztály
VI. nyilvántartó osztály néven
1948.01.21. Katona politikai csfség 41 029 030
6. nyilvántartó osztály néven
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfség 47 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfség 037
Nyilvántartó osztály néven
1949.02.01. a Honvédség felügyelője 55 040
1954.01.01. Személyügyi fcsfség 108 091
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfség 118 099
Nyilvántartó részleg
1956.08.07. Személyügyi fcsfség 134 112
Nyomda
1954.01.01. Légierő pság > Politikai csfség 103 085
1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 110
Nyugdíj osztály
6. (nyugdíj) osztály néven
1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Pénzügyi csfség 68 052
Nyugdíj osztály néven
1950.08.01. Pénzügyi csfség 80 066
Oktatási osztály
1. b. (oktatási) osztály néven
1949.02.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 58 041
1949.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 66 049
Operatív osztály
1. a. (operatív) osztály néven
1949.02.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 58 041
1949.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 66 049
Operatív osztály (pénzügyi) → Költségvetést végrehajtó operatív osztály
Operatív technikai alosztály
5. operatív technikai alosztály néven
1950.02.01. IV. fcsfség 71 054
Operatív technikai osztály
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfség 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfség 118 098

Országmozgósítási osztály
5. d. (országmozgósítási) osztály néven 67
1949.02.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfség 58 042
Országos légvédelmi és légierő parancsnokság
1955.05.15. miniszter közvetlen 111 121 097 101 119
1956.08.07. nem a HM része 129
Országos légvédelmi és légierő parancsnokság és hadtáp személyügyi osztály
1956.08.07. Személyügyi fcsfség > Személyügyi csfség 134 112
Országos légvédelmi parancsnokság 111 119
1949.08.01. miniszter közvetlen 65 047 048
1950.08.01. miniszter közvetlen 77 055 062
1952.03.01. miniszter közvetlen 89 068 074
1954.01.01. miniszter közvetlen 103 081 086
1954.07.26. miniszter közvetlen 094
1955.01.15. miniszter közvetlen 096
Orvosi alcsoport
1945.01.19. III. (anyagi) csoport 14 001
Orvosi osztály 41
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 16 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 21 007 008
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadfelszerelési alcsoport 24 010 011
1946.02.05. Anyagi fcsfség > Felszerelési csoport 30 014 016
1947.04.02. a Honvédség felügyelője 36
1947.05.06. a Honvédség felügyelője 019
1947.10.01. Anyagi csfség > Gazdaság közigazgatási alcfsfség 39 023 025
1947.12.12. Anyagi csfség 39 027 028
→ még Egészségügyi osztály
Orvosi önálló osztály
1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfség 80 064
Orvosi rendelő 47 112 115
Önálló állategészségügyi osztály → Állategészségügyi osztály
Önálló csekk alosztály → Csekk alosztály
Önálló ellenőrző osztály → Ellenőrző osztály
Önálló fordító alosztály → Fordító alosztály
Önálló járványvédelmi alosztály → Járványvédelmi alosztály
Önálló jogi alosztály → Jogi alosztály
Önálló kerületi alosztály → Kerületi alosztály
Önálló kiképzési alosztály → Kiképzési alosztály
Önálló légvédelmi alosztály → Légvédelmi alosztály
Önálló megfigyelő alosztály → Megfigyelő alosztály

Önálló megfigyelő osztály → Megfigyelő osztály
Önálló meteorológiai alosztály → Meteorológiai alosztály
Önálló munkaiügyi és vállalati osztály → Munkaiügyi és vállalati osztály
Önálló pénzügyi alosztály → Pénzügyi alosztály
Önálló pénzügyi osztály → Pénzügyi osztály
Önálló rádió forgalmi alosztály → Rádió forgalmi alosztály
Önálló rejtjelző alosztály → Rejtjelző alosztály
Önálló személygazdálkodási alosztály → Személygazdálkodási alosztály
Önálló személyügyi alosztály → Személyügyi alosztály
Önálló személyügyi osztály → Személyügyi osztály
Önálló technikai alosztály → Technikai alosztály
Önálló tervezési és szervezési alosztály → Tervezési és szervezési alosztály
Önálló vállalati osztály → Munkaiügyi és vállalati osztály
Összefegyvernemi és páncélos osztály
1955.05.15. Katonai tanintézetek csfség 124 104
Összefegyvernemi és páncélos személyügyi osztály
1955.05.15. Személyügyi fcsfség > Személyügyi csfség 127 106
Összefegyvernemi osztály
1954.01.01. Katonai tanintézetek csfség 108 090
1956.08.07. Kiképzési csfség 136 115 120
Összefegyvernemi személyügyi osztály
1954.01.01. Személyügyi fcsfség > 1. csfség 108 091
1956.08.07. Személyügyi fcsfség > Személyügyi csfség 134 112
Özvegyi otthon 49
Páncélos és gépjármű parancsnokság 119
Páncélos szemléltetés néven
1949.02.01. a Honvédség felügyelője 57 039 040
Honvéd páncélos csapatok parancsnoka néven
1949.08.01. miniszter közvetlen 65 047 048
Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága néven
1950.08.01. miniszter közvetlen 78 055 063
1952.03.01. miniszter közvetlen 90 068 075
Páncélos parancsnokság néven
1954.01.01. miniszter közvetlen 106 081 088
1954.07.26. miniszter közvetlen 094
1955.01.15. miniszter közvetlen 096
1955.05.15. miniszter közvetlen 123 097 103
Páncélos és gépjármű parancsnokság néven
1956.08.07. miniszter közvetlen 136 107 117

Páncélos személyügyi osztály
 1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfsfség 80 065

Páncélos személyügyi osztály (folytatás)
 1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 3. alcfsfség 94 078

Páncélos személtőlőség → Páncélos és gépjármű parancsnokság

Parancsnoksági osztály
 1949.02.01. HVK főnöke 58 042
 1949.02.01. Anyagi fcsfség 60 045
 1949.02.01. Elnökség csfség 61 046
 1949.08.01. OLP 65 048
 1949.08.01. HVK főnöke 67 051
 1949.08.01. Elnökség 70 053

Pártbizottság
 Központi pártbizottság néven
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 87 070

Pártbizottság néven
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 102 084
 1954.01.01. Légierő pság > Politikai csfség 103 085
 1954.01.01. OLP > Politikai csfség 103 086
 1955.05.15. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 121 100
 1955.05.15. OLLEP > Politikai csfség 121 101

Pártellenőrző bizottság
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 75 058
 1956.08.07. Politikai fcsfség 132 111

Pártépítési osztály
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szervező helyettese 87 070
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szervezési helyettese 102 084

Pártnyilvántartási osztály
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szervező helyettese 87 070

Pártnyilvántartó osztály
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök szervezési helyettese 102 084
 1955.05.15. Politikai fcsfség > Szervezési csfség 121 100

Pártoktatási osztály
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök II. helyettese > Propaganda alcsoport 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfsfség 87 070

1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfsfség 103 084

Pártszervezési csoportfőnökség
 1956.08.07. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 132 111

Pártszervezési osztály
 1949.02.01. Politikai fcsfség 57 041
 1949.08.01. Politikai fcsfség 66 049
 1955.05.15. Politikai fcsfség > Szervezési csfség 121 100
 1956.08.07. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese > Pártszervezési csfség 132 111

Pedagógiai osztály
 1954.01.01. Katonai tanintézetek csfség 108 090
 1955.05.15. Katonai tanintézetek csfség 124 104

Pénzügyi alosztály
 Önálló pénzügyi alosztály néven
 1950.08.01. Általános kiképzési csfség 76 059 120
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Törzs 76 060

Pénzügyi önálló alosztály néven
 1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfség 73 057
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 75 058
 1950.08.01. Honvéd tüzér pság > Tüzér ellátó csfség 77 061
 1950.08.01. OLP > légvédelmi tüzér helyettes 78 062
 1950.08.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 78 063
 1950.08.01. Honvéd műszaki csapatok psága 78 063
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Hadbiztos csfség 78 064
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Építési és elhelyezési csfség 80 064
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 80 064
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfség 80 064
 1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfség 84 069

Pénzügyi alosztály néven
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 87 070

Önálló pénzügyi alosztály néven
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Hadbiztos csfség 92 077
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 92 077
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfség 92 077
 1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfség 99 082
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfség 109 092

Pénzügyi alosztály (folytatás)
 Pénzügyi alosztály néven
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 102 084
 1954.01.01. Tüzér pság 105 087
 1954.01.01. Harckiképzési és testnevelési csfség 107 090
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfség 109 092
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 109 092
 1955.01.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 115
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfség 118 098
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfség 118 099
 1955.05.15. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök általános helyettese 121 100
 1955.05.15. Tüzér pság 123 102
 1955.05.15. Harckiképzési és testnevelési csfség 124 104
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfség 125 105
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfség 125 105
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfség 125 105
 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 110
 1956.08.07. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök II. helyettese 132 111

Pénzügyi csoportfőnökség
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 047 052
 1950.08.01. miniszter közvetlen 80 055 066
 1952.03.01. miniszter közvetlen 94 068 079
 1954.01.01. miniszter közvetlen 111 081 093
 1954.07.26. miniszter közvetlen 094
 1955.01.15. miniszter közvetlen 096
 1955.05.15. miniszter közvetlen 124 097 104
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese 135 107 114

Pénzügyi ellenőrző osztály
 5. (pénzügyi ellenőrző) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Pénzügyi csfség 68 052
 Pénzügyi ellenőrző osztály néven
 1950.08.01. Pénzügyi csfség 80 066

Pénzügyi főosztály 68
 1949.02.01. Anyagi fcsfség > főcsoportfőnök helyettes 60 045

Pénzügyi osztály
 1952.03.01. HVK főnöke 84 069
 1952.03.01. Honvéd légierő pság 87 072
 1952.03.01. Honvéd tüzér pság > Tüzér ellátó csfség 89 073
 1952.03.01. OLP 89 074

1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 91 075
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság 91 076
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Erődítési csfség 91 076
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Elhelyezési és felhasználási csfség 92 077
 1952.03.01. Ügyviteli csfség 95 079
 1953.03.07. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 96 080
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082 115
 1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség 99 083

Önálló pénzügyi osztály néven
 1954.01.01. Légierő pság 103 085

Pénzügyi osztály néven
 1954.01.01. OLP 103 086
 1954.01.01. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 106 087
 1954.01.01. Páncélos pság 106 088
 1954.01.01. Műszaki pság 107 089
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 109 092
 1954.01.01. Ügyviteli csfség 111 093
 1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 095
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098
 1955.05.15. OLLEP 123 101
 1955.05.15. Páncélos pság 123 103
 1955.05.15. Műszaki pság 124 103
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 125 105
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Törzs 134 113
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Beruházási csfség 135 114

Pénzügyi önálló alosztály → Pénzügyi alosztály

Pénzügyi részleg
 1954.01.01. Igazságügyi csfség 111 093
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfség 132 109
 1956.08.07. Kiképzési csfség 136 115
 1956.08.07. Tüzér pság 136 115
 1956.08.07. Műszaki pság 136 116
 1956.08.07. Vegyi védelmi pság 136 116
 1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság 136 117

Pénzügyi tervező osztály
 5. (pénzügyi tervező) osztály néven
 1955.05.15. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 123 102

Polgári csoport
 V. (polgári) csoport néven
 1945.01.19. politikai államtitkár 14 001
 Polgári csoport néven
 1945.03.08. politikai államtitkár 15 002

Polgári ifjúsági kiképzési osztály
1950.08.01. Katonai tanintézetek csfisége 81 066

Polgári osztály
1945.01.12. I. csoportfőnök 12
1950.08.01. honv. min. irodája 73 056
1952.03.01. honv. min. irodája 84

Polgári osztály → Polgári személyügyi osztály (személyügyi)
Polgári személyügyi alosztály
1956.08.07. Személyügyi fcsfisége 134 112

Polgári személyügyi osztály (jogi) 35 38 39
1945.05.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 19 003 006
1945.07.17. politikai államtitkár > Jogi csoport 21 007 009
1945.10.30. politikai államtitkár > Jogi csoport 27 010 013
1946.02.05. politikai államtitkár > Jogi csfisége 32 014 017
1947.05.06. politikai államtitkár > Jogi csfisége 35 019 021
1948.04.01. Jogi csfisége 51 033 036
1948.10.01. Jogi csfisége 037
→ még Közszerződési jogi osztály

Polgári személyügyi osztály (személyügyi)
5. (polgári személyügyi) osztály néven
1949.02.01. Személyügyi fcsfisége 60 044
5. (polgári) osztály néven
1949.08.01. Személyügyi fcsfisége 70 053
Polgári osztály néven
1950.08.01. Személyügyi fcsfisége 80 065
1952.03.01. Személyügyi fcsfisége 92 078
Polgári személyügyi osztály néven
1954.01.01. Személyügyi fcsfisége 108 091
1955.05.15. Személyügyi fcsfisége 127 106

politikai államtitkár 45
1945.01.19. miniszter közvetlen 14 001
1945.03.08. miniszter közvetlen 14 002
1945.05.30. miniszter közvetlen 18 003 006
1945.07.17. miniszter közvetlen 21 007 009
1945.10.30. miniszter közvetlen 26 010 013
1946.02.05. miniszter közvetlen 31 014 017
1947.05.06. miniszter közvetlen 35 019 021
1947.10.01. miniszter közvetlen 39 023 026
1947.12.12. miniszter közvetlen 027
1948.01.21. miniszter közvetlen 44 029 032

Politikai anyagraktár
1952.03.01. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsfisége 87 070
1954.01.01. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsfisége 103 084

Politikai csoportfőnökség 115
1952.03.01. Honvéd légierő pság 87 072

1952.03.01. OLP 89 074
1954.01.01. Légierő pság 103 085
1954.01.01. OLP 103 086
1955.05.15. OLLEP 121 101

Politikai értesítő szerkesztősége
1952.03.01. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök általános helyettese 87 070
1955.05.15. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök általános helyettese 121 100
1956.08.07. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök I. helyettese 132 111

politikai főcsoportfőnök I. helyettese
1949.02.01. Politikai fcsfisége 58 039 041
1949.08.01. Politikai fcsfisége 66 047 049
1950.08.01. Politikai fcsfisége 75 055 058
1956.08.07. Politikai fcsfisége 132 107 111

politikai főcsoportfőnök II. helyettese
1949.02.01. Politikai fcsfisége 58 039 041
1949.08.01. Politikai fcsfisége 66 047 049
1950.08.01. Politikai fcsfisége 75 055 058
1956.08.07. Politikai fcsfisége 132 107 111

politikai főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese
1952.03.01. Politikai fcsfisége 87 068 070
1954.01.01. Politikai fcsfisége 103 081 084
1954.07.26. Politikai fcsfisége 094
1955.01.15. Politikai fcsfisége 096

politikai főcsoportfőnök általános helyettese
1950.08.01. Politikai fcsfisége 75 055 058
1952.03.01. Politikai fcsfisége 87 068 070
1954.01.01. Politikai fcsfisége 102 081 084
1954.07.26. Politikai fcsfisége 094
1955.01.15. Politikai fcsfisége 096
1955.05.15. Politikai fcsfisége 121 097 100

politikai főcsoportfőnök szervezési helyettese
1954.01.01. Politikai fcsfisége 102 081 084
1954.07.26. Politikai fcsfisége 094
1955.01.15. Politikai fcsfisége 096

politikai főcsoportfőnök szervező helyettese
1952.03.01. Politikai fcsfisége 87 068 070

Politikai főcsoportfőnökség
1949.02.01. miniszter közvetlen 57 039 041
1949.08.01. miniszter közvetlen 65 047 049
1949.08.01. miniszter közvetlen 73 055 058
1952.03.01. miniszter közvetlen 86 068 070
1954.01.01. miniszter közvetlen 102 081 084
1954.07.26. miniszter közvetlen 094
1955.01.15. miniszter közvetlen 096
1955.05.15. miniszter közvetlen 121 097 100
1956.08.07. miniszter közvetlen 132 107 111

Politikai osztály
1950.08.01. HVK főnöke 73 057
1950.08.01. Honvéd légierő pság 76 060
1950.08.01. OLP 78 062

Politikai osztály (folytatás)
1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 78 064
1951.09.01. Katonai tanintézetek csfisége 82 067
1952.03.01. HVK főnöke 84 069
1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfisége 84 069
1952.03.01. Honvéd tüzér pság > Törzs 89 073
1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 91 075
1952.03.01. Honvéd műszaki pság 91 076
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Erődítési csfisége 91 076
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 077
1952.03.01. Katonai tanintézetek csfisége 94 079
1954.01.01. MNVK főnöke 99 082
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfisége 99 082
1954.01.01. Tüzér pság 105 087
1954.01.01. Tüzér pság > Fegyverzeti csfisége 105 087
1954.01.01. Műszaki pság 107 089
1954.01.01. Hadtáp főnökség 108 092
1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 105
1955.12.28. MNVK főnöke 127
1955.12.28. Honvéd tüzér pság 127
1955.12.28. Haditechnikai csfisége 129
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfisége 132 110

Propaganda alcsoport
1950.08.01. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök II. helyettese 75 058

Propaganda alcsoportfőnökség
1952.03.01. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese 87 070
1954.01.01. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese 103 084

Propaganda osztály
1955.05.15. Politikai fcsfisége > Agitációs és propaganda csfisége 121 100
1956.08.07. Politikai fcsfisége > főcsoportfőnök II. helyettese > Agitációs propaganda csfisége 132 111
1956.08.07. Haditechnikai csfisége > csoportfőnök helyettes 138 118

Protokoll osztály
1956.08.07. Honvédelmi Minisztérium Titkársága 129 108

Rádió felderítő csoportfőnökség
III. rádió felderítő csoportfőnökség néven
1949.02.01. Elhárító fcsfisége 60 039 043
1949.08.01. Elhárító fcsfisége 66 047 050

II. rádió felderítő csoportfőnökség néven
1950.02.01. IV. fcsfisége 70 054

rádió felderítő helyettes
1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfisége 132 109

Rádió felderítő osztály
IV. rádió felderítő osztály néven
1947.02.15. Katona politikai csfisége 33 018
1947.05.06. Katona politikai csfisége 33 019 020
1947.10.01. Katona politikai csfisége 36 023 024
1947.12.12. Katona politikai csfisége 027
1948.01.21. Katona politikai csfisége 41 029 030

4. rádió felderítő osztály néven
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfisége 47 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfisége 037

Rádió felderítő osztály néven
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfisége > Rádió felderítő rész 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfisége > Rádió felderítő rész 118 098

Rádió felderítő rész
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfisége 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfisége 118 098

Rádió forgalmi alosztály
Önálló rádió forgalmi alosztály néven
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfisége 99 082

Rádió forgalmi alosztály néven
1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfisége 118 098

Rádió forgalmi központ
1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfisége > rádió felderítő helyettes 132 109

Rádió híradó osztály → Rádió osztály

Rádió osztály
Rádiós osztály néven
1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfisége 73 057
Rádió híradó osztály néven
1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfisége 84 069

Rádió osztály néven
1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfisége > Törzs 99 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfisége > Törzs 118 099

Rádió, rádió relé osztály
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Híradó csfisége > Törzs 132 110

Rádiós osztály → Rádió osztály

Rajzoló és fénymásoló iroda
1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Tervező iroda 91 076

Raktár szolgálat szerszám és anyag ellátó osztály
1952.03.01. Honvéd tüzér pság > Tüzér ellátó csfisége 89 073
1953.03.07. Tüzér pság > Fegyverzeti csfisége 96 080

Raktár szolgálati és technikai anyag ellátó osztály
1954.01.01. Tüzér pság > Fegyverzeti csfisége 105 087

Rejtjel megfejtő alosztály
3. rejtjel megfejtő alosztály néven
1950.02.01. IV. fcsfűség 71 054

Rejtjelző alosztály
1952.03.01. OLP > Törzs 89 074

Önálló rejtjelző alosztály néven
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség 99 082
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085

Rejtjelző alosztály néven
1954.01.01. OLP > Törzs 103 086
1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség 118 098
1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101

Rejtjelző osztály 97
1950.08.01. HVK főnöke > Titkos ügyviteli csfűség 73 057
1952.03.01. HVK főnöke 84 069

Repülő anyagi szolgálat
1949.08.01. Honvéd repülő csapatok pk-a 65 048

Repülő és harcokcsizó osztály
1954.01.01. Katonai tanintézetek csfűség 108 090

Repülő és motor nyilvántartó alosztály
1954.01.01. Légierő pság > Légierő mérnök műszaki szolgálat 103 085

Repülő fegyverzeti és lőszer osztály
1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101

Repülő gépész motor nyilvántartó alosztály
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Repülő mérnök műszaki csfűség 76 060

Repülő harcckiképzési osztály
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072

Repülő harcckiképző osztály
1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085

Repülő katonai orvosi osztály → Katonai orvosi osztály

Repülő mérnök műszaki csoportfőnökség → Légierő mérnök műszaki szolgálat

Repülő műszaki anyagi ellátó osztály
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 88 072
1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat 103 085

Repülő műszaki ellátó osztály
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060

1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101

Repülő műszaki osztály
1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Repülő szemléltűség 57 040

Repülő nyilvántartó önálló alosztály
7. (repülő nyilvántartó) önálló alosztály néven
1949.08.01. Honvéd repülő csapatok pk-a 65 048

Repülő osztály
1. c. (repülő) osztály néven 62
1949.02.01. Anyagi fcsfűség > I. (felszerelési) csfűség 60 045

Repülő osztály néven
1955.05.15. Katonai tanintézetek csfűség 124 104

Repülő szemléltűség → Légierő pság

Repülő üzemanyag és kenőanyag ellátó osztály
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 88 072
1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat 103 085

Repülő üzemanyag és kenőanyag osztály
1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101

Repülőgép és motor nyilvántartó alosztály
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Légierő mérnök műszaki szolgálat 87 072

Repülőtér építési osztály
1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060

Repülőtér építő és karbantartó osztály → Repülőtér építő osztály

Repülőtér építő osztály
1952.03.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 89 072
1954.01.01. Légierő pság > Hadtápszolgálat 103 085

Repülőtér építő és karbantartó osztály néven
1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123 101

Ruházati alosztály
1952.03.01. OLP > Hadtáp pk 90 074

Ruházati anyagokat átvevő osztály és laboratórium
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfűség 134 113

Ruházati osztály
1945.01.12. II. csoportfőnök > hadbiztosi csoportfőnök helyettes 12
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 18 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 21 007 008
1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 24 010 011
1947.04.02. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási alcsoport 36 022
1947.05.06. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási alcsoport 019
1947.10.01. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási alcfsűség 39 023 025
1947.12.12. Anyagi csfűség > I. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 41 027 028
1948.01.21. Anyagi csfűség > I. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 43 029 031
1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > I. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 49 033 034
1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > I. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 037

Ruházati osztály (folytatás)
2. b. (ruházati) osztály néven
1949.02.01. Anyagi fcsfűség > II. (gazdászati közigazgatási) csfűség 60 045

1. c. (ruházati) osztály néven
1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > I. (hadbiztos) csfűség 68 052

Ruházati osztály néven
1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Hadbiztos csfűség 78 064
1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Hadbiztosi csfűség 92 077
1954.01.01. Hadtáp főnökség > Hadbiztosi csfűség 109 092
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Hadbiztosi csfűség 125 105
1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfűség 134 113

Sajtó és propaganda osztály
1945.05.30. politikai államtitkár > Nevelésügyi csoport 19 003 006
1945.07.17. politikai államtitkár > Nevelői csoport 21 007 009

Sajtó osztály
2. c. (sajtó) osztály néven
1949.02.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 58 041
1949.08.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 66 049

Sajtó osztály néven
1950.08.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök II. helyettese > Agitációs alcsoport 75 058
1952.03.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 87 070
1954.01.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 103 084

Speciális csoportfőnökség
I. speciális csoportfőnökség néven
1950.02.01. IV. fcsfűség 70 054

Speciális rész
1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség 99 082
1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség 118 098

Sport kiképző osztály
1952.03.01. Lövész harcckiképzési csfűség 87 071 120

Sport osztály
2.d. (sport) osztály
1949.08.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök II. helyettese 66 049

Sport osztály néven
1950.08.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök II. helyettese > Agitációs alcsoport 75 058
1952.03.01. Politikai fcsfűség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Agitációs alcfsűség 87 070

Statisztikai osztály
1954.01.01. MNVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 99 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 118 099
1956.08.07. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 132 110

Szabadságharcos osztály
1951.09.01. Katonai tanintézetek csfűsége 82 067
1952.03.01. Katonai tanintézetek csfűsége 94 079

Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség 127
Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelés korszerűsítő csoportfőnökség néven
1950.08.01. HVK főnöke 73 055 057

Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség néven
1952.03.01. HVK főnöke 86 068 069
1954.01.01. MNVK főnöke 102 081 083
1954.07.26. Vezérkar főnöke 094
1955.01.15. Vezérkar főnöke 096
1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 097 099

Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelés korszerűsítő csoportfőnökség → Szabályzat szerkesztő csoportfőnökség

Szabályzat szerkesztő osztály
1948.01.21. Katonai csfűség 41 029 030

Kfcs IV. (szabályzat szerkesztő) osztály néven
1948.04.01. Katonai főcsoport 50 033 035
1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

Szabályzat szerkesztő osztály néven
1950.08.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelés korszerűsítő csfűség 73 057
1952.03.01. HVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfűség 86 069
1954.01.01. MNVK főnöke > Szabályzat szerkesztő csfűség 102 083
1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szabályzat szerkesztő csfűség 118 099
1955.12.28. Vezérkar főnöke 127
1956.08.07. Kiképzési csfűség 136 115 120

Szabályzat szerkesztő önálló alosztály
3. (szabályzat szerkesztő) önálló alosztály néven
1949.08.01. Honvéd repülő csapatok pk-a 65 048

Szakszervezeti bizottság
1952.03.01. Ügyviteli csfűség 95 079
1954.01.01. Ügyviteli csfűség 111 093
1954.03.28. Hadtáp főnökség 112

Szakszervezet néven
1955.05.15. Hadtáp főnökség > Törzs 125 105

Szállásmesteri csoportfőnökség → Anyagtervezési csoportfőnökség

Számvevőség
Számvvevőség osztály néven
1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 18 003 005
1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 21 007 008

Számvevőség (folytatás)
 Számvevőségi osztály néven
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztosi alcsoport 25 010 011
 Számvevőség néven
 1946.02.05. miniszter közvetlen 30 014 015
 1947.05.06. miniszter közvetlen 33 019 020
 1947.10.01. miniszter közvetlen 36 023 025
 1947.12.12. miniszter közvetlen 027
 1948.01.21. miniszter közvetlen 41 029 030
 1948.04.01. miniszter közvetlen 51 033 036
 1948.10.01. miniszter közvetlen 037
 Számvevőség alcsoportfőnökség néven
 1949.02.01. miniszter közvetlen 61 039 046 62 68
Számvevőség alcsoportfőnökség → Számvevőség
Számvevőségi osztály → Számvevőség szárnyság
 1945.01.12. miniszter közvetlen 12
Személygazdálkodási osztály
 Önálló személygazdálkodási osztály néven
 1952.03.01. Személyügyi fcsfség 92 078
Személyi csoport → Személyügyi csoport
Személyi osztály → Személyügyi osztály
Személyügyi alcsoportfőnökség
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség 52 037 038
Személyügyi osztály
 Önálló személyügyi osztály néven
 1952.03.01. Honvéd légierő pság 87 072
 Személyügyi osztály néven
 1954.01.01. MNVK főnöke > Titkárság 99 082
 1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfség 99 083
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfség 118 098
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098
 1955.12.28. Haditechnikai csfség 129
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfség 132 109
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 113
 1956.08.07. Haditechnikai csfség 138 118
Személyügyi csoport
 II. (személyi) csoport néven
 1945.01.19. katonai főnök 14 001
 Személyi csoport néven
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök 16 003 005
 Személyügyi csoport néven
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök 21 007 008
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök 22 010 011
Személyügyi csoportfőnökség 115
 1955.01.15. Személyügyi fcsfség 096
 1955.05.15. Személyügyi fcsfség 127 097 106
 1956.08.07. Személyügyi fcsfség 134 107 112

Személyügyi és anyagi osztály
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Általános katonai szemlélőség 57 040 120
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Légvédelmi tűzér szemlélőség 57 040
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Műszaki szemlélőség 57 040
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Páncélos szemlélőség 57 040
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője > Tűzér szemlélőség 57 040
Személyügyi főcsoportfőnökség
 1949.02.01. miniszter közvetlen 60 039 044
 1949.08.01. miniszter közvetlen 70 047 053
 1950.08.01. miniszter közvetlen 80 055 065
 1952.03.01. miniszter közvetlen 92 068 078
 1954.01.01. miniszter közvetlen 108 081 091
 1954.07.26. miniszter közvetlen 094
 1955.01.15. miniszter közvetlen 096
 1955.05.15. miniszter közvetlen 127 097 106
 1956.08.07. miniszter közvetlen 133 107 112
Személyügyi nyilvántartó osztály
 1952.03.01. Ügyviteli csfség 95 079
 1954.01.01. Ügyviteli csfség 111 093
Személyügyi osztály 29 52
 Személyi osztály néven
 1945.03.08. katonai főnök 14 002
 Személyügyi osztály néven
 1946.02.05. a Honvédség felügyelője 31 014 017
 1947.05.06. Kiképzési csfség 35 019 021
 1947.10.01. Kiképzési csfség 36 023 024
 1947.12.12. Kiképzési csfség 027
 1948.01.21. Kiképzési csfség 43 029 032
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Kiképzési és nevelő csfség 49 033 034 52
 1949.02.01. Anyagi csfség 60 045
 1949.08.01. HVK főnöke > III. (híradó) csfség 67 051
 3. (személyügyi) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd gyalogság pk-a 65 048 120
 1949.08.01. Honvéd műszaki csapatok pk-a 65 048
 1949.08.01. Honvéd páncélos csapatok pk-a 65 048
 1949.08.01. Honvéd tűzérsg pk-a 65 048
 4. (személyügyi) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd repülő csapatok pk-a 65 048
 4. (személyügyi) önálló osztály néven
 1949.08.01. HVK főnöke 67 051
 5. (személyügyi) osztály néven
 1949.08.01. OLP 65 048
 5. (személyügyi) önálló osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 68 052
 Személyügyi osztály néven
 1952.03.01. Honvéd tűzér pság > Törzs 89 073
 1952.03.01. OLP 89 074

Személyügyi osztály (folytatás)
 1952.03.01. Honvéd páncélos és gépesített csapatok psága 90 075
 1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Erődítési csfség 91 076
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség 92 077
 1952.03.01. Igazságügyi csfség 95 079
 Önálló személyügyi osztály néven
 1952.03.01. Személyügyi fcsfség 92 078
 1954.01.01. Légierő pság 103 085
 1954.01.01. Hadtáp főnökség 108 092
 Személyügyi osztály néven
 1954.01.01. OLP 103 086
 1954.01.01. Tűzér pság 105 087
 1954.01.01. Páncélos pság 106 088
 1954.01.01. Műszaki pság 107 089
 1954.01.01. Igazságügyi csfség 111 093
 1955.05.15. OLLEP 123 101
 1955.05.15. Tűzér pság 123 102
 1955.05.15. Páncélos pság 123 103
 1955.05.15. Műszaki pság 124 103
 1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 105
Személyügyi részleg
 1956.08.07. Tűzér pság 136 115
Személyzeti osztály
 1954.01.01. Tűzér pság > Fegyverzeti csfség 106 087
Szemle osztály
 1952.03.01. Honvéd tűzér pság > Tűzér ellátó csfség 89 073
 1953.03.07. Tűzér pság > Fegyverzeti csfség 96 080
 1954.01.01. Tűzér pság > Fegyverzeti csfség 106 087
 szemlélő 29
Szemlélő osztály
 1954.01.01. Harckiképzési és testnevelési csfség 107 090 120
 1955.05.15. Harckiképzési és testnevelési csfség 124 104
Szerkesztő és kiadó osztály → Szerkesztő kiadó osztály
Szerkesztő kiadó osztály
 1950.08.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök II. helyettese > Propaganda alcsoport 75 058
 1952.03.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfség 87 070
 Szerkesztő és kiadó osztály néven
 1954.01.01. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök agitációs és propaganda helyettese > Propaganda alcfség 103 084
Szervezési osztály
 1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság > Törzs 136 117

Szervezési csoport
 I. (szervezési) csoport néven
 1945.01.19. katonai főnök 14 001
Szervezési csoportfőnökség (politikai)
 1955.05.15. Politikai fcsfség 121 097 100
Szervezési csoportfőnökség (vezérkari) → Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség (vezérkari)
Szervezési és módszertani osztály
 1950.08.01. Katonai tanintézetek csfsége 81 066
Szervezési és mozgósítási osztály
 Szervezési és mozgósítási önálló osztály néven
 1950.08.01. OLP > Törzs 77 062
 Szervezési és mozgósítási osztály néven
 1956.08.07. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 132 111
Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség (vezérkari)
 V. (szervezési) csoportfőnökség néven
 1949.02.01. HVK főnöke 58 039 042
 1949.08.01. HVK főnöke 67 047 051
 Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség néven
 1950.08.01. HVK főnöke 73 055 057
 1952.03.01. HVK főnöke 84 068 069
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 081 083
 1954.07.26. Vezérkar főnöke 094
 1955.01.15. Vezérkar főnöke 096
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 097 099
 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 107 110
Szervezési és mozgósítási csoportfőnökség (személyügyi)
 1954.01.01. Személyügyi fcsfség 108 081 091
 1954.07.26. Személyügyi fcsfség 094
 1955.01.15. Személyügyi fcsfség 096
 1955.05.15. Személyügyi fcsfség 127 097 106
 1956.08.07. Személyügyi fcsfség 134 107 112
Szervezési és mozgósítási kiegészítési osztály
 1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101
 1955.05.15. Műszaki pság > Törzs 124 103
Szervezési és mozgósítási osztály
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Törzs 76 060
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Törzs 87 072
 1952.03.01. Honvéd tűzér pság > Törzs 89 073
 1952.03.01. OLP > Törzs 89 074
 1954.01.01. Légierő pság > Törzs 103 085
 1954.01.01. Tűzér pság > Törzs 105 087
 1954.01.01. Páncélos pság > Törzs 106 088
 1955.05.15. Tűzér pság > Törzs 123 102
 1955.05.15. Páncélos pság > Törzs 123 103
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Hadbiztosi csfség 125 105
Szervezési és mozgósítási önálló osztály → Szervezési és mozgósítási osztály

Szervezési és mozgósítási részleg
 1956.08.07. Műszaki pság > Törzs 136 116

Szervezési és nyilvántartási osztály
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfűség 125 105

Szervezési és tervezési alosztály
 Szervezési és tervezési önálló alosztály néven
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Egészségügyi csfűség 80 064

Szervezési és tervezési alosztály néven
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfűség 109 092

Szervezési és tervezési osztály
 1. a. (szervezési és tervezési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > I. (hadbiztos) csfűség 68 052
 2. a. (szervezési és tervezési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > II. (elhelyezési és építési) csfűség 68 052
 3. a. (szervezési és tervezési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > III. (gépkocsi) csfűség 68 052
 4. a. (szervezési és tervezési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > IV. (egészségügyi) csfűség 68 052

Szervezési és tervezési osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 68 052

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Építési és elhelyezési csfűség 80 064

1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfűség 80 064

1950.08.01. Pénzügyi csfűség 80 066

1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Elhelyezési és felhasználási csfűség 92 077

1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfűség 92 077

1954.01.01. Katonai tanintézetek csfűség 108 090

1954.01.01. Személyügyi csfűség > Szervezési és mozgósítási csfűség 108 091

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfűség 109 092

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 109 092

1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 095

1955.05.15. Katonai tanintézetek csfűség 124 104

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 125 105

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 125 105

1955.05.15. Személyügyi csfűség > Szervezési és mozgósítási csfűség 127 106

1956.08.07. Személyügyi csfűség > Szervezési és mozgósítási csfűség 134 112

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfűség 134 113

Szervezési és tervezési önálló alosztály → Szervezési és tervezési alosztály

Szervezési, mozgósítási és kiegészítési osztály
 1954.01.01. MNVK főnöke > Híradó csfűség > Törzs 99 083

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Híradó csfűség > Törzs 118 099

Szervezési osztály (vezérkari)
 1945.01.12. I. csoportfőnök 12
 1945.03.08. katonai főnök 14 002
 1945.05.30. katonai főnök 16 003 004
 1945.07.17. katonai főnök 19 007
 1945.10.30. katonai főnök 26 010 012
 1946.02.05. Katonai csfűség 30 014 015
 1947.05.06. Katonai csfűség 33 019 020
 1947.10.01. Katonai csfűség 36 023 024
 1947.12.12. Katonai csfűség 027
 1948.01.21. Katonai csfűség 41 029 030

Kfcs IX. (szervezési) osztály néven
 1948.04.01. Katonai főcsoport 51 033 035
 1948.10.01. Katonai főcsoport 54 037

5. a. (szervezési) osztály néven
 1949.02.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfűség 58 042
 1949.08.01. HVK főnöke > V. (szervezési) csfűség 67 051

Szervezési osztály néven
 1950.08.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 73 057

1952.03.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 84 069

1954.01.01. MNVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 99 083

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 118 099

1956.08.07. Vezérkar főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 132 110

Szervezési osztály (nem vezérkari)
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060

1950.08.01. Személyügyi csfűség > I. alcfsűség 80 065

1952.03.01. Honvéd műszaki pság > Tervező iroda 91 076

1954.01.01. OLP > Politikai csfűség 103 086

1955.05.15. OLLEP > Politikai csfűség 121 101

Szervezési, tervezési osztály
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfűség 134 113

Szervezési tervezési és illetmény osztály
 1955.05.15. Pénzügyi csfűség 124 104

Szervező és tervező osztály
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Törzs 92 077

1952.03.01. Pénzügyi csfűség 94 079

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Törzs 109 092

1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 105

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség > Egészségügyi csfűség 134 113

Szerződést elbíráló és érvényesítő osztály
 1950.08.01. Pénzügyi csfűség 80 066
 1952.03.01. Pénzügyi csfűség 94 079

Szociális ellátási osztály → Szociális és ellátási osztály

Szociális és ellátási osztály
 1945.05.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztos alcsoport 18 003 005

Szociális és ellátó osztály néven
 1945.07.17. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztos alcsoport 21 007 008

Szociális ellátási osztály néven
 1945.10.30. katonai közigazgatási főnök > Anyagi csoport > Hadbiztos alcsoport 25 010 011

Szociális és jóléti osztály néven 36

1946.02.05. Anyagi csfűség > Gazdászati közigazgatási csoport 31 014 016

Szociális osztály néven
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > I. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 49 033 034

1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Anyagi csfűség > I. gazdaszati közigazgatási alcfsűség 037

2. c. (szociális) osztály néven
 1949.02.01. Anyagi csfűség > II. (gazdászati közigazgatási) csfűség 60 045

Szociális és ellátó osztály → Szociális és ellátási osztály

Szociális és jóléti osztály → Szociális és ellátási osztály

Szociális osztály → Szociális és ellátási osztály

Szolgáltatási és érdekvédelmi osztály → Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály

Szolgáltatási osztály
 1948.04.01. Jogi csfűség 52 033 036
 1948.10.01. Jogi csfűség 037
 1949.02.01. Jogi csfűség 61 046

Szövetséges Ellenőrző Bizottság 12 22 29 32

„T” írókai tanfolyam
 1952.03.01. HVK főnöke > 8. csfűség 86 069

„T” törzs osztály → Törzs osztály

Tábori lelkész(ek)
 1945.05.30. Elnökség 16 003 004
 1945.07.17. Elnökség 19 007

Tábori lelkész hivatal néven
 1945.10.30. Elnökség 22 010 012

Tábori lelkész(ek) néven
 1947.05.06. Elnökség csfűség 33 019 020
 1947.10.01. Elnökség csfűség 36 023 024
 1947.12.12. Elnökség csfűség 027
 1948.01.21. Elnökség csfűség 41 029 030
 1948.04.01. Elnökség csfűség 47 033 036
 1948.10.01. Elnökség csfűség 037
 1949.02.01. Elnökség csfűség 61 046
 1949.08.01. Elnökség 70 053
 1950.08.01. Elnökség 81 066

Tábori tűzér és légvédelmi tűzér személyügyi osztály
 1954.01.01. Személyügyi csfűség > 2. csfűség 108 091

Tájékoztatói rész
 1954.01.01. MNVK főnöke > 2. csfűség 99 082
 1955.05.15. Vezérkar főnöke > 2. csfűség 118 098

Tájékoztató alosztály
 2. tájékoztató alosztály néven
 1950.02.01. IV. csfűség 71 054

Tájékoztató helyettes
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfűség 132 109

Tájékoztató osztály
 1954.01.01. Politikai csfűség > főcsoportfőnök szervezési helyettese 102 084
 1955.05.15. Politikai csfűség > Szervezési csfűség 121 100

Takarékossági és csekk alosztály 115
 1954.01.01. Pénzügyi csfűség 111 093

Takarékossági osztály
 1952.03.01. Pénzügyi csfűség 94 079

Támadólágos elhárítási osztály
 „B” támadólágos elhárítási osztály néven
 1949.02.01. Elhárító csfűség 60 043
 1949.08.01. Elhárító csfűség 66 050

Tanácsadói irodák 95

Tanintézetek személyügyi osztálya
 1954.01.01. Személyügyi csfűség > 1. csfűség 108 091

1955.05.15. Személyügyi csfűség > Személyügyi csfűség 127 106

Tanintézeti osztály
 1956.08.07. Kiképzési csfűség 136 115 120

Tanulmányi felügyelőség
 1950.08.01. Katonai tanintézetek csfűsége 81 066

Tartalékokat nyilvántartó osztály
 1952.03.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 84 069

Tartalékos és végelbánási osztály
 3. (tartalékos és végelbánási) osztály néven
 1949.02.01. Személyügyi csfűség 60 044

Tartalékos legénységet nyilvántartó osztály
 1950.08.01. HVK főnöke > Szervezési és mozgósítási csfűség 73 057

Törzs (folytatás)
 1955.05.15. OLLEP > légierő pk 123 101
 1955.05.15. OLLEP > Hadtáp 123
 1955.05.15. Tüzér pság 123 102
 1955.05.15. Páncélos pság 123 103
 1955.05.15. Műszaki pság 124 103
 1955.05.15. Hadtáp főnökség 125 097 105
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > Híradó csfség 132 110
 1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 107 113
 1956.08.07. Tüzér pság 136 115
 1956.08.07. Műszaki pság 136 116
 1956.08.07. Páncélos és gépjármű pság 136 117

Törzs alosztály
 1956.08.07. Politikai fcsfség > főcsoportfőnök I. helyettese 132 111

Törzs és közvetlen politikai osztálya
 1955.05.15. OLLEP > Törzs 121 101

Törzs osztály
 I. törzs osztály néven
 1947.02.15. Katona politikai csfség 33 018
 1947.05.06. Katona politikai csfség 33 019 020
 1947.10.01. Katona politikai csfség 36 023 024
 1947.12.12. Katona politikai csfség 027
 1948.01.21. Katona politikai csfség 41 029 030

I. törzs osztály néven
 1948.04.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfség 47 033 034
 1948.10.01. a Honvédség felügyelője > Katona politikai csfség 037

„T” törzs osztály néven
 1949.02.01. Elhárító fcsfség 60 043
 1949.08.01. Elhárító fcsfség 66 050

Törzs osztály néven
 1951.09.01. Katonai tanintézetek csfsége 82 067

Törzs parancsnokság 47
 1945.05.30. Elnökség 16 003 004
 1945.07.17. Elnökség 19 007
 1945.10.30. Elnökség 22 010 012

Tudományos bizottság
 1950.08.01. Katonai tanintézetek csfsége 81 066

Tudományos és kísérleti osztály
 1950.08.01. Katonai tanintézetek csfsége 81 066

Tudományos káderek osztálya
 1953.12.23. Fegyverzeti és technikai főfelügyelő 97

Tudományos műszaki bizottság
 1956.08.07. Haditechnikai csfség > csoportfőnök helyettes 138 118

Tüzelőanyag ellátó önálló alosztály
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 109 092
 1954.07.26. Hadtáp főnökség > Elhelyezési csfség 095

Tüzér anyagi osztály
 1952.03.01. OLP > légvédelmi tüzér helyettes 90 074

Tüzér ellátó csoportfőnökség → Fegyverzeti csoportfőnökség

Tüzér és légvédelmi tüzér személyügyi osztály
 1955.05.15. Személyügyi fcsfség > Személyügyi csfség 127 106

Tüzér, fegyver és lőszer osztály → Fegyver osztály

Tüzér fegyverzeti és rádió lokátor osztály
 1955.05.15. OLLEP 123 101

Tüzér fegyverzeti osztály
 1954.01.01. OLP > > tüzér pk 105 086

Tüzér fegyverzeti tárgyakat gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási osztály
 4. (tüzér fegyverzeti tárgyakat gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási) osztály néven
 1955.05.15. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 123 102

Tüzér kiképzési osztály
 2. a. (tüzér kiképzési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd tüzérség pk-a 65 048

Tüzér osztály
 1954.01.01. Katonai tanintézetek csfség 108 090
 1955.05.15. Katonai tanintézetek csfség 124 104

tüzér parancsnok
 1954.01.01. OLP > 105 086

Tüzér parancsnokság 119
 Tüzér szemléltetés néven
 1949.02.01. a Honvédség felügyelője 57 039 040
 Honvéd tüzérség parancsnoka néven
 1949.08.01. miniszter közvetlen 65 047 048
 Honvéd tüzér parancsnokság néven
 1950.08.01. miniszter közvetlen 77 055 061
 1952.03.01. miniszter közvetlen 89 068 073

Tüzér parancsnokság néven
 1954.01.01. miniszter közvetlen 105 081 087
 1954.07.26. miniszter közvetlen 094
 1955.01.15. miniszter közvetlen 096
 1955.05.15. miniszter közvetlen 123 097 102
 1956.08.07. miniszter közvetlen 136 107 115

Tüzér személyügyi osztály
 1950.08.01. Személyügyi fcsfség > 2. alcfség 80 065
 1952.03.01. Személyügyi fcsfség > 2. alcfség 94 078

Tüzér szemléltetés → Tüzér parancsnokság

Tüzér tudományos technikai és kutató osztály
 1954.01.01. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 105 087

Tüzér tudományos-technikai osztály
 1953.03.07. Tüzér pság > Fegyverzeti csfség 96 080

Újítási osztály
 1956.08.07. Haditechnikai csfség > csoportfőnök helyettes 138 118

Újság szerkesztőség
 1954.01.01. Légierő pság > Politikai csfség 103 085

Üdültetési osztály
 4. c. (üdültetési) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > IV. (egészségügyi) csfség 68 052

ügyész
 1945.01.12. miniszter közvetlen 12

Ügyészi felügyeleti osztály
 1952.03.01. Igazságügyi csfség 95 079

Ügyészség → Katonai ügyészség

Ügykezelő alosztály 124

Ügyviteli csoportfőnökség 112
 1952.03.01. miniszter közvetlen 95 068 079
 1954.01.01. miniszter közvetlen 111 081 093

Üzemanyag és kenőanyag ellátó osztály
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Hadtápszolgálat 76 060

Üzemanyag osztály
 3. c. (üzemanyag) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > III. (gépkocsi) csfség 68 052

Üzemanyag osztály néven
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 80 064
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 92 077

1954.01.01. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és üzemanyag csfség 109 092

1955.05.15. Hadtáp főnökség > Gépkocsi és traktor csfség 125 105

1955.12.28. Hadtáp főnökség 127

1956.08.07. honv. min. anyagi helyettese > Hadtáp főnökség 134 113

Üzemben tartási alosztály
 1950.08.01. Honvéd légierő pság > Repülő mérnök műszaki csfség 76 060

Üzembentartó osztály
 1952.03.01. Honvéd légierő pság > Légierő mérnök műszaki szolgálat 87 072

1954.01.01. Légierő pság > Légierő mérnök műszaki szolgálat 103 085

1955.05.15. OLLEP > légierő pk > Mérnök műszaki szolgálat 123 101

Vadászerő osztály
 2. (vadászerő) osztály néven
 1949.08.01. OLP 65 048

Védelmi építkezések osztálya
 1952.03.01. HVK főnöke > Hadművelési csfség 84 069

1954.01.01. MNVK főnöke > Hadművelési csfség 99 082

1955.05.15. Vezérkar főnöke > Hadművelési csfség 118 098

Végrehajtási és ellenőrzési osztály → Felszámolást végrehajtó és ellenőrző osztály

Vegyi védelmi osztály 127
 1952.03.01. HVK főnöke 84 069
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082
 1955.05.15. Vezérkar főnöke 118 098

Vegyi védelmi parancsnokság
 1955.12.28. miniszter közvetlen 127
 1956.08.07. miniszter közvetlen 136 107 116 119

Vegyi védelmi szolgálat
 1954.01.01. OLP 103 086
 1955.05.15. OLLEP 123 101

Vegyi harc osztály
 1950.08.01. HVK főnöke 73 057

Veszteségi csoport 81

Veszteségi osztály 81
 3. (veszteségi) osztály néven
 1949.08.01. Jogi csfség 70 053

Vevő központ
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > 2. csfség > rádió felderítő helyettes 132 109

Vezérkar főnöke
 Honvéd Vezérkar főnöke néven
 1949.02.01. miniszter közvetlen 58 039 042
 1949.08.01. miniszter közvetlen 67 047 051
 1950.08.01. miniszter közvetlen 73 055 057
 1952.03.01. miniszter közvetlen 84 068 069

Magyar Néphadsereg Vezérkara néven
 1954.01.01. miniszter közvetlen 99 081 082 083

Vezérkar főnöke néven
 1954.07.26. miniszter közvetlen 094
 1955.01.15. miniszter közvetlen 096
 1955.05.15. miniszter közvetlen 118 097 098 099
 1956.08.07. miniszter közvetlen 132 107 109 110

Vezérkar főnöke Irodája
 1956.08.07. Vezérkar főnöke 132 110

Vezérkar főnöke titkársága
 Honvéd Vezérkar főnöke titkársága néven
 1950.08.01. HVK főnöke 73 057
 1952.03.01. HVK főnöke 84 069

Vezérkar főnök titkársága néven
 1954.01.01. MNVK főnöke 99 082

Vezérkari csoport
 1945.01.12. miniszter közvetlen 13

vezérkari főnök
 1945.01.12. egyben miniszter 12

Vezérkari osztály
 1945.05.30. katonai főnök 16 003 004
 1945.07.17. katonai főnök 19 007
 1945.10.30. katonai főnök 25 010 012

Vezérkar személyügyi osztály → HVK főnökség személyügyi osztály

Vezetékes híradó osztály → Vezetékes osztály

Vezetékes osztály
 1950.08.01. HVK főnöke > Híradó csfség 73 057
 Vezetékes híradó osztály néven
 1952.03.01. HVK főnöke > Híradó csfség 84 069
 Vezetékes osztály néven
 1956.08.07. Vezérkar főnöke > Híradó csfség >
 Törzs 132 110
Vízrajz önálló alosztály 84
 1950.08.01. HVK főnöke > Hadműveleti csfség 73
 057
**Vonat anyag és felszerelési osztály → Vonat
 anyag osztály**
Vonat anyag osztály
 I. d. (vonat) osztály néven
 1949.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség > I.
 (hadbiztos) csfség 68 052
 Vonat anyag és felszerelési osztály néven
 1950.08.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség >
 Hadbiztos csfség 78 064
 Vonat osztály néven
 1952.03.01. Honvéd hadtápszolgálat főnökség >
 Hadbiztos csfség 92 077
 Vonat anyag osztály néven
 1954.01.01. Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfség
 109 092
 1955.05.15. Hadtáp főnökség > Hadbiztos csfség
 125 105
Vonat osztály → Vonat anyag osztály

Általánosságban:

alcs., alcsfség = alcsoportfőnökség	közl. ügyi = közlekedésügyi
alcsoport = alcsoport	közp. = központi
állateü. = állategészségügyi	kult. = kulturális
alo. = alosztály	L. = légierő
ált. = általános	MN = Magyar Néphadsereg
biz. = bizottság	MNVK = Magyar Néphadsereg Vezérkara
csapatszolg. = csapatszolgálati	mozg. = mozgósítási
csfség = csoportfőnökség	műsz. = műszaki
csoport = csoport	nyt. = nyilvántartási, nyilvántartó
egészségvéd. = egészségvédelmi	o. = osztály
ell. = ellenőrző	OLLEP = Országos légvédelmi és légierő parancsnokság
érdekv., érdekvéd. = érdekvédelmi	OLP = Országos légvédelmi parancsnokság
eü. = egészségügyi	op. = operatív
fcsfség = főcsoportfőnökség	orsz. = országos
fegyv. = fegyverzeti	öá. = önálló
felhaszn. = felhasználási	pc. = páncélos
FRISZ = földi repülő irányító szakasz	pol. = politikai
gazd. = gazdasági	prop. = propaganda
gazd. közig. = gazdaság közgazgatási	pság = parancsnokság
gép. = gépesített	rep. = repülő
gépki. = gépkocsi	rep. tér = repülőter
H. = Honvéd	szab. szerk. = szabályzat szerkesztő
hadtápszolg. = hadtápszolgálat	szerk. = szerkesztő
harckik. = harckiképzési	szerv. = szervezési
hír. = híradó	szü. = személyügyi
HM = Honvédelmi Minisztérium	TASZT = tartalék alkatrészek, szerszámok, tartozékok
Honv. = Honvéd, Honvédség	techn. = technikai
honv. min. = honvédelmi miniszter	terv. = tervezési
HVK = Honvéd Vezérkar	testnev. = testnevelési
illetm. = illetmény	törzskik. = törzskiképzési
iparszerv. = iparszervezési	tü. = tüzér
jav. = javítási	üzem- és kenőa. = üzem és kenőanyag
kat. = katonai	üzema. = üzemanyag
Kfcs = Katonai főcsoport	végrehajt. = végrehajtási
kieg. = kiegészítési	veszt. = veszteségi
kik. = kiképzési	
közig. = közigazgatási	
közl. = közlekedési	

2. (beoszt. és minősítési) osztály = 2. (beosztási és minősítési) osztály
2. (érv. és szigorlati) o. = 2. (érvényesítő és szigorlati) osztály
3. (ellenőrző és megáll.) o. = 3. (ellenőrző és megállapító) osztály
- Anyagraktár és javító műhely = Politikai anyagraktár; illetve Film, gép és rádió javító műhely
- Élelmezési és ... átvévo o. és laboratórium = Élelmezési és felszerelési anyagokat átvévo osztály és laboratórium
- Építő egységek ... önálló alo. = Építő egységek és táborügyi önálló alosztály
- Felszámolást végrehajtó o. = Felszámolást végrehajtó és ellenőrző osztály
- Gépkocsi szállító ... o. = Gépkocsi szállító és műszaki eszközök osztálya
- H. kincstár követelés o. = Honvéd kincstár követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály
- H. kincstári követelés o. = Honvéd kincstári követeléseket és tartozásokat felszámoló osztály
- H. szolgáltatási ... o. = Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály
- H. szolgáltatási és érdekvédelmi o. = Honvédelmi szolgáltatási és érdekvédelmi osztály
- H. szolgáltatási osztály = Honvédelmi szolgáltatási osztály
- Hadiipari felszám. csoport = Hadiipari felszámoló csoport
- Hadművelleti, kiképzési ... o. = Hadművelleti, kiképzési és ellenőrzési osztály
- Hadtáp. főnökség = Honvéd hadtápszolgálat főnökség
- Harcosok pol. oktatási osztálya = Harcosok, tiszthelyettesek politikai oktatási osztálya
- HM csfiségek politikai osztálya = Honvédelmi Minisztérium csoportfőnökségek politikai osztálya
- HM közvetlen egységek pol. o-a = Honvédelmi Minisztérium közvetlen egységek és intézetek politikai osztálya
- HM közvetlennek politikai osztálya = Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok politikai osztálya
- HM közvetlennek ellátó osztálya = Honvédelmi Minisztérium közvetlen csapatok és intézetek ellátó osztálya
- Honv. Közlöny = Honvédségi Közlöny
- Kérelmek, panaszok ... o. = Kérelmek, panaszok és bejelentések osztálya
- Korszerűsítő és ... osztály = Korszerűsítő és tapasztalatgyűjtő osztály
- Legénységi ... oktatási o. = Legénységi és tiszthelyettesi oktatási osztály
- Legénységi ... oktatási osztály = Legénységi és tiszthelyettesi oktatási osztály
- Legénységi oktatási o. = Legénységi és tisztesei oktatási osztály
- Műsz. technikai és agi ello. csop. = Műszaki technikai és anyagi ellátó csoport
- Ruházati ... átvévo o. és laboratórium = Ruházati anyagokat átvévo osztály és laboratórium
- Szabályzat szerkesztő ... csoportfőnökség = Szabályzat szerkesztő és technikai felszerelést korszerűsítő csoportfőnökség
- Szerződést elbíró ... o. = Szerződést elbíró és érvényesítő osztály
- Területi szerveket ... osztály = Területi szerveket irányító, a népgazdaságban levő tartalékokat nyilvántartó és munkaerő meghagyási osztály
- Tisztek ... oktatásának osztálya = Tisztek marxista-leninista oktatásának osztálya
- Tiszti iskolák oktatási o. = Tiszti iskolák társadalomtudományi oktatásának osztálya
- Újság szerk. = Újság szerkesztőség

- Balogh Gyula-Móricz Lajos: Honvédelmi miniszterek 1944-1990. Budapest, 1990. Zrínyi, 109 o.
- Boreczky Beatrix: Az Államvédelmi Hatóság szervezete, 1950-1953. In: Trezor 1. A Történeti Hivatal évkönyve. (Szerk. Gyarmati György.) Budapest, 1999. Történeti Hivatal, 91-111. o.
- Csendes László-Gellért Tibor: A Magyar Néphadsereg vezető állománya. (Miniszterek, tábornokok, ezredek.) Kézirat. HL MN különgyűjtemény, C/213.
- Korom Mihály: Magyarország Ideiglenes Nemzeti Kormánya és a fegyverszünet. Budapest, 1981. Akadémiai, 521 o.
- L. A.: A Honvédelmi minisztérium székháza. Új Építészet, 1949. évi 9. szám, 333-334. o.
- A magyar állam szervei. 1944-1950. (Főszerk.: Vörös Károly.) Budapest, 1985. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Első (A-M), második (N-Z) kötet, 857 o.
- A magyar állam szervei. 1950-1970. (Főszerk.: Boreczky Beatrix.) Budapest, 1993. Magyar Országos Levéltár, 657 o.
- Markó György: Adalékok a hadsereg felügyelőjének portréjához. Honvédségi Szemle, 1989. 5. szám, 109-113. o.
- Markó György: A honvédségtől a néphadseregig. (1944-1956.) In: Magyarország a XX. században. (Főszerk. Kollega Tarsoly István.) Szekszárd, 1996. Babits, 399-414. o.
- Markó György: Kormányalakítási tárgyalások Moszkvában és Debrecenben. Részletek Vörös János vezérezredes naplójából. 1944. december 5.-december 28. Mozgó Világ, 1987. 5. szám, 27-32. o.
- Markó György: A miniszter árnyékában. Új Tükör, 1988. március 27. szám, 19. o.
- Markó György: Vörös János vezérezredes, vezérkari főnök visszaemlékezése 1944. október 15-re. Forrás, 1991. 10. szám, 53-63. o.
- Markó György: Vörös János vezérezredes, vezérkari főnök visszaemlékezése moszkvai tárgyalásairól. (1944. november 7.-december 7.) Forrás, 1992. 7. szám, 76-92. o.
- Németh István: Az MNVK 2. csoportfőnökség története 1945-1977. Kézirat. HL MN különgyűjtemény, II/B-4.
- Okváth Imre: Bátya. A béke frontján. Magyar haderő és katonapolitika 1945-1956. Budapest, 1998. Aquila, 484 o.
- Okváth Imre: A hadsereg irányítása Magyarországon 1945-1956. Hadtörténelmi Közlemények, 1994. 2. szám, 75-98. o.
- Okváth Imre: Hadseregfejlesztési elképzelések és a hadiipar kiépítésének megkezdése 1947-1948. Hadtörténelmi Közlemények, 1994. 3. szám, 57-72. o.
- Okváth Imre: „Sziget egy reakciós tenger közepén.” Adalékok a Katpol történetéhez, 1945-1949. In: Államvédelem a Rákosi-korszakban. (Szerk. Gyarmati György.) Budapest, 2000. Történeti Hivatal, 57-96. o.

Patai Endre: A Magyar Néphadsereg szovjet elveken alapuló mozgósítási hadrendje és a haderő szervezeti kereteinek fejlődése 1951-ben. Kézirat. HL MN különgyűjtemény, II/A-7.

Spáczay Hedvig: A honvédelmi minisztérium [sic!] szervezete és hatásköre 1867–1918. *Levéltári Szemle*, 1970. 2. szám, 273–309. o.

Spáczay Hedvig: A Honvédelmi Minisztérium szervezeti változásai a Horthy-korszakban. *Levéltári Szemle*, 1971. 1–3. szám, 41–78. o., 1972. 2. szám, 25–65. o., 1973. 3. szám, 399–470. o., 1974. 1. szám, 61–119. o.

Hibaigazítás. *Levéltári Szemle*, 1975. 2–3. szám, 607–611. o.

Spáczay Hedvig: Adalékok a m. kir. Honvédelmi Minisztérium 1944–1945. évi szervezéséhez. *Levéltári Szemle*, 1976. 2–3. szám, 85–108. o.

Sólyom Ildikó: Összetört – szétszakadt – elillant... A Sólyom tábornok-per utóélete. I–II. kötet. Budapest, 2003. Paktum, 1022 és 1023–1544. o.

Vágó János: A Honvédelmi Minisztérium elhelyezésének története 1945–1980. Kézirat. HL MN különgyűjtemény, IV/C-5.

A SZERVEZETI ÁBRÁK JEGYZÉKE

Időpont és sorszám	Megnevezés	Oldal
1945.01.19. 001	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	13
1945.03.08. 002	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	15
1945.05.30. 003	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	17
004	Az Elnökség és a katonai főnök alárendeltjeinek szervezete	16
005	A katonai közigazgatási főnök alárendeltjeinek szervezete	18
006	A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete	18
1945.07.17. 007	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	20
008	A katonai közigazgatási főnök alárendeltjeinek szervezete	19
009	A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete	21
1945.10.30. 010	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	23
011	A katonai közigazgatási főnök alárendeltjeinek szervezete	24
012	Az Elnökség, a Katona politikai osztály és a katonai főnök alárendeltjeinek szervezete	25
013	A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete	26
1946.02.05. 014	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	28
015	Az Elnökség, a Katona politikai osztály, a Számvevőség és a Katonai csoportfőnökség szervezete	30
016	Az Anyagi főcsoportfőnökség szervezete	31
017	A Honvédség felügyelője és a politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete	32
1947.02.15. 018	A Katona politikai csoportfőnökség szervezete	33
1947.05.06. 019	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	34
20	Az Elnökség, a Katona politikai csoportfőnökség, a Számvevőség és a Katonai csoportfőnökség szervezete	35
021	A kiképzési csoportfőnök és a politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete, 1947. május 6.	35
1947.04.02. 022	Az Anyagi csoportfőnökség szervezete.	36
1947.10.01. 023	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	37
024	Az Elnökség csoportfőnökség, a Katona politikai csoportfőnökség, a Katonai csoportfőnökség és a Kiképzési csoportfőnökség szervezete	38

Időpont és sorszám	Megnevezés	Oldal
1947.10.01. 025	A Számvevőség és az Anyagi csoportfőnökség szervezete	38
026	A politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete	39
1947.12.12. 027	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	40
028	Az Anyagi csoportfőnökség szervezete	41
1948.01.21. 029	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	42
030	Az Elnökség csoportfőnökség, a Katona politikai csoportfőnökség, a Számvevőség és a Katonai csoportfőnökség szervezete	43
031	Az Anyagi csoportfőnökség szervezete	43
032	A Kiképzési csoportfőnökség és a politikai államtitkár alárendeltjeinek szervezete	44
1948.04.01. 033	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	46
034	A Honvédség felügyelője alá tartozó szervezetek	48
035	A Katonai főcsoport szervezete	50
036	Az Elnökség, a Számvevőség, az Igazoló bizottság főtitkársága és a Jogi csoportfőnökség szervezete	51
1948.10.01. 037	A Honvédelmi Minisztérium szervezete	53
038	A Kiképzési és nevelő csoportfőnökség szervezete	54
1949.02.01. 039	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	56
040	A Honvédség felügyelője alá tartozó szervezetek	57
041	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	57
042	A Honvéd Vezérkar szervezete	59
043	Az Elhárító főcsoportfőnökség szervezete	58
044	A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete	60
045	Az Anyagi főcsoportfőnökség szervezete	61
046	Egyéb miniszter közvetlenek szervezete	61
1949.08.01. 047	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	63
048	A fegyvernemi parancsnokságok szervezete	64
049	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	65
050	Az Elhárító főcsoportfőnökség szervezete	66
051	A Honvéd Vezérkar szervezete	67
052	A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete	69
053	Egyéb miniszter közvetlenek szervezete	68
1950.02.01. 054	A IV. főcsoportfőnökség szervezete	70

Időpont és sorszám	Megnevezés	Oldal
1950.08.01. 055	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	72
056	A honvédelmi miniszter irodájának szervezete	73
057	A Honvéd Vezérkar szervezete	74
058	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	75
059	Az Általános kiképzési csoportfőnökség szervezete	75
060	A Honvéd légierő parancsnokság szervezete	76
061	A Honvéd tüzér parancsnokság szervezete	77
062	Az Országos légvédelmi parancsnokság szervezete	77
063	A Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága és a Honvéd műszaki parancsnokság szervezete	78
064	A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete	79
065	A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete	80
066	Egyéb miniszter közvetlenek szervezete	81
1951.09.01. 067	A Katonai tanintézetek csoportfőnöksége szervezete	82
1952.03.01. 068	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	83
069	A Honvéd Vezérkar szervezete	85
070	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	86
071	A Lövész harc kiképzési csoportfőnökség szervezete	87
072	A Honvéd légierő parancsnokság szervezete	88
073	A Honvéd tüzér parancsnokság szervezete	89
074	Az Országos légvédelmi parancsnokság szervezete	90
075	A Honvéd páncélos és gépesített csapatok parancsnoksága szervezete	90
076	A Honvéd műszaki parancsnokság szervezete	91
077	A Honvéd hadtápszolgálat főnökség szervezete	93
078	A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete	94
079	Egyéb miniszter közvetlenek szervezete	95
1952.03.01. 080	A Fegyverzeti csoportfőnökség szervezete	96
1954.01.01. 081	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	98
082	A Magyar Néphadsereg Vezérkar szervezete 1. rész	100
083	A Magyar Néphadsereg Vezérkar szervezete 2. rész	101
084	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	102
085	A Légierő parancsnokság szervezete	104
086	A Országos légvédelmi parancsnokság szervezete	105

Időpont és sorszám	Megnevezés	Oldal
1954.01.01. 087	A Tüzér parancsnokság szervezete	106
088	A Páncélos parancsnokság szervezete	106
089	A Műszaki parancsnokság szervezete	107
090	A Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség és a Katonai tanintézetek csoportfőnökség szervezete	108
091	A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete	109
092	A Hadtáp főnökség szervezete	110
093	Egyéb miniszter közvetlenek szervezete	111
1954.07.26. 094	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	113
1954.07.26. 095	A Hadtáp főnökség Adminisztrációs és gazdasági, valamint Elhelyezési csoportfőnökségeinek szervezete	114
1955.01.15. 096	A Honvédelmi Minisztérium tervezett szervezete főbb szervezeti egységek szintig	116
1955.05.15. 097	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	117
098	A Vezérkar szervezete 1. rész	119
099	A Vezérkar szervezete 2. rész	120
100	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	121
101	A Országos légvédelmi és légierő parancsnokság szervezete	122
102	A Tüzér parancsnokság szervezete	123
103	A Páncélos parancsnokság és a Műszaki parancsnokság szervezete	124
104	A Harckiképzési és testnevelési csoportfőnökség, a Katonai tanintézetek csoportfőnökség és a Pénzügyi csoportfőnökség szervezete	125
105	A Hadtáp főnökség szervezete	126
106	A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete	127
1956.08.07. 107	A Honvédelmi Minisztérium szervezete főbb szervezeti egységek szintig	128
108	A Honvédelmi Minisztérium Titkárság szervezete	129
109	A Vezérkar főnökség szervezete 1. rész	130
110	A Vezérkar főnökség szervezete 2. rész	131
111	A Politikai főcsoportfőnökség szervezete	133
112	A Személyügyi főcsoportfőnökség szervezete	133
113	A Hadtáp főnökség szervezete	134

Időpont és sorszám	Megnevezés	Oldal
1956.08.07. 114	A Beruházási csoportfőnökség és a Pénzügyi csoportfőnökség szervezete	135
115	A Kiképzési csoportfőnökség és a Tüzér parancsnokság szervezete	135
116	A Műszaki parancsnokság és a Vegyi védelmi parancsnokság szervezete	136
117	A Páncélos és gépjármű parancsnokság és a Csapat légvédelmi szolgálat szervezete	137
118	A Haditechnikai csoportfőnökség szervezete	137
1949–1956 119	Fegyvernemi parancsnokságok 1949–1956	148
1949–1956 120	A Kiképzési csoportfőnökség és jogelődei 1949–1956	149

THE DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATION OF THE MINISTRY OF DEFENCE, 1945-1956

Summary

The development of the organization of the Ministry of Defence between 1945 and 1956 can be characterized as follows:

In accordance with the Treaty of Armistice of 20 January 1945 a ministry of defence was to be established in order to direct the future units to be organized to fight against the Germans, to govern the military administration and to perform the ministerial duties. The organization of the ministry was simple and easy to survey; only the basic groups were established to serve as bases for the future class-structure.

In the organization of the new ministry the names of the different units were very similar to those of the Royal Hungarian Ministry of Defence – as a natural and logic consequence of the former career, studies and professional experiences of the leaders of the army.

The reduction of the numbers of the army, together with modifications of its structure were demanded not only by political but by economical reasons after the end of military operations. From summer 1945 the quarterly reorganization of the Ministry of Defence can be explained partly by political, partly by professional reasons. The continuously changing structure gave the Hungarian Communist Party superb possibilities to put its trustworthy cadres into leading and lower posts. At the same time the Ministry of Defence, as an organization, strived to answer the new professional challenges and this also contributed to the improvement of its structure.

The 10 February 1947 Peace Treaty with Hungary allowed the country to set up an army of 70 000. In the legally new situation, however, the political points of view remained primary, in spite of the fact that the strengthening of the military subdepartment (later department) showed certain intentions to set up a general staff, too.

The consolidation of the positions of the Hungarian Communist Party (later the Hungarian Workers' Party) in the army was unmistakably indicated by the appointment of Mihály Farkas to minister of defence on 9 September 1948. In the beginning the development of the ministry continued with the given structure and management.

The future of the Hungarian army and the Ministry of Defence, however, was determined by the cold war: the opposition of the Soviet Union and the United States. The unavoidableness of a war was considered to be an axiom, and it resulted in the forced increase of the numbers, in the employment of Soviet advisers, in the adoption of the Soviet principles of organization – and in setting up a political system in order to politicize the whole army. The aim was to create a mass army, able to take part in the operations as a part of the Soviet coalition. From the beginning of 1949 this aspiration is clearly mirrored by the rampant organization of the ministry.

By summer 1953 it became obvious that the Estimates of the Five-Year Plan are not in accordance with the economic capacity of the country. In spite of the emerging

problems and the discontent of the society; however, the Soviet Union did not give up its imperial interests. In order to get through the crisis new methods were tried and new leading cadres were engaged. The Hungarian People's Army was basically affected by the resolution concerning the reduction of its organization and forces, together with the Hungarian-Yugoslavian détente. The reduction of the forces and the „slenderization” of the Ministry of Defence, however, was not a simultaneous process: the numbers became smaller but the structure remained as intricate as it has been before.

The reorganization of the ministry was chaotic, confused and unadvised: organs became liquidated to be re-established after a year; departments became fused only to restore the original situation later. Sometimes the structural changes were applied to certain persons. The promise of a substantial structural reorganization can be observed only in the summer dispositions of 1956, but it was swept by the events of the revolution.

Some 120 diagrams of system, schedules of survey and other registers help the orientation of the readers.

Die organisatorische Entwicklung des Ministeriums für Landesverteidigung war in der Zeit zwischen 1945 und 1956 durch folgende Tatsachen geprägt:

Im Sinne des am 20. Januar 1945 geschlossenen Waffenstillstandsabkommens musste das Ministerium für Landesverteidigung aufgestellt werden, das folgende Aufgaben hatte: Leitung der Militärverbände, die zum Kampf gegen die Deutschen organisiert werden sollten, Leitung der Militärverwaltung und Durchführung von Ministerialaufgaben. Die Organisation des Ministeriums war einfach und leicht überschaubar – infolge von Personalstands- und sonstigen Problemen wurden lediglich die grundlegenden Gruppen geschaffen, die als Basis für die spätere Organisation in Abteilungen dienten. Die Organisation erinnert teilweise an die Bezeichnungen und Struktureinheiten des k. u. Honvédministeriums – dies folgte auf natürliche und logische Weise aus der früheren militärischen Laufbahn und der Berufserfahrung der Führungsriege der Armee.

Im Anschluss an die Beendigung der Kriegshandlungen erforderte neben den politischen Gründen auch die wirtschaftliche Lage des Landes die Senkung der Stärke der Armee, was auch die Änderung ihrer Organisation nach sich zog. Die Umorganisationen des Ministeriums für Landesverteidigung, die ab Sommer 1945 vierteljährlich stattfanden, können teilweise mit politischen Gründen, teilweise mit der Berücksichtigung fachlicher Aspekte erklärt werden. Die sich ständig erneuernde Organisation bot der Ungarischen Kommunistischen Partei (Magyar Kommunista Párt) eine hervorragende Möglichkeit, um ihre verlässlichen Kader in eine führende, später in eine leitende Position der mittleren Führungsebene zu bringen. Zugleich war das Ministerium für Landesverteidigung als Organisation bestrebt, den neuen fachlichen Herausforderungen zu entsprechen, was ebenfalls die Verfeinerung seiner Organisation begründete.

Am 10. Februar 1947 wurde in Paris der ungarische Friedensvertrag unterzeichnet, dessen Vorschriften im sich auf die Armee beziehenden Teil besagten, dass Ungarn das Recht habe, eine Armee von 70 000 Mann zu organisieren. In dieser rechtlich gesehen neuen Situation waren jedoch auch weiterhin politische Gesichtspunkte vorrangig, auch wenn in der Stärker werdung der Organisation der militärischen Gruppe und später Hauptgruppe die Bestrebung zur Schaffung eines Generalstabs zu beobachten ist.

Die Ernennung von Mihály Farkas am 9. September 1948 zum Minister signalisierte auf unmissverständliche Weise und stärkte zugleich die Positionen der Ungarischen Kommunistischen Partei, später der Partei der Ungarischen Arbeiter (Magyar Dolgozók Pártja) innerhalb der Armee. Anfangs wurde die Entwicklung des Ministeriums noch aufbauend auf der bereits herausgebildeten Struktur und dem Personalstand der Führungspersonen fortgesetzt.

DIE ORGANISATION DES MINISTERIUMS FÜR LANDESVERTEIDIGUNG

1945–1956

Resümee

Die organisatorische Entwicklung des Ministeriums für Landesverteidigung war in der Zeit zwischen 1945 und 1956 durch folgende Tatsachen geprägt:

Im Sinne des am 20. Januar 1945 geschlossenen Waffenstillstandsabkommens musste das Ministerium für Landesverteidigung aufgestellt werden, das folgende Aufgaben hatte: Leitung der Militärverbände, die zum Kampf gegen die Deutschen organisiert werden sollten, Leitung der Militärverwaltung und Durchführung von Ministerialaufgaben. Die Organisation des Ministeriums war einfach und leicht überschaubar – infolge von Personalstands- und sonstigen Problemen wurden lediglich die grundlegenden Gruppen geschaffen, die als Basis für die spätere Organisation in Abteilungen dienten. Die Organisation erinnert teilweise an die Bezeichnungen und Struktureinheiten des k. u. Honvédministeriums – dies folgte auf natürliche und logische Weise aus der früheren militärischen Laufbahn und der Berufserfahrung der Führungsriege der Armee.

Im Anschluss an die Beendigung der Kriegshandlungen erforderte neben den politischen Gründen auch die wirtschaftliche Lage des Landes die Senkung der Stärke der Armee, was auch die Änderung ihrer Organisation nach sich zog. Die Umorganisationen des Ministeriums für Landesverteidigung, die ab Sommer 1945 vierteljährlich stattfanden, können teilweise mit politischen Gründen, teilweise mit der Berücksichtigung fachlicher Aspekte erklärt werden. Die sich ständig erneuernde Organisation bot der Ungarischen Kommunistischen Partei (Magyar Kommunista Párt) eine hervorragende Möglichkeit, um ihre verlässlichen Kader in eine führende, später in eine leitende Position der mittleren Führungsebene zu bringen. Zugleich war das Ministerium für Landesverteidigung als Organisation bestrebt, den neuen fachlichen Herausforderungen zu entsprechen, was ebenfalls die Verfeinerung seiner Organisation begründete.

Am 10. Februar 1947 wurde in Paris der ungarische Friedensvertrag unterzeichnet, dessen Vorschriften im sich auf die Armee beziehenden Teil besagten, dass Ungarn das Recht habe, eine Armee von 70 000 Mann zu organisieren. In dieser rechtlich gesehen neuen Situation waren jedoch auch weiterhin politische Gesichtspunkte vorrangig, auch wenn in der Stärker werdung der Organisation der militärischen Gruppe und später Hauptgruppe die Bestrebung zur Schaffung eines Generalstabs zu beobachten ist.

Die Ernennung von Mihály Farkas am 9. September 1948 zum Minister signalisierte auf unmissverständliche Weise und stärkte zugleich die Positionen der Ungarischen Kommunistischen Partei, später der Partei der Ungarischen Arbeiter (Magyar Dolgozók Pártja) innerhalb der Armee. Anfangs wurde die Entwicklung des Ministeriums noch aufbauend auf der bereits herausgebildeten Struktur und dem Personalstand der Führungspersonen fortgesetzt.

OT, 20

HAD

P 1733

Das weitere Schicksal der ungarischen Armee und darin des Ministeriums für Landesverteidigung wurde jedoch grundsätzlich vom sowjetisch-amerikanischen Gegenüberstehen im Kalten Krieg bestimmt. Die Unabwendbarkeit des Krieges als Axiom zog die Entwicklung der Armee in erzwungenem Tempo, die Anwendung von sowjetischen Beratern und Organisationsprinzipien und den Ausbau eines politischen Systems nach sich, das der Durchpolitisierung der Armee diene. Die Absicht zielte auf die Schaffung einer Massenarmee, die mit (grundsätzlich sowjetischer) Koalitionsunterstützung an Operationen teilgenommen hätte. Dementsprechend entwickelte sich bereits ab Anfang 1949 auch die auf barocke Art und Weise wuchernde Organisation des Ministeriums.

Bis zum Sommer 1953 wurde offensichtlich, dass die Vorgaben des fünfjährigen Plans nicht mit der Belastungsfähigkeit des Landes in Einklang stehen. Die an die Oberfläche gespülten Probleme, die Unzufriedenheit der Gesellschaft bedeuteten jedoch nicht, dass die sowjetische Führung auf ihre Reichsinteressen verzichtet hätte. Man versuchte, die Krise mit Hilfe der Anwendung neuer Methoden und der Ernennung neuer Führungspersonen zu lösen. Der Beschluss über die Reduzierung der Organisation der Ungarischen Volksarmee betraf die Armee in grundlegendem Maße, aber auch die Verbesserung des ungarisch-jugoslawischen Verhältnisses war von mindestens ebenso großer Bedeutung. Die Senkung der Stärke der Armee und dementsprechend die Verschlinkung der Organisation des Ministeriums zeigten sich jedoch zeitversetzt. Die Organisation selbst blieb genauso kompliziert – jedoch unter bescheidenen Personalstandsverhältnissen.

Die Änderung der Organisation war von Hastigkeit und Undurchdachtheit geprägt. Es wurden Organe aufgelöst, um sie nach einem Jahr wieder aufzustellen. Es wurden Abteilungen zusammengelegt, um später den früheren Zustand wieder herzustellen. Es kam auch vor, dass die Strukturänderungen auf bestimmte Personen zugeschnitten wurden. Das Versprechen wesentlicher Organisationsänderungen erscheint erst in der Organisation im Sommer 1956 – die Realisierung dieser wurde jedoch von den Ereignissen der Revolution weggespült.

Bei der Orientierung sind dem Leser 120 Organigramme, die Organisation überblickende Tabellen und sonstige Register behilflich.

X 213988

Az 1945 tavaszán létrejött Honvédelmi Minisztérium szervezete egyszerű, könnyen áttekinthető volt. A szervezetben visszaköszöntek a m. kir. Honvédelmi Minisztérium elnevezései, szerkezeti egységei – ez adódott a hadsereg vezetőinek korábbi katonai életútjából, tanulmányaiból, szakmai tapasztalataiból.

A továbbiakban a minisztérium gyakori átszervezése ragyogó lehetőséget kínált a Magyar Kommunista Párt számára, hogy megbízható kádereit vezetői pozícióba juttassa. 1948 őszén a párt főtitkárhelyettese lett a honvédelmi miniszter.

A Honvédelmi Minisztérium további sorsát alapvetően a szovjet-amerikai hidegháborús szembenállás határozta meg. A hadsereg erőltetett ütemű fejlesztése együtt járt a szovjet tanácsadók, szervezési elvek alkalmazásával és a hadsereg átpolitizálását szolgáló politikai szervezet kiépítésével. Ennek megfelelően alakult a minisztérium barokkosan burjánzó szervezete.

1953 nyarára nyilvánvalóvá vált, hogy az ötéves terv előirányzatai nincsenek összhangban az ország teherbíró képességével. A hadsereg létszámának csökkentése és a minisztérium szervezetének karcsúsítása azonban időben eltolva jelentkezett. A szervezet maga ugyanolyan bonyolult maradt – igaz, hogy szerényebb létszámviszonyok között.

A szervezet módosítását a kapkodás, az átgondolatlanság jellemezte. Az érdemi szerkezeti átalakítás ígérését csak az 1956 nyári szervezésben fedezhetjük fel – ennek megvalósítását azonban elsodorták az októberi forradalmi események.

ISBN 978-963-7097-48-5

9 789637 097485

Ára: 2600 Ft